1513.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA

("Službeni list Crne Gore", br. 100/24 od 18.10.2024)

Proglašavam Zakon o elektronskim komunikacijama, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Prvoj sjednici Drugog redovnog zasijedanja u 2024. godini, dana 10. oktobra 2024. godine.

Broj: 011/24-1670/2-01

Podgorica, 17. oktobar 2024. godine

Predsjednik Crne Gore,

Jakov Milatović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Prvoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2024. godini, dana 10. oktobra 2024. godine, donijela je

ZAKON

O ELEKTRONSKIM KOMUNIKACIJAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se oblast elektronskih komunikacija, pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, zaštita prava korisnika, uslovi za gradnju i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, uslovi obezbjeđenja tržišne konkurencije, efikasno upravljanje radio-frekvencijskim spektrom i numeričkim resursima, bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža i usluga, kao i druga pitanja od značaja za elektronske komunikacije.

Djelatnost elektronskih komunikacija

Član 2

Djelatnost elektronskih komunikacija je postavljanje, upravljanje i pružanje elektronskih komunikacionih mreža i povezane opreme, kao i pružanje elektronskih komunikacionih usluga.

Javni interes

Član 3

Pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga, planiranje, gradnja, održavanje, razvoj i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i upravljanje radio-frekvencijskim spektrom i numeričkim resursima, kao ograničenim resursima, su od javnog interesa.

Načela i ciljevi u oblasti elektronskih komunikacija

Član 4

(1) Djelatnost elektronskih komunikacija, upravljanje i korišćenje ograničenih resursa zasniva se na načelima objektivnosti, nepristrasnosti, transparentnosti, nediskriminatornosti i proporcionalnosti.

(2) Nezavisni regulatorni organ i drugi nadležni organi u skladu sa ovim zakonom ovlašćeni su da, u vršenju poslova iz okvira svoje nadležnosti, preduzimaju opravdane mjere, koje su potrebne i srazmjerne, radi ostvarivanja sljedećih ciljeva:

1) podsticanja povezanosti i pristupa mrežama veoma velikog kapaciteta, uključujući fiksne, mobilne i bežične mreže, kao i njihovog korišćenja od strane građana i privrednih subjekata;

2) promovisanja tržišne konkurencije u pružanju elektronskih komunikacionih mreža i povezane opreme, uključujući efikasnu infrastrukturnu tržišnu konkurenciju, kao i tržišnu konkurenciju u pružanju elektronskih komunikacionih usluga i povezanih usluga;

3) doprinosa razvoju tržišta uklanjanjem preostalih prepreka i olakšavanjem konvergentnih uslova za ulaganja u elektronske komunikacione mreže i usluge, povezanu opremu i povezane usluge, kao i za njihovo pružanje, predvidljivim regulatornim pristupom, efektivnom, efikasnom i usklađenom upotrebom radio-frekvencijskog spektra i numeričkih resursa, inovacijama, kao i pružanjem, dostupnošću i interoperabilnošću usluga i povezanošću krajnjih korisnika;

4) promovisanja interesa građana obezbjeđivanjem povezanosti i dostupnosti, upotrebe mreža veoma velikog kapaciteta, uključujući fiksne, mobilne i bežične mreže, elektronskih komunikacionih usluga, omogućavanjem najvećih mogućih pogodnosti u odnosu na izbor cijene i kvaliteta na osnovu efikasnog tržišnog nadmetanja, održavanjem bezbjednosti mreža i usluga, obezbjeđivanjem visokog stepena zaštite za krajnje korisnike, naročito u odnosu na cjenovnu pristupačnost, podsticanjem davanja jasnih obavještenja i to naročito u pogledu objavljivanja i transparentnosti cijena i uslova korišćenja elektronskih komunikacionih usluga i pružanja uporedivih obavještenja krajnjim korisnicima od strane operatora, rješavanjem potreba posebnih društvenih grupa, naročito krajnjih korisnika sa invaliditetom, krajnjih korisnika starije starosne dobi i krajnjih korisnika sa posebnim socijalnim potrebama, obezbjeđivanjem izbora i jednakog pristupa za krajnje korisnike sa invaliditetom, kao i preduzimanje svih potrebnih mjera kako bi se krajnjim korisnicima omogućio pristup uslugama i aplikacijama u skladu sa odredbama Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

(3) U ostvarivanju ciljeva iz stava 2 ovog člana, nezavisni regulatorni organ i drugi nadležni organi dužni su da:

1) podstiču regulatornu predvidljivost obezbjeđujući dosljedan regulatorni pristup;

2) obezbijede da se u sličnim okolnostima prema operatorima postupa na nediskriminatoran način;

3) primjenjuju propise Evropske unije na tehnološki neutralan način u mjeri u kojoj je to u skladu sa postizanjem ciljeva;

4) promovišu efikasno ulaganje i inovacije u novu i poboljšanu infrastrukturu na način kojim se obezbjeđuje da bilo koja obaveza pristupa obuhvata rizik ulaganja, kao i da omoguće različite ugovore o saradnji između investitora u infrastrukturu i operatora koji traže pristup kako bi se raspodijelio rizik ulaganja, obezbjeđujući pri tome zaštitu tržišne konkurencije i poštovanje načela nediskriminatornosti;

5) na odgovarajući način uzimaju u obzir razlike u uslovima koji se odnose na infrastrukturu, tržišnu konkurenciju, krajnje korisnike, a naročito potrošače u različitim geografskim područjima, uključujući i lokalnu infrastrukturu kojom upravljaju fizička lica na neprofitnoj osnovi;

6) određuju prethodne regulatorne obaveze samo u mjeri potrebnoj za obezbjeđivanje efikasne i održive tržišne konkurencije u interesu krajnjih korisnika.

(4) Nezavisni regulatorni organ i drugi nadležni organi u skladu sa ovim zakonom dužni su da, u okviru svojih nadležnosti, postupaju na nepristrasan, objektivan, transparentan, srazmjeran i nediskriminatoran način, kao i da doprinose sprovođenju politika koje imaju za cilj podsticanje slobode izražavanja i informisanja, kulturne i jezičke raznolikosti i medijskog pluralizma.

(5) Nezavisni regulatorni organ i drugi nadležni organi u skladu sa ovim zakonom dužni su da, u okviru svojih nadležnosti, sa ličnim podacima postupaju u skladu sa Regulativom (EU) 2016/679 Evropskog parlamenta i Savjeta o zaštiti fizičkih lica u vezi sa obradom ličnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka i o prestanku važenja Direktive 95/46/EZ (Opšta regulativa o zaštiti podataka).

Nezavisni regulatorni organ

Član 5

Nezavisni regulatorni organ za oblast elektronskih komunikacija je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija), koja vrši javna ovlašćenja u skladu sa ovim zakonom.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 6

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) adresa je niz znakova, slova, cifara i dodatnih informacija za određivanje odredišta veze;

2) aplikativni programski interfejs (API) je softverski interfejs između aplikacija, koje su pružaoci medijskih sadržaja ili pružaoci usluga učinili dostupnim, kao i sredstva u naprednoj opremi za digitalnu televiziju za usluge digitalne televizije i digitalnog radija;

3) bezbjednosni incident je događaj koji ima stvarni negativni uticaj na bezbjednost elektronskih komunikacionih mreža ili usluga;

4) bezbjednost mreža i usluga je sposobnost elektronskih komunikacionih mreža i usluga da odolijevaju, na određenom nivou pouzdanosti, bilo kojoj radnji kojom se ugrožava dostupnost, autentičnost, integritet ili povjerljivost tih mreža i usluga, pohranjenih, prenesenih ili obrađenih podataka ili srodnih usluga koje takve elektronske komunikacione mreže ili usluge nude ili kojima se omogućava pristup;

5) bežična pristupna tačka kratkog dometa je oprema za pristup bežičnoj mreži male snage, male veličine i kratkog dometa, koja koristi radio-frekvencijski spektar za koji je izdato odobrenje ili radio-frekvencijski spektar za koji se ne izdaje odobrenje ili njihovu kombinaciju, koja se može koristiti kao dio javne elektronske komunikacione mreže, koja može da bude opremljena najmanje jednom vizuelno neupadljivom antenom i koja korisnicima omogućava bežični pristup elektronskim komunikacionim mrežama, bez obzira na to da li je osnovna mrežna topologija mobilna ili fiksna;

6) broj je niz cifara koji se koristi za usmjeravanje poziva ka terminalnoj tački mreže;

7) elektronska pošta je svaka tekstualna, govorna, zvučna ili slikovna poruka poslata preko javne elektronske komunikacione mreže, koja se može sačuvati u toj mreži dok je primalac ne preuzme ili koja je sačuvana u terminalnoj opremi primaoca;

8) elektronski programski vodič (EPG) je usluga dodata digitalnom prenosu medijskih sadržaja, koja korisniku omogućava jednostavno pretraživanje ponuđenih medijskih sadržaja i usluga;

9) e-poziv je hitni poziv koji se uspostavlja automatskim ili ručnim aktiviranjem senzora ugrađenih u vozilo i koji putem javnih mobilnih elektronskih komunikacionih mreža prenosi standardizovani minimalni skup podataka i uspostavlja poziv između vozila i broja 112;

10) fizička infrastruktura je sastavni dio infrastrukture operatora koja se koristi za postavljanje elemenata elektronskih komunikacionih mreža (cijevi, stubovi, vodovi, prostorije za nadzor, okna, ormarići, zgrade ili ulazi u zgrade, antenske instalacije i antenski stubovi i nosači), osim kablova i optičkih vlakana;

11) fizička infrastruktura u zgradi je fizička infrastruktura ili instalacije na lokaciji krajnjeg korisnika, uključujući elemente te infrastrukture ili instalacija u zajedničkoj svojini, koje su namijenjene za postavljanje žičanih i/ili bežičnih pristupnih mreža, ako preko takvih pristupnih mreža mogu da se pružaju elektronske komunikacione usluge i da povežu pristupnu tačku zgrade sa terminalnom tačkom mreže;

12) fizička infrastruktura u zgradi prilagođena mrežama velikih brzina je fizička infrastruktura u zgradi namijenjena za smještaj elemenata elektronskih komunikacionih mreža ili omogućavanje postavljanja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina;

13) geografski broj je broj iz nacionalnog plana numeracije čiji jedan dio cifara ima geografsko značenje vezano za određeno geografsko područje, koji se koristi za usmjeravanje poziva na fizičku lokaciju krajnje terminalne tačke mreže;

14) harmonizovani radio-frekvencijski spektar je radio-frekvencijski spektar za koji su na nivou Evropske unije utvrđeni harmonizovani uslovi u pogledu njegove dostupnosti i efikasnog korišćenja;

15) hitna služba je služba koja na teritoriji Crne Gore, u skladu sa nacionalnim propisima, pruža trenutnu i brzu pomoć u slučaju postojanja neposredne opasnosti po život pojedinca i opasnosti od tjelesnih povreda pojedinca, opasnosti za javno zdravlje i bezbjednost, kao i opasnosti za privatnu i javnu imovinu i životnu sredinu;

16) interfejs je fizička ili logička veza između dva ili više uređaja, dva ili više djelova istog uređaja ili kanala koji se koriste za prenos signala, definisana funkcionalnim karakteristikama, karakteristikama signala ili drugim odgovarajućim karakteristikama;

17) interferencija je prisustvo neželjenih signala na ulazu u prijemnik određenog telekomunikacionog sistema kao posljedica emisije, zračenja, indukcije ili njihovih kombinacija iz drugih izvora, koje se manifestuje degradacijom kvaliteta prenosa signala;

18) interkonekcija je posebna vrsta pristupa ostvarenog između operatora javnih elektronskih komunikacionih mreža, kojim se uspostavlja fizičko i logičko povezivanje javnih elektronskih komunikacionih mreža jednog ili više različitih operatora kako bi se korisnicima usluga jednog operatora omogućila međusobna

komunikacija ili komunikacija sa korisnicima usluga drugih operatora ili pristup uslugama koje pružaju drugi operatori ili treća lica koja imaju pristup mreži;

19) interoperabilnost je svojstvo dva ili više sistema ili njihovih djelova da razmjenjuju i koriste podatke koji su razmijenjeni;

20) interpersonalna komunikaciona usluga je usluga koja se, po pravilu, pruža uz naknadu, a omogućava direktnu i interaktivnu razmjenu informacija između ograničenog broja lica putem elektronskih komunikacionih mreža, pri čemu lica koja zahtijevaju komunikaciju ili učestvuju u njoj određuju jednog ili više primalaca i koja ne uključuje uslugu koja omogućava interpersonalnu i interaktivnu komunikaciju samo kao manje bitnu pomoćnu funkciju koja je suštinski povezana s drugom uslugom;

21) interpersonalna komunikaciona usluga koja ne zavisi od broja je interpersonalna komunikaciona usluga koja se ne povezuje sa javno dodijeljenim numeričkim resursima, odnosno brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeracije ili koja ne omogućava komunikaciju sa brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeracije;

22) interpersonalna komunikaciona usluga zasnovana na korišćenju brojeva je interpersonalna komunikaciona usluga koja se povezuje sa javno dodijeljenim numeričkim resursima, odnosno brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeracije ili koja omogućava komunikaciju sa brojem ili brojevima u nacionalnim ili međunarodnim planovima numeracije;

23) javna elektronska komunikaciona usluga je elektronska komunikaciona usluga koja je javno dostupna na komercijalnoj osnovi;

24) komunikacija prema hitnim službama je komunikacija putem interpersonalnih komunikacionih usluga između krajnjeg korisnika i pristupne tačke hitnog poziva sa ciljem traženja i primanja brze pomoći od hitnih službi;

25) korisnik je fizičko ili pravno lice koje koristi ili zahtijeva pružanje javno dostupne elektronske komunikacione usluge;

26) krajnji korisnik je korisnik koji ne obavlja djelatnost elektronskih komunikacionih mreža i usluga;

27) lokalna petlja je fizički put signala elektronskih komunikacija (vod) koji povezuju terminalnu tačku mreže sa glavnim razdjelnikom ili ekvivalentnim sredstvom u javnoj fiksnoj elektronskoj komunikacionoj mreži;

28) lokalna radio mreža (RLAN) je sistem bežičnog pristupa male snage kratkog dometa i sa malim rizikom od interferencija sa drugim takvim sistemima koje su u blizini postavili ostali korisnici, koji na neekskluzivnoj osnovi koristi harmonizovani radio-frekvencijski spektar;

29) mašinski čitljiv format je format informacije strukturiran na način da softverska aplikacija može lako identifikovati, prepoznati i preuzeti podatke sadržane u tom dokumentu uključujući pojedinačne podatke i njihovu strukturu;

30) medijski sadržaji su radijski i televizijski programi, odnosno audiovizuelni medijski sadržaji, kao i sa njima povezane usluge, koji se distribuiraju i emituju, odnosno pružaju korisnicima putem elektronskih komunikacionih mreža, na osnovu programske šeme ili na zahtjev korisnika;

31) mreža veoma velikog kapaciteta je elektronska komunikaciona mreža koja se u cjelini sastoji od optičkih elemenata najmanje do razdjelne tačke na krajnjoj lokaciji ili elektronska komunikaciona mreža koja, u uobičajenim uslovima rada pri maksimalnom opterećenju, može da ostvari slične parametre mreže u pogledu propusnog opsega silazne i uzlazne veze (download, upload), otpornosti, parametara koji se odnose na greške pri prenosu, kašnjenje (latencija) i varijacije kašnjenja; parametri mreže mogu se smatrati sličnim nezavisno od toga da li se mijenja iskustvo krajnjeg korisnika zbog različitih karakteristika medijuma prenosa kojim se mreža povezuje sa terminalnom tačkom mreže;

32) najprimjereniji PSAP je PSAP koji su nadležna tijela unaprijed odredila za primanje komunikacija prema hitnim službama na određenom području ili za komunikaciju prema hitnim službama određene vrste;

33) namjena radio-frekvencijskog spektra je utvrđivanje načina upotrebe određenog radio-frekvencijskog opsega, ako je primjenljivo, za korišćenje od strane jedne ili više radiokomunikacionih službi, pod utvrđenim uslovima;

34) nedozvoljeni uređaj je svaka oprema ili softver koji je namijenjen ili prilagođen za omogućavanje pristupa zaštićenoj usluzi u razumljivom obliku, bez prethodnog odobrenja pružaoca usluge;

35) negeografski broj je broj iz nacionalnog plana numeracije koji nije geografski broj, a obuhvata, pored ostalog, brojeve u mobilnoj mreži, brojeve usluga besplatnog poziva i brojeve usluga sa dodatom vrijednošću;

36) numeracija je ograničeni resurs koji obuhvata adrese i brojeve;

37) odgovarajuća pristupna tačka hitnog poziva je pristupna tačka hitnog poziva koju su nadležni organi unaprijed odredili za prijem komunikacije prema hitnim službama u određenom području ili za komunikaciju prema hitnim službama određene vrste;

38) ograničeni resursi su radio-frekvencijski spektar, numeracija i pozicije u geostacionarnoj orbiti;

39) operator je pravno ili fizičko lice koje pruža ili koje je ovlašćeno da pruža javne elektronske komunikacione mreže i/ili usluge ili povezanu opremu;

40) napredna oprema za digitalnu televiziju su uređaji koji su namijenjeni za povezivanje na televizijski prijemnik ili integrisani digitalni televizijski prijemnik, koji mogu da primaju digitalne interaktivne televizijske usluge;

41) opšte ovlašćenje je pravni okvir kojim se propisuju uslovi pružanja elektronskih komunikacionih mreža ili usluga kao i posebne obaveze primjenljive na sve ili na određene vrste elektronskih komunikacionih mreža i usluga u skladu sa ovim zakonom;

42) podaci o lokaciji su podaci obrađeni u elektronskoj komunikacionoj mreži ili putem elektronske komunikacione usluge, koji ukazuju na geografski položaj terminalne opreme korisnika javne elektronske komunikacione usluge;

43) podaci o saobraćaju su podaci koji se obrađuju radi pružanja elektronskih komunikacionih usluga ili u svrhu obračuna i naplate pružene usluge;

44) potrošač je fizičko lice koje koristi ili zahtijeva javnu elektronsku komunikacionu uslugu u svrhe koje nijesu namijenjene njegovoj poslovnoj djelatnosti;

45) povezana oprema su povezane usluge, fizička infrastruktura i druga oprema ili elementi povezani sa elektronskom komunikacionom mrežom ili elektronskom komunikacionom uslugom kojima se omogućava ili podržava pružanje usluga pomoću te mreže ili usluge ili koji za to imaju potencijala i uključuju zgrade ili ulaze u zgrade, žičane instalacije u zgradama, antene, tornjeve i druge potporne konstrukcije, kablovsku kanalizaciju, cijevi, antenske stubove, šahtove i razvodne ormane;

46) povezane usluge su usluge povezane sa elektronskom komunikacionom mrežom ili elektronskom komunikacionom uslugom, koje omogućavaju ili podržavaju pružanje usluga, samostalno pružanje ili automatizovano pružanje usluga putem te mreže ili usluge, ili imaju takvu mogućnost, a uključuju, pored ostalog, usluge sistema za prevođenje brojeva ili sistema sa ekvivalentnom funkcionalnošću, sistema uslovnog pristupa i elektronskih programskih vodiča, kao i druge usluge, kao što je usluga utvrđivanja identiteta, lokacije i statusa korisnika na mreži;

47) povreda podataka o ličnosti je svaka povreda bezbjednosti koja uzrokuje slučajno ili nezakonito uništenje, gubitak, izmjenu, neovlašćeno razotkrivanje ili pristup ličnim podacima koji se prenose, čuvaju ili na drugi način obrađuju, u vezi sa pružanjem javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga;

48) poziv je veza uspostavljena putem javno dostupne interpersonalne komunikacione usluge koja omogućava dvosmjernu govornu komunikaciju;

49) prenosivost broja je mogućnost da krajnji korisnik javno dostupnih usluga govorne komunikacije, uključujući i usluge u elektronskoj komunikacionoj mreži, na lični zahtjev zadrži dodijeljeni broj nezavisno od promjene operatora;

50) pristup je omogućavanje dostupnosti opreme, infrastrukture ili usluga drugim operatorima, pod određenim uslovima, na ekskluzivnoj ili neekskluzivnoj osnovi, radi pružanja elektronskih komunikacionih usluga, uključujući elektronske komunikacione usluge putem kojih se pružaju usluge informacionog društva ili prenose medijski sadržaji; obuhvata, pored ostalog: pristup elementima elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, a može obuhvatati priključenje opreme putem fiksnih ili mobilnih veza (naročito pristup lokalnoj petlji, kao i opremi i uslugama neophodnim za pružanje usluga preko lokalne petlje), pristup fizičkoj infrastrukturi (uključujući zgrade, kablovsku kanalizaciju i antenske stubove), pristup odgovarajućim softverskim sistemima (uključujući sisteme za operativnu podršku), pristup informacionim sistemima i bazama podataka za rezervisanje, pružanje, naručivanje, održavanje, popravke i izdavanje računa, pristup sistemima za prevođenje brojeva ili sistemima sa ekvivalentnom funkcionalnošću, pristup fiksnim i mobilnim mrežama (posebno za potrebe rominga), pristup sistemima uslovnog pristupa za usluge digitalne televizije, kao i pristup virtuelnim mrežnim uslugama;

51) pristupna tačka je fizička tačka u ili izvan zgrade, koja je dostupna operatorima, pri čemu je omogućena veza sa fizičkom infrastrukturom u zgradi koja je prilagođena elektronskim komunikacionim mrežama velikih brzina;

52) pristupna tačka hitnog poziva (PSAP) je fizička lokacija u nadležnosti nadležnog organa ili pravnog lica, određenih u skladu sa nacionalnim propisima, na kojoj se prvo prima komunikacija prema hitnim službama;

53) pružanje elektronskih komunikacionih mreža je uspostavljanje, korišćenje, nadzor ili obezbjeđivanje dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža;

54) radio-frekvencija je osnovni fizički parametar elektromagnetnih talasa ili radio talasa koji se slobodno prostiru kroz prostor i čije se vrijednosti konvencionalno nalaze u opsegu od 9 kHz do 3000 GHz;

55) radio-frekvencijski opseg je dio radio-frekvencijskog spektra koji se nalazi između dvije određene granične radio-frekvencije;

56) radio-frekvencijski spektar je dio elektromagnetnog spektra koji obuhvata radio-frekvencije čije se vrijednosti konvencionalno nalaze u opsegu od 9 kHz do 3000 GHz;

57) radiokomunikacije su elektronske komunikacije putem elektromagnetnih talasa koji se slobodno prostiru kroz otvoreni prostor;

58) radiokomunikaciona služba je vrsta radiokomunikacija u skladu sa propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU);

59) radio oprema je električni ili elektronski proizvod koji namjerno emituje i/ili prima radio talase u svrhu radiokomunikacije i/ili radio-determinacije ili električni ili elektronski proizvod kojem se mora dodati dodatak, kao što je antena, da bi namjerno emitovao i/ili primao radio talase u svrhu radiokomunikacije i/ili radio-determinacije;

60) radio stanica je jedan ili više predajnika ili prijemnika ili kombinacija predajnika ili prijemnika, uključujući pripadajuću opremu, koja je potrebna na jednom mjestu za rad radiokomunikacione službe;

61) sistem uslovnog pristupa je tehnička mjera ili rješenje kojim se omogućava pristup u razumljivom obliku zaštićenim medijskim sadržajima i uslugama, uz uslov plaćanja pretplate ili drugi oblik prethodnog pojedinačnog odobrenja;

62) štetna interferencija je interferencija koja ugrožava rad radionavigacione službe i drugih sigurnosnih službi ili na drugi način ozbiljno umanjuje kvalitet, ometa ili izaziva učestale prekide u radu radiokomunikacione službe koja radi u skladu sa primjenljivim međunarodnim, propisima Evropske unije ili nacionalnim propisima;

63) terminalna oprema je oprema koja je direktno ili indirektno povezana žičanim putem, preko optičkog vlakna ili elektromagnetnim sistemom sa interfejsom javne elektronske komunikacione mreže radi slanja, obrade ili prijema podataka. Ako je oprema smještena između terminala i interfejsa mreže, povezivanje je indirektno;

64) terminalna tačka mreže je fizička tačka u kojoj krajnji korisnik ostvaruje pristup javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, a u mrežama koje koriste komutaciju ili usmjeravanje jednoznačno je određena mrežnom adresom, koja može biti povezana sa brojem ili imenom krajnjeg korisnika;

65) trajni medij je sredstvo koje omogućava krajnjem korisniku, odnosno operatoru da sačuva podatke za ličnu upotrebu, na način da podaci ostanu dostupni za buduću upotrebu tokom vremena primjerenog svrsi informacije i koji omogućava nepromijenjenu reprodukciju sačuvanih podataka (papir, CD i DVD diskovi, USB fleš uređaji, memorijske kartice ili hard disk računara, elektronska pošta i dr.);

66) uobičajeno dostupna brzina je brzina prenosa podataka koju bi krajnji korisnik mogao očekivati većinu vremena tokom pristupa usluzi;

67) uređaj za uslovni pristup je svaka oprema ili softver koji je namijenjen ili prilagođen za omogućavanje pristupa zaštićenoj usluzi u razumljivom obliku;

68) usluga govorne komunikacije je javno dostupna elektronska komunikaciona usluga za direktno ili indirektno slanje i primanje nacionalnih poziva ili nacionalnih i međunarodnih poziva biranjem broja ili brojeva iz nacionalnog ili međunarodnog plana numeracije;

69) usluga kompletnog razgovora je multimedijalna komunikacija u realnom vremenu koja omogućava dvosmjerni simetrični prenos videa, teksta i govora između korisnika na dvije ili više lokacija u realnom vremenu;

70) usluga sa dodatom vrijednošću je usluga koja se pruža putem javnih elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga uz korišćenje posebnih brojeva ili posebnih kodova iz plana numeracije, koje se tarifiraju na poseban način, u svrhu ostvarivanja pristupa unaprijed određenim dodatnim sadržajima i/ili uslugama;

71) zajedničko korišćenje radio-frekvencijskog spektra je pristup dva ili više korisnika za korišćenje istih radio-frekvencijskih opsega, koji su dodijeljeni na osnovu pojedinačnog odobrenja za korišćenje radio-frekvencija ili se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, uključujući i kombinaciju prethodnog, shodno utvrđenom režimu zajedničkog korišćenja radio-frekvencija, uključujući regulatorne pristupe kao što je licencirani zajednički pristup u cilju olakšavanja zajedničkog korišćenja radio-frekvencijskog opsega, na osnovu obavezujućeg ugovora svih uključenih strana, u skladu sa pravilima zajedničkog korišćenja koja su uključena u njihova odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, odnosno uslove korišćenja radio-frekvencija

bez odobrenja, kako bi se svim korisnicima garantovali predvidljivi i pouzdani modeli zajedničkog korišćenja i ne dovodeći u pitanje primjenu prava tržišne konkurencije;

72) zaštićena usluga je medijska usluga televizije i radija i druga audiovizuelna medijska usluga, kao i usluga informacionog društva koja se pruža uz naknadu i na osnovu uslovnog pristupa ili pružanje uslovnog pristupa prethodno navedenim uslugama, kao posebne usluge.

II. ELEKTRONSKE KOMUNIKACIONE MREŽE, INFRASTRUKTURA I POVEZANA OPREMA I USLUGE

Elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema, elektronska komunikaciona mreža i elektronska komunikaciona usluga

Član 8

(1) Elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema obuhvata infrastrukturu i opremu povezanu sa elektronskom komunikacionom mrežom ili elektronskom komunikacionom uslugom, koja omogućava ili podržava pružanje usluga ili se može koristiti radi pružanja usluga, uključujući i zgrade ili ulaze u zgrade, kablovsku kanalizaciju i vodove u zgradama, antene, antenske i druge stubove, potporne konstrukcije, cijevi i kanale, šahtove i razvodne ormane, kao i sisteme uslovnog pristupa i povezane usluge.

(2) Elektronska komunikaciona mreža je sistem prenosa koji se zasniva na stalnoj infrastrukturi ili centralizovanom upravljačkom kapacitetu i obuhvata, gdje je primjenljivo, uređaje za komutaciju ili usmjeravanje i druga sredstva (resursi), uključujući pasivne mrežne elemente, koji omogućavaju prenos signala pomoću žičanih, radio, optičkih ili drugih elektromagnetnih sistema, uključujući satelitske mreže, fiksne (sa komutacijom kola i paketa, uključujući internet) i mobilne mreže, elektroenergetske kablovske sisteme, u dijelu koji se koristi za prenos signala, mreže koje se koriste za prenos i distribuciju radijskih i televizijskih programa bez obzira na vrstu informacija koja se prenosi.

(3) Elektronska komunikaciona mreža koja se koristi u cjelini ili pretežno za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga i omogućava prenos informacija između terminalnih tačaka mreže, u smislu ovog zakona, smatra se javnom elektronskom komunikacionom mrežom.

(4) Elektronska komunikaciona usluga je usluga koja se, po pravilu, pruža uz naknadu putem elektronskih komunikacionih mreža i obuhvata: uslugu pristupa internetu, interpersonalnu komunikacionu uslugu i usluge koje se sastoje u cjelini ili većim dijelom od prenosa signala, uključujući i pružanje komunikacionih usluga između mašina i usluge prenosa i distribucije u radiodifuznim mrežama.

(5) Usluga iz stava 4 ovog člana ne obuhvata usluge pružanja sadržaja i obavljanja uredničkog nadzora nad sadržajem koji se prenosi korišćenjem elektronskih komunikacionih mreža i usluga.

Pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga

Član 9

Svako fizičko ili pravno lice može graditi, pružati i koristiti elektronske komunikacione mreže, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu i pružati elektronske komunikacione usluge pod uslovima koji su utvrđeni ovim zakonom i drugim propisima, ako se time ne ugrožava život i zdravlje ljudi, životna sredina i nacionalna bezbjednost.

Primjena standarda

Član 10

(1) Elektronska komunikaciona mreža, elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema planira se, projektuje, proizvodi, gradi, održava i koristi u skladu sa crnogorskim standardima, na način da:

1) ne izaziva smetnje u radu drugih elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme;

2) licima sa invaliditetom omogući pristup i dostupnost javnih elektronskih komunikacionih usluga.

(2) Ako ne postoje crnogorski standardi u smislu stava 1 ovog člana, primjenjuju se norme i tehničke specifikacije Evropskog instituta za standardizaciju u oblasti telekomunikacija (ETSI), Evropskog odbora za normiranje (CEN) i Evropskog odbora za elektrotehničku standardizaciju (CENELEC), norme, odluke i preporuke Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO), Međunarodnog elektrotehničkog komiteta (IEC) i Evropske konferencije poštanskih i telekomunikacionih uprava (CEPT), kao i drugih relevantnih međunarodnih organizacija za standardizaciju i normiranje.

Politika razvoja elektronskih komunikacija i planiranje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme

Član 11

(1) U cilju razvoja elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, organ državne uprave nadležan za poslove elektronskih komunikacija (u daljem tekstu: Ministarstvo) može predložiti Vladi Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) donošenje strateških dokumenata kojima se utvrđuje politika razvoja elektronskih komunikacija, određuju nacionalni prioriteti u planiranju, gradnji, postavljanju i pružanju elektronskih komunikacionih mreža i usluga, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme od posebnog interesa.

(2) Planiranje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme planskim dokumentima vrši se na način kojim se ne ograničava njihov razvoj i ne ugrožava život i zdravlje ljudi, prostor i životna sredina.

(3) Agencija i operatori dužni su da, na zahtjev nosioca pripremnih poslova na izradi i donošenju planskog dokumenta, dostave podatke o postojećim i planiranim elektronskim komunikacionim mrežama, elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi u zoni zahvata planskog dokumenta.

(4) U postupku pripreme planskog dokumenta Agenciji se dostavlja zahtjev za davanje mišljenja o usklađenosti planiranja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme sa ovim zakonom, kojim Agencija potvrđuje da se predloženim planskim dokumentom planira gradnja elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme u skladu sa ovim zakonom.

(5) Organ nadležan za donošenje planskog dokumenta dužan je da u planskom dokumentu planira elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu na način kojim se podstiče razvoj elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture, uzimajući u obzir i podatke iz stava 3 ovog člana.

Geografski pregled dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža

Član 12

(1) Agencija je dužna da, najmanje svake tri godine, sprovodi analizu i ažurira geografski pregled dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža koje mogu da obezbijede širokopojasni pristup (u daljem tekstu: geografski pregled dostupnosti).

(2) Geografski pregled dostupnosti predstavlja pregled geografske dostupnosti postojećih širokopojasnih mreža na području Crne Gore koji je izrađen za potrebe obavljanja poslova koji su u nadležnosti Agencije, u skladu sa ovim zakonom.

(3) Podaci prikupljeni geografskim pregledom dostupnosti moraju da sadrže odgovarajući nivo razrade i geografske segmentacije, uključujući i dostupne podatke o parametrima i kvalitetu usluge.

(4) Na podatke prikupljene geografskim pregledom dostupnosti primjenjuju se odredbe člana 204 ovog zakona.

(5) Geografski pregled dostupnosti može da sadrži i procjenu dostupnosti elektronskih komunikacionih mreža koje mogu da obezbijede širokopojasni pristup u budućnosti, uključujući i mreže veoma velikog kapaciteta na području Crne Gore, za period koji utvrdi Agencija, a koji ne može biti duži od tri godine.

(6) Procjena dostupnosti iz stava 5 ovog člana mora da sadrži sve relevantne podatke, uključujući i podatke o planovima postavljanja mreža veoma velikog kapaciteta bilo kojeg operatora ili nadležnog organa, kao i podatke o značajnim nadogradnjama ili proširenjima mreža na brzine prema korisniku od najmanje 100 Mb/s.

(7) Operatori i nadležni organi dužni su da, na zahtjev Agencije, dostave podatke iz st. 5 i 6 ovog člana, u mjeri u kojoj su ti podaci dostupni, u primjerenom i razumnom roku.

(8) Agencija može odrediti područje sa jasnim geografskim granicama na kojem se, na osnovu prikupljenih podataka i analize sprovedene u skladu sa stavom 1 ovog člana, utvrđuje da, tokom trajanja perioda procjene dostupnosti iz stava 5 ovog člana, ni jedan operator ni nadležni organ nije postavio, niti planira da postavi mrežu veoma velikog kapaciteta, ni znatno nadogradi ili proširi svoju mrežu tako da omogućava brzine prema korisniku od najmanje 100 Mb/s.

(9) O području iz stava 8 ovog člana, Agencija objavljuje podatke na svojoj internet stranici.

(10) Agencija može, za područje određeno u skladu sa stavom 8 ovog člana, da pozove operatore i nadležne organe da se izjasne o namjeri postavljanja mreža veoma velikog kapaciteta tokom trajanja perioda procjene dostupnosti iz stava 5 ovog člana.

(11) Ako operator ili nadležni organ izrazi namjeru postavljanja mreže veoma velikog kapaciteta, Agencija može i od drugih operatora i nadležnih organa zatražiti izjavu o namjeri postavljanja mreže veoma velikog kapaciteta ili

o namjeri značajne nadogradnje ili proširenja njihove mreže tako da omogućavaju brzine prema korisniku od najmanje 100 Mb/s na tom području.

(12) Listu podataka koje mora da sadrži izjava iz stava 11 ovog člana Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

(13) Na osnovu prikupljenih podataka, Agencija obavještava svakog operatora ili nadležni organ koji je iskazao interes za ulaganja o tome je li područje određeno u skladu sa stavom 8 ovog člana pokriveno ili je vjerovatno da će biti pokriveno pristupnom mrežom sljedeće generacije koja omogućava brzine prema korisniku od najmanje 100 Mb/s.

(14) U obavljanju poslova iz okvira svoje nadležnosti koji se odnose na određivanje obaveza pokrivenosti povezanih sa pravima korišćenja radio-frekvencija, kao i na provjeru dostupnosti usluga obuhvaćenih obavezom pružanja univerzalne usluge, Agencija uzima u obzir rezultate geografskog pregleda dostupnosti i svakog područja određenog u skladu sa odredbama ovog člana.

Korišćenje rezultata geografskog pregleda dostupnosti

Član 13

(1) Ministarstvo i drugi nadležni organi, kao i organi nadležni za dodjelu državne pomoći, u obavljanju poslova iz okvira svoje nadležnosti koji se odnose na razvoj i postavljanje elektronskih komunikacionih mreža, kao i izradu dokumenata strateškog planiranja iz oblasti razvoja širokopojasnih mreža, uzimaju u obzir rezultate geografskog pregleda dostupnosti i svakog područja određenog u skladu sa odredbama člana 12 ovog zakona.

(2) Agencija može da dostavi rezultate geografskog pregleda dostupnosti operatorima i drugim nadležnim organima, na njihov zahtjev i uz uslov da ti operatori i nadležni organi obezbijede isti stepen zaštite povjerljivih podataka.

(3) O dostavljanju rezultata geografskog pregleda dostupnosti iz stava 2 ovog člana, Agencija obavještava operatore, odnosno nadležne organe iz člana 12 stav 7 ovog zakona koji su dostavili podatke Agenciji.

(4) Podatke prikupljene geografskim pregledom dostupnosti koji nijesu označeni kao tajni ili kao povjerljivi u skladu sa zakonom kojim se uređuje uspostavljanje i održavanje infrastrukture prostornih podataka, Agencija objavljuje na svojoj internet stranici uz obezbjeđenje da ti podaci, na odgovarajući način i u mjeri u kojoj je to potrebno, budu dostupni krajnjim korisnicima kako bi mogli odrediti dostupnost povezivosti u različitim područjima, uz pojedinosti koje im olakšavaju izbor operatora ili pružaoca elektronskih komunikacionih usluga.

Izgradnja i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža

Član 14

(1) Elektronska komunikaciona mreža, elektronska komunikaciona infrastruktura i druga povezana oprema mora se planirati, projektovati, proizvoditi, graditi, održavati i koristiti u skladu sa osnovnim zahtjevima za elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu.

(2) Osnovni zahtjevi za elektronsku komunikacionu infrastrukturu i elektronsku komunikacionu mrežu i opremu u toku građenja i upotrebe, u smislu zakona kojim se uređuje oblast izgradnje objekata, odnose se na sljedeće:

1) zaštitu u slučaju požara;

2) bezbjednost i pristupačnost pri upotrebi;

3) ekonomično korišćenje energije.

(3) Pored zahtjeva iz stava 2 ovog člana, u toku građenja i upotrebe elektronske komunikacione infrastrukture, elektronske komunikacione mreže i povezane opreme, a u skladu sa specifičnom prirodom elektronske komunikacione infrastrukture, elektronske komunikacione mreže i povezane opreme, kao i djelatnošću elektronskih komunikacija, moraju biti ispunjeni i zahtjevi koji se odnose na mehaničku otpornost i stabilnost, zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine i zaštitu od buke.

(4) Postavljanje i korišćenje elektronskih komunikacionih mreža i pružanje elektronskih komunikacionih usluga mora da zadovoljava uslove bezbjednosti mreže i interoperabilnosti elektronskih komunikacionih usluga.

(5) Operator, odnosno vlasnik elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme dužan je da:

1) u roku od šest mjeseci prije početka izgradnje, dostavi pisano obavještenje Agenciji o početku izgradnje, lokaciji izgradnje i tehničkim karakteristikama planirane elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ili njihovih elemenata;

2) u roku od sedam dana od dana početka korišćenja, dostavi pisano obavještenje Agenciji o početku korišćenja

i tehničkim karakteristikama elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

(6) Elektronske komunikacione mreže namijenjene za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga, uključujući i elektronske komunikacione mreže sa korišćenjem radio-frekvencija u okviru njihovih tehničkih mogućnosti, grade se, postavljaju i koriste tako da se ne narušava kvalitet usluge, niti omogućava međusobno prisluškivanje korisnika.

(7) Na javnu elektronsku komunikacionu mrežu može se priključiti elektronska komunikaciona mreža, elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema, pod uslovom da ispunjava tehničke uslove koji omogućavaju slobodan izbor operatora i terminalne opreme, sigurnost upotrebe, bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže i interoperabilnost javnih elektronskih komunikacionih usluga.

(8) Bliže uslove za planiranje, izgradnju, održavanje, pristup i korišćenje pojedinih vrsta elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i podatke koje su s tim u vezi operatori dužni da objave, propisuje Agencija.

(9) Zahtjeve iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove prostornog planiranja i izgradnje objekata, a na predlog Agencije.

Omogućavanje vršenja nadzora

Član 15

Fizičko ili pravno lice dužno je da prilikom izgradnje i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i pružanja elektronskih komunikacionih usluga omogući potpuni nadzor i kontrolu nad izgradnjom i korišćenjem elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i pružanjem elektronskih komunikacionih usluga.

Strukturna odvojenost

Član 16

Ako je u vlasništvu ili pod kontrolom države ili jedinice lokalne samouprave pravno lice koje upravlja javnom elektronskom komunikacionom mrežom i/ili pruža javno dostupne elektronske komunikacione usluge, organ državne uprave nadležan za izdavanje građevinske dozvole, odnosno organ lokalne uprave nadležan za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova mora biti strukturno odvojen od organa preko kojeg se ostvaruju vlasnička ili kontrolna ovlašćenja nad tim pravnim licem, uz poštovanje načela nediskriminatornosti.

Elektronska komunikaciona mreža u zgradi namijenjenoj za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti

Član 17

(1) Elektronska komunikaciona mreža veoma velikog kapaciteta, elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema, kao i pristupna tačka u zgradi namijenjenoj za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti grade se na način koji omogućava:

1) jednostavan prilaz, zamjenu, unapređenje i korišćenje svim operatorima i etažnim vlasnicima u zgradi;

2) slobodan izbor operatora;

3) pristup zgradi pod jednakim uslovima svim operatorima.

(2) Prilikom izgradnje ili rekonstrukcije zgrade namijenjene za stanovanje i/ili obavljanje djelatnosti, investitor je dužan da izgradi elektronsku komunikacionu infrastrukturu za postavljanje pristupne elektronske komunikacione mreže veoma velikog kapaciteta do granice urbanističke parcele, kao i da izgradi i postavi pristupnu tačku i fizičku infrastrukturu u zgradi prilagođenu mreži veoma velikog kapaciteta za potrebe te zgrade.

(3) Prilikom izgradnje fizičke infrastrukture u zgradi prilagođene mrežama veoma velikog kapaciteta, investitor je dužan da koristi cijevi onog presjeka i kapaciteta koji odgovaraju potrebama te zgrade.

(4) Investitor je dužan da izgradi i zajednički antenski sistem za prijem zemaljskih radio i televizijskih programa, izvede vertikalno i horizontalno kabliranje od pristupne tačke do svake pojedine stambene ili poslovne jedinice, kao i da postavi svu drugu potrebnu opremu za priključenje svih stambenih ili poslovnih jedinica koje se nalaze u zgradi na pristupnu elektronsku komunikacionu mrežu veoma velikog kapaciteta.

(5) Investitori, vlasnici poslovnog ili stambenog prostora, odnosno skupština etažnih vlasnika u izgrađenoj zgradi dužni su da, pod uslovima koji se zasnivaju na principima nediskriminatornosti, proporcionalnosti i transparentnosti, omoguće pristup i/ili korišćenje postojeće fizičke infrastrukture operatorima koji su podnijeli

zahtjev, radi postavljanja, održavanja i razvoja elektronskih komunikacionih mreža veoma velikog kapaciteta, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

(6) Ako se u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva operatora za pristup zgradi ne postigne saglasnost za pristup od strane investitora, vlasnika poslovnog ili stambenog prostora, odnosno skupštine etažnih vlasnika u izgrađenoj zgradi iz stava 3 ovog člana, operator ima pravo da podnese zahtjev za rješavanje spora Agenciji.

(7) Agencija, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva iz stava 6 ovog člana donosi odluku o rješavanju spora, u skladu sa principima nediskriminatornosti, proporcionalnosti i transparentnosti.

(8) Ako ne postoji fizička infrastruktura u zgradi za postavljanje mreže veoma velikog kapaciteta, svaki operator javne komunikacione mreže ima pravo, o svom trošku, da završi svoju mrežu u prostorijama krajnjeg korisnika, uz njegovu saglasnost, uz uslov da se pri tome na najmanju moguću mjeru svede uticaj na imovinu trećih lica.

(9) Ako, u cilju postavljanja mreže iz stava 8 ovog člana, operator javne elektronske komunikacione mreže ima potrebu da postavi fizičku infrastrukturu u zajedničkim dijelovima zgrade, dužan je da izgradi pristupnu tačku za potrebe cijele zgrade.

(10) Agencija daje saglasnost na glavni projekat u postupku njegove revizije za elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu u zgradi, za zgrade čija je površina veća od 500 m2.

(11) Bliže tehničke i druge uslove za projektovanje, izgradnju i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u zgradama, propisuje Agencija.

Radovi u zoni elektronskih komunikacionih mreža

Član 18

(1) U blizini elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ne smiju se planirati novi objekti, izvoditi radovi, saditi sadnice ili preduzimati druge radnje koje ih mogu oštetiti ili ometati njihov rad.

(2) U zaštitnoj zoni ili radio-koridoru radio-stanice ne smiju se planirati novi objekti, izvoditi radovi, postavljati tehnička oprema ili obavljati druge radnje koje mogu ometati prostiranje elektromagnetnih talasa ili prouzrokovati smetnje u radiokomunikacijama.

(3) Širine zaštitnih zona i vrste radio-koridora u čijoj zoni nije dopušteno planiranje drugih objekata iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Ministarstvo, u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

Zaštita i/ili izmještanje elektronskih komunikacionih mreža

Član 19

(1) Kad je, prilikom izvođenja radova, potrebna zaštita i/ili izmještanje elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, investitor je dužan da:

1) u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima i propisima kojim se uređuje izgradnja objekata izradi projekat zaštite i/ili izmještanja elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i za projekat pribavi saglasnost vlasnika;

2) najmanje 30 dana prije roka predviđenog za početak radova obavijesti vlasnika elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i da mu obezbijedi pristup radi nadzora nad izvođenjem radova;

3) obezbijedi zaštitu i/ili izmještanje elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme o svom trošku.

(2) Ako elektronska komunikaciona mreža ili elektronska komunikaciona infrastruktura i povezana oprema koju treba zaštititi i/ili izmjestiti nije izgrađena u skladu sa zakonom, njena zaštita i/ili izmještanje vrši se o trošku vlasnika.

Izgradnja u pojasu saobraćajne infrastrukture

Član 20

(1) Prilikom planiranja javnih puteva, željezničke infrastrukture, aerodroma sa pripadajućom infrastrukturom i lučke infrastrukture (saobraćajna infrastruktura) planiraju se i kapaciteti za elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu.

(2) Investitor infrastrukture iz stava 1 ovog člana dužan je da, 15 dana prije početka izrade projekta, dostavi Agenciji obavještenje o planiranoj izgradnji.

(3) Agencija je dužna da obavještenje iz stava 2 ovog člana, bez odlaganja, objavi na svojoj internet stranici.

(4) Agencija daje saglasnost na glavni projekat u postupku njegove revizije za građenje infrastrukture iz stava 1 ovog člana.

(5) Investitor infrastrukture iz stava 1 ovog člana dužan je da, na zahtjev operatora, pod jednakim uslovima, obezbijedi korišćenje raspoloživih kapaciteta za elektronske komunikacione mreže, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu.

Pravo eksproprijacije

Član 21

(1) Operatori imaju pravo građenja, održavanja, razvoja i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme na cijeloj teritoriji Crne Gore, što obuhvata građenje, održavanje, razvoj i korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme na dobrima od opšteg interesa, na nepokretnostima u svojini Crne Gore ili imovini jedinica lokalne samouprave, kao i nepokretnostnima u svojini drugih pravnih i fizičkih lica, u skladu sa zakonom.

(2) Radi izgradnje i postavljanja elektronskih komunikacionih mreža i povezane opreme može se utvrditi javni interes za eksproprijaciju nepokretnosti, u skladu sa zakonom kojim se uređuje eksproprijacija.

Korišćenje dobra od opšteg interesa i nepokretnosti u državnoj imovini na osnovu prava nužnog prolaza za novu elektronsku komunikacionu infrastrukturu

Član 22

(1) Ako je za građenje, održavanje, razvoj i korišćenje nove elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme potrebno zasnivanje službenosti nužnog prolaza ili zakonske službenosti u javnom interesu na (kao i iznad i ispod) dobrima od opšteg interesa, nepokretnostima u svojini Crne Gore ili imovini jedinica lokalne samouprave, odnosno nepokretnostima na kojima imovinska ovlašćenja vrše javne službe u smislu zakona kojim se uređuje korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima koje pripadaju Crnoj Gori ili lokalnoj samoupravi, operator podnosi zahtjev za davanje saglasnosti za zasnivanje službenosti nužnog prolaza ili zakonske službenosti u javnom interesu radi građenja, održavanja, razvoja i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme organu nadležnom za vršenje imovinskih prava i ovlašćenja na toj imovini.

(2) Organ iz stava 1 ovog člana dužan je da prilikom razmatranja zahtjeva operatora postupa u skladu sa načelima nediskriminatornosti, jednostavnosti, efikasnosti, transparentnosti i javnosti i da saglasnost za zasnivanje službenosti nužnog prolaza ili zakonske službenosti u javnom interesu u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(3) Ako organ iz stava 1 ovog člana ne da saglasnost za zasnivanje službenosti nužnog prolaza ili zakonske službenosti u javnom interesu u roku iz stava 2 ovog člana, smatraće se da je ta saglasnost data.

(4) Organ iz stava 1 ovog člana može odbiti zahtjev operatora ako:

1) utvrdi da na dobru od opšteg interesa ili na nepokretnosti koja je predmet zahtjeva nema tehničkih mogućnosti za građenje;

2) bi građenje narušavalo zahtjeve zaštite zdravlja stanovništva, zaštite i očuvanja prirode, prostora ili kulturnih dobara, u skladu sa posebnim propisima.

(5) Sa operatorom kojem je data saglasnost za zasnivanje službenosti nužnog prolaza, organ iz stava 1 ovog člana, u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva operatora, zaključuje ugovor kojim se uređuju međusobna prava i obaveze, plaćanje naknade za ustanovljenu službenost, odnosno imovinsko-pravni odnosi u svrhu građenja elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

(6) Ako organ iz stava 1 ovog člana ne zaključi ugovor sa operatorom u roku iz stava 5 ovog člana, operator ima pravo da Agenciji podnese zahtjev za izdavanje potvrde o službenosti nužnog prolaza.

(7) Agencija operatoru izdaje potvrdu o službenosti nužnog prolaza na osnovu glavnog projekta gradnje nove elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, a nakon pribavljanja saglasnosti Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, odnosno nadležnog organa jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom.

(8) Potvrdu o službenosti nužnog prolaza Agencija izdaje bez odlaganja, a najkasnije u roku od četiri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva operatora iz stava 6 ovog člana.

(9) Potvrda o službenosti nužnog prolaza smatra se dokazom o riješenim imovinsko-pravnim odnosima i dokazom pravnog interesa za izdavanje potrebnih dozvola u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

(10) Organ iz stava 1 ovog člana dužan je da operatoru omogući ostvarivanje službenosti nužnog prolaza, a operator je dužan da počne da plaća naknadu za ustanovljenu službenost u roku od 30 dana od dana izdavanja potvrde o službenosti nužnog prolaza, odnosno u roku od 30 dana od dana zaključivanja ugovora iz stava 5 ovog člana.

(11) Operator je dužan da, prilikom izgradnje elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme na dobrima od opšteg interesa i nepokretnostima iz stava 1 ovog člana, sprovede mjere zaštite elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme od oštećenja do kojih bi moglo da dođe redovnim korišćenjem tih dobara, odnosno nepokretnosti.

(12) Ako je u vlasništvu ili pod kontrolom države ili jedinice lokalne samouprave pravno lice koje upravlja javnom elektronskom komunikacionom mrežom i/ili pruža javno dostupne elektronske komunikacione usluge, organ iz stava 1 ovog člana mora biti strukturno odvojen od organa preko kojeg se ostvaruju vlasnička ili kontrolna ovlašćenja nad tim pravnim licem.

Primjena propisa o svojinsko-pravnim odnosima

Član 23

Na pitanja u vezi prava službenosti koja nijesu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju svojinsko-pravni odnosi.

Naknada za korišćenje dobra od opšteg interesa i nepokretnosti u državnoj imovini na osnovu prava nužnog prolaza

Član 24

(1) Za ustanovljenu službenost nužnog prolaza na dobrima od opšteg interesa, odnosno nepokretnostima iz člana 22 stav 1 ovog zakona operator plaća naknadu.

(2) Visinu, način obračuna i način plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija, vodeći računa o interesima vlasnika, nosioca prava raspolaganja, odnosno prava korišćenja nepokretnosti i interesu operatora, kao i javnom interesu za razvoj tržišta elektronskih komunikacija.

Kolokacija i zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme

Član 25

(1) Operator koji je, u skladu sa zakonom, postavio elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu na (kao i iznad i ispod) dobrima od opšteg interesa ili nepokretnostima u državnoj imovini ili nepokretnostima koje su predmet privatne svojine, ima obavezu kolokacije i zajedničkog korišćenja te infrastrukture i povezane opreme, naročito radi zaštite zdravlja stanovništva, zaštite i očuvanja prirode i kulturnih dobara, zaštite prostora, izbjegavanja prekomjerne gradnje u slučajevima kad je to ekonomski neisplativo ili fizički neprikladno, kao i zaštite nacionalne bezbjednosti.

(2) Operator je dužan da drugom operatoru omogući pristup, kolokaciju i zajedničko korišćenje svoje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme ili nepokretnosti u svom vlasništvu što obuhvata zemljište, zgrade i ulaze u zgrade, žičane instalacije unutar zgrada, antene, antenske stubove, tornjeve i druge potporne građevine, kablovsku kanalizaciju, cijevi, šahte, ulične ormare i mjere kojima se olakšava koordinacija građevinskih radova, uz naknadu i na osnovu zaključenog ugovora, ako su ispunjeni odgovarajući uslovi pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja.

(3) U slučaju kad nije zaključen ugovor iz stava 2 ovog člana, operator ne može koristiti kolokaciju i elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu drugog operatora.

(4) Agencija može operatoru koji omogućava pristup, kolokaciju i zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme rješenjem utvrditi sljedeće obaveze:

1) primjenu načela nediskriminacije i odobravanja pristupa svim operatorima korisnicima pod jednakim uslovima;

2) primjenu načela troškovne orijentisanosti na osnovu troškova izgradnje i održavanja elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, uz primjerenu stopu povraćaja na ulaganja;

3) izradu i objavu standardne ponude pristupa i obavezu pregovaranja o pristupu sa drugim operatorima.

(5) Operator iz stava 4 ovog člana rješava zahtjeve drugih operatora za pristup, kolokaciju i zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme prema redosljedu prijema tih zahtjeva i u zavisnosti od stepena raspoloživosti slobodnog prostora u njegovoj infrastrukturi.

(6) Ako operator iz stava 4 ovog člana ne odgovori na zahtjev drugog operatora u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva, smatra se da je odbio da zaključi ugovor iz stava 2 ovog člana.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, a na zahtjev drugog operatora, Agencija će, u roku od 30 dana od dana podnošenja tog zahtjeva, utvrditi ispunjenost uslova iz st. 2 i 5 ovog člana i, ako su ti uslovi ispunjeni, donijeti odluku kojom se drugom operatoru omogućuje pristup, kolokacija i zajedničko korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme operatora iz stava 4 ovog člana.

(8) U slučaju spora između operatora u vezi sa zaključenim ugovorom o pristupu, kolokaciji i zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme ili spora zbog odbijanja zaključivanja ugovora iz stava 6 ovog člana, Agencija sprovodi postupak rješavanja tog spora.

(9) Bliži način i uslove pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme iz stava 2 ovog člana, stepen raspoloživosti slobodnog prostora iz stava 5 ovog člana i osnovne elemente ugovora o pristupu, kolokaciji i zajedničkom korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, propisuje Agencija.

Podaci o elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi i elementima mreže

Član 26

(1) Operatori su dužni da podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže redovno ažuriraju i dostavljaju ih Agenciji u roku od 30 dana od dana puštanja u rad.

(2) Pored podataka iz stava 1 ovog člana, operatori su dužni da redovno ažuriraju i dostavljaju Agenciji u roku od šest mjeseci prije početka izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže i podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

(3) Agencija vodi evidenciju o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće i planirane elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže.

(4) Bliži sadržaj, način dostavljanja i objavljivanja podataka iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Agencija.

III. OPŠTE OVLAŠĆENJE ZA PRUŽANJE ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIONIH MREŽA I USLUGA

Prijava početka obavljanja djelatnosti

Član 27

(1) Pružanje elektronskih komunikacionih mreža i elektronskih komunikacionih usluga je slobodno, uz obavezu podnošenja prijave prije početka obavljanja tih djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

(2) Obaveza podnošenja prijave iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na interpersonalne komunikacione usluge koje ne zavise od broja.

Podnošenje prijave

Član 28

(1) Pravno ili fizičko lice dužno je da, prije početka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, u pisanoj ili elektronskoj formi, podnese prijavu Agenciji.

(2) Prijava iz stava 1 ovog člana podnosi se Agenciji najmanje 15 dana prije početka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga.

(3) Prijava iz stava 1 ovog člana sadrži:

1) ime i prezime, jedinstveni matični broj i adresu prebivališta za domaće fizičko lice, odnosno ime i prezime, datum i mjesto rođenja, broj pasoša ili lične karte i državu koja je izdala pasoš ili ličnu kartu za strano fizičko lice;

2) za pravno lice - naziv privrednog društva, sjedište, poreski identifikacioni broj, broj računa i ime i prezime zastupnika;

3) kratak opis javnih elektronskih komunikacionih mreža, odnosno javnih elektronskih komunikacionih usluga kojim se prikazuju karakteristike mreže, odnosno usluge;

4) predviđeni datum početka korišćenja javnih elekronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga;

5) podatke o kontakt osobi;

6) adresu internet stranice pružaoca, povezanu sa pružanjem elektronskih komunikacionih mreža ili usluga.

(4) Uz prijavu iz stava 1 ovog člana podnosi se dokaz da je podnosilac prijave registrovan za obavljanje djelatnosti elektronskih komunikacija.

(5) Obrazac prijave iz stava 1 ovog člana, usklađen sa smjernicama Tijela evropskih regulatora elektronskih komunikacija (u daljem tekstu: BEREC), Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

Postupanje po prijavi

Član 29

(1) Agencija je dužna da, u roku od sedam dana od dana prijema uredne prijave iz člana 28 stav 1 ovog zakona, upiše pravno ili fizičko lice u registar operatora.

(2) Ako prijava ne sadrži podatke iz člana 28 stav 3 ovog zakona, Agencija će u što kraćem roku, a najkasnije sedam dana od dana prijema prijave, obavijestiti podnosioca prijave da prijava nije uredna i odrediti rok za dopunu prijave.

(3) Agencija je dužna da, prilikom upisa pravnog ili fizičkog lica u registar operatora, izda tom licu potvrdu o upisu u registar.

(4) Sastavni dio potvrde iz stava 3 ovog člana je standardizovani popis prava i obaveza operatora.

(5) Operator je dužan da o promjeni podataka iz člana 28 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona obavijesti Agenciju u roku od 15 dana od dana nastanka te promjene, a o promjeni podataka iz člana 28 stav 3 tačka 4 ovog zakona najkasnije 15 dana prije predviđenog datuma promjene.

(6) Agencija vodi, objavljuje i redovno ažurira registar operatora kojima je izdata potvrda iz stava 3 ovog člana.

Opšte i posebne obaveze po osnovu upisa u registar operatora

Član 30

(1) Opšte obaveze po osnovu upisa u registar operatora, koje moraju biti nediskriminatorne, srazmjerne i transparentne, odnose se na:

1) administrativne naknade;

2) zaštitu ličnih podataka i privatnosti u oblasti elektronskih komunikacija;

3) informacije koje treba dostaviti u postupku obavještavanja u skladu sa čl. 202 i 203 ovog zakona;

4) omogućavanje zakonitog presrijetanja komunikacija od strane nadležnih državnih organa;

5) uslove korišćenja elektronskih komunikacionih mreža za komunikaciju državnih organa prema široj javnosti radi upozoravanja javnosti na neposrednu prijetnju i za ublažavanje posljedica katastrofe velikih razmjera;

6) uslove korišćenja elektronskih komunikacionih mreža za vrijeme katastrofa velikih razmjera ili nacionalnih vanrednih situacija kako bi se osigurala komunikacija između hitnih službi i državnih organa;

7) obavezu pristupa;

8) mjere radi obezbjeđivanja usklađenosti sa standardima i specifikacijama iz člana 10 ovog zakona;

9) obavezu transparentnosti za pružaoce javnih elektronskih komunikacionih mreža koji pružaju javno dostupne elektronske komunikacione usluge za obezbjeđivanje veze između krajnjih korisnika u skladu sa načelima i ciljevima iz člana 4 ovog zakona i, kad je to neophodno i proporcionalno, pristup nadležnih organa takvim informacijama.

(2) Pored opštih obaveza iz stava 1 ovog člana, posebne obaveze po osnovu upisa u registar operatora su sljedeće:

1) za pružanje elektronskih komunikacionih mreža:

- interkonekcija mreža;
- obaveza prenosa;
- mjere za zaštitu javnog zdravlja od elektromagnetnog polja izazvanog elektronskim komunikacionim mrežama;

- održavanje integriteta javnih elektronskih komunikacionih mreža, uključujući uslove za sprečavanje elektromagnetne interferencije između elektronskih komunikacionih mreža ili usluga;
- zaštita javnih elektronskih komunikacionih mreža od neovlašćenog pristupa;
- uslovi za korišćenje radio-frekvencija u slučaju da takvo korišćenje nije uslovljeno dodjelom individulnih prava korišćenja.

2) za pružanje elektronskih komunikacionih usluga:

- interoperabilnost usluga;
- pristup krajnjih korisnika brojevima iz nacionalnog plana numeracija i brojevima iz univerzalnih međunarodnih brojeva besplatnih telefonskih usluga;
- pravila o zaštiti potrošača karakteristična za oblast elektronskih komunikacija;
- ograničenja u vezi sa prenosom nezakonitih sadržaja i ograničenja u vezi sa prenosom štetnih sadržaja.

Prava po osnovu upisa u registar operatora

Član 31

Pravna i fizička lica po osnovu upisa u registar operatora stiču prava koja se odnose na:

1) pružanje elektronskih komunikacionih mreža i usluga;
2) to da njihov zahtjev za ostvarivanje potrebnih prava na postavljanje opreme bude razmatran;
3) korišćenje radio-frekvencija u vezi sa elektronskim komunikacionim mrežama i uslugama;
4) korišćenje numeričkih resursa u vezi sa elektronskim komunikacionim mrežama i uslugama;
5) ostvarivanje prava službenosti u skladu sa odredbama ovog zakona;
6) pregovaranje o interkonekciji i, po potrebi, ostvarivanje pristupa ili interkonekcije sa drugim pružaocima javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga;
7) dobijanje mogućnosti da budu određeni za pružanje univerzalne usluge ili da mrežom i uslugom pokriju različite djelove teritorije države.

Odvojeno računovodstvo

Član 32

(1) Ako pravno lice čija pretežna djelatnost nije pružanje elektronskih komunikacionih mreža ili elektronskih komunikacionih usluga namjerava da sopstvenu elektronsku komunikacionu mrežu i/ili elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu daje na korišćenje ili je koristi za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga, dužno je da Agenciji podnese prijavu u skladu sa članom 28 ovog zakona.

(2) Pravno lice iz stava 1 ovog člana dužno je da osnuje posebno pravno lice u obliku privrednog društva za pružanje javnih elektronskih komunikacionih mreža i/ili elektronskih komunikacionih usluga ili da vodi odvojeno računovodstvo po djelatnostima na način da se odvojeno iskazuju prihodi i rashodi ostvareni na osnovu davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže i/ili elektronske komunikacione infrastrukture ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga od drugih djelatnosti.

(3) Privredno društvo koje pruža javne elektronske komunikacione mreže ili javne elektronske komunikacione usluge, kao i pravno lice koje vodi odvojeno računovodstvo po djelatnostima na način iz stava 2 ovog člana dužno je da sačinjava finansijske izvještaje i da ih, zajedno sa izvještajima o reviziji, objavljuje na svojoj internet stranici.

(4) Reviziju iz stava 3 ovog člana vrši ovlašćeni revizor, u skladu sa zakonom.

Izmjena, ograničenje i oduzimanje prava

Član 33

(1) Prava i obaveze po osnovu upisa u registar operatora i prava korišćenja radio-frekvencija ili numeričkih resursa ili prava na instalaciju opreme mogu se mijenjati samo u opravdanim slučajevima i na proporcionalan način, uzimajući u obzir, i po potrebi, posebne uslove koji se primjenjuju na prenos prava korišćenja radio-frekvencija i numeričkih resursa.

(2) Ako su predložene izmjene manjeg značaja i ako su dogovorene sa nosiocem prava ili operatorom, namjera o planiranim izmjenama uz detaljno obrazloženje mora se objaviti na internet stranici Agencije.

(3) Zainteresovanim stranama, uključujući krajnje korisnike i potrošače, odobrava se odgovarajući vremenski rok

da iznesu svoje stavove o predloženim izmjenama, koji ne može biti kraći od 30 dana, osim u izuzetnim slučajevima.

(4) Pravo na postavljanje opreme ili prava korišćenja radio-frekvencija ili numeričkih resursa ne ograničavaju se i ne oduzimaju prije isteka roka za koji su odobrena, osim kad je to opravdano, a u skladu sa stavom 6 ovog člana, prema potrebi, uz finansijsku ili drugu naknadu za oduzimanje prava.

(5) Izmjena prava korišćenja radio-frekvencija, u skladu sa ovim zakonom, ne predstavlja osnovu za oduzimanje prava korišćenja radio-frekvencija.

(6) Svaka namjera da se ograniče ili oduzmu prava po osnovu upisa u registar operatora ili pojedinačna prava korišćenja radio-frekvencija ili numeričkih resursa, bez saglasnosti nosioca prava, podliježe konsultacijama sa zainteresovanim stranama.

Prijava izmjene ili prestanka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga

Član 34

(1) U slučaju izmjene ili prestanka režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, operator je dužan da podnese prijavu Agenciji, u pisanoj ili elektronskoj formi.

(2) Na podnošenje prijave i postupanje po prijavi iz stava 1 ovog člana, shodno se primjenjuju odredbe čl. 28 i 29 ovog zakona.

Brisanje iz registra

Član 35

(1) Agencija će brisati operatora iz registra operatora:

1) ako operator u pisanom obliku obavijesti Agenciju o prestanku obavljanja prijavljene djelatnosti;

2) ako operator ne obavlja prijavljenu djelatnost duže od godinu dana neprekidno;

3) i u drugim slučajevima, u skladu sa zakonom.

(2) Agencija je dužna da, prilikom brisanja operatora iz registra operatora, o tome izda potvrdu.

Godišnja naknada za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta

Član 36

(1) Za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija Agencija od operatora naplaćuje godišnju naknadu.

(2) Visina naknade iz stava 1 ovog člana iznosi do 1,5 % ukupnog prihoda operatora ostvarenog u prethodnoj godini, po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanja na korišćenje elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, do nivoa koji pokriva troškove vršenja poslova regulacije i nadzora tržišta u sektoru elektronskih komunikacija, utvrđenih finansijskim planom Agencije, na objektivan, transparentan i proporcionalan način.

(3) Visinu naknade iz stava 1 ovog člana, u procentualnom iznosu, utvrđuje Savjet Agencije posebnom odlukom za svaku kalendarsku godinu, na osnovu planiranih troškova vršenja poslova regulacije i nadzora tržišta i ukupnih prihoda svih operatora iz stava 2 ovog člana.

(4) Iznos naknade iz stava 1 ovog člana i način plaćanja Agencija operatoru utvrđuje rješenjem za svaku kalendarsku godinu.

(5) Operator je dužan da plati cjelokupan iznos naknade iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja iz stava 4 ovog člana.

Prijava prihoda

Član 37

(1) Operator je dužan da, najkasnije do kraja marta tekuće godine, prijavi Agenciji visinu prihoda ostvarenih u prethodnoj godini po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme.

(2) Ako operator ne prijavi visinu prihoda u roku iz stava 1 ovog člana, Agencija kao osnovicu za obračun godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija uzima ukupan prihod

operatora iz prethodne godine, na osnovu podataka operatora dostavljenih organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza.

(3) Operator koji, pored djelatnosti elektronskih komunikacija, obavlja i druge djelatnosti dužan je da vodi odvojeno računovodstvo po djelatnostima, kojim se odvojeno iskazuje prihod ostvaren po osnovu davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže i/ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga.

(4) Ako operator ne vodi odvojeno računovodstvo na način iz stava 3 ovog člana, Agencija kao osnovicu za obračun godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija uzima ukupan prihod operatora iz prethodne godine, a na osnovu podataka operatora dostavljenih organu nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza.

(5) Ako Agencija sumnja u tačnost podataka iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, može angažovati ovlašćenog revizora koji će izvršiti provjeru tih podataka.

(6) Ako u slučaju iz stava 5 ovog člana ovlašćeni revizor utvrdi da prihod operatora odstupa za više od 3 % od prijavljenog prihoda iz stava 1 ovog člana, Agencija kao osnovicu za obračun godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta u oblasti elektronskih komunikacija uzima visinu prihoda utvrđenu od strane ovlašćenog revizora.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, troškove revizije snosi operator.

IV. PRISTUP I INTERKONEKCIJA

Opšti okvir za pristup i interkonekciju

Član 38

(1) Operatori mogu pregovarati i zaključivati ugovore o tehničkim i tržišnim uslovima pristupa i/ili interkonekcije na nacionalnom i međunarodnom nivou.

(2) Operator koji zahtijeva ili daje pristup i/ili interkonekciju, a koji ne obavlja djelatnost elektronskih komunikacija na teritoriji Crne Gore, nije dužan da podnese prijavu Agenciji u skladu sa članom 28 ovog zakona.

(3) Operator ima pravo, a na zahtjev drugog operatora i obavezu da pregovara o pristupu i interkonekciji radi pružanja javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga i obezbjeđivanja njihove interoperabilnosti.

(4) Podatke koji su od interesa za obavljanje pregovora o pristupu i/ili interkonekciji operator objavljuje i ažurira na svojoj internet stranici.

(5) Operator nudi pristup i interkonekciju drugim operatorima pod uslovima i obavezama iz čl. 39, 40, 42 i 113 ovog zakona.

(6) Na zahtjev drugog operatora za pristup i/ili interkonekciju, operator je dužan da odgovori u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva.

(7) Operatori su dužni da zaključe ugovor o pristupu i/ili interkonekciji, kojim uređuju međusobna prava i obaveze, u roku od 45 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 3 ovog člana.

(8) Ako operator odbije zahtjev za pristup i/ili interkonekciju drugog operatora ili u roku od 45 dana od dana prijema zahtjeva iz stava 3 ovog člana ne zaključe ugovor o pristupu i/ili interkonekciji, o spornim pitanjima pristupa ili interkonekcije odlučuje Agencija, na zahtjev jednog od operatora.

(9) Operatori su dužni da zaključe ugovor o pristupu i/ili interkonekciji u skladu sa odlukom Agencije iz stava 8 ovog člana, u roku od 15 dana od dana donošenja te odluke.

(10) Operator je dužan da primjerak zaključenog ugovora o pristupu i/ili interkonekciji sa operatorima u Crnoj Gori i sa operatorima u drugoj državi dostavi Agenciji radi evidentiranja.

(11) Operatori, koji su od drugih operatora dobili podatke prije, tokom ili nakon postupka pregovora o pristupu i/ili interkonekciji ili nakon zaključenja ugovora o pristupu i/ili interkonekciji, mogu te podatke koristiti isključivo u svrhe za koje su im dostavljeni, vodeći računa o povjerljivosti tih podataka.

(12) Podaci iz stava 11 ovog člana ne mogu se ustupati trećim licima, što naročito obuhvata druge poslovne jedinice, podružnice ili partnere kojima bi ti podaci mogli omogućiti konkurentsku prednost na tržištu.

Ovlašćenja i obaveze Agencije u vezi pristupa i interkonekcije

Član 39

(1) Agencija, radi ostvarivanja ciljeva iz člana 4 ovog zakona, podstiče i, ako je to primjereno, obezbjeđuje odgovarajući pristup i interkonekciju, kao i interoperabilnost usluga, na način da promoviše efikasnost, održivu

konkurenciju, razvoj mreža veoma velikog kapaciteta, efikasnost ulaganja i inovacija, kao i najveću korist za krajnje korisnike.

(2) Agencija može samoinicijativno, nezavisno od obaveza koje se određuju operatorima sa značajnom tržišnom snagom u skladu sa članom 113 ovog zakona, rješenjem operatorima odrediti sljedeće obaveze:

1) obavezu interkonekcije, u mjeri u kojoj je to neophodno i ako već nije uspostavljena, operatoru koji je upisan u registar operatora i koji kontroliše pristup krajnjim korisnicima, da bi se obezbijedilo povezivanje s kraja na kraj;

2) obavezu obezbjeđivanja interoperabilnosti usluga operatoru koji je upisan u registar operatora i koji kontroliše pristup krajnjim korisnicima, u opravdanim slučajevima i u mjeri u kojoj je to neophodno;

3) obavezu obezbjeđivanja interoperabilnosti usluga pružaocu interpersonalnih komunikacionih usluga koje ne zavise od brojeva i koji je dostigao značajan stepen pokrivenosti i zastupljenosti među korisnicima, u opravdanim slučajevima kad je povezanost s kraja na kraj između krajnjih korisnika ugrožena zbog nedostatka interoperabilnosti između interpersonalnih komunikacionih usluga;

4) obavezu pristupa opremi, uz pravedne, razumne i nediskriminatorne uslove, u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se krajnjim korisnicima obezbijedila dostupnost usluga digitalnog radija i televizije i drugih povezanih usluga, uključujući pristup aplikativnom programskom interfejsu i elektronskom programskom vodiču.

(3) Agencija može obavezu iz stava 2 tačka 3 ovog člana odrediti isključivo:

1) u mjeri potrebnoj za obezbjeđivanje interoperabilnosti interpersonalnih komunikacionih usluga, a ta obaveza može uključiti proporcionalne obaveze pružaocima tih usluga, objavljivanje svih relevantnih informacija i omogućavanje drugim nadležnim organima i pružaocima usluga njihovo korišćenje, izmjenu i redistribuciju ili obavezu korišćenja i primjene domaćih standarda ili tehničkih specifikacija ili relevantnih evropskih ili međunarodnih standarda;

2) kad je Evropska komisija, nakon konsultacija sa BEREC-om i uzimajući u obzir njegovo mišljenje, utvrdila značajnu prijetnju povezivanju s kraja na kraj između krajnjih korisnika u Evropskoj uniji ili u najmanje tri države članice Evropske unije i usvojila mjere sprovođenja kojima se određuje priroda i obim obaveza koje mogu biti nametnute.

(4) Agencija može odrediti obavezu obezbjeđivanja pristupa, na razuman zahtjev, žičanim instalacijama, kablovima i pripadajućoj opremi unutar zgrada, odnosno do prve sabirne ili distributivne tačke, kad se ta tačka nalazi izvan zgrade.

(5) Agencija može odrediti obavezu iz stava 4 ovog člana i operatorima ili vlasnicima žičanih instalacija, kablova i prateće opreme koji nijesu operatori, ako je dupliranje takvih elemenata mreža ekonomski neefikasno ili tehnički neizvodljivo.

(6) Prilikom određivanja obaveze pristupa iz stava 4 ovog člana, Agencija rješenjem utvrđuje uslove koji se odnose na pristup elementima elektronske komunikacione mreže, povezanoj opremi i pripadajućim uslugama, kao i primjenu uslova transparentnosti, nediskriminatornosti i raspodjele troškova pristupa, koji se po potrebi prilagođavaju kako bi se uzeli u obzir faktori rizika.

(7) Bliži način omogućavanja pristupa i interkonekcije propisuje Agencija, vodeći računa, pored ostalog, da mala i srednja privredna društva i operatori sa ograničenom geografskom pokrivenošću mogu imati koristi od utvrđenih obaveza.

Ovlašćenja i obaveze Agencije u vezi proširivanja uslova koji se odnose na obavezu pristupa

Član 40

(1) Agencija može da proširi uslove koji se odnose na obavezu pristupa iz člana 39 stav 5 ovog zakona iza prve sabirne ili distributivne tačke, i to sve do tačke za koju utvrdi da je najbliža krajnjim korisnicima i pogodna za smještaj dovoljnog broja priključaka krajnjih korisnika, ako bi to bilo komercijalno održivo operatoru koji traži pristup.

(2) Agencija može rješenjem proširiti uslove koji se odnose na obavezu pristupa, kad utvrdi, a uzimajući u obzir obaveze koje proizilaze iz analize bilo kog relevantnog tržišta, da obaveza pristupa određena u skladu sa članom 39 stav 5 ovog zakona nedovoljno rješava visoke i trajne ekonomske ili fizičke barijere za replikaciju elemenata mreže, a koje su odlika postojećih ili novih okolnosti na tržištu i ograničavajući faktor razvoja konkurencije na tržištu.

(3) Prilikom donošenja rješenja u slučaju iz stava 2 ovog člana, Agencija u najvećoj mogućoj mjeri uzima u obzir relevantne preporuke BEREC-a.

(4) Agencija može odrediti i obavezu pristupa aktivnim elementima elektronske komunikacione mreže ili virtuelnog pristupa elementima elektronske komunikacione mreže, ako za to postoji opravdanje iz tehničkih i ekonomskih razloga.

(5) Agencija ne može operatorima proširiti uslove koji se odnose na obavezu pristupa, u skladu sa st. 1 do 4 ovog člana, ako utvrdi da ti operatori ispunjavaju sljedeće kriterijume:

1) operator ispunjava uslove iz člana 125 ovog zakona i omogućava pristup mreži veoma velikog kapaciteta bilo kom operatoru koji zahtijeva pristup, čime se omogućava održiv i sličan alternativni način pristupa do krajnjih korisnika pod pravednim, nediskriminatornim i razumnim uslovima, pri čemu Agencija može da primijeni ovaj izuzetak i na druge operatore koji nude pristup mreži veoma velikog kapaciteta pod pravednim, nediskriminatornim i razumnim uslovima poslovanja;

2) proširivanje tih uslova bi ugrozilo ekonomsku ili finansijsku održivost postavljanja nove elektronske komunikacione mreže, posebno u slučaju manjih lokalnih projekata.

(6) Izuzetno, Agencija može da proširi uslove koji se odnose na obavezu pristupa za operatore koji ispunjavaju kriterijume iz stava 5 ovog člana, ako se elektronska komunikaciona mreža finansira sredstvima iz državne pomoći.

(7) Agencija može odrediti operatorima obavezu zajedničkog korišćenja pasivne infrastrukture ili obavezu zaključivanja ugovora o nacionalnom romingu na određenom geografskom području, ako:

1) je to neophodno za pružanje usluga zasnovanih na korišćenju radio-frekvencija na određenom geografskom području;

2) ni jedan operator nema na raspolaganju održiva i slična alternativna sredstva pristupa krajnjim korisnicima, pod pravednim i razumnim uslovima poslovanja;

3) na određenom geografskom području, koje podliježe tim obavezama, postoje nepremostive ekonomske ili fizičke prepreke za razvoj infrastrukture za pružanje elektronske komunikacione mreže ili elektronskih komunikacionih usluga uz korišćenje radio-frekvencija, zbog čega je pristup krajnjih korisnika elektronskim komunikacionim mrežama ili elektronskim komunikacionim uslugama ozbiljno narušen ili uopšte ne postoji;

4) je mogućnost određivanja tih obaveza jasno navedena u postupku dodjele odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

(8) Agencija može da odredi i obavezu zajedničkog korišćenja aktivne elektronske komunikacione opreme ako obavezom pristupa i zajedničkog korišćenja pasivne infrastrukture, određenom u skladu sa stavom 7 ovog člana, krajnjim korisnicima nije omogućen pristup elektronskim komunikacionim mrežama ili elektronskim komunikacionim uslugama.

(9) Agencija određuje obaveze iz st. 7 i 8 ovog člana u skladu sa načelima objektivnosti, transparentnosti, proporcionalnosti i nediskriminatornosti, uzimajući u obzir:

1) potrebu za povećanjem povezanosti u Crnoj Gori, na glavnim putnim pravcima i u posebnim geografskim oblastima, kao i mogućnost značajnog povećanja izbora i kvaliteta usluga za krajnje korisnike;

2) efektivno korišćenje radio-frekvencija;

3) tehničku izvodljivost i uslove zajedničkog korišćenja;

4) stanje konkurencije koje se zasniva na elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i na elektronskim komunikacionim uslugama;

5) tehnološke inovacije;

6) potrebu za mjerama kojima se podstiču operatori na ulaganje u postavljanje elektronske komunikacione infrastrukture.

(10) Prilikom rješavanja sporova Agencija može da odredi operatoru, koji je korisnik prava zajedničkog korišćenja ili pristupa, obavezu iznajmljivanja prava korišćenja radio-frekvencija operatoru koji je vlasnik infrastrukture koja je predmet zajedničkog korišćenja na tom geografskom području.

(11) Prije proširivanja uslova, odnosno određivanja obaveza u skladu sa ovim članom, Agencija sprovodi postupak javnih konsultacija.

(12) Agencija je dužna da, u roku od pet godina od dana proširivanja uslova, odnosno određivanja obaveza iz ovog člana, izvrši procjenu efekata tih uslova, odnosno obaveza, kao i potrebu njihove izmjene ili ukidanja i u vezi sa izvršenom procjenom sprovede postupak javnih konsultacija.

Prenos digitalnih radio i televizijskih programa

Član 41

(1) Javne elektronske komunikacione mreže kojima se pruža usluga digitalne televizije planiraju se na način da se omogući pružanje usluge televizije širokog ekrana, kao i druge usluge digitalne televizije.

(2) Operator je dužan da u prijemu i prenosu usluga iz stava 1 ovog člana očuva format stranica slike, ako su te usluge namijenjene za prijem na proširenom televizijskom ekranu.

(3) Operator može prenositi televizijske programe i sa drugim formatom stranica slike.

(4) Operator je dužan da obezbijedi emiterima, čije programe prenosi, pristup aplikativnom programskom interfejsu i/ili elektronskom programskom vodiču objektivno, transparentno i pod jednakim uslovima.

(5) Operator je dužan da prenos digitalnih radio i televizijskih programa vrši u skladu sa standardima.

(6) Način prikazivanja elektronskog programskog vodiča i sličnih pisanih i navigacionih mogućnosti propisuje Agencija.

Sistemi uslovnog pristupa i zaštićene usluge

Član 42

(1) Sistemi uslovnog pristupa uslugama digitalne televizije i radija moraju imati potrebne tehničke mogućnosti koje operatorima omogućavaju potpunu kontrolu nad pruženim uslugama koje su zaštićene tim sistemima.

(2) Operator koji pruža uslugu sa uslovnim pristupom dužan je da svim emiterima čije programe prenosi, objektivno, transparentno i pod jednakim uslovima ponudi odgovarajuće tehničke mogućnosti kojima se obezbjeđuje pristup krajnjih korisnika tim programima, uz upotrebu odgovarajućeg uređaja za uslovni pristup.

(3) Sistemi uslovnog pristupa koje koriste operatori ne smiju sprečavati pristup krajnjih korisnika programima sa slobodnim pristupom, osim u slučaju dospjelog potraživanja od krajnjeg korisnika, koja se odnosi na usluge digitalne televizije i radija, u skladu sa opštim uslovima pružanja usluga operatora.

(4) Operator koji nudi usluge sa uslovnim pristupom dužan je da za te usluge vodi odvojeno računovodstvo.

(5) Zabranjena je izrada, proizvodnja, uvoz, stavljanje u promet, prodaja, davanje u zakup ili posjedovanje nedozvoljenih uređaja i softvera koji omogućavaju pristup zaštićenoj usluzi za komercijalne svrhe.

(6) Zabranjeno je instaliranje, održavanje ili zamjena uređaja i softvera iz stava 5 ovog člana za komercijalne svrhe.

(7) Zabranjene su komercijalne komunikacije u svrhu reklamiranja, nuđenja i stavljanja u promet uređaja i softvera iz stava 5 ovog člana.

(8) Nosioci prava intelektualne svojine za uređaje i sisteme uslovnog pristupa izdaju ovlašćenja proizvođačima korisničke opreme uz pravedne, razumne i nediskriminatorne uslove, pri čemu ne mogu sprečavati proizvođače korisničke opreme da u isti uređaj ugrađuju zajedničke interfejse, koji omogućavaju povezivanje sa drugim pristupnim sistemima, uz uslov da zajednički interfejsi zadovoljavaju mjerodavne i primjerene zahtjeve koji obezbjeđuju sigurnost poslovanja operatora sistema uslovnog pristupa.

V. VANREDNE SITUACIJE

Plan mjera u vanrednim situacijama i dostupnost usluga

Član 43

(1) Operator je dužan da utvrdi plan mjera kojim se obezbjeđuje bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u slučajevima većeg ispada mreže, ratnog i vanrednog stanja, elementarnih nepogoda, kao i drugih vanrednih situacija.

(2) Plan mjera iz stava 1 ovog člana donosi se za kalendarsku godinu, a mjere iz plana se sprovode dok traju okolnosti zbog kojih su preduzete.

(3) Operator je dužan da plan mjera iz stava 1 ovog člana dostavi na mišljenje Ministarstvu, Agenciji, organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje, do kraja oktobra tekuće za narednu godinu.

(4) Operatori i vlasnici radio stanica dužni su da, za vrijeme vanrednih situacija i na zahjev nadležnog organa, prilagode korišćenje svojih elektronskih komunikacionih mreža i opreme nastaloj situaciji ili ih stave na raspolaganje ili upotrebu nadležnim organima.

(5) Mjerama iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje se što veća dostupnost usluga govorne komunikacije i usluga pristupa internetu, koje se pružaju putem javnih elektronskih komunikacionih mreža, u cilju neprekidnog pristupa hitnim službama i neprekidnog prenosa javnih upozorenja, u vanrednim situacijama, kao i u slučaju izuzetno teškog kvara mreže ili u slučajevima više sile.

(6) Mjere koje sadrži plan mjera iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

Pravo prvenstva u vanrednim situacijama

Član 44

(1) Operator je dužan da svoju mrežu prilagodi korišćenju prava prvenstva komunikacija iz određenih terminalnih tačaka mreže u vanrednim situacijama.

(2) Odluku o korišćenju prava prvenstva komunikacija za vrijeme trajanja vanrednih situacija donosi Vlada.

(3) Terminalne tačke mreže i grupe korisnika koji u vanrednim situacijama imaju pravo na terminalnu tačku mreže sa pravom prvenstva određuje Vlada i, po potrebi, ažurira.

(4) Operator je dužan da najmanje jednom godišnje izvrši testiranje funkcionisanja komunikacija sa pravom prvenstva sa dostavljenim terminalnim tačkama iz stava 3 ovog člana i izvještaj o tome dostavi Ministarstvu, Agenciji, organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje u roku sedam dana od sprovođenja testiranja.

(5) Radi ostvarivanja prava prvenstva komunikacija, Vlada operatoru može da naloži privremeni prekid djelovanja drugih terminalnih tačaka ili da naredi druge mjere.

VI. UNIVERZALNA USLUGA

Opis univerzalne usluge

Član 45

(1) Univerzalna usluga, u smislu ovog zakona, je usluga odgovarajućeg širokopojasnog pristupa internetu i usluga govorne komunikacije, propisanog kvaliteta, koje su na teritoriji Crne Gore dostupne svim potrošačima po pristupačnim cijenama, bez obzira na njihov geografski položaj, uključujući i osnovni priključak na elektronsku komunikacionu mrežu na fiksnoj lokaciji.

(2) Univerzalna usluga se pruža na tehnološki neutralnoj osnovi, primjenom načela objektivnosti, transparentnosti, srazmjernosti i nediskriminatornosti i uz što manje narušavanje konkurencije na tržištu.

(3) Agencija može utvrditi i obavezu cjenovne pristupačnosti usluga iz stava 1 ovog člana koje se ne pružaju na fiksnoj lokaciji, u svrhu potpune socijalne i privredne uključenosti potrošača.

(4) Agencija utvrđuje uslugu odgovarajućeg širokopojasnog pristupa internetu, uzimajući u obzir najmanju brzinu širokopojasnog pristupa koju koristi većina potrošača i koja mora osigurati brzine pristupa potrebne za korišćenje najmanjeg skupa sljedećih usluga:

1) elektronska pošta;

2) pretraživači kojima se omogućava pretraga i pronalaženje svih vrsta podataka;

3) osnovni internet alati za osposobljavanje i obrazovanje;

4) novine ili vijesti dostupne na internetu;

5) kupovina ili naručivanje robe ili usluga na internetu;

6) alati za traženje posla;

7) profesionalno umrežavanje;

8) e-bankarstvo;

9) usluge e-uprave;

10) društveni mediji i društvene mreže i razmjena poruka;

11) pozivi i video pozivi standardnog kvaliteta.

(5) Potrošač može od operatora univerzalne usluge zahtijevati da mu preko priključka na elektronsku komunikacionu mrežu iz stava 1 ovog člana obezbijedi pristup samo usluzi govorne komunikacije ili samo usluzi pristupa internetu.

(6) Kod postojanja opravdanog zahtjeva za pružanje univerzalne usluge, operator univerzalne usluge dužan je da realizuje priključak u roku utvrđenom propisom Agencije.

(7) Univerzalna usluga može da obuhvati i:

1) pružanje usluge univerzalnog imenika (u daljem tekstu: univerzalni imenik) i univerzalne službe za davanje informacija o telefonskim brojevima korisnika (u daljem tekstu: univerzalna služba informacija);

2) mogućnost korišćenja javnih telefonskih govornica ili drugih javno dostupnih pristupnih tačaka za javnu govornu uslugu, u svakom momentu, u skladu sa opravdanim zahtjevima i potrebama krajnjih korisnika u

pogledu geografske pokrivenosti i kvaliteta usluge, ako Agencija utvrdi potrebu obezbjeđenja dostupnosti ili cjenovne pristupačnosti ovih usluga.

(8) Područje primjene ovog člana može se proširiti na krajnje korisnike koji su preduzetnici, mala i srednja preduzeća i neprofitne organizacije.

(9) Bliži opis univerzalnih usluga, način pružanja, parametre kvaliteta, njihove granične vrijednosti i metode mjerenja, sadržaj, oblik i način objavljivanja podataka o kvalitetu univerzalne usluge, procjenu opravdanosti zahtjeva za pružanje univerzalne usluge, kao i način procjene pristupačnosti cijena univerzalnih usluga i paketa za krajnje korisnike, a naročito za lica sa invaliditetom i lica u stanju socijalne potrebe, propisuje Agencija.

(10) Vrstu povoljnosti i mjera za lica sa invaliditetom i lica u stanju socijalne potrebe propisuje Ministarstvo, po pribavljenom mišljenju organa državne uprave nadležnog za poslove socijalnog staranja.

Univerzalni imenik i univerzalna služba informacija

Član 46

(1) Univerzalni imenik, odnosno baza podataka univerzalne službe informacija obuhvata najmanje sljedeće podatke o krajnjim korisnicima koji su dali saglasnost za objavljivanje tih podataka: ime i prezime, odnosno naziv privrednog subjekta i njegov organizacioni oblik, adresu, odnosno sjedište korisnika i dodijeljeni korisnički broj.

(2) Univerzalna služba informacija daje podatke o fiksnim i mobilnim (post-paid i pre-paid) telefonskim brojevima svih korisnika koji su dali saglasnost za objavljivanje tih podataka i to po korisničkom broju ili vlasniku broja.

(3) Ako je određena usluga univerzalnog imenika i univerzalne službe informacija, operator javno dostupnih telefonskih usluga koji korisniku obezbjeđuje priključak na elektronsku komunikacionu mrežu dužan je da podatke iz stava 1 ovog člana dostavi operatoru univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija u roku od sedam dana od dana obezbjeđivanja priključka.

(4) Operator univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija dužan je da podatke u univerzalnom imeniku ažurira najmanje jednom u sedam dana.

(5) Operator univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija bez odlaganja obavještava Agenciju ako operator javno dostupnih telefonskih usluga koji korisniku obezbjeđuje priključak na elektronsku komunikacionu mrežu ne dostavi podatke iz stava 1 ovog člana u roku iz stava 3 ovog člana.

(6) Pristup univerzalnoj službi informacija obezbjeđuje se svim krajnjim korisnicima, uključujući i korisnike javnih govornica.

(7) Za objavljivanje podataka u univerzalnom imeniku operator univerzalnog imenika ne može naplaćivati uslugu objavljivanja podataka o krajnjim korisnicima.

(8) Univerzalni imenik, u elektronskoj formi, objavljuje se na internet stranici operatora univerzalnog imenika.

(9) Operator univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija pod jednakim uslovima obrađuje podatke koje dobija od operatora javno dostupnih telefonskih usluga.

Određivanje operatora univerzalne usluge

Član 47

(1) Agencija jednom u tri godine sprovodi postupak kojim utvrđuje postojanje potrebe za određivanjem operatora univerzalnih usluga.

(2) U postupku iz stava 1 ovog člana Agencija sprovodi analizu kvaliteta pružanja univerzalnih usluga, pri čemu uzima u obzir rezultate geografskog pregleda dostupnosti, ako su dostupni i, po potrebi, dodatne dokaze da se dostupnost univerzalnih usluga ne može osigurati u uobičajenim tržišnim uslovima ili putem drugih mogućih mehanizama nacionalnih javnih politika.

(3) Postupak iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i na određivanje pristupačne cijene univerzalnih usluga.

(4) Agencija će rješenjem odrediti jednog ili više operatora univerzalne usluge na period od tri godine, na osnovu javnog konkursa, primjenom sljedećih kriterijuma: osposobljenosti za pružanje univerzalne usluge na određenom području, troškova pružanja usluge, cijene usluge i tehnološke mogućnosti mreže.

(5) Ako u postupku po javnom konkursu Agencija ne može da odredi operatora univerzalne usluge, Agencija će rješenjem odrediti jednog ili više operatora uzimajući u obzir kriterijume iz stava 4 ovog člana, primjenom načela efikasnosti, objektivnosti i transparentnosti.

(6) U rješenju o određivanju operatora univerzalne usluge iz stava 4 ovog člana Agencija određuje uslove za pružanje univerzalne usluge.

(7) Bliže uslove i način sprovođenja javnog konkursa, kao i bliže kriterijume iz stava 4 ovog člana propisuje Agencija.

Kontrola i kontinuitet pružanja univerzalne usluge

Član 48

(1) Agencija je dužna da periodično, a najmanje jednom godišnje, na osnovu podataka koje dobija o pružanju univerzalne usluge i u postupku sprovedenih javnih konsultacija, izvrši kontrolu usklađenosti pružanja univerzalne usluge sa ovim zakonom.

(2) Ako utvrdi da se univerzalna usluga ne pruža u skladu sa ovim zakonom, Agencija raspisuje javni konkurs za izbor novog operatora univerzalne usluge.

(3) Postojeći operator univerzalne usluge dužan je da nastavi sa pružanjem univerzalne usluge u skladu sa rješenjem Agencije, do određivanja novog operatora univerzalne usluge u skladu sa ovim zakonom.

Obavještenje o izdvajanju pristupne mreže

Član 49

(1) Operator iz člana 47 stav 6 ovog zakona dužan je da, najkasnije 90 dana prije planiranog datuma, obavijesti Agenciju o namjeri izdvajanja svoje pristupne mreže, bez obzira na vrstu, u cjelini ili značajnom dijelu u posebno pravno lice, uz promjenu svojinske strukture, radi procjene efekata namjeravanog izdvajanja na pružanje pristupa na fiksnoj lokaciji i na pružanje javno dostupnih telefonskih usluga.

(2) U slučaju iz stava 1 ovoga člana, Agencija će operatoru iz člana 47 stav 6 ovog zakona izmijeniti ili ukinuti rješenje o određivanju operatora univerzalne usluge.

Cijene, opšti uslovi i prava korisnika univerzalne usluge

Član 50

(1) Cijena univerzalne usluge koju pruža operator određuje se u jednakom iznosu za sve korisnike na teritoriji Crne Gore.

(2) Saglasnost na cijene univerzalne usluge daje Agencija u roku od 30 dana od dana dobijanja zahtjeva za davanje saglasnosti.

(3) Operator univerzalne usluge dužan je da ponudi cjenovne opcije ili pakete za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom, na osnovu procjene pristupačnosti cijena univerzalne usluge za ta lica.

(4) Agencija u saradnji sa drugim nadležnim organima prati razvoj i visinu maloprodajnih cijena za univerzalne usluge koje su dostupne na tržištu i prosječnom zaradom u Crnoj Gori.

(5) Ako utvrdi da su cijene iz stava 2 ovog člana previsoke za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom, Agencija će naložiti operatoru univerzalne usluge da ponudi posebne cjenovne opcije ili pakete za ta lica, na osnovu procjene pristupačnosti cijena univerzalne usluge za ta lica.

(6) Agencija može naložiti i drugim operatorima da ponude cjenovne opcije ili pakete koji su pristupačni za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom za pristup uslugama širokopojasnog interneta i glasovnih komunikacija barem na fiksnoj lokaciji.

(7) Listu kategorija lica iz stava 3 ovog člana, do kraja tekuće za narednu kalendarsku godinu, utvrđuje organ državne uprave nadležan za poslove socijalnog staranja.

Posebne obaveze operatora

Član 51

(1) Operator univerzalne usluge dužan je da obezbijedi tehničke mogućnosti korisniku, odnosno posebne tarifne režime za kategorije socijalno ugroženih lica i lica sa invaliditetom, koji omogućavaju uvid u cijenu i kontrolu potrošnje usluge.

(2) Operator univerzalne usluge dužan je da:

1) donese opšte uslove pružanja usluga i da na računu odvojeno iskaže cijene pojedinih univerzalnih usluga koje je korisnik univerzalne usluge dužan da plati.

2) obezbijedi raščlanjivanje računa u skladu sa članom 151 ovog zakona;

3) na zahtjev korisnika, izvrši besplatnu blokadu odlaznih poziva prema određenom broju ili vrsti brojeva.

(3) Agencija može operatoru univerzalne usluge rješenjem iz člana 47 stav 4 ovog zakona naložiti da pretplatnicima obezbijedi:

1) pre-paid sistem za plaćanje pristupa do javne elektronske komunikacione mreže i korišćenje javnih elektronskih komunikacionih usluga;

2) mogućnost otplaćivanja naknade za priključenje na javnu elektronsku komunikacionu mrežu u ratama.

Kvalitet univerzalne usluge

Član 52

(1) Operator univerzalne usluge dužan je da Agenciji kvartalno dostavlja podatke o izmjerenim parametrima kvaliteta usluga, podatke o promjeni kvaliteta univerzalne usluge u roku od 30 dana od dana nastupanja te promjene, kao i da, najmanje jednom godišnje, objavi ažurirane podatke o kvalitetu tih usluga na svojoj internet stranici.

(2) Agencija može, ako sumnja u tačnost dostavljenih podataka iz stava 1 ovog člana operatora univerzalne usluge, da ovlasti stručno lice koje će izvršiti provjeru tih podataka.

(3) Ako se provjerom iz stava 2 ovog člana potvrdi tačnost dostavljenih podataka iz stava 1 ovog člana, troškove provjere plaća Agencija.

(4) Ako se provjerom iz stava 2 ovog člana utvrdi da dostavljeni podaci iz stava 1 ovog člana nijesu tačni, troškove provjere plaća operator.

(5) Ako izmjerene vrijednosti parametara kvaliteta određenog operatora univerzalne usluge, najmanje tri puta uzastopno u toku godine, ne postižu granične vrijednosti, Agencija može otpočeti postupak izbora novog operatora univerzalne usluge.

Troškovi pružanja univerzalne usluge

Član 53

(1) Agencija na zahtjev za naknadu neto troškova pružanja univerzalne usluge operatora univerzalne usluge donosi odluku da li troškovi pružanja univerzalne usluge predstavljaju nepravedan teret za operatora univerzalne usluge, pri čemu obračunava neto trošak pružanja univerzalne usluge, uzimajući u obzir neto trošak pružanja univerzalne usluge koju je operator univerzalne usluge dostavio u ponudi na javnom konkursu.

(2) Operator univerzalne usluge dužan je da, uz zahtjev za naknadu neto troškova iz stava 1 ovog člana, dostavi dokaze koji potvrđuju osnovanost tog zahtjeva.

(3) Agencija, u postupku ocjene osnovanosti zahtjeva za naknadu neto troškova iz stava 1 ovog člana, može da angažuje ovlašćenog revizora.

(4) Agencija ili ovlašćeni revizor kojeg je Agencija angažovala imaju pravo na uvid u računovodstvenu i drugu dokumentaciju podnosioca zahtjeva iz stava 1 ovog člana, na osnovu koje se mogu izračunati neto troškovi pružanja univerzalne usluge.

(5) Ako Agencija utvrdi da je zahtjev za naknadu neto troškova iz stava 1 ovog člana osnovan, donijeće rješenje o utvrđivanju visine naknade neto troškova operatoru univerzalnih usluga.

(6) Rješenje iz stava 4 ovog člana, sa nalazom ovlašćenog revizora, Agencija objavljuje na svojoj internet stranici, uzimajući u obzir obavezu čuvanja poslovne tajne.

(7) Agencija objavljuje podatke o obračunatom neto trošku pružanja univerzalnih usluga, uključujući doprinose svih operatora i sve tržišne koristi koje bi operatori mogli ostvariti na osnovu utvrđenih obaveza pružanja univerzalnih usluga.

Obračun neto troškova pružanja univerzalne usluge

Član 54

(1) Agencija obračunava neto troškove pružanja univerzalne usluge za operatora univerzalne usluge kao razliku između neto troškova u poslovanju sa pružanjem univerzalne usluge i bez pružanja ove usluge.

(2) Obračunom neto troškova pružanja univerzalne usluge, u skladu sa posebnom metodologijom, procjenjuju se troškovi koje bi svaki operator univerzalne usluge pokušao da izbjegne da nije imao obavezu pružanja univerzalne usluge, kao i svu korist, uključujući i nematerijalnu korist, pri čemu nije dozvoljen dvostruki obračun direktne ili indirektne koristi i troškova.

(3) Operator univerzalne usluge dužan je da vodi odvojeno računovodstvo na način da odvojeno iskaže prihode i troškove nastale pružanjem univerzalne usluge od prihoda i troškova ostvarenih od drugih usluga.

(4) Operator univerzalne usluge dužan je da, do kraja drugog kvartala tekuće godine, Agenciji dostavi izvještaj o pružanju univerzalne usluge sa obračunom neto troškova i računovodstvenom evidencijom, kao i podatke na osnovu kojih je izvršen obračun neto troškova pružanja univerzalne usluge u prethodnoj godini.

(5) Ako operator univerzalne usluge ne dostavi izvještaj iz stava 4 ovog člana, nema pravo na naknadu neto troškova.

(6) Agencija može, u cilju smanjenja neto troškova pružanja univerzalne usluge, operatoru univerzalne usluge naložiti primjenu određenih tehničkih i drugih rješenja ili zaključivanje ponuđenih interkonekcionih ugovora ili saradnju sa drugim operatorima ili priznati neto trošak do iznosa koji bi nastao primjenom zahtijevanog tehničkog i drugog rješenja.

(7) Metodologiju iz stava 2 ovog člana, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, donosi Agencija.

Finansiranje univerzalne usluge

Član 55

(1) Naknade neto troškova univerzalne usluge obezbjeđuju se iz doprinosa koji plaćaju operatori čiji je udio u ukupnom godišnjem prihodu u oblasti elektronskih komunikacija veći od 2%.

(2) Visinu doprinosa iz stava 1 ovog člana i način plaćanja za pojedinog operatora određuje Agencija, proporcionalno udjelu njegovog prihoda od pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga, odnosno davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme u ukupnom godišnjem prihodu operatora iz stava 1 ovog člana u oblasti elektronskih komunikacija.

(3) Operatori doprinos iz stava 1 ovog člana plaćaju neposredno operatoru univerzalne usluge, u visini i rokovima koje rješenjem odredi Agencija.

(4) Podatke o naknadi neto troškova univerzalne usluge, načinu njihovog raspoređivanja i korišćenja po namjenama Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

(5) Zbirni godišnji izvještaj o naknadama neto troškova za obezbjeđivanje univerzalne usluge Agencija objavljuje na svojoj internet stranici do 31. decembra tekuće za prethodnu godinu.

VII. RADIO-FREKVENCIJSKI SPEKTAR

Upravljanje radio-frekvencijskim spektrom

Član 56

(1) Upravljanje radio-frekvencijskim spektrom obuhvata planiranje, koordinaciju, dodjelu, monitoring i kontrolu korišćenja radio-frekvencijskog spektra, u cilju omogućavanja efektivnog i efikasnog korišćenja ovog ograničenog resursa i obezbjeđivanja rada radio stanica bez interferencije, uz poštovanje načela objektivnosti, transparentnosti, konkurentnosti, nediskriminacije i proporcionalnosti.

(2) Agencija upravlja radio-frekvencijskim spektrom i planira upotrebu satelitskih orbita u skladu sa Propisima o radiokomunikacijama (Radio Regulations) Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), drugim međunarodnim ugovorima i ovim zakonom.

(3) Prilikom strateškog planiranja, koordinacije i harmonizacije korišćenja radio-frekvencijskog spektra, Agencija sarađuje sa državama članicama Evropske unije, uzimajući u obzir, pored ostalog i, ekonomske, sigurnosne i zdravstvene, aspekte javnog interesa, slobodu izražavanja, kulturne, naučne, socijalne i tehničke aspekte politika Evropske unije, kao i interese različitih vrsta korisnika radio-frekvencijskog spektra i u najvećoj mogućoj mjeri teži harmonizaciji u pogledu namjene, regulatornih i tehničkih uslova korišćenja, načina dodjele i vremenske dostupnosti za korišćenje i dodjelu radio-frekvencija za odgovarajuće primjene sa državama članicama Evropske unije.

(4) Agencija je dužna da obezbijedi efektivno i efikasno korišćenje radio-frekvencijskog spektra u cilju omogućavanja benefita za korisnike radio-frekvencija i obezbjeđivanja tržišne konkurencije, ekonomije obima i interoperabilnosti mreža i usluga, promovišući tehnološku neutralnost u najvećoj mogućoj mjeri.

(5) Agencija podstiče harmonizovano korišćenje radio-frekvencijskog spektra za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža, u cilju postizanja zahtjeva iz stava 4 ovog člana, naročito vodeći računa o:

1) obezbjeđivanju pokrivenosti kvalitetnom širokopojasnom bežičnom mrežom velike brzine;

2) omogućavanju brzog razvoja novih bežičnih komunikacionih tehnologija;

3) obezbjeđivanju predvidljivosti i dosljednosti prilikom dodjele, produženja, izmjene, ograničavanja i oduzimanja prava korišćenja radio-frekvencijskog spektra, radi promovisanja dugoročnih ulaganja;

4) obezbjeđivanju sprečavanja prekograničnih i nacionalnih štetnih interferencija;

5) promovisanju zajedničkog korišćenja radio-frekvencijskog spektra, za slične ili različite primjene, u skladu sa principima tržišne konkurencije;

6) primjeni najprikladnijeg i najmanje zahtjevnog režima korišćenja u skladu sa članom 60 ovog zakona, na način da se u najvećoj mogućoj mjeri povećaju fleksibilnost, zajedničko korišćenje i efikasnost u korišćenju radio-frekvencijskog spektra;

7) primjeni pravila za dodjelu, prenos, produženje, izmjenu i oduzimanje prava korišćenja radio-frekvencijskog spektra koja su jasno i transparentno utvrđena radi obezbjeđivanja regulatorne izvjesnosti, dosljednosti i predvidljivosti.

(6) U slučaju kad ne postoji tražnja za korišćenjem radio-frekvencijskog spektra u skladu sa harmonizovanim uslovima, Agencija može donijeti odluku kojom se dozvoljava alternativno korišćenje cjelokupnog ili dijela harmonizovanog radio-frekvencijskog opsega, uključujući i nastavak korišćenja za postojeće primjene, ako takvo alternativno korišćenje ne sprečava, niti ometa dostupnost ili korišćenje opsega u drugim državama u skladu sa harmonizovanim uslovima.

(7) Prije donošenja odluke iz stava 6 ovog člana Agencija sprovodi javne konsultacije u cilju utvrđivanja tražnje za korišćenjem harmonizovanog radio-frekvencijskog spektra na tržištu, uključujući i procjenu buduće tražnje.

(8) Agencija redovno, putem javnih konsultacija, preispituje alternativno korišćenje radio-frekvencijskog spektra, po pravilu svake dvije godine ili bez odlaganja, na osnovu opravdanog zahtjeva za korišćenje tog spektra u skladu sa harmonizovanim uslovima.

(9) Ako se u postupku preispitivanja iz stava 8 ovog člana utvrdi da postoji potreba za korišćenjem radio-frekvencijskog spektra u skladu sa harmonizovanim uslovima, Agencija će ukinuti odluku iz stava 6 ovog člana i pokrenuti postupak dodjele radio-frekvencijskog spektra za korišćenje u skladu sa harmonizovanim uslovima.

(10) Agencija sarađuje sa međunarodnim organizacijama i nadležnim organima drugih država koji vrše poslove upravljanja radio-frekvencijskim spektrom, samostalno ili preko nadležnih organa.

(11) Ne dovodeći u pitanje harmonizovano korišćenje radio-frekvencijskog spektra iz stava 5 ovog člana, u radio-frekvencijskim opsezima koji su odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija opredijeljeni za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža mogu se koristiti sve vrste tehnologija namijenjenih za pružanje javnih elektronskih komunikacionih usluga, osim radio mreža i bežičnih pristupnih tehnologija za koje je Agencija utvrdila proporcionalna i nediskiminatorna ograničenja u cilju:

1) izbjegavanja štetne interferencije;

2) zaštite životne sredine i zdravlja ljudi od djelovanja elektromagnetnog zračenja;

3) obezbjeđivanja kvaliteta usluge;

4) omogućavanja zajedničkog korišćenja radio-frekvencijskog spektra u najvećoj mogućoj mjeri;

5) obezbjeđivanja efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra;

6) ostvarivanja ciljeva od javnog interesa.

(12) Ne dovodeći u pitanje harmonizovano korišćenje radio-frekvencijskog spektra iz stava 5 ovog člana, u radio-frekvencijskim opsezima koji su odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija opredijeljeni za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža mogu se pružati sve vrste javnih elektronskih komunikacionih usluga, osim usluga za koje je Agencija utvrdila proporcionalna i nediskiminatorna ograničenja, uključujući, kad je to neophodno, i ona u cilju ispunjavanja zahtjeva propisanih Propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU).

(13) Ograničenje u pružanju javne elektronske komunikacione usluge u određenom opsegu mora biti opravdano razlozima ostvarivanja opštih ciljeva od javnog interesa koji, između ostalih, uključuju zaštitu života, promociju socijalne, regionalne i teritorijalne kohezije, izbjegavanje neefikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra i promociju kulturnih i jezičkih razlika i medijskog pluralizma.

(14) Zabrana pružanja bilo koje druge javne elektronske komunikacione usluge u određenom opsegu može se utvrditi samo ako je to opravdano iz razloga zaštite korišćenja radio-frekvencija za potrebe hitnih službi i službi spašavanja.

Plan namjene radio-frekvencijskog spektra

Član 57

(1) Planom namjene radio-frekvencijskog spektra utvrđuje se namjena radio-frekvencijskih opsega za pojedine radiokomunikacione službe, u skladu sa Propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU).

(2) Planom namjene radio-frekvencijskog spektra za radio-frekvencijske opsege utvrđuju se:

1) namjena za jednu ili više radiokomunikacionih službi u Crnoj Gori, pri čemu pojedini radio-frekvencijski opsezi ne moraju biti namijenjeni određenim radiokomunikacionim službama (upotreba nezavisna od vrste radiokomunikacione službe);

2) korišćenje u svrhu jedne ili više odgovarajućih primjena ili jedne ili više različitih tehnologija, pri čemu upotreba pojedinih radio-frekvencijskih opsega može biti nezavisna od primijenjene tehnologije (tehnološki neutralna upotreba);

3) namjena u svrhu civilne i/ili vojne upotrebe;

4) uslovi korišćenja pripadajućih radio-frekvencija kojima se može upućivati na primjenu odgovarajućih odluka i preporuka Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), Evropske konferencije administracija za poštu i telekomunikacije (CEPT) i drugih nadležnih međunarodnih organizacija i institucija, kao i drugih propisa i međunarodnih ugovora.

(3) Plan namjene radio-frekvencijskog spektra objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

(4) Plan namjene radio-frekvencijskog spektra donosi Vlada, na predlog Agencije.

Planovi raspodjele radio-frekvencija

Član 58

(1) Planom raspodjele radio-frekvencija iz određenog opsega utvrđuje se podjela opsega na radio-frekvencijske kanale, opšti regulatorni i tehnički uslovi korišćenja, način dodjele radio-frekvencija i maksimalni period važenja odobrenja.

(2) U postupku donošenja plana raspodjele radio-frekvencija uzimaju se u obzir potrebe nacionalne i javne bezbjednosti i odbrane, zaštite od prirodnih i drugih elementarnih nepogoda, kao i potrebe hitnih službi i službi spašavanja.

(3) Prije donošenja plana raspodjele radio-frekvencija Agencija je dužna da pribavi saglasnost:

1) organa koji su, u skladu sa zakonom, nadležni za bezbjednost civilnog vazdušnog, odnosno pomorskog saobraćaja, u vezi planova raspodjele radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjeni vazduhoplovnoj, odnosno pomorskoj službi, a koji se koriste za potrebe bezbjednosti civilnog vazdušnog, odnosno pomorskog saobraćaja;

2) organa državne uprave nadležnog za poslove odbrane i Vojske Crne Gore, u vezi planova raspodjele radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra u cjelosti ili djelimično namijenjeni u svrhu zajedničke civilno-vojne upotrebe;

3) regulatornog organa za oblast audiovizuelnih medijskih usluga u vezi planova raspodjele radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjeni radio-difuznoj službi.

(4) Planovi raspodjele radio-frekvencija objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

(5) Planove raspodjele radio-frekvencija donosi Agencija, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, vodeći računa o potrebama i zahtjevima korisnika.

Koordinacija korišćenja radio-frekvencijskog spektra i prijava dodjele radio-frekvencija

Član 59

(1) Agencija je dužna da preduzme sve potrebne mjere kako korišćenje radio-frekvencijskog spektra dodijeljenog na teritoriji Crne Gore ne bi sprečavalo države članice Evropske unije i države koje nijesu članice Evropske unije da koriste harmonizovani radio-frekvencijski spektar na njihovoj teritoriji, posebno zbog prekograničnih štetnih interferencija.

(2) U preduzimanju mjera iz stava 1 ovog člana, Agencija uzima u obzir obaveze u skladu sa međunarodnim ugovorima, a naročito Propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), propisima Evropske unije, kao i posebnim sporazumima o koordinaciji radio-frekvencija čiji je potpisnik Crna Gora.

(3) Agencija sarađuje sa nadležnim organima drugih država na prekograničnoj koordinaciji korišćenja radio-frekvencijskog spektra u svrhu rješavanja prepreka povezanih sa prekograničnom koordinacijom ili prekograničnim štetnim interferencijama koje onemogućavaju korišćenje harmonizovanog radio-frekvencijskog spektra na teritoriji Crne Gore.

(4) Agencija je dužna da dodjelu radio-frekvencija prijavi Međunarodnoj uniji za telekomunikacije (ITU), u sljedećim slučajevima:

1) ako je takva obaveza u skladu sa međunarodnim ugovorom;

2) ako korišćenje radio-frekvencija može da prouzrokuje štetnu interferenciju radikomunikacionoj službi druge države;

3) ako su radio-frekvencije namijenjene za međunarodnu radiokomunikaciju;

4) radi zaštite korišćenja radio-frekvencija na međunarodnom nivou.

Korišćenje radio-frekvencija

Član 60

(1) Fizička i pravna lica, po pravilu, koriste radio-frekvencije na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija koje izdaje Agencija.

(2) Organ državne uprave nadležan za poslove odbrane može da koristi radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene u svrhu vojne upotrebe bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

(3) Bliže podatke o korišćenju radio-frekvencija iz stava 2 ovog člana organ državne uprave nadležan za poslove odbrane dužan je da dostavi Agenciji, u roku od tri dana od dana prijema pisanog zahtjeva Agencije.

(4) Organi državne uprave nadležni za odbranu, nacionalnu bezbjednost i unutrašnje poslove mogu da koriste radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene u svrhu civilne i zajedničke civilno-vojne upotrebe bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, samo ako je Agencija, na osnovu prethodno podnesene prijave, utvrdila da takvo korišćenje radio-frekvencija neće izazvati štetnu interferenciju prema sistemima drugih korisnika.

(5) Organi državne uprave iz stava 4 ovog člana dužni su da prilikom korišćenja radio-frekvencija preduzimaju djelotvorne mjere za sprečavanje štetne interferencije prema sistemima drugih korisnika.

(6) Izuzetno od stava 1 ovog člana, radio-frekvencije se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa propisanim uslovima po principu opšte autorizacije, odnosno uz obavezu prijave korišćenja radio-frekvencija prije početka korišćenja tih radio-frekvencija po principu notifikacije.

(7) Prilikom utvrđivanja koje radio-frekvencije se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i pod kojim uslovima, uključujući i uslove za zajedničko korišćenje radio-frekvencijskog spektra, uzimaju se u obzir sljedeći kriterijumi:

1) specifične karakteristike predmetnog radio-frekvencijskog opsega;

2) potreba zaštite od štetne interferencije;

3) definisanje adekvatnih uslova za zajedničko korišćenje radio-frekvencijskog spektra, gdje je potrebno;

4) potreba obezbjeđivanja kvaliteta usluge;

5) ostvarivanje ciljeva od javnog interesa;

6) potreba omogućavanja efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra.

(8) Princip korišćenja radio-frekvencija bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, uključujući i zajedničko korišćenje radio-frekvencijskog spektra, primjenjuje se u svim slučajevima kad takvo korišćenje omogućava ispunjavanje kriterijuma iz stava 7 ovog člana i kad korišćenje radio-frekvencija na osnovu odobrenja nije neophodno da bi se maksimizirala efikasnost korišćenja radio-frekvencijskog spektra u smislu potražnje za njegovim korišćenjem.

(9) Korisnik radio-frekvencija za koje je utvrđena obaveza prijave korišćenja prije početka korišćenja tih radio-frekvencija, prijavu podnosi Agenciji u pisanom ili elektronskom obliku.

(10) Fizička i pravna lica dužna su da radio-frekvencije koriste u skladu sa ovim zakonom, međunarodnim ugovorima čiji je potpisnik Crna Gora i odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija.

(11) Radio-frekvencije koje se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i uslovi za njihovo korišćenje, kao i radio-frekvencije čije se korišćenje bez odobrenja prijavljuje prije početka korišćenja tih radio-frekvencija propisuje Agencija.

Postupak recenzije i usaglašena dodjela radio-frekvencija

Član 61

(1) U slučaju kad namjerava da sprovede postupak javnog nadmetanja za dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz opsega za koji su utvrđeni harmonizovani uslovi korišćenja za realizaciju javne bežične širokopojasne elektronske komunikacione mreže, Agencija će, u skladu sa statusom Crne Gore u Grupi za politiku radio spektra Evropske unije (RSPG), istovremeno sa pokretanjem postupka javnih konsultacija o

nacrtu dokumentacije za javno nadmetanje iz člana 71 stav 1 ovog zakona, o tome obavijestiti RSPG, uz navođenje da li zahtijeva i kada sazivanje Foruma za recenziju (Peer Review Forum).

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, RSPG može, na sopstveni predlog, najkasnije tokom trajanja javnih konsultacija o nacrtu dokumentacije za javno nadmetanje iz člana 71 stav 1 ovog zakona, sazvati Forum za recenziju ako smatra da bi se predloženim uslovima dodjele i korišćenja radio-frekvencija znatno dovelo u pitanje ostvarenje regulatornih ciljeva iz člana 4 ovog zakona i načela upravljanja radio-frekvencijskim spektrom iz člana 56 ovog zakona.

(3) U slučaju održavanja Foruma za recenziju, bez obzira na način pokretanja postupka, Agencija je dužna da obrazloži na koji način se predloženim uslovima dodjele i korišćenja radio-frekvencija:

1) podstiče razvoj tržišta elektronskih komunikacija, prekogranično pružanje usluga, tržišna konkurencija, u najvećoj mogućoj mjeri povećavaju pogodnosti za korisnike i ostvaruju regulatorni ciljevi iz člana 4 ovog zakona i načela upravljanja radio-frekvencijskim spektrom iz čl. 56 do 60 ovog zakona;

2) obezbjeđuje efektivno i efikasno korišćenje radio-frekvencijskog spektra;

3) obezbjeđuju stabilni i predvidljivi uslovi za ulaganje za postojeće i potencijalne korisnike radio-frekvencijskog spektra prilikom izgradnje javnih elektronskih komunikacionih mreža koje se zasnivaju na korišćenju radio-frekvencijskog spektra.

(4) Forum za recenziju se po pravilu saziva jednom za svaki pojedinačni postupak dodjele odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz stava 1 ovog člana, osim ako Agencija ne zatraži dodatno sazivanje.

(5) Nakon održanog Foruma za recenziju Agencija, u skladu sa statusom Crne Gore u RSPG, od te grupe može zatražiti:

1) izvještaj o načinu na koji se predloženim uslovima dodjele i korišćenja radio-frekvencija ostvaruju ciljevi iz stava 3 ovog člana, a koje mora odražavati mišljenja razmijenjena u okviru Foruma za recenziju;

2) mišljenje o predloženim uslovima dodjele i korišćenja radio-frekvencija.

(6) Agencija može, u skladu sa interesima Crne Gore, izdati odobrenje za korišćenje radio-frekvencija bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, u cilju usaglašavanja sa zajedničkom dodjelom na nivou Evropske unije, ako je korišćenje radio-frekvencija harmonizovano, uslovi za pristup spektru i procedure dodjele usaglašeni, a subjekti kojima se dodjeljuju radio-frekvencije odabrani u skladu sa međunarodnim ugovorima i pravom Evropske unije.

(7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Agencija neće nametati dodatne uslove niti sprovoditi postupke kojima bi se ograničila, izmijenila ili odložila ispravna implementacija zajedničke dodjele radio-frekvencija, niti će usvajanje bilo kojeg novog propisa dovesti do nametanja dodatnih uslova, kriterijuma ili postupaka koji bi ograničili, izmijenili ili odložili ispravnu implementaciju zajedničke dodjele radio-frekvencija, drugačijih od onih propisanih ovim zakonom.

(8) Agencija sarađuje sa nadležnim tijelima država članica Evropske unije u pogledu usklađivanja vremenskog okvira korišćenja harmonizovanog radio-frekvencijskog spektra za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža i, uzimajući u obzir okolnosti na nacionalnom tržištu, može odrediti jedan ili više zajedničkih rokova u kojima će izdati odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz određenog harmonizovanog radio-frekvencijskog opsega."

Zajednička dodjela radio-frekvencija

Član 62

(1) Agencija može sarađivati sa nadležnim tijelima drugih država, a posebno država članica Evropske unije, na utvrđivanju zajedničkih aspekata postupka dodjele radio-frekvencija i, kad je to primjereno, u saradnji sa nadležnim tijelom druge države sprovesti zajednički postupak dodjele radio-frekvencija, u skladu sa iskazanim interesovanjem zainteresovanih subjekata.

(2) Prilikom utvrđivanja elemenata zajedničkog postupka dodjele radio-frekvencija iz stava 1 ovog člana, Agencija može uzeti u obzir sljedeće aspekte:

1) pokretanje i sprovođenje postupka dodjele radio-frekvencija u skladu sa zajednički dogovorenim vremenskim okvirom;

2) određivanje zajedničkih uslova i procedura za izbor nosilaca i dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, kad je to primjereno;

3) određivanje zajedničkih ili uporedivih uslova korišćenja radio-frekvencija kojima se, između ostalog, korisnicima omogućava dodjela sličnih frekvencijskih blokova, kad je to primjereno;

4) mogućnost uključivanja drugih država u zajednički postupak dodjele radio-frekvencija u bilo kom trenutku prije završetka tog postupka.

(3) Ako Agencija odluči da ne učestvuje u zajedničkom postupku dodjele radio-frekvencija, uprkos iskazanom interesovanju zainteresovanih subjekata, obavezna je da ih obavijesti o razlozima svoje odluke.

Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 63

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija izdaje Agencija, na osnovu zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

(2) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija iz opsega za koje je odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija utvrđeno da se dodjeljuju na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže, odnosno kad se u skladu sa članom 68 ovog zakona utvrdi da je iskazano interesovanje veće od raspoloživih radio-frekvencijskih resursa, izdaje se na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja.

(3) Izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija zasniva se na objektivnim, transparentnim, konkurentnim, nediskriminatornim i proporcionalnim kriterijumima.

Postupak izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 64

(1) Postupak izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija pokreće se podnošenjem zahtjeva fizičkog ili pravnog lica, u pisanoj ili elektronskoj formi.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana sadrži:

1) za fizičko lice - ime i prezime, jedinstveni matični broj, adresu prebivališta, kontakt podatke (telefon, email) kad je fizičko lice državljanin Crne Gore, odnosno ime i prezime, datum i mjesto rođenja, broj pasoša ili lične karte i državu koja je izdala pasoš ili ličnu kartu, mjesto boravka i adresu stanovanja, kontakt podatke (telefon, email) za strano fizičko lice;

2) za pravno lice - naziv i oblik privrednog društva, adresu sjedišta, poreski identifikacioni broj i registarski broj, broj žiro računa i naziv banke, ime i prezime zastupnika, kontakt podatke (telefon, email);

3) podatke o radio-frekvencijskom opsegu, vrsti radiokomunikacione službe i tipu veze na koji se zahtjev odnosi;

4) obrazloženje razloga za korišćenje radio-frekvencija.

(3) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosilac zahtjeva je dužan da dostavi tehničko rješenje korišćenja radio-frekvencija.

(4) Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana dužan je da, za obradu zahtjeva, Agenciji plati naknadu, čiju visinu utvrđuje Agencija, a koja ne može biti viša od stvarnih troškova obrade zahtjeva.

(5) Naknadu iz stava 4 ovog člana ne plaćaju podnosioci zahtjeva iz člana 89 stav 1 tač. 1, 2 i 7 ovog zakona.

(6) Obrazac i način podnošenja zahtjeva iz stava 1 ovog člana i sadržinu tehničkog rješenja iz stava 3 ovog člana propisuje Agencija.

Odlučivanje po zahtjevu

Član 65

(1) Agencija odlučuje o zahtjevima za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija po redosljedu njihovog prijema, osim kad se odobrenje za korišćenje radio-frekvencija izdaje na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja.

(2) Agencija izdaje odobrenje za korišćenje radio-frekvencija u što je moguće kraćem roku, a najkasnije u roku od 45 dana od dana prijema urednog zahtjeva i objavljuje podatke o izdatom odobrenju na svojoj internet stranici.

(3) Agencija će rješenjem odbiti zahtjev za izdavanje odobrenja iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da:

1) zahtjev nije podnijet u skladu sa članom 64 st. 2, 3 i 4 ovog zakona;

2) zahtjev nije u skladu sa planom namjene radio-frekvencijskog spektra ili odgovarajućim planom raspodjele radio-frekvencija;

3) radio-frekvencije za koje se podnosi zahtjev nijesu raspoložive;

4) odobravanje radio-frekvencija nije u saglasnosti sa principima efektivnog i efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra ili može prouzrokovati štetne posljedice na rad drugih elektronskih komunikacionih sistema ili opreme;

5) odobravanje radio-frekvencija ugrožava zivot i zdravlje ljudi, životnu sredinu ili nacionalnu bezbjednost;

6) podnosilac zahtjeva za korišćenje radio-frekvencija koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi ne posjeduje odgovarajuće odobrenje izdato od strane regulatornog organa nadležnog za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

Radio-amaterske komunikacije

Član 66

Način korišćenja radio-frekvencija koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene amaterskoj radiokomunikacionoj službi, klase radio-amatera, ispitni program i polaganje radio-amaterskog ispita, tehničke i druge uslove za upotrebu radio-amaterskih stanica propisuje Agencija.

Ograničenje broja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 67

(1) Agencija može planom raspodjele radio-frekvencija iz pojedinog opsega uvesti ograničenje broja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za pojedine vrste radiokomunikacionih mreža ili bežičnih pristupnih tehnologija, na principu proporcionalnosti i pod jednakim uslovima, radi:

1) izbjegavanja štetne interferencije;

2) zaštite životne sredine i zdravlja ljudi od djelovanja elektromagnetnog zračenja;

3) ostvarivanja maksimalne koristi za korisnike i podsticanja konkurencije;

4) obezbjeđivanja kvaliteta usluge;

5) obezbjeđivanja efikasne upotrebe radio-frekvencijskog spektra;

6) ostvarivanja ciljeva od javnog interesa.

(2) U slučaju kad utvrdi da je ograničavanje broja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz nekog opsega neophodno, Agencija je dužna da:

1) jasno navede razloge za uvođenje ograničenja, posebno dajući odgovarajući značaj potrebi ostvarivanja što većih pogodnosti za korisnike i podsticanja razvoja tržišne konkurencije;

2) po potrebi, preispituje uvedena ograničenja u redovnim vremenskim intervalima ili na opravdan zahtjev zainteresovanih subjekata;

3) svim zainteresovanim stranama, uključujući korisnike i potrošače, pruži mogućnost da izraze svoje stavove o bilo kom ograničenju putem javnih konsultacija u skladu sa članom 206 ovog zakona.

(3) Ograničenje broja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u smislu ovog člana ne dovodi u pitanje prenos prava korišćenja radio-frekvencija u skladu sa članom 83 ovog zakona."

Ispitivanje zainteresovanosti za korišćenje radio-frekvencija

Član 68

(1) Ako Agencija, po iskazanom interesovanju najmanje jednog fizičkog ili pravnog lica, ocijeni da može postojati povećano interesovanje za korišćenje radio-frekvencija iz opsega za koje je, u skladu sa članom 67 ovog zakona, ograničen broj odobrenja, a koje bi bilo veće od raspoloživog radio-frekvencijskog resursa, dužna je da raspiše javni poziv za izražavanje interesovanja za korišćenje predmetnih radio-frekvencija.

(2) Javni poziv iz stava 1 ovog člana objavljuje se na internet stranici Agencije.

(3) Javnim pozivom iz stava 1 ovog člana Agencija je dužna da od zainteresovanih fizičkih i pravnih lica zatraži podatke u vezi sa planiranim načinom i uslovima korišćenja radio-frekvencija, uslugama koje se namjeravaju pružati, kao i dokaze o stručnoj i finansijskoj osposobljenosti za realizaciju projekta.

(4) Rok za izražavanje interesovanja po javnom pozivu iz stava 1 ovog člana ne može biti kraći od 30 dana od dana objavljivanja javnog poziva.

(5) Agencija, u roku od 45 dana od dana izražavanja interesovanja iz stava 3 ovog člana, odlučuje o potrebi sprovođenja javnog nadmetanja u skladu sa članom 69 ovog zakona i dužna je da odluku istog dana objavi na svojoj internet stranici.

(6) U slučaju kad Agencija odluči da za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija nije potrebno sprovođenje javnog nadmetanja, subjekti koji su u postupku ispitivanja zainteresovanosti za korišćenje radio-frekvencija izrazili interesovanje za korišćenje radio-frekvencija mogu podnijeti zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa članom 64 stav 2 tač. 1, 2 i 3 i stav 4 ovog zakona, u roku od 30 dana od dana donošenja odluke Agencije.

(7) O zahtjevu iz stava 6 ovog člana Agencija odlučuje u skladu sa članom 65 ovog zakona.

(8) Kad Agencija zaključi da je moguće dodijeliti dodatna odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz opsega za koji je u skladu sa članom 67 ovog zakona ograničen broj odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, dužna je da to ažurira u odgovarajućem planu raspodjele i pokrene postupak dodjele tih odobrenja."

Postupak javnog nadmetanja

Član 69

(1) Postupak javnog nadmetanja u slučajevima iz člana 63 stav 2 ovog zakona sprovodi Agencija u postupku zasnovanom na načelima otvorenosti, objektivnosti, transparentnosti, nediskriminatornosti i proporcionalnosti.

(2) U slučaju kad se odobrenje za korišćenje radio-frekvencija izdaje na osnovu postupka javnog nadmetanja, Agencija je dužna da utvrdi metod javnog nadmetanja (tender ili aukcija) i jasno obrazloži kojim razlozima se vodila prilikom odabira jednog ili drugog metoda, dajući odgovarajući značaj potrebi ispunjavanja ciljeva od opšteg interesa koji, pored podsticanja tržišne konkurencije, mogu uključiti i podsticanje proširenja pokrivenosti signalom mreže, obezbjeđivanje zahtijevanog kvaliteta usluge ili podsticanje efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra, uzimajući u obzir uslove korišćenja i visinu jednokratne naknade za dodjelu odobrenja.

(3) Agencija odlukom pokreće postupak javnog nadmetanja, najkasnije šest mjeseci od dana donošenja odluke iz člana 68 stav 5 ovog zakona, odnosno od dana izražavanja interesovanja za korišćenje radio-frekvencija iz opsega za koje je odgovarajućim planom raspodjele utvrđeno da se dodjeljuju na ekskluzivnoj osnovi na teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže.

(4) Odluka iz stava 3 ovog člana obavezno sadrži:

1) radio-frekvencije koje su predmet javnog nadmetanja, oblasti u kojoj se mogu koristiti i period važenja odobrenja;

2) metod javnog nadmetanja (tender ili aukcija);

3) uslove, zahtjeve i kvalifikacije koje učesnici u postupku javnog nadmetanja treba da ispune, uključujući i uslove u pogledu podobnosti ponuđača za učešće u postupku javnog nadmetanja;

4) najniži iznos jednokratne naknade za dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija;

5) kriterijume za izbor najpovoljnije ponude i način vrednovanja ponuda u postupku javnog nadmetanja;

6) rok i način podnošenja ponude na tenderu, odnosno zahtjeva za učešće na aukciji;

7) adresu, mjesto, datum i vrijeme javnog otvaranja ponuda na tenderu, odnosno početka aukcije;

8) podatke o kontakt osobi zaduženoj za davanje informacija od značaja za postupak javnog nadmetanja;

9) cijenu otkupa, način plaćanja i način preuzimanja dokumentacije za javno nadmetanje;

10) visinu naknade za učešće na aukciji;

11) visinu garancije ponude;

12) rok u kojem će ponuđači biti obaviješteni o ishodu javnog nadmetanja.

(5) Agencija donosi odluku o izboru ponuđača u roku od 30 dana od dana javnog otvaranja ponuda na tenderu, odnosno dana završetka aukcije.

(6) Najniži iznos jednokratne naknade iz stava 4 tačka 4 ovog člana i način plaćanja, kao i visinu garancije ponude iz stava 4 tačka 11 ovog člana, određuje Ministarstvo, vodeći računa o vrijednosti spektra u slučaju njegovog mogućeg alternativnog korišćenja i troškovima povezanim sa ispunjenjem uslova iz odobrenja, uz primjenu, koliko je moguće, načina plaćanja naknade povezanog sa trenutnom raspoloživošću radio-frekvencija za korišćenje.

(7) Cijenu za otkup dokumentacije za javno nadmetanje iz stava 4 tačka 9 ovog člana, u visini stvarnih troškova njene izrade, kao i visinu naknade za učešće na aukciji iz stava 4 tačka 10 ovog člana, u visini stvarnih troškova sprovođenja aukcije, određuje Agencija.

(8) Iznos jednokratne naknade ostvaren u postupku javnog nadmetanja uplaćuje se u budžet Crne Gore, u roku od 15 dana od dana donošenja odluke iz stava 4 ovog člana.

(9) Ministarstvo, uz prethodnu saglasnost ministarstva nadležnog za finansije, može dozvoliti plaćanje jednokratne naknade iz stava 6 ovog člana u više godišnjih rata.

(10) Bliži način podnošenja i postupak javnog otvaranja ponuda na tenderu, odnosno format, pravila i način podnošenja zahtjeva za učešće na aukciji, način vrednovanja ponuda, kriterijume za izbor ponuđača, kao i rokove pojedinih faza tih postupaka propisuje Agencija."

Rok za podnošenje ponude na tenderu, odnosno zahtjeva za učešće na aukciji

Član 70

(1) Rok za podnošenje ponude na tenderu, odnosno zahtjeva za učešće na aukciji ne može biti kraći od 30 ni duži od 90 dana od dana donošenja odluke iz člana 69 stav 3 ovog zakona.

(2) Agencija je dužna da, do isteka roka iz stava 1 ovog člana, drži u tajnosti listu učesnika u postupku javnog nadmetanja i podnešene ponude na tenderu, odnosno zahtjeve za učešće na aukciji.

Dokumentacija za javno nadmetanje

Član 71

(1) Agencija je dužna da u dokumentaciji za javno nadmetanje precizira i pojasni uslove, zahtjeve i druge elemente odluke iz člana 69 stav 3 ovog zakona i detaljno opiše uslove dodjele i korišćenja radio-frekvencija koje su predmet dodjele, način dokazivanja ispunjenosti uslova u pogledu podobnosti ponuđača za učešće u postupku javnog nadmetanja, proceduru javnog nadmetanja, način podnošenja i postupak javnog otvaranja ponuda na tenderu, odnosno format, pravila i način podnošenja ponuda na aukciji, način vrednovanja ponuda, kriterijume za izbor ponuđača, kao i rokove pojedinih faza postupka.

(2) Dokumentacija za javno nadmetanje predmet je javnih konsultacija u skladu sa članom 206 ovog zakona.

Otvaranje i ocjenjivanje ponuda na tendru

Član 72

(1) U postupku javnog otvaranja ponuda na tenderu Agencija razmatra samo blagovremeno pristigle ponude.

(2) Postupak iz stava 1 ovog člana obuhvata provjeru da li je ponuda podnešena u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i da li podnosilac ponude ispunjava propisane uslove.

(3) Agencija može od podnosioca ponude tražiti dodatne informacije neophodne za procjenu da li podnosilac ponude ispunjava propisane uslove.

(4) Agencija neće razmatrati ponude koje nijesu podnešene u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i ponude čiji podnosilac ne ispunjava uslove određene dokumentacijom za javno nadmetanje i ovim zakonom.

Razmatranje ponuda

Član 73

Nakon završetka postupka otvaranja i ocjenjivanja ponuda na tenderu, pristupa se razmatranju ponuda u skladu sa kriterijumima utvrđenim odlukom iz člana 69 stav 3 ovog zakona i sačinjava se rang lista ponuđača.

Razmatranje zahtjeva za učešće na aukciji

Član 74

(1) U postuku razmatranja blagovremeno pristiglih zahtjeva za učešće na aukciji Agencija ispituje kvalifikovanost podnosioca zahtjeva, odnosno vrši provjeru da li je zahtjev za učešće na aukciji podnešen u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i da li podnosilac zahtjeva ispunjava uslove u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i ovim zakonom.

(2) O kvalifikovanosti podnosioca zahtjeva za učešće na aukciji Agencija donosi odluku.

(3) Agencija će odbiti zahtjev za učešće na aukciji ako podnosilac zahtjeva ne ispunjava uslove u skladu sa dokumentacijom za javno nadmetanje i ovim zakonom.

(4) Podnosilac zahtjeva za učešće na aukciji za koga je utvrđena kvalifikovanost i koji je platio naknadu za učešće na aukciji iz člana 69 stav 4 tačka 10 ovog zakona stiče status kvalifikovanog ponuđača na aukciji.

(5) Nakon sprovedenog postupka aukcije sačinjava se rang lista kvalifikovanih ponuđača na aukciji.

Donošenje odluke

Član 75

(1) Na osnovu rang liste iz člana 73, odnosno člana 74 stav 5 ovog zakona Agencija, u roku od 45 dana od dana sačinjavanja rang liste, donosi i na svojoj internet stranici objavljuje odluku o izboru ponuđača u postupku javnog nadmetanja.

(2) Na osnovu odluke iz stava 1 ovog člana, izabrani ponuđač podnosi zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa članom 64 st. 2 i 4 ovog zakona.

(3) Agencija izdaje odobrenje za korišćenje radio-frekvencija na osnovu urednog zahtjeva iz stava 2 ovog člana i dokaza o uplati naknade za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, u postupku u skladu sa članom 65 ovog zakona.

Sadržaj odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 76

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija sadrži podatke o:

1) nosiocu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija;

2) dodijeljenim radio-frekvencijama;

3) lokaciji predajnika i/ili prijemnika i oblasti pokrivanja;

4) tehničkim parametrima korišćenja odobrenih radio-frekvencija;

5) periodu važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija;

6) visini godišnjih naknada u vezi sa korišćenjem radio-frekvencija;

7) posebnim uslovima za korišćenje dodijeljenih radio-frekvencija iz člana 78 ovog zakona.

(2) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi, pored podataka iz stava 1 ovog člana, sadrži i identifikacioni znak audiovizuelnog medijskog sadržaja i podatke iz odobrenja za emitovanje radijskih i/ili televizijskih programa koje izdaje regulatorni organ za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

(3) Korisnici radio-frekvencija dužni su da obavijeste Agenciju o promjeni podataka iz stava 1 tačka 1 i stava 2 ovog člana u roku od 15 dana od dana nastanka tih promjena.

(4) Tehničko rješenje korišćenja radio-frekvencija iz člana 64 stav 3 ovog zakona smatra se sastavnim dijelom odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

Prijava tehničkih parametara korišćenja odobrenih radio-frekvencija

Član 77

(1) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija na ekskluzivnoj osnovi na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže dužan je da Agenciji prijavi tehičke parametre korišćenja odobrenih radio-frekvencija iz člana 76 stav 1 tačka 4 ovog zakona na svakoj pojedinačnoj lokaciji.

(2) Prijava tehičkih parametara iz stava 1 ovog člana podnosi se u pisanoj ili elektronskoj formi.

(3) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz stava 1 ovog člana može da počne sa korišćenjem odobrenih radio-frekvencija ili izmijeni prijavljene tehničke parametre korišćenja odobrenih radio-frekvencija na pojedinačnoj lokaciji najranije 15 dana od dana podnošenja prijave iz stava 1 ovog člana, osim ako prije isteka tog roka od Agencije ne dobije obrazloženo obavještenje da prijavljeni parametri nijesu u skladu sa zakonom, planom namjene, planom raspodjele ili odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija.

(4) Bliži način podnošenja i obrazac prijave iz stava 2 ovog člana propisuje Agencija.

(5) Prijava iz stava 2 ovog člana smatra se sastavnim dijelom odobrenja za korišćenje radio-frekvencija.

Posebni uslovi za korišćenje odobrenih radio-frekvencija

Član 78

(1) Agencija odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija može, u slučaju potrebe, utvrditi posebne uslove za korišćenje radio-frekvencija kojima se određuje:

1) vrsta usluge, mreže ili tehnologija za koju se dodjeljuje pravo korišćenja radio-frekvencija, uključujući zahtjeve u pogledu pokrivenosti signalom mreže i kvaliteta usluge;

2) mjere za obezbjeđivanje efektivnog i efikasnog korišćenja radio-frekvencija;

3) tehnički i operativni uslovi neophodni za izbjegavanje štetne interferencije i zaštitu od elektromagnetnog zračenja;

4) posebne obaveze koje je nosilac odobrenja preuzeo u postupku javnog nadmetanja za dodjelu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija ili u postupku produženja perioda važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija;

5) posebni uslovi za izmjenu, oduzimanje, prestanak, produženje, prenos i iznajmljivanje prava korišćenja radio-frekvencija;

6) obaveza udruživanja ili zajedničkog korišćenja radio-frekvencijskog spektra ili omogućavanje pristupa radio-frekvencijskom spektru za druge korisnike u određenim oblastima ili na nacionalnom nivou;

7) obaveze u skladu sa međunarodnim ugovorima koji se odnose na korišćenje radio-frekvencijskog spektra.

(2) Pored uslova iz stava 1 ovog člana, Agencija odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija može, naročito iz razloga obezbjeđivanja efikasnog i efektivnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra ili podsticanja širenja pokrivenosti signalom mreže, utvrditi i posebne uslove u pogledu:

1) zajedničkog korišćenja pasivne ili aktivne infrastrukture na kojoj se zasniva korišćenje radio-frekvencijskog spektra;

2) sporazuma o komercijalnom pristupu usluzi rominga;

3) zajedničke izgradnje infrastrukture na kojoj se zasniva korišćenje radio-frekvencijskog spektra.

Mjere za zaštitu tržišne konkurencije

Član 79

(1) Radi omogućavanja efikasne tržišne konkurencije Agencija može, prilikom dodjele, izmjene ili produženja važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža, na osnovu objektivne procjene stanja tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, a naročito na osnovu procjene uslova budućeg razvoja tržišne konkurencije, uzimajući u obzir raspoložive uporedne podatke, odrediti sljedeće mjere:

1) ograničiti širinu radio-frekvencijskog spektra iz jednog ili više opsega koju je moguće dodijeliti bilo kojem korisniku ili, u opravdanim okolnostima, nametnuti obaveze, kao što je pružanje veleprodajnog pristupa, nacionalnog ili regionalnog rominga, u jednom ili više radio-frekvencijskih opsega;

2) opredijeliti određeni dio jednog ili više radio-frekvencijskih opsega za dodjelu novim učesnicima na tržištu, ako je to primjereno i opravdano na tržištu;

3) odbiti novu dodjelu radio-frekvencija iz postojećeg ili novog opsega ili nametnuti uslove u cilju sprečavanja narušavanja tržišne konkurencije prouzrokovane dodjelom, prenosom ili akumuliranjem prava korišćenja radio-frekvencijskog spektra;

4) propisati uslove kojima se zabranjuje prenos prava korišćenja radio-frekvencija ili utvrditi uslove za prenos koji ne podliježu ocjeni koncentracije u skladu sa propisima o zaštiti tržišne konkurencije, ako bi takav prenos mogao dovesti do znatnog narušavanja tržišne konkurencije;

5) izmijeniti postojeće odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, ako je to potrebno, u svrhu naknadnog sprečavanja narušavanja tržišne konkurencije prouzrokovanog bilo kakvim prenosom ili akumuliranjem radio-frekvencijskog spektra.

(2) Prilikom određivanja mjera iz stava 1 ovog člana Agencija ocjenjuje i očekivani uticaj tih mjera na postojeća i buduća ulaganja učesnika na tržištu, a naročito na izgradnju elektronskih komunikacionih mreža.

Period važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 80

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija Agencija izdaje na period do deset godina.

(2) Odobrenje za ekskluzivno korišćenje radio-frekvencija na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže Agencija izdaje na period do 20 godina, pri čemu se, kad se opseg po prvi put dodjeljuje za ove primjene, odobrenje izdaje na period od najmanje 15 godina.

(3) Agencija može prilagoditi period važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz stava 2 ovog člana na način da se omogući istovremeni prestanak važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz jednog ili više opsega.

(4) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene za radio-difuznu službu izdaje se do isteka važenja odgovarajućeg odobrenja za emitovanje radijskih i/ili televizijskih programa koje izdaje regulatorni organ nadležan za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

Privremeno odobrenje za korišćenje radio-frekvencija

Član 81

(1) Za korišćenje radio-frekvencija u svrhu ispitivanja, mjerenja i testiranja radio-komunikacione opreme za ograničenu oblast pokrivenosti, Agencija izdaje privremeno odobrenje, sa periodom važenja do šest mjeseci.

(2) Za korišćenje radio-frekvencija u svrhu obezbjeđivanja komunikacije u slučaju vanrednih događaja i događaja privremenog karaktera, uključujući sportske, zabavne, kulturne i naučne događaje, Agencija izdaje privremeno odobrenje, sa periodom važenja do 90 dana, a u slučaju vanredne situacije, na period dok vanredna situacija traje.

(3) Za korišćenje radio-frekvencija u svrhu povećanja kvaliteta javnih elektronskih komunikacionih usluga u slučaju sportskih, zabavnih, kulturnih, naučnih i drugih skupova sa velikim brojem učesnika na ograničenom prostoru, osim radio-frekvencija koje se dodjeljuju u postupku javnog nadmetanja, Agencija izdaje privremeno odobrenje sa periodom važenja do 90 dana, a u slučaju turističkih objekata u periodu boravka velikog broja gostiju sa periodom važenja do šest mjeseci.

(4) Za alternativno korišćenje radio-frakvencija iz harmonizovanog radio-frekvencijskog opsega Agencija izdaje privremeno odobrenje sa periodom važenja u skladu sa odlukom iz člana 56 stav 6 ovog zakona.

(5) Privremeno odobrenje iz st. 1 do 4 ovog člana izdaje se u skladu sa čl. 64 i 65 ovog zakona.

(6) Agencija će odbiti zahtjev za izdavanje privremenog odobrenja iz st. 1 do 4 ovog člana, osim u slučajevima iz člana 65 stav 3 ovog zakona, i ako utvrdi da je zahtjev podnesen isključivo u cilju izbjegavanja izdavanja odobrenja u skladu sa članom 64 ovog zakona.

(7) Za privremeno korišćenje radio-frekvencija iz st. 1 do 4 ovog člana plaća se naknada u skladu sa članom 88 st. 1 i 4 ovog zakona.

Produženje važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 82

(1) Važenje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija može se produžiti, na zahtjev nosioca odobrenja, ako su ispunjeni uslovi za korišćenje radio-frekvencija utvrđeni odobrenjem i ako samim odobrenjem nije isključena mogućnost produženja.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se Agenciji najranije 90, a najkasnije 30 dana prije isteka perioda važenja odobrenja.

(3) U slučaju iz stava 1 ovog člana, Agencija nosiocu odobrenja izdaje novo odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, u skladu sa čl. 64 i 65 ovog zakona.

(4) Odobrenje za ekskluzivno korišćenje radio-frekvencija na čitavoj teritoriji Crne Gore za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže produžava se na osnovu sprovedenog postupka javnog nadmetanja, osim ako Agencija procijeni da je produženje važenja odobrenja bez sprovođenja tog postupka, za cjelokupne ili dio dodijeljenih radio-frekvencija, opravdano.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, Agencija je dužna da, po službenoj dužnosti, najkasnije dvije godine prije isteka perioda važenja odobrenja pokrene postupak procjene opravdanosti produženja važenja odobrenja bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, odnosno da taj postupak, na zahtjev imaoca odobrenja, pokrene najranije pet godina prije isteka perioda važenja odobrenja.

(6) U postupku procjene opravdanosti produženja važenja odobrenja bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, Agencija uzima u obzir sljedeće:

1) načela iz člana 4 ovog zakona;

2) aktuelne tehničke uslove korišćenja radio-frekvencija utvrđene planom raspodjele;

3) ispunjenost uslova iz odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, naročito u pogledu pokrivanja signalom mreže i kvaliteta usluge;

4) potrebu podsticanja ili sprečavanja narušavanja tržišne konkurencije u skladu sa članom 79 ovog zakona;

5) poboljšanje efektivnosti korišćenja radio-frekvencijskog spektra u odnosu na tehnološki ili tržišni razvoj;

6) potrebu sprečavanja ozbiljnih prekida u pružanju usluga.

(7) U postupku iz stava 6 ovog člana, Agencija sprovodi javne konsultacije kojima se ispituje zainteresovanost za korišćenje predmetnih radio-frekvencija od strane drugih subjekata, pri čemu se moraju jasno navesti razlozi i uslovi za moguće produženje važenja odobrenja bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, za cjelokupne ili dio dodijeljenih radio-frekvencija.

(8) Agencija donosi odluku o opravdanosti produženja važenja odobrenja iz stava 4 ovog člana bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja ili o potrebi sprovođenja postupka javnog nadmetanja najkasnije 18 mjeseci prije isteka perioda važenja odobrenja.

(9) U slučaju donošenja odluke iz stava 8 ovog člana Agencija, a nakon što nosilac odobrenja uplati cjelokupan iznos jednokratne nakande za dodjelu odobrenja, izdaje nosiocu odobrenja novo odobrenje za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa članom 64 ovog zakona, kojim se mogu izmijeniti uslovi korišćenja radio-frekvencija, naročito u pogledu vrste usluge, mreže ili tehnologija za koju se dodjeljuje pravo korišćenja radio-frekvencija, uključujući zahtjeve u pogledu pokrivenosti signalom mreže i kvaliteta usluge.

(10) Iznos jednokratne naknade za dodjelu odobrenja iz stava 9 ovog člana utvrđuje Ministarstvo, uzimajući u obzir elemente iz člana 69 stav 6 ovog zakona.

Prenos i iznajmljivanje prava korišćenja odobrenih radio frekvencija

Član 83

(1) Pravo korišćenja cjelokupnih ili dijela odobrenih radio-frekvencija može se prenijeti ili iznajmiti drugom pravnom ili fizičkom licu, na osnovu zajedničkog zahtjeva nosioca odobrenja i lica na koje se prenosi ili kome se iznajmljuje pravo korišćenja radio-frekvencija, uz saglasnost i pod uslovima koje utvrdi Agencija.

(2) Pravo korišćenja odobrenih radio-frekvencija može se prenijeti ili iznajmiti samo pravnom ili fizičkom licu koje ispunjava uslove za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u skladu sa ovim zakonom.

(3) Agencija je dužna da javno objavi informacije o svakom zahtjevu i datoj saglasnosti za prenost ili iznajmljivanje prava korišćenja odobrenih radio-frekvencija koje se koriste za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže.

(4) Prilikom odlučivanja o davanju saglasnosti na prenos ili iznajmljivanje prava korišćenja odobrenih radio-frekvencija koje se koriste za realizaciju javne elektronske komunikacione mreže, Agencija naročito vodi računa o sprečavanju narušavanja tržišne konkurencije i omogućavanja efektivnog i efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra.

(5) Ne dovodeći u pitanje potrebu sprečavanja narušavanja tržišne konkurencije, Agencija:

1) će omogućiti sprovođenje prenosa ili iznajmljivanja prava korišćenja radio-frekvencija u najjednostavnijoj mogućoj proceduri;

2) neće odbiti zahtjev za davanje saglasnosti na iznajmljivanje prava korišćenja radio-frekvencija ako nosilac odobrenja ostaje sposoban da ispuni prvobitne uslove iz odobrenja;

3) neće odbiti zahtjev za davanje saglasnosti na prenos prava korišćenja radio-frekvencija osim ako ne postoji jasan rizik da lice na koje se prenosi pravo korišćenja radio-frekvencija nije sposobno da ispuni prvobitne uslove iz odobrenja.

(6) Za prenos ili iznajmljivanje prava korišćenja odobrenih radio-frekvencija iz opsega koji su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjeni radio-difuznoj službi, podnosilac zahtjeva je dužan da prethodno pribavi saglasnost regulatornog organa nadležnog za oblast audiovizuelnih medijskih usluga.

(7) Nakon davanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana, Agencija licu na koje se prenosi pravo korišćenja radio-frekvencija izdaje odobrenje za korišćenje radio-frekvencija na osnovu zahtjeva iz člana 64 stav 2 tač. 1, 2 i 3 i stav 4 ovog zakona.

(8) Prenosom prava korišćenja odobrenih radio-frekvencija, u cjelosti ili djelimično se sa prethodnog nosioca odobrenja na sljedbenika prenose prava i obaveze utvrđene prethodnim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija.

(9) Lice kome je iznajmljeno pravo korišćenja radio-frekvencija, dužno je da iznajmljene radio-frekvencije koristi u skladu sa uslovima propisanim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija izdatim prvobitnom korisniku i aktom Agencije iz stava 1 ovog člana.

(10) Agencija će olakšati prenos ili iznajmljivanje prava korišćenja radio-frekvencija tako što će blagovremeno razmotriti svaki zahtjev za izmjenu prvobitnih uslova korišćenja radio-frekvencija i tako što će obezbijediti da ta prava ili odgovarajući radio spektar mogu u najvećoj mjeri biti podijeljeni ili razdvojeni.

(11) Agencija će povući saglasnost iz stava 1 ovog člana licu kome je iznajmljeno pravo korišćenja radio-frekvencija, ako te radio-frekvencije ne koristi u skladu sa uslovima iz stava 9 ovog člana."

Izmjena odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 84

(1) Agencija može da izmijeni odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, ako:

1) dođe do izmjene plana namjene radio-frekvencijskog spektra, plana raspodjele ili propisa kojima su određeni uslovi za korišćenje radio-frekvencija;

2) se utvrdi javni interes koji se ne može ostvariti na drugi način;

3) je izmjena neophodna radi obezbjeđenja efikasnog korišćenja radio-frekvencijskog spektra;

4) štetna interferencija ili prekomjerno zračenje ne može da se otkloni na drugi način;

5) dođe do izmjena odgovarajućeg odobrenja izdatog od strane regulatornog organa nadležnog za oblast audiovizuelnih medijskih usluga;

6) je izmjena neophodna radi usklađivanja sa međunarodnim ugovorima i drugim propisima.

(2) Na postupak izmjene odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža primjenjuju se i odredbe člana 33 ovog zakona.

(3) Nakon sprovedenih konsultacija sa imaocem odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, Agencija izdaje izmijenjeno odobrenje sa primjerenim rokom u kojem je nosilac odobrenja dužan da uskladi korišćenje radio-frekvencija sa novim uslovima.

(4) U slučajevima iz stava 1 tačka 1 i tač. 3 do 6 ovog člana, nosilac odobrenja o svom trošku vrši usklađivanje korišćenja radio-frekvencija sa novim uslovima utvrđenim izmijenjenim odobrenjem.

(5) Ako se izmjena odobrenja vrši na zahtjev nosioca odobrenja, odobrenje se izdaje pod uslovima utvrđenim ovim zakonom i na način kojim se ne ugrožavaju prava drugih korisnika radio-frekvencija.

Oduzimanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 85

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija Agencija će oduzeti ako utvrdi da:

1) su u zahtjevu za izdavanje odobrenja i tehničkom rješenju korišćenja radio-frekvencija navedeni netačni podaci;

2) nosilac odobrenja ne poštuje uslove korišćenja radio-frekvencija u skladu sa zakonom i izdatim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija;

3) nosilac odobrenja po nalogu Agencije nije otklonio nedostatke u utvrđenom roku;

4) u slučaju zabrane obavljanja djelatnosti u skladu sa zakonom;

5) nosilac odobrenja nije platio naknade u vezi sa korišćenjem radio-frekvencija ni nakon opomene Agencije;

6) se ne može na drugi način izbjeći štetna interferencija.

(2) Na postupak oduzimanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za realizaciju javnih elektronskih komunikacionih mreža primjenjuju se i odredbe člana 33 ovog zakona.

(3) O oduzimanju odobrenja za korišćenje radio-frekvencija Agencija donosi rješenje.

(4) Naknade iz člana 88 ovog zakona, koje su plaćene za godinu u kojoj je oduzeto odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, ne vraćaju se, osim u slučaju iz stava 1 tačka 6 ovog člana.

Prestanak važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija

Član 86

(1) Odobrenje za korišćenje radio-frekvencija prestaje da važi:

1) istekom perioda na koji je odobrenje izdato;

2) na zahtjev nosioca odobrenja;

3) prenosom prava korišćenja radio-frekvencija drugom licu;

4) ako nosilac odobrenja prestane da postoji;

5) ako nosilac odobrenja nije započeo da koristi radio-frekvencije u roku od godinu dana od dana izdavanja odobrenja, odnosno u roku utvrđenom odobrenjem;

6) prestankom važenja odgovarajućeg odobrenja izdatog od strane regulatornog organa nadležnog za oblast audiovizuelnih medijskih usluga, za radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene radio-difuznoj službi.

(2) O prestanku važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija u slučajevima iz stava 1 tač. 2 do 6 ovog člana Agencija donosi rješenje.

(3) Naknade iz člana 88 ovog zakona, koje su plaćene za godinu u kojoj je prestalo da važi odobrenje za korišćenje radio-frekvencija, ne vraćaju se.

Kontrola i monitoring radio-frekvencijskog spektra

Član 87

(1) Kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra vrši Agencija u skladu sa ovim zakonom i odgovarajućim propisima Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU) i Evropske konferencije administracija za poštu i telekomunikacije (CEPT).

(2) Agencija je dužna da planira, razvija i unapređuje sistem kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra.

(3) Sistem kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra od posebnog je interesa za Crnu Goru, kao dio nacionalnih kritičnih infrastruktura i sistema nacionalne bezbjednosti.

(4) Za potrebe obavljanja poslova kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra organi koji su, u skladu sa zakonom, nadležni za vršenje imovinskih prava i ovlašćenja na imovini u svojini Crne Gore ili imovini jedinica lokalne samouprave, odnosno imovini na kojoj imovinska ovlašćenja vrše javne službe u smislu zakona kojim se uređuje korišćenje, upravljanje i raspolaganje stvarima koje pripadaju Crnoj Gori ili lokalnoj samoupravi, dužni su da omoguće Agenciji uspostavljanje elemenata sistema na lokacijama koje su tehnički pogodne za obavljanje tih poslova.

(5) U postupku kontrole i monitoringa radio-frekvencijskog spektra Agencija, naročito:

1) vrši odgovarujuća mjerenja parametara radioemisija radi utvrđivanja zauzetosti pojedinih radio-frekvencijskih opsega;

2) utvrđuje izvor, lokaciju i identifikuje nelegalne radioemisije i izvore štetnih interferencija;

3) vrši odgovarajuća mjerenja parametara radioemisija radi kontrole ispunjavanja uslova za korišćenje radio-frekvencija iz odgovarajućeg odobrenja.

(6) Operatori su dužni da vrše mjerenja i ispitivanja u cilju blagovremene identifikacije štetnih interferencija unutar sopstvene elektronske komunikacione mreže i da bez odlaganja preduzimaju raspoložive mjere za njihovo otklanjanje.

(7) Poslove iz stava 5 ovog člana u odnosu na interferencije koje stvaraju elektronske komunikacione mreže, radio stanice, radio sistemi ili druga radio oprema druge države, Agencija obavlja u saradnji sa nadležnim tijelom te države.

Naknade u vezi sa korišćenjem radio-frekvencija

Član 88

(1) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan je da Agenciji plaća godišnju naknadu za korišćenje radio-frekvencija, koja se koristi isključivo za pokrivanje troškova upravljanja i nadzora korišćenja radio-frekvencijskog spektra.

(2) Visina naknade iz stava 1 ovog člana, iskazana u bodovima, utvrđuje se odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija, prema posebnoj metodologiji.

(3) Novčanu vrijednost boda za svaku kalendarsku godinu Agencija utvrđuje odlukom na osnovu ukupnih planiranih godišnjih troškova upravljanja i nadzora korišćenja radio-frekvencijskog spektra u skladu sa finansijskim planom.

(4) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan je da u budžet Crne Gore plaća godišnju naknadu za pokrivanje troškova administriranja radio-frekvencijskog spektra u visini od 10% godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija.

(5) Naknade iz st. 1 i 4 ovog člana obračunavaju se od dana izdavanja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, za godinu u kojoj je odobrenje izdato, odnosno do isteka perioda važenja odobrenja, za godinu u kojoj odobrenje ističe.

(6) Iznos naknada iz st. 1 i 4 ovog člana i način plaćanja Agencija utvrđuje rješenjem za svaku kalendarsku godinu.

(7) Nosilac odobrenja za korišćenje radio-frekvencija dužan je da plati cjelokupan iznos naknada iz st. 1 i 4 ovog člana u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja iz stava 6 ovog člana.

(8) Metodologiju iz stava 2 ovog člana propisuje Ministarstvo, vodeći računa o tome da su naknade objektivno opravdane, transparentne, nediskriminatorne i proporcionalne u odnosu na predviđenu svrhu radi koje se uvode.

Izuzeće od obaveze plaćanja naknada u vezi sa korišćenjem radio-frekvencija

Član 89

Naknade iz člana 88 st. 1 i 4 ovog zakona ne plaćaju:

1) nadležni organi, za radio-frekvencije koje se koriste za potrebe unutrašnjih poslova, nacionalne bezbjednosti i odbrane;
2) hitne službe, za radio-frekvencije koje se koriste za potrebe postupanja u hitnim situacijama, kao i zaštite od prirodnih i drugih elementarnih nepogoda;
3) emiteri radijskih i/ili televizijskih programa, odnosno operator predajničke multipleks mreže za digitalnu radio-difuziju, za radio-frekvencije koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene za radio-difuznu službu;
4) emiteri radijskih i/ili televizijskih programa ili drugi subjekti koji za potrebe emitera vrše dopremanje radijskog i/ili televizijskog signala do zemaljskih radio-difuznih predajnika, za radio-frekvencije koje se koriste u tu svrhu i to za stvarno potreban radio-frekvencijski resurs;
5) radioamateri, za radio-frekvencije namijenjene radioamaterskim komunikacijama;
6) korisnici radio-frekvencija na plovilima ili vazduhoplovima, za radio-frekvencije koje se koriste u slučaju opasnosti i za potrebe bezbjednosti pomorskog, odnosno vazdužnog saobraćaja;
7) korisnici koji su oslobođeni plaćanja u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Radio oprema

Član 90

(1) Radio oprema se može slobodno proizvoditi, uvoziti, stavljati u promet i koristiti u Crnoj Gori, ako:
1) obezbjeđuje zaštitu zdravlja i sigurnosti lica i domaćih životinja i zaštitu imovine;
2) obezbjeđuje sigurnosne zahtjeve u skladu sa zakonom, ali bez primjene naponskih ograničenja;
3) obezbjeđuje nivo elektromagnetne kompatibilnosti u skladu sa zakonom;
4) efikasno upotrebljava radio-frekvencijski spektar, radi izbjegavanja štetnih interferencija; i
5) obezbjeđuje ispunjenost uslova u skladu sa propisom kojim se uređuje radio oprema.

(2) Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na druge uređaje i opremu za čiji rad se koriste radio-frekvencije ili usluge operatora.

(3) Odredba stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na:
1) radio opremu koju upotrebljavaju radioamateri u skladu sa Propisima o radiokomunikacijama Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), osim radioamaterske opreme koja je dostupna na slobodnom tržištu;
2) radio opremu namijenjenu pomorskim komunikacijama, koja ispunjava uslove utvrđene posebnim propisima;
3) radio opremu za civilne vazduhoplovne komunikacije, koja je namijenjena isključivo ugradnji u vazduhoplov;
4) radio opremu koja se upotrebljava isključivo za potrebe Vojske Crne Gore, policije i bezbjednosnih službi Crne Gore;
5) pribor za ocjenjivanje izrađen po narudžbi za stručnjake za upotrebu isključivo u te svrhe u objektima za istraživanje i razvoj.

(4) Bliže zahtjeve koje mora da ispunjava radio oprema po kategorijama ili razredima, koja se proizvodi, uvozi, stavlja u promet i koristi u Crnoj Gori, način i postupke ocjenjivanja usaglašenosti radio opreme sa usklađenim standardima ili dijelom usklađenih standarda i način označavanja radio opreme propisuje Ministarstvo.

Ograničenje jačine elektromagnetnih polja

Član 91

Radio oprema i elementi elektronskih komunikacionih mreža mogu se koristiti na način i pod uslovima kojima se obezbjeđuje da parametri elektromagnetnih polja na određenoj lokaciji ne smiju preći granice utvrđene zakonom kojim se uređuje zaštita od nejonizujućeg zračenja.

Pristup lokalnim radio mrežama (RLAN)

Član 92

(1) Agencija dozvoljava pružanje pristupa javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži putem lokalnih radio mreža (RLAN).

(2) Harmonizovani radio-frekvencijski spektar koji se koristi za uspostavljanje lokalnih radio mreža koristi se bez

odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, u skladu sa uslovima propisanim u skladu sa članom 60 stav 11 ovog zakona.

(3) Ako pružanje pristupa putem lokalnih radio mreža nije dio privredne djelatnosti ili je pomoćna radnja u vezi sa privrednom djelatnošću ili javnom uslugom koja ne zavisi od prenosa signala posredstvom tih mreža, privredni subjekt, nadležni organ ili krajnji korisnik koji pruža takav pristup ne podnosi prijavu iz člana 27 ovog zakona.

(4) Agencija pružaocima javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga omogućava da javnosti dozvole pristup svojim mrežama, putem lokalnih radio mreža koje se mogu nalaziti u prostorijama krajnjeg korisnika, pod uslovom da se pridržavaju obaveza po osnovu upisa u registar operatora i prethodno datog pristanka krajnjeg korisnika.

(5) Agencija obezbjeđuje da pružaoci javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga jednostrano ne ograničavaju ili sprečavaju krajnje korisnike da:

1) pristupaju lokalnim radio mrežama koje pružaju treća lica, po sopstvenom izboru; ili

2) drugim krajnjim korisnicima dozvoljavaju recipročno ili šire pristupanje mrežama takvih pružalaca putem lokalnih radio mreža, pored ostalog i na osnovu objedinjavanja lokalnih radio mreža različitih krajnjih korisnika koji se čine javno dostupnim.

(6) Agencija omogućava krajnjim korisnicima da drugim krajnjim korisnicima dozvole recipročan ili nerecipročan pristup svojim lokalnim radio mrežama, pored ostalog i na osnovu objedinjavanja lokalnih radio mreža različitih krajnjih korisnika koje se čine javno dostupnim.

(7) Agencija ne može neopravdano da ograničava pružanje javnog pristupa lokalnim radio mrežama:

1) za organe javnog sektora ili na javnim prostorima u blizini prostorija u kojima se nalaze ti organi, kad je to pružanje pomoćna radnja uz javne usluge koje se pružaju u tim prostorijama;

2) za inicijative nevladinih organizacija ili organe javnog sektora da se lokalne radio mreže različitih krajnjih korisnika objedine i učine recipročno ili šire dostupnim, uključujući, prema potrebi, lokalne radio mreže kojima je omogućen javni pristup u skladu sa tačkom 1 ovog stava.

Postavljanje i rad bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa

Član 93

(1) Postavljanje bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa, ako su u skladu sa propisanim fizičkim i tehničkim karakteristikama, ne podliježe urbanističkim ili drugim pojedinačnim i prethodnim dozvolama od strane za to nadležnog organa.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, za postavljanje bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa na zgradama ili lokacijama arhitektonske, istorijske, prirodne ili kulturne vrijednosti koje su zaštićene u skladu sa važećim propisima ili, po potrebi, iz razloga javne bezbjednosti, za postavljanje bežičnih pristupnih tačaka neophodno je pribaviti dozvolu od strane nadležnog organa u skladu sa zakonom.

(3) Operatori imaju pravo pristupa, pod transparentnim i nediskriminatornim uslovima, svakoj fizičkoj infrastrukturi koja je tehnički prikladna za postavljanje bežične pristupne tačke kratkog dometa ili koja je potrebna za povezivanje takvih pristupnih tačaka sa jezgrom mreže, uključujući uličnu opremu kao što su stubovi ulične rasvjete, saobraćajni znakovi, semafori, reklamni panoi i autobuska stajališta, u skladu sa zakonom kojim se uređuje korišćenje fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina.

(4) Ako se za postavljanje bežične pristupne tačke kratkog dometa iz stava 1 ovog člana naplaćuje taksa ili naknada, iznos te takse ili naknade ne smije biti veći od stvarnih troškova obrade zahtjeva za postavljanje bežične pristupne tačke kratkog dometa, ne dovodeći pri tome u pitanje bilo kakav ugovor sklopljen na tržišnoj osnovi.

(5) Izutetno od stava 4 ovog člana, za postavljanje bežične pristupne tačke kratkog dometa iz stava 1 ovog člana na zgradama ili u prostorima u vlasništvu ili pod upravljanjem organa javne uprave na državnom ili lokalnom nivou ne plaća se taksa ili naknada.

(6) Fizičke i tehničke karakteristike bežičnih pristupnih tačaka kratkog dometa (npr. maksimalna veličina, težina, ako je primjenljivo izračena snaga, itd.), propisuje Agencija.

VIII. NUMERACIJA

Upravljanje numeričkim resursima

Član 94

(1) Agencija upravlja i vrši dodjelu numeracije kao ograničenog resursa, na osnovu plana numeracije, na način kojim se obezbjeđuje njihovo racionalno, ravnomjerno i efikasno korišćenje, poštujući načela objektivnosti, transparentnosti i nediskriminatornosti.

(2) Planom numeracije utvrđuje se namjena adresa i brojeva, omogućuje se jednaka dostupnost odgovarajućeg broja adresa i brojeva svim operatorima i privrednim subjektima koji nijesu operatori, obezbjeđuju se potrebni numerički resursi za prenosivost broja i odabir operatora, uvođenje novih elektronskih komunikacionih usluga kojima se podstiče konkurentnost tržišta, kao i određivanje numeričkih resursa za pružanje posebnih usluga za privredne subjekte koji nijesu operatori.

(3) Agencija može izmijeniti plan numeracije radi ispunjavanja obaveza na osnovu međunarodnih propisa, ugovora, smjernica BEREC-a ili radi zaštite raspoloživosti numeracije, vodeći računa o efektima tih izmjena, a naročito o direktnim i indirektnim troškovima prilagođavanja koje u tom slučaju mogu imati operatori ili krajnji korisnici.

(4) Ako se izmjenama ili dopunama plana numeracije bitno utiče na sistem numeracije ili nameće tehnološki zahtjevno izvođenje, rok za primjenu plana ne može biti kraći od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

(5) Plan numeracije objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

(6) Plan numeracije donosi Agencija, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, vodeći računa da potrebe operatora i privrednih subjekata koji nijesu operatori, u vezi s dodjelom numeracije, u svakom trenutku budu zadovoljene na transparentan, objektivan, ravnomjeran i nepristrasan način.

Korišćenje numeracije

Član 95

(1) Pravo na korišćenje numeracije iz plana numeracije stiče se na osnovu odobrenja za korišćenje numeracije koje izdaje Agencija.

(2) Pravo podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije ima operator, kao i privredni subjekat koji nije operator, u svrhu pružanja posebnih usluga.

(3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se Agenciji, u pisanom ili elektronskom obliku.

(4) Agencija je dužna da o zahtjevu iz stava 2 ovog člana odluči u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od 21 dan od dana prijema urednog zahtjeva.

(5) O zahtjevima iz stava 2 ovog člana Agencija odlučuje po redosljedu prijema.

(6) Privrednom subjektu iz stava 2 ovog člana Agencija može da izda odobrenje za korišćenje numeracije u zavisnosti od sposobnosti tog subjekta da koristi dodijeljenu numeraciju u skladu sa planom numeracije i raspoloživosti numeracije.

(7) Agencija može privrednom subjektu iz stava 2 ovog člana da odbije zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije, ako utvrdi postojanje rizika rapoloživosti numeracije.

(8) U postupku ocjenjivanja sposobnosti privrednog subjekta iz stava 2 ovog člana da koristi dodijeljenu numeraciju i procjene rizika raspoloživosti numeracije, Agencija uzima u obzir smjernice BEREC-a o zajedničkim kriterijumima za ocjenjivanje sposobnosti upravljanja numeričkim resursima i procjene rizika raspoloživosti numeracije.

(9) Privredni subjekat iz stava 2 ovog člana kojem je dodjeljeno pravo na korišćenje numeracije, ne smije da postupa diskriminatorno prema drugim operatorima i/ili pružaocima usluga u pogledu numeracije koja se koristi za pristup njegovim uslugama.

(10) Odobrenje za korišćenje numeracije izdaje se na period koji ne može biti duži od deset godina.

(11) Podatke o dodijeljenoj numeraciji, Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije

Član 96

(1) Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije naročito sadrži:

1) naziv i adresu podnosioca zahtjeva;

2) numeraciju čije se korišćenje zahtijeva;

3) vrstu javne elektronske komunikacione mreže ili usluge za koju se zahtijeva korišćenje numeracija;

4) planirani datum početka korišćenja numeracije;

5) period u kojem se planira korišćenje numeracije;

6) namjenu korišćenja numeracije.

(2) Pored podataka iz stava 1 ovog člana, Agencija može podnosiocu zahtjeva tražiti da dostavi i druge podatke neophodne u postupku rješavanja po zahtjevu.

(3) Podnosilac zahtjeva iz stava 1 ovog člana dužan je da Agenciji plati naknadu za obradu zahtjeva, čiju visinu utvrđuje Agencija, a koja ne može biti viša od stvarnih troškova obrade zahtjeva.

(4) Agencija neće ograničavati broj pojedinačnih prava na korišćenje numeracija, osim radi obezbjeđivanja efikasnog i racionalnog korišćenja numeričkih resursa.

(5) Agencija će odbiti zahtjev iz stava 1 ovog člana ako utvrdi da:

1) ne sadrži sve propisane podatke;

2) sadrži netačne podatke;

3) nije podnesen u skladu sa planom numeracije;

4) razlozi za korišćenje ne opravdavaju dodjeljivanje traženog obima numeracije;

5) zahtijevana numeracija nije raspoloživa;

6) podnosilac zahtjeva nije platio naknadu za obradu zahtjeva iz stava 3 ovog člana;

7) podnosilac zahtjeva nije platio naknadu za korišćenje numeracije na osnovu ranije izdatih odobrenja.

(6) Obrazac zahtjeva iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

Sadržaj odobrenja za korišćenje numeracije

Član 97

Odobrenje za korišćenje numeracije sadrži:

1) podatke o nosiocu odobrenja;

2) odobrenu numeraciju;

3) namjenu korišćenja odobrene numeracije;

4) datum početka korišćenja odobrene numeracije;

5) period važenja odobrenja za korišćenje numeracije;

6) uslove za korišćenje odobrene numeracije.

Dodjela numeracije od izuzetne ekonomske vrijednosti

Član 98

(1) Agencija može, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, donijeti odluku o utvrđivanju numeričkih resursa od izuzetne ekonomske vrijednosti.

(2) Pravo na korišćenje numeričkih resursa iz stava 1 ovog člana Agencija dodjeljuje na osnovu prethodno sprovedenog postupka javnog nadmetanja.

(3) Kriterijumi, na osnovu kojih Agencija bira jednog ili više podnosilaca ponuda u postupku javnog nadmetanja iz stava 2 ovog člana, moraju da se zasnivaju na načelima objektivnosti, transparentnosti, srazmjernosti i nediskriminatornosti.

(4) Na osnovu kriterijuma iz stava 3 ovog člana, a nakon ocjene svih ponuda primljenih u postupku javnog nadmetanja iz stava 2 ovog člana, Agencija donosi obrazloženu odluku o:

1) izboru jedne ili više najpovoljnijih ponuda, zavisno od raspoloživih numeričkih resursa za koji je raspisano javno nadmetanje, pri čemu se tom odlukom dodjeljuju numerički resursi odabranom podnosiocu ponude; ili

2) poništavanju javnog nadmetanja, ako ni jedna ponuda primljena u postupku javnog nadmetanja iz stava 2 ovog člana ne ispunjava kriterijume iz stava 3 ovog člana.

(5) Odluku o dodjeli numeričkih resursa iz stava 4 ovog člana Agencija donosi u roku od 21 dana od dana raspisivanja postupka javnog nadmetanja, uz mogućnost produženja za najduže 21 dan.

(6) Nakon donošenja odluke iz stava 4 tačka 1 ovog člana, Agencija izdaje odobrenje za korišćenje numeracije u skladu sa čl. 95, 96 i 97 ovog zakona.

(7) Bliži način podnošenja i postupak javnog otvaranja ponuda, odnosno format, pravila i način podnošenja ponuda za javno nadmetanje, način vrednovanja ponuda, rokove pojedinih faza tih postupaka, kao i kriterijume iz stava 3 ovog člana propisuje Agencija.

Uslovi za korišćenje numeracije

Član 99

Odobrenjem za korišćenje numeracije nosiocu odobrenja određuju se:

1) korišćenje dodijeljene numeracije u skladu sa Planom numeracije;

2) namjena dodijeljene numeracije;

3) početak korišćenja dodijeljene numeracije u roku koji ne može biti duži od godinu dana od dana izdavanja odobrenja za korišćenje numeracije;

4) period važenja odobrenja;

5) obaveza vođenja evidencije o numeraciji koju koristi ili je dao na korišćenje i obaveza dostavljanja, na zahtjev, podataka iz evidencije Agenciji;

6) obaveza pružanja informacija o telefonskim brojevima korisnika;

7) visina godišnje naknade za korišćenje numeracije;

8) ispunjavanje zahtjeva korisnika za prenosivost broja, u skladu sa ovim zakonom;

9) mogućnost prenosa ili ustupanja korišćenja numeracije;

10) obaveza efektivne i efikasne upotrebe dodijeljene numeracije;

11) obaveze preuzete u postupku javnog nadmetanja iz člana 98 ovog zakona;

12) upotreba broja u skladu sa uslugom kojoj je broj namijenjen, uključujući zahtjeve povezane sa pružanjem te usluge, tarifna načela i najviše visine cijena koje se mogu primijeniti u određenom numeričkom opsegu, u svrhu zaštite krajnjih korisnika;

13) ispunjavanje obaveza iz međunarodnih ugovora u vezi sa numeracijom i njenom dodjelom i korišćenjem;

14) obaveze u pogledu vanteritorijalne upotrebe brojeva u Evropskoj uniji, u skladu sa članom 107 stav 7 ovog zakona, radi obezbjeđivanja usklađenosti sa pravilima o zaštiti potrošača i pravilima o dodjeli i upotrebi brojeva koji se primjenjuju u državama članicama Evropske unije u kojima se ti brojevi koriste.

Prenos ili ustupanje prava na korišćenje numeracije

Član 100

(1) Nosilac odobrenja za korišćenje numeracije pravo na korišćenje numeracije može prenijeti ili ustupiti drugom operatoru ili privrednom subjektu samo uz saglasnost Agencije.

(2) Zahtjev za davanje saglasnosti za prenos ili ustupanje prava na korišćenje numeracije Agenciji zajednički podnose nosilac odobrenja za korišćenje numeracije i drugi operator ili privredni subjekat kojem se pravo na korišćenje numeracije prenosi ili ustupa.

(3) O zahtjevu iz stava 2 ovog člana Agencija odlučuje u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva.

(4) U postupku odlučivanja po zahtjevu iz stava 2 ovog člana Agencija utvrđuje da li operator ili privredni subjekat na kojeg se predlaže prenošenje ili ustupanje prava na korišćenje numeracije ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom.

(5) Zahtjev iz stava 2 ovog člana naročito sadrži:

1) naziv i adresu podnosioca zahtjeva koji prenosi pravo na korišćenje numeracije;

2) naziv i adresu podnosioca zahtjeva na kojeg se prenosi pravo na korišćenje numeracije;

3) uslugu za koju se zahtijeva prenos prava na korišćenje numeracije;

4) numeraciju za koju se zahtijeva prenos prava na korišćenje;

5) posebnu uslugu za koju je numeracija dodijeljena, u slučaju prenosa prava na korišćenje numeracije koja je dodijeljena privrednom subjektu iz člana 95 stav 2 ovog zakona.

Izmjena i produženje važenja odobrenja za korišćenje numeracije

Član 101

(1) Odobrenje za korišćenje numeracije Agencija može izmijeniti na osnovu izmjena ili dopuna plana numeracije, u roku od 30 dana od dana početka njihove primjene.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, odobrena numeracija se zamjenjuje istim obimom i vrstom u roku koji ne može biti kraći od šest mjeseci od dana izdavanja izmijenjenog odobrenja.

(3) Odobrenje za korišćenje numeracije Agencija može izmijeniti i na zahtjev nosioca odobrenja, u skladu sa zakonom, ako se time ne dira u prava trećih lica.

(4) Važenje odobrenja za korišćenje numeracije može da se produži, na zahtjev nosioca odobrenja, ako su ispunjeni uslovi za korišćenje numeracije utvrđeni odobrenjem.

(5) Zahtjev za produženje važenja odobrenja za korišćenje numeracije podnosi se Agenciji najranije 90, a najkasnije 30 dana prije isteka važenja odobrenja.

Oduzimanje odobrenja za korišćenje numeracije

Član 102

(1) Odobrenje za korišćenje numeracije Agencija će oduzeti ako utvrdi da:

1) su u zahtjevu za izdavanje odobrenja za korišćenje numeracije navedeni netačni podaci;

2) nosilac odobrenja za korišćenje numeracije ne poštuje uslove u skladu sa ovim zakonom i izdatim odobrenjem;

3) nosilac odobrenja za korišćenje numeracije nije započeo da koristi dodijeljenu numeraciju u roku od jedne godine od dana izdavanja odobrenja;

4) godišnja naknada za korišćenje numeracije nije plaćena ni nakon opomene Agencije;

5) dođe do zabrane obavljanja djelatnosti, u skladu sa zakonom.

(2) Na osnovu rješenja Agencije o oduzimanju odobrenja za korišćenje numeracije, operatori su dužni da isključe tu numeraciju.

(3) Naknada za korišćenje numeracije koja je plaćena za godinu u kojoj je oduzeto odobrenje za korišćenje numeracije ne vraća se.

Prestanak važenja odobrenja za korišćenje numeracije

Član 103

Odobrenje za korišćenje numeracije prestaje da važi:

1) istekom perioda na koji je izdato;

2) na zahtjev nosioca odobrenja;

3) prenosom prava na korišćenje numeracije drugom licu;

4) ako nosilac odobrenja prestane da postoji.

Naknada za korišćenje numeracije

Član 104

(1) Nosilac odobrenja za korišćenje numeracije dužan je da Agenciji plaća godišnju naknadu za korišćenje numeracije, koja se koristiti isključivo za pokrivanje troškova upravljanja i nadzora korišćenja numeracije.

(2) Visina naknade iz stava 1 ovog člana utvrđuje se množenjem broja bodova utvrđenih odobrenjem za korišćenje numeracije, prema propisanoj metodologiji, i visine novčane vrijednosti boda za kalendarsku godinu za koju se plaća godišnja naknada.

(3) Agencija finansijskim planom utvrđuje iznos ukupnih godišnjih troškova upravljanja i nadzora korišćenja numeracije za kalendarsku godinu i posebnom odlukom utvrđuje novčanu vrijednost boda iz stava 2 ovog člana.

(4) Naknada iz stava 1 ovog člana obračunava se od dana izdavanja odobrenja za korišćenje numeracije za godinu u kojoj je odobrenje izdato, odnosno do isteka perioda važenja odobrenja, za godinu u kojoj odobrenje ističe.

(5) Iznos i način plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana, nosiocu odobrenja za korišćenje numeracije Agencija utvrđuje rješenjem, za svaku kalendarsku godinu.

(6) Nosilac odobrenja za korišćenje numeracije dužan je da plati cjelokupan iznos naknade iz stava 1 ovog člana u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja iz stava 5 ovog člana.

(7) Naknada iz stava 1 ovog člana ne plaća se za brojeve koji se koriste za pozive prema hitnim službama i harmonizovanim evropskim brojevima iz opsega 116.

(8) Naknadu iz stava 1 ovog člana za prenesene brojeve plaća operator kojem su brojevi prenijeti, pri čemu se za obračun te naknade koristi stanje na početku godine za koju se naknada obračunava.

(9) Metodologiju iz stava 2 ovog člana i način obračuna visine godišnje naknade za korišćenje numeracije propisuje

Ministarstvo, vodeći računa o tome da su naknade objektivno opravdane, transparentne, nediskriminatorne i proporcionalne u odnosu na predviđenu svrhu radi koje se uvode.

Sistem upozoravanja javnosti

Član 105

(1) Operatori interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju brojeva u mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži dužni su da, na zahtjev organa nadležnog za jedinstveni evropski broj za pozive u hitnim slučajevima 112, bez naknade, dostavljaju javna upozorenja krajnjim korisnicima o neposrednim ili nadolazećim opasnostima putem sistema upozoravanja javnosti.

(2) Organ nadležan za jedinstveni evropski broj za pozive u hitnim slučajevima 112, u saradnji sa Agencijom, može narediti dostavljanje upozorenja iz stava 1 ovog člana putem javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga koje nijesu usluge iz stava 1 ovog člana ni usluge radio-difuzije, ili putem aplikacija za mobilne terminalne uređaje, koje se zasnivaju na usluzi pristupa internetu.

(3) Sistem upozoravanja javnosti iz stava 2 ovoga člana mora biti jednako efikasan u smislu pokrivenosti i kapaciteta za kontaktiranje krajnjih korisnika, uključujući i krajnje korisnike koji se samo privremeno nalaze na određenom području, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri moraju uzeti u obzir mjerodavne smjernice BEREC-a.

Harmonizovani evropski brojevi iz opsega 116

Član 106

(1) Brojevi u okviru numeričkog opsega koji počinju sa 116 rezervisani su za određene usluge od društvenog značaja, odnosno za socijalne i humane svrhe.

(2) Broj 116000 rezervisan je za pozive prema službi nadležnoj za prijavu slučajeva nestale djece, a broj 116111 za kontakt centar za pomoć djeci.

(3) Agencija je dužna da, u saradnji sa organom državne uprave nadležnim za poslove socijalnog staranja, na odgovarajući i javno dostupan način, informiše građane o postojanju i korišćenju numeričkog opsega 116.

(4) Operatori su dužni da korisnicima omoguće pozive prema brojevima iz numeričkog opsega 116.

(5) Pozive prema brojevima iz numeričkog opsega 116 korisnici ostvaruju bez naknade, s tim što naknadu za te pozive plaćaju službe koje pružaju usluge putem brojeva iz numeričkog opsega 116, u skladu sa ugovorom zaključenim sa operatorom.

(6) Bliži način korišćenja i način i uslove dodjele brojeva iz numeričkog opsega 116 propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnih za unutrašnje poslove, socijalno staranje i zdravlje.

Pristup brojevima i uslugama

Član 107

(1) Operatori su dužni da, prilikom uspostavljanja međunarodnih poziva, omoguće korišćenje standardnog međunarodnog pristupnog koda 00.

(2) Operator je dužan da, kad je to tehnički moguće i ekonomski opravdano, osim u slučaju kad je pozvani krajnji korisnik iz tržišnih razloga ograničio pristup pozivaocima iz određenih geografskih oblasti, svojim korisnicima obezbijedi:

1) pristup i korišćenje usluga putem negeografskih brojeva u Evropskoj uniji;

2) pristup svim brojevima koji se koriste u Evropskoj uniji, bez obzira na tehnologiju i uređaje koje koristi operator, uključujući i brojeve iz nacionalnih planova numeracije i univerzalne međunarodne brojeve besplatnih telefonskih usluga (UIFN).

(3) Operator koji pruža javno dostupne telefonske usluge koje omogućavaju međunarodne pozive dužan je da postupa na isti način sa svim pozivima prema brojevima i od brojeva iz evropskog numeričkog telefonskog prostora (ETNS), po cijenama koje su uporedive sa cijenama koje se primjenjuju na pozive prema državama članicama Evropske unije.

(4) Izuzetno, Agencija može od pružalaca javnih elektronskih komunikacionih mreža ili javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga zahtijevati da blokiraju pristup krajnjim korisnicima brojevima ili uslugama, ako je od strane nadležnih organa prijavljena prevara ili zloupotreba ili ako je to potrebno radi zaštite opšteg interesa ili zaštite prava i sloboda drugih, kao i od pružalaca elektronskih komunikacionih usluga zahtijevati da u takvim slučajevima uskrate relevantne prihode od interkonekcije ili drugih usluga.

(5) Operator je dužan da obezbijedi da korisnici iz drugih država mogu pristupati negeografskim brojevima u Crnoj Gori ako je to ekonomski održivo, osim u slučaju kad je pozvani krajnji korisnik zbog tržišnih razloga ograničio pristup pozivaocima iz određenih geografskih područja.

(6) Ako je to tehnički moguće, operatori mogu omogućiti prenos broja na daljinu (OTA) kako bi se krajnjim korisnicima olakšala promjena operatora, naročito u slučaju usluga komunikacije između mašina.

(7) Agencija će Planom numeracije odrediti blok negeografskih brojeva koji se mogu koristiti za pružanje elektronskih komunikacionih usluga koje nijesu interprersonalne komunikacione usluge na cijelom području Evropske unije.

Upravljanje nacionalnim internet domenom

Član 108

(1) Nacionalni internet domen Crne Gore je domen ".me".

(2) Domenom ".me" upravlja lice koje odredi Vlada i ccTLD menadžer (lice ovlašćeno za upravljanje nacionalnim internet domenom ".me").

(3) Korišćenje domena ".me" propisuje Vlada, u skladu sa međunarodnim standardima.

(4) Način i postupak registracije i upotrebe domena ispod nacionalnog internet domena Crne Gore propisuje Ministarstvo, u skladu sa međunarodnim standardima.

IX. ANALIZA TRŽIŠTA I ZNAČAJNA TRŽIŠNA SNAGA

Prethodna regulacija tržišta

Član 109

(1) Prethodnoj regulaciji podliježe tržište na kojem postoje strukturne, regulatorne i druge trajnije prepreke koje onemogućavaju ulazak novih konkurenata i na kojem nije moguće obezbijediti razvoj efikasne tržišne konkurencije bez prethodne regulacije (u daljem tekstu: relevantno tržište).

(2) Prethodna regulacija iz stava 1 ovog člana obuhvata određivanje posebnih uslova pod kojima operatori sa značajnom tržišnom snagom obavljaju djelatnost elektronskih komunikacija, radi obezbjeđivanja razvoja konkurencije na tržištu.

Operatori sa značajnom tržišnom snagom

Član 110

(1) Operator ima značajnu tržišnu snagu ako pojedinačno ili kao operator pod nadzorom drugog operatora ili zajedno sa drugim operatorom ili operatorima na relevantnom tržištu ima položaj koji je jednak dominaciji, odnosno ima ekonomski uticaj koji mu omogućava značajan stepen nezavisnosti u odnosu na njegove konkurente, kupce, koji u smislu ovog zakona predstavljaju korisnike usluga pristupa mreži i krajnje korisnike.

(2) U postupku utvrđivanja da li dva ili više operatora imaju zajedničku značajnu tržišnu snagu na relevantnom tržištu Agencija će, u najvećoj mjeri, uzeti u obzir smjernice Evropske komisije o analizi tržišta i ocjeni značajne tržišne snage.

(3) U slučaju da jedan od operatora ima značajnu tržišnu snagu na određenom relevantnom tržištu, može se smatrati da ima značajnu tržišnu snagu i na drugom usko povezanom tržištu, ako povezivanje između tih tržišta omogućava prenos značajne tržišne snage, koja postoji na određenom relevantnom tržištu, na usko povezano tržište i time jača tržišnu snagu tog operatora.

(4) Regulatorne obaveze iz čl. 114, 115, 116 i 119 ovog zakona mogu se primijeniti i na usko povezanom tržištu.

Postupak utvrđivanja relevantnih tržišta

Član 111

(1) U postupku utvrđivanja i preispitivanja relevantnih tržišta na tržištu elektronskih komunikacija, Agencija sarađuje sa nezavisnim organom nadležnim za zaštitu konkurencije.

(2) Kao relevantna tržišta utvrđuju se tržišta čije su karakteristike takve da je opravdano da budu podložna prethodnoj regulaciji, odnosno jer su na tim tržištima kumulativno ispunjeni kriterijumi iz stava 3 ovog člana imajući u vidu preporuke Evropske komisije o relevantnim tržištima i smjernice Evropske komisije o analizi tržišta i ocjeni značajne tržišne snage.

(3) U skladu sa okolnostima na tržištu elektronskih komunikacija u Crnoj Gori, prethodnoj regulaciji mogu biti podložna i druga tržišta koja nijesu sadržana na listi relevantnih tržišta u preporukama Evropske komisije ako se dokaže da ista istovremeno ispunjavaju sljedeće kriterijume:

1) postojanje snažnih i trajnih barijera za ulazak na tržište strukturne, pravne ili regulatorne prirode;

2) struktura tržišta ne pokazuje tendencije razvoja efikasne tržišne konkurencije u odgovarajućem relevantnom vremenskom periodu, uzimajući u obzir stepen infrastrukturne konkurencije i druge faktore razvoja konkurencije uprkos preprekama ulasku na tržište;

3) primjena propisa kojima se uređuje zaštita konkurencije ne obezbjeđuje efikasno otklanjanje nedostataka na tržištu.

(4) Odluku o utvrđivanju relevantnih tržišta donosi Agencija, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija.

Postupak definisanja i analize relevantnih tržišta

Član 112

(1) U postupku definisanja relevantnih tržišta Agencija utvrđuje opseg relevantnih usluga i proizvoda u sektoru elektronskih komunikacija i naročito relevantna geografska tržišta uzimajući u obzir, pored ostalog, okolnosti i stepen infrastrukturne konkurencije na tom području, vodeći računa o primjeni preporuka Evropske komisije o relevantnim tržištima i smjernica Evropske komisije o analizi tržišta i ocjeni značajne tržišne snage.

(2) U postupku iz stava 1 ovog člana Agencija uzima u obzir rezultate geografskog pregleda dostupnosti, ako ocijeni da su isti od važnosti za utvrđivanje relevantnog tržišta.

(3) Agencija sprovodi analizu relevantnih tržišta, u saradnji sa nezavisnim organom nadležnim za zaštitu konkurencije, pri čemu u najvećoj mjeri uzima u obzir preporuke Evropske komisije i smjernice Evropske komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage.

(4) U postupku analize relevantnih tržišta obuhvaćenih preporukom Evropske komisije o relevantnim tržištima smatra se da su ispunjeni kriterijumi iz člana 111 stav 3 ovog zakona, osim ako Agencija utvrdi da zbog posebnih nacionalnih okolnosti nije ispunjen jedan ili više kriterijuma.

(5) U postupku analize tržišta iz stava 1 ovog člana Agencija uzima u obzir sljedeće okolnosti:

1) dinamiku događaja na tržištu koji utiču na mogućnost razvoja efikasne tržišne konkurencije na relevantnom tržištu;

2) sva značajna konkurentska ograničenja na veleprodajnom i maloprodajnom nivou, nezavisno od toga jesu li razlozi za takva ograničenja elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione usluge ili druge vrste usluga ili aplikacija koje su uporedive iz ugla krajnjeg korisnika i nezavisno od toga jesu li takva ograničenja dio relevantnog tržišta;

3) druge važeće propise ili regulatorne obaveze koje utiču na relevantno tržište ili povezano maloprodajno tržište ili tržišta, u određenom razdoblju, uključujući i obaveze određene u skladu sa čl. 25, 38, 39 i 40 ovog zakona.

4) važeće regulatorne obaveze određene na drugim relevantnim tržištima u skladu sa odredbama ovog člana.

(6) Agencija sprovodi postupak analize relevantnih tržišta najmanje jednom u pet godina u slučaju relevantnih tržišta na kojima je u ranijim postupcima odredila operatore sa značajnom tržišnom snagom, odnosno najmanje jednom u tri godine postupak analize novih relevantnih tržišta koja nijesu bila predmet regulacije, uzimajući, u najvećoj mogućoj mjeri, u obzir odgovarajuće preporuke Evropske komisije o analizi tržišta i utvrđivanju značajne tržišne snage.

(7) Operator je dužan da Agenciji, na njen zahtjev, dostavi sve podatke potrebne za sprovođenje postupka analize tržišta iz stava 1 ovog člana, uključujući i podatke o budućem razvoju mreže i usluga, koji mogu imati uticaja na usluge na veleprodajnom nivou koje su dostupne na relevantnom tržištu, kao i podatke o povezanim maloprodajnim tržištima.

(8) U pripremi akata koji se odnose na dokazivanje ispunjenosti kriterijuma iz člana 111 stav 3 ovog zakona na relevantnom tržištu i analizu relevantnih tržišta, Agencija sprovodi postupak javnih konsultacija.

Određivanje, izmjena i ukidanje regulatornih obaveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom

Član 113

(1) Ako Agencija u postupku analize tržišta, sprovedene u skladu sa članom 112 ovog zakona, utvrdi prisustvo nedovoljno efikasne tržišne konkurencije na relevantnom tržištu, donosi rješenje o određivanju operatora koji samostalno ili zajednički imaju značajnu tržišnu snagu na tom tržištu, u skladu sa članom 110 ovog zakona, kojim će odrediti, zadržati ili izmijeniti regulatorne obaveze u skladu sa odredbama ovog člana.

(2) Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom rješenjem iz stava 1 ovog člana odrediti, ako je to primjereno, bilo koju regulatornu obavezu iz čl. 114 do 119, čl. 121 i 125 ovog zakona, pri čemu određuje najmanje nametljive obaveze u skladu sa načelima proporcionalnosti i srazmjernosti, a sve u cilju otklanja nedostataka utvrđenih analizom tržišta.

(3) Agencija može rješenjem iz stava 1 ovog člana odrediti obaveze iz stava 2 ovog člana ne dovodeći u pitanje odredbe čl. 25, 38, 39, 40, 42 i 107 ovog zakona, kao i međunarodne obaveze.

(4) Regulatorne obaveze određene rješenjem iz stava 1 ovog člana moraju biti:

1) adekvatne prirodi utvrđenog nedostatka na tržištu;

2) proporcionalne, uzimajući u obzir, u mjeri mogućeg, troškove i koristi primjene regulatornih obaveza;

3) opravdane, s obzirom na opšte regulatorne ciljeve; i

4) određene nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija.

(5) Ako Agencija u postupku analize tržišta iz člana 112 ovog zakona utvrdi prisustvo efikasne tržišne konkurencije na relevantnom tržištu ili kad dokaže da nijesu kumulativno ispunjeni uslovi iz člana 111 stav 3 ovog zakona, ne može odrediti operatoru ni jednu regulatornu obavezu u skladu sa odredbama ovog člana, a u slučaju postojanja prethodno određenih regulatornih obaveza, Agencija donosi rješenje o ukidanju tih regulatornih obaveza na relevantnom tržištu.

(6) U rješenju o ukidanju regulatornih obaveza iz stava 5 ovog člana Agencija određuje odgovarajući rok za obavještavanje svih strana na koje se ukidanje regulatornih obaveza odnosi i kojim se obezbjeđuje održiv prelazak za korisnike tih obaveza i krajnje korisnike, kao i mogućnost izbora za krajnje korisnike, pri čemu se regulatorna obaveza ne može zadržati duže nego što je neophodno.

(7) Prilikom određivanja roka iz stava 6 ovog člana Agencija može utvrditi posebne uslove i rokove za obavještavanje u vezi sa postojećim ugovorima o pristupu i interkonekciji.

(8) Agencija prati stanje i promjene na tržištu, naročito u vezi sa komercijalnim ugovorima, uključujući i ugovore o zajedničkom ulaganju koji utiču na dinamiku tržišne konkurencije i, ako procijeni da tržišna kretanja nijesu dovoljno značajna da bi iziskivala sprovođenje novog postupka analize tržišta, pristupa procjeni potrebe izmjena ili ukidanja određenih regulatornih obaveza operatoru sa značajnom tržišnom snagom ili potrebe određivanja novih regulatornih obaveza, u kom slučaju, nakon sprovedenog postupka javnih konsultacija, donosi odgovarajuće rješenje.

Obaveza transparentnosti

Član 114

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona operatoru sa značajnom tržišnom snagom može naložiti da objavi podatke o uslugama pristupa i/ili interkonekcije, kao što su: računovodstveni podaci, cijene, tehničke specifikacije, karakteristike mreže i očekivani razvoj mreže, rokovi i uslovi ponude i korišćenja, uključujući sve uslove kojima se mijenja pristup i/ili korišćenje usluga i aplikacija i naročito uslove prelaska sa tradicionalne infrastrukture.

(2) Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom kojem je određena obaveza nediskriminatornog postupanja naložiti i objavu referentne ponude na osnovu koje drugi operatori neće biti u obavezi da plaćaju dodatne troškove, koji nijesu nužni za pružanje zatražene usluge.

(3) Referentna ponuda iz stava 2 ovog člana mora biti podrobno raščlanjena na pojedine komponente u skladu sa potrebama tržišta i mora sadržati pripadajuće uslove, rokove i cijene usluga.

(4) Agencija može, ako ocijeni potrebnim, sprovesti postupak izmjene referentne ponude iz stava 2 ovog člana u cilju sprovođenja regulatornih obaveza koje određuje u skladu sa ovim zakonom.

(5) Osnovni sadržaj i način objave referentne ponude iz stava 1 ovog člana utvrđuju se rješenjem Agencije iz člana 113 stav 1 ovog zakona.

(6) Rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona utvrđuju se i sadržaj, nivo detaljnosti podataka, ključni indikatori uspješnosti, odgovarajući nivo kvaliteta usluge, kao i način objavljivanja referentne ponude za veleprodajni pristup elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi, ako su operatoru u postupku analize tržišta određene obaveze iz čl. 117 i 118 ovog zakona, pri čemu ta referentna ponuda mora naročito sadržati podatke utvrđene smjernicama BEREC-a o minimalnim kriterijumima kod specificiranja referentne ponude.

Obaveza obezbjeđivanja nediskriminatornosti

Član 115

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 zakona operatoru sa značajnom tržišnom snagom može naložiti obavezu obezbjeđivanja usluge pristupa i/ili interkonekcije, pod jednakim uslovima.

(2) Operator kojem je određena obaveza nediskriminacije dužan je da obezbijedi iste uslove u istim situacijama za druge operatore koji pružaju iste usluge, na način da je dužan da pruža usluge i podatke drugim operatorima uz jednake uslove i nivo kvaliteta usluge koju obezbjeđuje za sopstvene potrebe ili za potrebe svojih povezanih društava ili partnera.

(3) Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom odrediti obavezu da obezbijedi proizvode i usluge pristupa mreži svim operatorima, uključujući i za sopstvene potrebe, uz iste rokove i uslove poslovanja, što obuhvata i cijenu i nivo kvaliteta usluge, kao i putem istih sistema i postupaka, a u cilju obezbjeđenja nediskriminatornog pristupa.

Obaveza vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija

Član 116

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona može operatoru sa značajnom tržišnom snagom naložiti obavezu vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija radi odvojenog iskazivanja rezultata poslovnih aktivnosti koje se odnose na pružanje usluga pristupa i/ili interkonekcije, odnosno usluga na relevantnim tržištima na kojima operator ima značajnu tržišnu snagu.

(2) Agencija može, vertikalno integrisanom operatoru, u okviru obaveze iz stava 1 ovog člana, naročito naložiti da obezbijedi transparentnost svojih veleprodajnih cijena i internih transfernih cijena koje se odnose na transakcije između poslovnih jedinica, tržišta, segmenata tržišta i usluga vertikalno integrisanog operatora kako bi se osiguralo ispunjavanje obaveze nediskriminacije u skladu sa članom 115 ovog zakona ili, po potrebi, spriječilo nepravedno međusobno subvencioniranje.

(3) Agencija je ovlašćena da, radi provjere ispunjenosti obaveza transparentnosti i nediskriminatornog postupanja, traži od operatora iz stava 1 ovog člana uvid u računovodstvene podatke, uključujući i podatke o prihodima ostvarenim na tržištu od trećih lica, kao i da te podatke objavi ako bi se time doprinijelo razvoju efikasne tržišne konkurencije, vodeći računa o zaštiti tajnosti podataka u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita tajnosti podataka.

(4) Način i postupak vođenja odvojenih računovodstvenih evidencija utvrđuje Agencija.

Obaveza pristupa fizičkoj infrastrukturi

Član 117

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona može operatoru sa značajnom tržišnom snagom naložiti obavezu udovoljavanja razumnim zahtjevima za pristup i korišćenje fizičke infrastrukture što, pored ostalog, obuhvata zgrade ili ulaze u zgrade, kablove u zgradama, uključujući i vodove u zgradama, antene, antenske stubove, tornjeve i druge potporne objekte, kablovsku kanalizaciju, cijevi, okna, šahtove i ulične ormariće.

(2) Obavezu iz stava 1 ovog člana Agencija može odrediti operatoru ako na osnovu analize tržišta utvrdi da bi uskraćivanje pristupa ili davanje pristupa pod neracionalnim uslovima spriječilo razvoj efikasne tržišne konkurencije ili ugrozilo interese krajnjih korisnika.

(3) Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom odrediti obavezu pružanja pristupa fizičkoj infrastrukturi nezavisno od toga da li imovina fizičke infrastrukture iz stava 1 ovog člana, na koju se ta obaveza odnosi, pripada relevantnom tržištu u skladu sa analizom tržišta, pod uslovom da je ta obaveza nužna i proporcionalna za ostvarivanje regulatornih ciljeva.

Obaveza pristupa i korišćenja posebnih elemenata mreže i povezane opreme

Član 118

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona može operatoru sa značajnom tržišnom snagom naložiti obavezu udovoljavanja razumnim zahtjevima za pristup i korišćenje posebnih elemenata mreže i povezane opreme u slučajevima kad ocijeni da bi uskraćivanje pristupa ili neko drugo neprihvatljivo uslovljavanje ili ograničenje spriječilo razvoj efikasne tržišne konkurencije na maloprodajnom nivou ili ugrozilo interese krajnjih korisnika.

(2) Radi sprovođenja mjera iz stava 1 ovog člana Agencija može rješenjem operatoru naložiti i da:

1) omogući trećim licima, na primjeren način, pristup i korišćenje posebnih fizičkih elemenata mreže i povezane opreme, uključujući razvezani pristup lokalnoj petlji i potpetlji;

2) omogući trećim licima pristup određenim aktivnim ili virtuelnim elementima mreže i uslugama;

3) u dobroj vjeri pregovara sa operatorima o zahtjevima za pristup elementima mreže i njihovom korišćenju;

4) ne ukida već ostvareni pristup opremi;

5) obezbijedi određene usluge trećim licima na veleprodajnom nivou za dalju preprodaju tih usluga na maloprodajnom nivou;

6) odobri otvoreni pristup tehničkim interfejsima, protokolima ili drugim ključnim tehnologijama koje su neophodne za interoperabilnost usluga i virtuelnih mreža;

7) omogući kolokaciju ili druge oblike zajedničkog korišćenja elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme;

8) obezbijedi mogućnosti koje su potrebne za ostvarivanje interoperabilnosti usluga s kraja na kraj za krajnje korisnike usluga ili rominga u mobilnim mrežama;

9) obezbijedi pristup sistemima za operativnu podršku ili sličnim programskim sistemima koji su potrebni za obezbjeđivanje lojalne konkurencije u pružanju usluga;

10) međusobno povežu mreže ili mrežnu opremu; i

11) obezbijedi pristup povezanim uslugama, kao što su identifikacija, davanje podataka o lokaciji i usluge dostupnosti korisnika.

(3) U odnosu na obaveze iz stava 2 ovog člana Agencija može odrediti i dodatne uslove koji se odnose na ispunjavanje načela pravednosti, racionalnosti i pravovremenosti.

(4) Prilikom donošenja rješenja o određivanju obaveza iz stava 2 ovog člana, a naročito prilikom procjene jesu li te obaveze proporcionalne regulatornim ciljevima u skladu sa ovim zakonom, Agencija procjenjuje mogu li i drugi oblici pristupa veleprodajnim uslugama na istom ili povezanom veleprodajnom tržištu biti dovoljni za rješavanje utvrđenog ograničenja razvoju efikasne konkurencije, a u interesu krajnjih korisnika.

(5) Procjena Agencije iz stava 4 ovog člana obuhvata ponude usluga pristupa na komercijalnoj osnovi, regulisani pristup u skladu sa čl. 39 i 40 ovog zakona i postojeći ili planirani regulisani pristup drugim veleprodajnim uslugama i/ili proizvodima iz ovog člana, pri čemu naročito uzima u obzir sljedeće:

1) tehničku i ekonomsku održivost korišćenja ili instaliranja konkurentske opreme, sa stanovišta stepena razvoja tržišta i prirode i vrste predloženog pristupa i/ili interkonekcije, uključujući održivost drugih veleprodajnih usluga pristupa, kao što je pristup kablovskoj kanalizaciji;

2) očekivani tehnološki razvoj koji ima uticaj na projektovanje, izgradnju i upravljanje mrežom;

3) potrebu osiguranja tehnološke neutralnosti koja drugim operatorima omogućava projektovanje i upravljanje sopstvenom mrežom;

4) izvodljivost omogućavanja predloženog pristupa u odnosu na raspoložive kapacitete;

5) početno ulaganje vlasnika opreme, vodeći računa o bilo kojem javnom ulaganju, naročito u mreže veoma velikog kapaciteta i o rizicima takvih ulaganja;

6) potrebu dugoročne zaštite tržišne konkurencije, s tim što će se posebna pažnja posvetiti ekonomski efikasnoj tržišnoj konkurenciji zasnovanoj na infrastrukturi i inovativnim poslovnim modelima, kao što su oni koji se baziraju na zajedničkom ulaganju u mreže;

7) zaštita prava intelektualne svojine;

8) obezbjeđivanje usluga iz međunarodnih obaveza koje je preuzela Crna Gora.

(6) Prilikom donošenja rješenja iz člana 113 stav 1 ovog zakona, kojim određuje obaveze operatoru u skladu sa članom 117 ovog zakona ili na osnovu ovog člana, Agencija prije svega ocjenjuje da li bi određivanje obaveze pristupa fizičkoj infrastrukturi bila proporcionalna regulatorna obaveza i dovoljna za promovisanje tržišne konkurencije i zaštitu interesa krajnjih korisnika.

(7) Agencija može, kod donošenja rješenja o određivanju obaveza na osnovu ovog člana, odrediti tehničke uslove koje moraju ispuniti operatori koji pružaju usluge pristupa i/ili operatori koji koriste usluge pristupa, kad je to nužno radi obezbjeđivanja redovnog rada mreže.

Obaveza nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva

Član 119

(1) Agencija rješenjem iz člana 113 stav 1 ovog zakona može operatoru sa značajnom tržišnom snagom naložiti obaveze u vezi sa naknadom troškova i nadzorom cijena, uključujući i obavezu troškovne orijentisanosti cijena i obavezu primjene troškovnog računovodstva, koje se odnose na pružanje određenih vrsta intekonekcije i/ili pristupa, u slučajevima kad se na osnovu analize tržišta utvrdi da odsustvo efikasne tržišne konkurencije

omogućava određenom operatoru zadržavanje neopravdano visokog nivoa cijena ili primjenu niskih cijena kojima istiskuje konkurente na štetu krajnjih korisnika.

(2) Agencija će, prilikom određivanja obaveza iz stava 1 ovog člana, uzeti u obzir potrebu promovisanja tržišne konkurencije i dugoročne interese krajnjih korisnika u vezi sa uvođenjem i razvojem mreža sljedeće generacije, a naročito mreža veoma velikog kapaciteta.

(3) Ako ocijeni da je određivanje obaveza iz stava 1 ovog člana opravdano, Agencija će, u cilju podsticanja daljih ulaganja, uključujući i ulaganja u razvoj mreža sljedeće generacije, uzeti u obzir ulaganja operatora sa značajnom tržišnom snagom i omogućiti razumnu stopu povraćaja na ulaganja, vodeći računa o svim rizicima vezanim za ulaganja u razvoj mrežne infrastrukture.

(4) Agencija će razmotriti potrebu daljeg zadržavanja ili određivanja obaveza iz stava 1 ovog člana ako utvrdi postojanje cjenovnog konkurentskog ograničenja sa maloprodajnog nivoa i da regulatorne obaveze naložene u skladu sa čl. 114 do 118 ovog zakona, uključujući naročito test ekonomske replikacije naložen u skladu sa obavezom nediskriminatornosti, obezbjeđuju efikasan i nediskriminiratoran pristup mreži.

(5) Ako Agencija utvrdi opravdanim određivanje obaveza iz stava 1 ovog člana za usluge pristupa postojećim mrežnim elementima, uzeće u obzir prednosti predvidljivih i stabilnih veleprodajnih cijena u cilju obezbjeđenja efikasnog ulaska na tržište i dovoljnog podsticaja svim operatorima za uvođenje i razvoj novih i unaprijeđenih mreža.

(6) Agencija se stara o tome da bilo koji mehanizam naknade troškova ili metodologije određivanja cijena, koje su naložene operatoru, bude u svrhu promovisanja uvođenja i razvoja novih i unaprijeđenih mreža, podsticanja efikasne i održive tržišne konkurencije i ostvarivanja najvećih pogodnosti za krajnje korisnike, pri čemu može uzeti u obzir i cijene dostupne na uporedivim konkurentnim tržištima.

(7) Operator, kojem je određena obaveza troškovne orijentisanosti cijena, snosi teret dokazivanja da cijene njegovih usluga proizlaze iz troškova, uključujući prihvatljivu stopu povraćaja na ulaganja.

(8) Agencija može zatražiti od operatora detaljno obrazloženje cijena njegovih usluga, a prema potrebi naložiti i prilagođavanje cijena.

(9) Agencija može primijeniti metodologiju troškovnog računovodstva sa ciljem obračuna troškova efikasnog pružanja usluga nezavisno od metodologije koju primjenjuje operator.

(10) Kad se obaveza primjene troškovnog računovodstva nalaže operatoru u cilju primjene obaveze nadzora cijena, Agencija utvrđuje i objavljuje na svojoj internet stranici metodologiju sa opisom sistema troškovnog računovodstva koji minimalno treba da sadrži pregled glavnih kategorija troškova i pravila alokacije tih troškova.

(11) Godišnju provjeru usklađenosti sistema troškovnog računovodstva operatora sa sistemom troškovnog računovodstva utvrđenim metodologijom Agencije, obavlja ovlašćeni nezavisni revizor, čiju izjavu o usklađenosti Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

Cijene usluga završavanja poziva

Član 120

(1) Agencija određuje operatorima sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu obavezu primjene cijena usluga završavanja govornih poziva u mobilnim i fiksnim mrežama u skladu sa propisom Evropske komisije kojim se određuje maksimalna cijena tih usluga.

(2) U slučaju da Evropska komisija ne odredi maksimalne cijene usluga iz stava 1 ovog člana, Agencija može operatorima sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu odrediti obavezu primjene troškovno orijentisanih cijena usluga završavanja govornih poziva u mobilnim i fiksnim mrežama, na osnovu sprovedene analize iz člana 112 ovog zakona.

Regulatorni tretman novih elemenata mreže veoma velikog kapaciteta

Član 121

(1) Operatori koji su određeni kao operatori sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta, mogu Agenciji dostaviti ponudu o preuzimanju obaveza, u skladu sa članom 124 ovog zakona, koja se odnosi na zajedničko ulaganje u izgradnju nove mreže veoma velikog kapaciteta sastavljene od optičkih elemenata do prostorija krajnjeg korisnika ili do bazne stanice.

(2) Prilikom ocjene ponude iz stava 1 ovog člana Agencija provjerava da li su ispunjeni najmanje sljedeći kriterijumi:

1) ponuda za zajedničko ulaganje otvorena je za sve operatore tokom radnog vijeka mreže na nediskriminatornoj osnovi, a operator koji je određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom može u ponudu da uključi razumne uslove u pogledu finansijske sposobnosti svakog od operatora, tako da bi, na primjer, potencijalni koinvestitori morali da dokažu svoju sposobnost finansiranja planiranih faza projekta, kao i prihvatanje strateškog plana na osnovu kojeg se pripremaju srednjoročni planovi izgradnje mreže itd;

2) ponuda za zajedničko ulaganje je transparentna, dostupna na internet stranici operatora sa značajnom tržišnom snagom; potpuni i detaljni uslovi ponude stavljeni su na raspolaganje svakom potencijalnom ponuđaču koji je izrazio interes, uključujući pravnu formu ugovora o zajedničkom ulaganju i, po potrebi, bitne odrednice procedure upravljanja instrumentom zajedničkog ulaganja; proces, kao i plan za izgradnju i razvoj projekta zajedničkog ulaganja utvrđeni su unaprijed i pojašnjeni i predočeni svim učesnicima bez diskriminacije.

(3) Ponuda iz stava 1 ovog člana treba da omogući drugim operatorima koinvestitorima efikasnu i dugoročno održivu tržišnu konkurenciju na silaznim (downstream) tržištima, na kojima je podnosilac ponude određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom, pod sljedećim uslovima:

1) svim operatorima moraju se ponuditi pošteni, razumni i nediskriminatorni uslovi za učešće u zajedničkom ulaganju, zavisno od vremena njihovog pridruživanja, pored ostalog i u pogledu finansijskog doprinosa koji je potreban za sticanje određenih prava, u smislu zaštite koja se pruža koinvestitorima na osnovu tih prava tokom faze izgradnje i tokom faze korišćenja (npr. dodjelom neotuđivih prava korišćenja tokom očekivanog radnog vijeka mreže koja je predmet zajedničkog ulaganja), kao i u pogledu uslova za pridruživanje zaključivanjem ugovora o zajedničkom ulaganju, odnosno za potencijalni raskid tog ugovora, a nediskriminatorni uslovi u ovom kontekstu ne znače da se svim potencijalnim koinvestitorima moraju ponuditi potpuno jednaki uslovi, uključujući finansijske uslove, već da razlike u tim uslovima moraju biti opravdane na osnovu istih objektivnih, transparentnih, nediskriminatornih i predvidljivih kriterijuma;

2) ponuda treba da omogući fleksibilnost u pogledu nivoa i vremenskog rasporeda obaveze koju preuzima svaki koinvestitor, tako da se manjim koinvestitorima sa ograničenim resursima omogući da pristupe zajedničkom ulaganju na razumnom minimalnom opsegu i da postepeno povećaju svoje učešće, a utvrđivanje finansijskog doprinosa svakog koinvestitora treba da odražava činjenicu da početni investitori prihvataju veće rizike i ranije angažuju kapital;

3) uvećanje premije tokom vremena treba smatrati opravdanom za obaveze preuzete u kasnijim fazama i nove koinvestitore koji pristupaju zajedničkom ulaganju nakon početka projekta, kako bi se to odrazilo na smanjeni rizik i neutralizovao pokušaj zadržavanja kapitala u ranijim fazama projekta;

4) ugovor o zajedničkom ulaganju treba da omogući prenos stečenih prava koinvestitora drugim koinvestitorima ili trećim stranama koje žele da pristupe ugovoru o zajedničkom ulaganju, pod uslovom da je operator koji preuzima obaveze dužan da ispuni sve izvorne obaveze operatora koji prenosi obaveze na osnovu ugovora o zajedničkom ulaganju;

5) koinvestitori moraju uzajamno odobriti pravo na pravedne i razumne uslove pristupa infrastrukturi koja je predmet zajedničkog ulaganja radi pružanja usluga na silaznom tržištu, uključujući i usluge krajnjim korisnicima, u skladu sa uslovima koji treba da budu transparentni u ponudi za zajedničko ulaganje i naknadnom ugovoru, naročito ako su koinvestitori pojedinačno i zasebno odgovorni za izgradnju određenih djelova mreže, a ako se uspostavi instrument zajedničkog ulaganja, njime se mora omogućiti direktan ili indirektan pristup mreži za sve koinvestitore, na osnovu ekvivalentnog doprinosa i u skladu sa pravednim i razumnim uslovima, uključujući finansijske uslove koji odražavaju različite nivoe rizika koje su prihvatili pojedinačni koinvestitori.

(4) Agencija može utvrditi dodatne kriterijume za ocjenu ponude zajedničkog ulaganja u mjeri u kojoj su oni neophodni da bi se osigurala dostupnost zajedničkog ulaganja za potencijalne investitore, imajući u vidu specifične lokalne uslove i strukturu tržišta.

(5) Ponuda za zajedničko ulaganje treba da bude objavljena blagovremeno i to najmanje šest mjeseci prije početka izgradnje nove mreže, osim u slučaju kad se radi o operatoru koji je prisutan isključivo na veleprodajnom tržištu iz člana 125 ovog zakona.

(6) Operatori koji traže pristup elementima mreže veoma velikog kapaciteta, a ne učestvuju u zajedničkom ulaganju, mogu koristiti isti kvalitet, brzinu, uslove i pristup krajnjim korisnicima, kakvi su bili raspoloživi prije izgradnje nove mreže veoma velikog kapaciteta, u skladu sa uslovima postupnog prilagođavanja, na koje je Agencija dala prethodnu saglasnost, imajući u vidu tržišna kretanja na povezanim maloprodajnm tržištima, kojima se zadržavaju podsticaji za učešće u zajedničkom ulaganju.

(7) Operatorima koji traže pristup iz stava 6 ovog člana obezbjeđuje se, prema uslovima postupnog prilagođavanja, mogućnost pristupa elementima mreže veoma velikog kapaciteta na osnovu transparentnih i nediskriminatornih

uslova koji odražavaju stepen rizika svakog pojedinačnog koinvestitora u različitim fazama izgradnje mreže i uzimajući u obzir stepen razvoja konkurencije na maloprodajnim tržištima.

(8) Ako Agencija, uzimajući u obzir rezultate ispitivanja tržišta u postupku javnih konsultacija u skladu sa članom 124 stav 3 ovog zakona, zaključi da ponuda iz stava 1 ovog člana ispunjava sve uslove iz st. 2 i 3 ovog člana, donosi rješenje kojim ponuda o preuzimanju obaveza postaje obavezujuća, pri čemu Agencija ne može odrediti nikakve dodatne obaveze u skladu sa članom 113 ovog zakona koje se odnose na elemente mreža veoma velikog kapaciteta, a koje su predmet ponude, ako je najmanje jedan koinvestitor zaključio ugovor o zajedničkom ulaganju sa operatorom sa značajnom tržišnom snagom.

(9) Izuzetno od stava 8 ovog člana, Agencija u opravdanim slučajevima može odrediti, zadržati ili prilagoditi regulatorne obaveze u skladu sa čl. 114, 115, 116 i 119 ovog zakona u vezi sa novim mrežama veoma velikog kapaciteta kako bi se riješile značajne prepreke razvoju tržišne konkurencije na određenim tržištima, ako je Agencija utvrdila da se te prepreke inače ne bi riješile imajući u vidu posebne karakteristike tih tržišta.

(10) Agencija redovno prati usklađenost sa uslovima iz st. 2 i 3 ovog člana i od operatora sa značajnom tržišnom snagom može zatražiti jednom godišnje dostavljanje dokaza i podataka o usklađenosti.

(11) Nezavisno od odredbi ovog člana, Agencija je nadležna za rješavanje spora između operatora, a u vezi sa ugovorom o zajedničkom ulaganju, za koji Agencija ocijeni da ispunjava uslove u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana.

(12) Zajedničko ulaganje iz stava 1 ovog člana, izvršeno od strane dva ili više učesnika na tržištu, može biti predmet ocjene u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita konkurencije.

(13) Ponuda za zajedničko ulaganje treba da obezbijedi dugoročno održivo ulaganje koje je usmjereno na zadovoljavanje budućih potreba tržišta, kroz izgradnju nove mreže veoma velikog kapaciteta sastavljene od optičkih elemenata, što značajno doprinosi razvoju i unapređenju mreža veoma velikog kapaciteta.

Funkcionalno razdvajanje poslovnih segmenata vertikalno integrisanih operatora

Član 122

(1) Ako Agencija ocijeni da primjenom regulatornih mjera iz čl. 114 do 119 ovog zakona nije ostvarena efikasna tržišna konkurencija i da postoje značajne i trajne barijere razvoju tržišne konkurencije ili nedostaci na tržištu u vezi sa pružanjem određenih veleprodajnih usluga pristupa na relevantnom tržištu, može, izuzetno, u skladu sa članom 113 stav 1 ovog zakona, rješenjem naložiti vertikalno integrisanim operatorima obavezu razdvajanja aktivnosti povezanih sa pružanjem određenih veleprodajnih usluga pristupa u posebnu poslovnu jedinicu.

(2) U okviru posebne poslovne jedinice iz stava 1 ovog člana mora se obezbijediti pružanje proizvoda i usluga pristupa, pod jednakim uslovima, svim operatorima, uključujući i poslovne jedinice u okviru operatora iz stava 1 ovog člana i to putem istih sistema i postupaka i uz jednake rokove i uslove, uključujući i uslove u pogledu cijena i nivoa usluga.

(3) U postupku donošenja rješenja kojim se određuje obaveza iz stava 1 ovog člana Agencija sprovodi sljedeće:

1) procjenu da su izgledi za efikasnu i održivu tržišnu konkurenciju zasnovanoj na infrastrukturi unutar razumnog roka neznatni ili ne postoje;

2) analizu očekivanog uticaja funkcionalnog razdvajanja operatora iz stava 1 ovog člana na: regulaciju tržišta; poslovanje operatora iz stava 1 ovoga člana, a naročito na zaposlene u posebnoj poslovnoj jedinici; podsticaje za ulaganja na tržištu elektronskih komunikacija, kao i na tržište u cjelini, naročito uključujući očekivani uticaj na druge učesnike na tržištu i konkurenciju i mogući uticaj na krajnje korisnike;

3) analizu razloga koji opravdavaju određivanje regulatorne obaveze iz stava 1 ovog člana kao najefikasnijeg načina sprovođenja regulatornih obaveza, u cilju rješavanja utvrđenih prepreka razvoju tržišne konkurencije ili nedostataka na relevantnom tržištu.

(4) Rješenje Agencije iz stava 1 ovoga člana sadrži:

1) jasno opisanu prirodu i nivo razdvajanja, a naročito pravni status posebne poslovne jedinice;

2) određivanje imovine posebne poslovne jedinice, kao i vrstu proizvoda ili usluga koje će pružati;

3) odredbe o načinu upravljanja kojima se obezbjeđuje nezavisnost zaposlenih u posebnoj poslovnoj jedinici;

4) procedure obezbjeđivanja izvršavanja obaveza;

5) pravila za obezbjeđivanje transparentnosti sprovedenih postupaka, naročito u odnosu na druge učesnike na tržištu;

6) program praćenja usklađenosti poslovanja, što uključuje i objavljivanje godišnjeg izvještaja.

(5) Nakon donošenja rješenja iz stava 1 ovog člana, Agencija sprovodi usklađenu analizu drugih relevantnih tržišta povezanih sa pristupnom mrežom na osnovu koje će postupiti shodno odredbama člana 113 ovog zakona.

(6) Operatoru kojem se odredi regulatorna obaveza iz stava 1 ovoga člana, može se odrediti bilo koja od regulatornih obaveza iz člana 114, 115, 116 i 119 ovog zakona, na bilo kojem tržištu na kojem je određen kao operator sa značajnom tržišnom snagom.

Dobrovoljno razdvajanje poslovnih segmenata vertikalno integrisanih operatora

Član 123

(1) Vertikalno integrisani operator sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta može samostalno da odluči o izdvajanju ili prenosu imovine svoje mreže za pristup ili njenog značajnog dijela u posebno pravno lice ili posebnu poslovnu jedinicu.

(2) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da, najkasnije 90 dana prije planiranog datuma prenosa ili formiranja posebne poslovne jedinice, obavijesti Agenciju o namjeri prenosa imovine koja čini njegovu lokalnu pristupnu mrežu, u značajnom dijelu ili u cjelosti, u posebno pravno lice, uz promjenu svojinske strukture ili o formiranju posebne poslovne jedinice za pružanje istih proizvoda i usluga pristupa pružaocima usluga na maloprodajnom tržištu, uključujući i sopstvene maloprodajne poslovne jedinice, kao i o svim promjenama u vezi sa namjerom prenosa i konačnom ishodu postupka razdvajanja.

(3) Operator iz stava 1 ovog člana se može obavezati da ponudi uslove za pristup svojoj mreži tokom i nakon perioda sprovođenja predloženog oblika razdvajanja, kako bi omogućio efikasan i nediskriminatoran pristup trećim licima.

(4) Ponuda iz stava 3 ovog člana treba da bude detaljna i da sadrži dovoljan nivo pojedinosti i to naročito u pogledu rokova, opsega i trajanja postupka razdvajanja, kako bi Agencija mogla da izvrši procjenu iz stava 5 ovog člana, s tim što obaveze iz ponude mogu trajati i duže od perioda za sprovođenje postupka analize tržišta iz člana 112 ovog zakona.

(5) U cilju procjene efekata namjeravanog razdvajanja iz stava 1 ovog člana na postojeće regulatorne obaveze operatora iz stava 1 ovog člana, Agencija sprovodi analizu relevantnih tržišta povezanih sa pristupnom mrežom, pri čemu uzima u obzir obaveze iz stava 3 ovog člana.

(6) Agencija će, na osnovu analize tržišta iz stava 5 ovog člana, donijeti rješenje kojim određuje, zadržava, mijenja ili ukida regulatorne obaveze, a može rješenjem odrediti obaveze u cjelosti ili djelimično obavezujućima i utvrditi period njihovog trajanja, koji može biti isti kao i period naznačen u ponudi iz stava 3 ovog člana.

(7) Nezavisno od odredbi člana 125 ovog zakona, posebnom pravnom licu i/ili posebnoj poslovnoj jedinici iz stava 1 ovog člana može se odrediti bilo koja od regulatornih obaveza iz čl. 114, 115, 116 i 119 ovog zakona ili bilo koja druga regulatorna obaveza, u skladu sa članom 113 stav 2 ovog zakona, ako ponuđene obaveze nijesu dovoljne za ostvarivanje regulatornih ciljeva.

(8) Agencija vrši nadzor nad izvršavanjem obaveza određenih rješenjem iz stava 6 ovog člana i odlučuje o njihovom eventualnom produženju.

(9) Agencija će, imajući u vidu sve obaveze iz stava 3 ovog člana, sprovesti postupak javnih konsultacija u cilju pribavljanja mišljenja naročito onih trećih lica koja su pogođena namjeravanim izdvajanjem iz stava 1 ovog člana.

Postupak preuzimanja obaveza

Član 124

(1) Operatori sa značajnom tržišnom snagom mogu dostaviti Agenciji ponudu o preuzimanju obaveza primjenljivih na njihove mreže u pogledu uslova pristupa i/ili uslova za zajedničko ulaganje, koja se naročito odnosi na:

1) ugovore o saradnji značajne za procjenu odgovarajućih i proporcionalnih obaveza, u skladu sa članom 113 ovog zakona;

2) zajedničko ulaganje u mreže veoma velikog kapaciteta, u skladu sa članom 121 ovog zakona ili

3) efikasan i nediskriminatoran pristup od strane trećih lica tokom i nakon perioda sprovođenja dobrovoljnog razdvajanja, u skladu sa članom 123 ovog zakona.

(2) Ponuda iz stava 1 ovog člana mora biti dovoljno detaljna, uključujući trajanje i opseg primjene, kako bi Agencija mogla izvršiti procjenu na osnovu stava 3 ovog člana, s tim što obaveze iz ponude mogu trajati i duže od perioda implementacije obaveza iz analiza tržišta iz člana 112 ovog zakona.

(3) U cilju procjene ponuđenih obaveza iz stava 1 ovog člana, Agencija sprovodi javne konsultacije kako bi pribavila mišljenje svih zainteresovanih strana, a naročito trećih lica na koje mogu uticati ponuđeni uslovi, osim u slučaju kad ponuđene obaveze ne ispunjavaju jedan ili više relevantnih kriterijuma iz člana 121 st. 2 i 3 ovog zakona.

(4) Potencijalni koinvestitori ili podnosioci zahtjeva za pristup mreži mogu dati mišljenje o usklađenosti ponuđenih obaveza sa uslovima iz čl. 113, 121 i 123 ovog zakona i predložiti izmjene ponuđenih obaveza.

(5) Prilikom procjene ponuda iz stava 1 ovog člana, Agencija naročito vodi računa o tome da su:

1) obaveze ponuđene pod pravednim i razumnim uslovima;

2) ponuđene obaveze dostupne za sve učesnike na tržištu;

3) ponuđene obaveze pristupa, pored ostalog i mrežama veoma velikog kapaciteta, blagovremeno raspoložive i pod pravednim, razumnim i nediskriminatornim uslovima, uključujući i pristup mreži veoma velikog kapaciteta, prije početka pružanja povezanih maloprodajnih usluga;

4) ponuđene obaveze primjerene i omogućavaju održivu tržišnu konkurenciju na povezanim tržištima i olakšavaju zajedničku izgradnju i korišćenje mreža veoma velikog kapaciteta u interesu krajnjih korisnika.

(6) Agencija obavještava operatora sa značajnom tržišnom snagom o stavovima zainteresovanih strana i o preliminarnim zaključcima postupka javnih konsultacija iz stava 3 ovog člana i o svojoj ocjeni stepena usklađenosti ponuđenih obaveza sa ciljevima, kriterijumima i postupcima utvrđenim ovim članom i uslovima iz čl. 113, 121 i 123 ovog zakona, kao i o uslovima pod kojim se može razmotriti mogućnost da te obaveze učini obavezujućim.

(7) Operator sa značajnom tržišnom snagom može izmijeniti svoju inicijalnu ponudu iz stava 1 ovog člana u skladu sa preliminarnim zaključcima Agencije iz stava 6 ovog člana.

(8) Nezavisno od člana 121 stav 7 ovog zakona, Agencija može donijeti rješenje kojim će odrediti koje su ponuđene obaveze iz stava 1 ovog člana u cjelosti ili djelimično obavezujuće.

(9) Izuzetno od stava 8 ovog člana, Agencija rješenjem može odrediti sve ili pojedine ponuđene obaveze iz stava 1 ovog člana obavezujućim za određeni period, koji u slučaju zajedničkog ulaganja iz člana 121 ovog zakona traje najmanje sedam godina.

(10) Odredbama ovog člana ne dovodi se u pitanje primjena postupka analize tržišta u skladu sa članom 112 ovog zakona, ni određivanje regulatornih obaveza u skladu sa članom 113 ovog zakona.

(11) Prilikom donošenja rješenja iz stava 8 ovog člana, Agencija vrši ocjenu usklađenosti sa odredbama člana 113 ovog zakona, ocjenu efekata utvrđenih obaveza na razvoj tržišta, razmatra primjerenost određivanja, zadržavanja, izmjene ili ukidanja obaveza u skladu sa čl. 114 do 119 ovog zakona i sprovodi postupak javnih konsultacija.

(12) Agencija vrši nadzor nad primjenom obaveza određenih u skladu sa st. 8 i 9 ovog člana i odlučuje o produženju roka njihove primjene.

Operatori prisutni isključivo na veleprodajnom tržištu

Član 125

(1) Agencija će operatora koji nije prisutan ni na jednom maloprodajnom tržištu elektronskih komunikacionih usluga odrediti operatorom sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više veleprodajnih tržišta usluga u skladu sa članom 112 ovog zakona, ako taj operator ispunjava sljedeće uslove:

1) sva privredna društva i poslovne jedinice unutar operatora, sva privredna društva pod nadzorom istog vlasnika, a koja nijesu nužno u njegovom potpunom vlasništvu, i svaki akcionar sa učešćem koje mu omogućava pravo nadzora nad operatorom, obavljaju ili planiraju obavljati aktivnosti isključivo na veleprodajnim tržištima elektronskih komunikacionih usluga i ne obavljaju aktivnosti na bilo kojim maloprodajnim tržištima elektronskih komunikacionih usluga u cilju pružanja usluga krajnjim korisnicima;

2) operator nema ugovornu obavezu da sarađuje sa operatorom koji posluje na maloprodajnom tržištu elektronskih komunikacija i pruža usluge krajnjim korisnicima na osnovu ekskluzivnog prava utvrđenog ugovorom ili ugovora za koji se smatra da sadrži ekskluzivno pravo.

(2) Agencija operatoru iz stava 1 ovog člana može odrediti samo obavezu nediskriminatornosti iz člana 115 ovog zakona, kao i obavezu pristupa i korišćenja posebnih elemenata mreže i povezane opreme iz člana 118 ovog zakona ili obavezu koja se odnosi na pravedno i razumno određivanje cijena, ako je to opravdano na osnovu analize tržišta, uzimajući u obzir i procjenu pretpostavljenog budućeg postupanja operatora sa značajnom tržišnom snagom.

(3) Operator je u obavezi da bez odlaganja obavijesti Agenciju o svakoj promjeni uslova iz stava 1 ovog člana.

(4) Agencija će preispitati obaveze određene operatoru u skladu sa ovim članom ako na osnovu dokaza o uslovima i rokovima koje operator nudi svojim kupcima na silaznom tržištu, zaključi da postoje prepreke razvoju tržišne konkurencije ili će vjerovatno nastati na štetu krajnjih korisnika primijeniti odredbe čl. 112 do 119 ovog zakona, ako je primjereno.

(5) Agencija će preispitati obaveze određene operatoru u skladu sa ovim članom, ako na osnovu dokaza, koji se tiču uslova pod kojim operator nudi korisnicima svoje veleprodajne usluge, utvrdi da je konkurencija na tržištu narušena, ili će biti u budućnosti, na štetu krajnjih korisnika, što zahtijeva određivanje jedne ili više regulatornih obaveza u skladu sa čl. 114, 116, 117 i 119 ovog zakona ili njihovu izmjenu.

(6) Agencija određivanje ili preispitivanje regulatornih obaveza vrši u postupku javnih konsultacija.

Migracija sa tradicionalne infrastrukture

Član 126

(1) Operator sa značajnom tržišnom snagom na jednom ili više relevantnih tržišta dužan je da unaprijed i blagovremeno Agenciju obavijesti o namjeri stavljanja djelova mreže van upotrebe ili zamjene novom infrastrukturom, uključujući i tradicionalnu infrastrukturu potrebnu za rad mreže bazirane na bakru, na koju se odnose obaveze određene u skladu sa članom 113 ovog zakona.

(2) Obavještenje iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) transparentan vremenski raspored i uslove stavljanja djelova mreže van upotrebe ili zamjene novom infrastrukturom;

2) primjeren rok za obavještavanje trećih lica, na koje migracija direktno utiče, o prelaznom periodu migracije;

3) specifikaciju dostupnih zamjenskih proizvoda koji su uporedivog kvaliteta i kojima se omogućava pristup unaprijeđenoj mrežnoj infrastrukturi, ako je to potrebno za zaštitu konkurencije i prava krajnjih korisnika.

(3) Ako Agencija na osnovu podataka iz stava 2 ovog člana utvrdi da postupak migracije ne obezbjeđuje dovoljnu zaštitu tržišne konkurencije i zaštitu prava krajnjih korisnika, operatoru iz stava 1 ovog člana Agencija posebnim aktom određuje uslove za primjeren postupak migracije, koji obuhvataju transparentan vremenski raspored i uslove migracije, primjeren rok operatoru za obavještavanje o prelaznom periodu, kao i dostupnost zamjenskih proizvoda uporedivog kvaliteta kojima se omogućava pristup unaprijeđenoj mrežnoj infrastrukturi.

(4) Agencija može u postupku javnih konsultacija ukinuti regulatorne obaveze koje se odnose na fizičku infrastrukturu, posebne elemente mreže i povezane opreme za koju postoji namjera stavljanja van upotrebe ili zamjene, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) operator koji je pružalac usluge pristupa utvrđuje odgovarajuće uslove za migraciju, uključujući stavljanje na raspolaganje zamjenskog pristupnog proizvoda uporedivog kvaliteta u odnosu na onaj koji je bio dostupan korišćenjem tradicionalne infrastrukture, pri čemu se operatoru koji traži pristup omogućava dolazak do istih krajnjih korisnika;

2) operator koji je pružalac usluge pristupa pridržava se uslova i postupaka o kojima je obavijestio Agenciju, odnosno koje mu je odredila Agencija, u skladu sa ovim članom.

(5) Odredbama ovog člana ne dovodi se u pitanje obaveza dostupnosti regulisanih proizvoda i usluga koji se odnose na unaprijeđenu mrežnu infrastrukturu koje je Agencija utvrdila u skladu sa čl. 112 i 113 ovog zakona.

Regulacija cijena maloprodajnih usluga

Član 127

(1) Agencija rješenjem operatoru sa značajnom tržišnom snagom može naložiti obavezu regulacije cijena maloprodajnih usluga, ako na osnovu analize tržišta utvrdi da relevantno maloprodajno tržište nije dovoljno konkurentno.

(2) Obavezu iz stava 1 ovog člana Agencija će naložiti kad se, na osnovu prethodno sprovedene analize tržišta, utvrdi da ne postoji efikasna tržišna konkurencija na relevantnom maloprodajnom tržištu i samo ako ocijeni da se određivanjem obaveza iz čl. 114 do 119 ovog zakona ne može ostvariti efikasna tržišna konkurencija, pri čemu obaveza koju Agencija nalaže mora biti opravdana i srazmjerna aktuelnim i potencijalnim preprekama koje onemogućavaju razvoj efikasne tržišne konkurencije.

(3) Obavezama iz stava 1 ovog člana može se zabraniti:

1) obračunavanje previsokih cijena;

2) ometanje ulaska na tržište;

3) ograničavanje konkurencije određivanjem preniskih cijena;

4) davanje neopravdanih prednosti određenom krajnjem korisniku;

5) neosnovano vezivanje određenih usluga.

(4) Prilikom određivanja obaveza iz stava 1 ovog člana, Agencija može operatoru sa značajnom tržišnom snagom iz stava 1 ovog člana naložiti primjenu jedne od sljedećih metoda:

1) ograničavanja najviših maloprodajnih cijena (Price cap);

2) regulacije pojedinačnih cijena usluga;

3) troškovne orijentacije cijena;

4) usklađivanja cijena sa cijenama na uporedivim tržištima.

(5) Agencija nalaže obavezu primjene odgovarajućih sistema troškovnog računovodstva ako se na operatora iz stava 1 ovog člana primjenjuje regulacija maloprodajnih cijena usluga ili drugi način nadzora cijena maloprodajnih usluga, pri čemu može metodologijom utvrditi opis sistema troškovnog računovodstva i format regulatorne dokumentacije.

(6) Godišnju provjeru usklađenosti sistema troškovnog računovodstva operatora sa principima utvrđenim metodologijom Agencije obavlja ovlašćeni nezavisni revizor, čiju izjavu o usklađenosti Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

(7) Ne dovodeći u pitanje čl. 50 i 51 ovog zakona, Agencija neće primjenjivati mehanizme regulacije cijena maloprodajnih usluga iz stava 1 ovog člana na geografska ili maloprodajna tržišta usluga na kojima je dokazano da postoji efektivna tržišna konkurencija.

Regulacija usluga na osnovu međunarodnih ugovora

Član 128

(1) Agencija može, bez prethodno sprovedenog postupka analize tržišta, operatoru javnih elektronskih komunikacionih usluga odrediti maksimalne cijene i druge uslove pružanja elektronskih komunikacionih usluga, u skladu sa međunarodnim ugovorima čiji je Crna Gora potpisnik.

(2) Maksimalne cijene i bliže uslove pružanja usluga iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

X. PRAVA I ZAŠTITA INTERESA KRAJNJIH KORISNIKA

Prava krajnjih korisnika

Član 129

(1) Ostvarivanje i zaštita prava krajnjih korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga vrši se u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita prava potrošača.

(2) Odredbe ovog poglavlja, osim st. 3 do 6 ovog člana, ne odnose se na preduzetnika koji pruža interpersonalnu komunikacionu uslugu koja ne zavisi od broja, osim ako pruža i druge elektronske komunikacione usluge.

(3) Preduzetnik koji pruža interpersonalnu komunikacionu uslugu koja ne zavisi od broja dužan je da prije pružanja usluge krajnjem korisniku informiše korisnika da koristi izuzeće od odredbi ovog zakona koje se tiču zaštite krajnjih korisnika, osim odredbi koje se tiču nediskriminacije i zaštite osnovnih ljudskih prava.

(4) Operator i preduzetnik koji pruža interpersonalnu komunikacionu uslugu koja ne zavisi od broja ne smiju da primjenjuju različite uslove pružanja usluga pristupa mreži ili elektronskih komunikacionih usluga prema krajnjim korisnicima zavisno od njihove nacionalnosti, državljanstva, prebivališta ili poslovnog sjedišta krajnjeg korisnika, osim u slučaju postojanja objektivnih razloga.

(5) Mjere kojima se krajnjim korisnicima ograničava pristup uslugama ili aplikacijama ili korišćenje takvih aplikacija putem elektronskih komunikacionih mreža izriču se u skladu sa ovim zakonom, ako su proporcionalne, neophodne i u cilju zaštite javnog interesa ili zaštite prava i interesa drugih, pri čemu se moraju poštovati prava krajnjih korisnika, naročito pravo na privatnost.

(6) Prije izricanja mjera iz stava 5 ovog člana, Agencija je dužna da omogući krajnjem korisniku da se izjasni o okolnostima slučaja.

(7) Protiv odluke Agencije kojom su izrečene mjere iz stava 5 ovog člana, krajnji korisnik može pokrenuti spor pred nadležnim sudom.

Informacije o uslovima ugovora

Član 130

(1) Operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge, osim pružaoca usluga između mašina, dužan je da, na jasan i čitljiv način, na trajnom mediju ili dokumentu lako dostupnom za preuzimanje, prije zaključenja ugovora sa potrošačima, odnosno krajnjim korisnicima, gdje je posebno naznačeno, pruži informacije koje naročito uključuju:

1) opis usluga koje se pružaju;

2) minimalni nivo kvaliteta usluge, u mjeri u kojoj se one nude, za usluge koje nijesu usluge pristupa internetu posebno garantovane parametre kvaliteta, a ako nije ponuđen minimalni nivo kvaliteta o tome se daje posebna izjava;

3) informacije o ukupnoj cijeni servisa uključujući i poreze ili, gdje cijenu nije moguće izračunati unaprijed, način kako cijena može biti izračunata, kao i, gdje je primjenljivo, sve dodatne troškove koji mogu da proiziđu iz ugovora, a ako je to moguće i informacije o aktiviranju usluge i iznosu svih periodičnih naknada ili troškova povezanih sa potrošnjom;

4) informacije o trajanju ugovora, uslovima za produženje i raskid, uključujući i informacije o mogućim naknadama za raskid ugovora, u mjeri u kojoj su ti uslovi primjenljivi, u slučaju ranijeg raskida ugovora i povraćaj troškova povezanih sa terminalnom opremom;

5) minimalni period za ostvarivanje pogodnosti iz promotivnih uslova;

6) tarifama vezanim za brojeve ili usluge koje podliježu posebnim uslovima određivanja cijene i, ako je primjenljivo, za pojedine kategorije usluga ove informacije se pružaju neposredno prije uspostavljanja poziva ili povezivanja sa pružaocem usluge;

7) naknadama povezanim sa promjenom operatora, o mogućnosti povraćaja eventualno preostalog iznosa unaprijed plaćenih usluga u slučaju promjene operatora, mehanizme naknada i povraćaja u slučaju kašnjenja i zloupotrebe promjene pružaoca usluga, kao i informacije o odgovarajućim postupcima;

8) informacije o uslovima za ograničenje potrošnje;

9) relevantne informacije o trajanju ugovora za pakete usluga i, ako je to primjenljivo, uslove raskida paketa usluga ili njegovih elemenata;

10) informaciju o sažetku ugovora;

11) informacije o mogućnostima dostavljanja računa za pružene usluge i osnovnim elementima koje račun treba da sadrži;

12) informacije o načinu plaćanja naknade i povraćaja sredstava koja se primjenjuju ako nivo kvaliteta ugovorene usluge nije zadovoljavajući, uz upućivanje na prava potrošača u skladu sa ovim zakonom ili ako operator na neodgovarajući način odgovori ili ne odgovori na bezbjedonosni incident, prijetnju, odnosno informacije o radnjama koje u tom slučaju operator može preduzeti;

13) informacije o pojedinostima proizvoda i usluga osmišljenih za krajnje korisnike sa invaliditetom;

14) informacije o načinu pokretanja postupka za rješavanje sporova;

15) informacije o mogućnosti pozivanja jedinstvenog evropskog broja 112 i drugih brojeva hitnih službi bez naknade, o mogućnostima obezbjeđivanja podataka o lokaciji pozivaoca, kao i informacije o ograničenju pristupa hitnim službama ili informacijama o lokaciji pozivaoca usljed nedostatka tehničke izvodljivosti u mjeri u kojoj se uslugom krajnjim korisnicima omogućava uspostavljanje poziva prema broju u nacionalnom ili međunarodnom planu numeracije;

16) informaciju o pravu da krajnji korisnik može da odluči o tome da li želi da njegovi lični podaci budu unijeti u imenik, kao i o vrsti takvih podataka;

17) informaciju o ličnim podacima koje treba dostaviti prije početka pružanja usluge ili prikupiti u cilju pružanja usluge;

18) informacije o mjerama koje operator može primijeniti radi održavanja bezbjednosti svojih mreža i usluga, sprečavanja zloupotreba kao i kontrole nedozvoljenog sadržaja;

19) sažetak ugovora.

(2) Osim informacija iz stava 1 ovog člana, pružaoci usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih usluga pružaju krajnjem korisniku i sljedeće informacije:

1) o minimalnom nivou kvaliteta ponuđene usluge, uzimajući u obzir akt Agencije iz člana 142 stav 5 ovog zakona.

2) u slučaju tarifnog plana ili planova sa unaprijed utvrđenom količinom saobraćaja, mogućnost da potrošači prenesu neiskorišćenu količinu iz prethodnog obračunskog perioda u sljedeći, ako je takva mogućnost predviđena ugovorom.

(3) Informacije iz stava 1 ovog člana mogu biti obezbijeđene u odgovarajućem formatu i krajnjim korisnicima koji su preduzetnici, mala privredna društva i neprofitne organizacije ako se nisu izričito odrekli tog prava, kao i sažetak ugovora iz člana 136 ovog zakona i prava na ograničenje i kontrolu potrošnje iz člana 144 ovog zakona.

Opšti uslovi pružanja usluga

Član 131

(1) Operator javne elektronske komunikacione usluge dužan je da pruža elektronske komunikacione usluge pod utvrđenim uslovima i cijenama.

(2) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da objavi informacije o opštim uslovima pružanja usluga elektronskih komunikacija na jasan, sveobuhvatan i mašinski čitljiv način, kao i u formatu koji je pristupačan za krajnje korisnike sa invaliditetom.

(3) Opšti uslovi pružanja usluga moraju da sadrže informacije iz člana 130 ovog zakona.

(4) Operatoru je zabranjeno da:

1) uslovljava korišćenje jedne usluge korišćenjem druge usluge;

2) utvrđuje pravo da zadrži sredstva plaćena od krajnjeg korisnika koji je odustao od zaključenja ili izvršenja ugovora, pri čemu isto pravo nije utvrđeno za krajnjeg korisnika ako operator odustane od zaključenja ili izvršenja ugovora;

3) utvrdi pravo da visinu cijene usluge odredi u momentu pružanja ili poveća cijenu usluge bez utvrđivanja prava krajnjih korisnika na raskid ugovora ako je konačna cijena veća od prvobitno ugovorene;

4) od krajnjih korisnika svojih usluga zahtijeva da plate troškove nastale iz poziva i komunikacija, ako se utvrdi da su troškovi nastali kao posljedica nedovoljne bezbjednosti mreže;

5) obaveže krajnjeg korisnika na izvršenje svih ugovornih obaveza, bez obzira na to da li je operator ispunio svoje ugovorne obaveze;

6) uračunava krajnjim korisnicima u cijenu usluge troškova rekonstrukcije mreže.

(5) Bliže informacije koje treba da sadrže opšti uslovi pružanja usluga, kao i način i rokove za objavljivanje tih informacija kako bi se krajnjim korisnicima omogućilo da donesu odluku, propisuje Agencija.

Saglasnost i objavljivanje opštih uslova pružanja usluga

Član 132

(1) Operator interpersonalnih usluga i operator pružanja usluge pristupa internetu je dužan da opšte uslove pružanja usluga dostavi Agenciji radi davanja saglasnosti, 30 dana prije dana njihovog objavljivanja.

(2) Agencija je dužna da, u roku od 30 dana od dana prijema opštih uslova pružanja usluga, ocijeni njihovu usklađenost sa ovim zakonom i da saglasnost za njihovo objavljivanje.

(3) Ako u roku iz stava 2 ovog člana Agencija ocijeni da opšti uslovi pružanja usluga nijesu usklađeni sa ovim zakonom, odrediće operatoru iz stava 1 ovog člana primjeren naknadni rok da taj nedostatak otkloni i da dostavi izmijenjene ili dopunjene opšte uslove pružanja usluga.

(4) Operator iz stava 1 ovog člana je dužan da opšte uslove pružanja usluga, nakon dobijanja saglasnosti iz stava 2 ovog člana, objavi na svojoj internet stranici, kao i da ih učini dostupnim, bez naknade, na zahtjev krajnjeg korisnika u elektronskoj ili štampanoj formi u svojim poslovnicama ili na drugi odgovarajući način.

(5) Operator iz stava 1 ovog člana ne može početi sa primjenom izmijenjenih opštih uslova pružanja usluga na postojeće krajnje korisnike, prije isteka roka od 30 dana od dana njihovog objavljivanja, ako su izmjene nepovoljne za korisnike, a ako su izmjene povoljnije za korisnike izmijenjeni uslovi se primjenjuju, nakon dobijanja saglasnosti Agencije, od dana objavljivanja na internet stranici operatora.

Nezavisan alat za upoređivanje ponuda

Član 133

(1) Agencija će na svojoj internet stranici omogućiti krajnjim korisnicima pristup nezavisnom alatu za poređenje i procjenu usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju brojeva i, ako je to primjenljivo, javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga koje ne zavise od broja, a koje se odnose na:

1) cijene usluga koje se pružaju u zamjenu za novčana plaćanja koja se ponavljaju ili se zasnivaju na potrošnji;

2) kvalitet pružanja usluge, ako je ponuđen minimalan kvalitet usluge ili se od operatora zahtijeva objavljivanje takvih podataka.

(2) Alat iz stava 1 ovog člana mora:

1) biti operativno nezavisan od pružaoca usluga iz stava 1 ovog člana;

2) jasno navesti vlasnika i pravno lice koje upravlja alatom;

3) sadržati jasne i objektivne mjere za poređenje;

4) upotrebljavati jednostavan i razumljiv jezik;

5) pružati tačne i ažurirane podatke, kao i navesti vrijeme posljednjeg ažuriranja podataka;

6) biti otvoren svakom operatoru usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga, tako da obuhvata sve ponude na tržištu, a ako to nije moguće, jasno navesti da ne sadrži sve postojeće ponude;

7) osigurati efikasan postupak za prijavu netačnih podataka;

8) omogućiti poređenje cijena i kvalitet pružanja ponuđenih usluga;

9) biti dostupan u formi koja je prilagođena krajnjim korisnicima sa invaliditetom.

(3) Agencija može, na zahtjev pružaoca nezavisnog alata za upoređivanje ponuda, provjeriti ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana.

Cjenovnik usluga

Član 134

(1) Operator javnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da, prije početka primjene, na svojoj internet stranici, objavi cjenovnik usluga koje pruža i učini ga dostupnim krajnjim korisnicima na jasan, sveobuhvatan i mašinski čitljiv način, kao i u formatu koji je pristupačan za krajnje korisnike sa invalidetom, kao i da objavi cijene promotivnih ponuda i akcija.

(2) Cjenovnik usluga iz stava 1 ovog člana sadrži cijene pojedinih usluga, paketa usluga, dodatnih usluga, naknada za pristup, kao i način obračuna usluga.

(3) Cijene iz stava 2 ovog člana iskazuju se sa uračunatim porezom na dodatu vrijednost, s tim što se taj porez odvojeno iskazuje za svaku uslugu.

(4) Operator je dužan da cjenovnik usluga, kao i njegove izmjene, dostavi Agenciji najkasnije osam dana prije dana njegovog objavljivanja na svojoj internet stranici.

(5) Agencija na svojoj internet stranici vrši povezivanje sa internet stranicama cjenovnika usluga operatora.

(6) Operator ne smije primijeniti izmjene cjenovnika usluga na postojeće krajnje korisnike prije isteka roka od 30 dana od dana njihovog objavljivanja ako su izmjene nepovoljne za postojeće krajnje korisnike, a ako su izmjene cjenovnika usluga u korist krajnjih korisnika, te izmjene se mogu primijeniti na postojeće krajnje korisnike od dana njihovog objavljivanja.

Ugovor između operatora i krajnjeg korisnika

Član 135

(1) Međusobna prava i obaveze operatora i krajnjeg korisnika javnih elektronskih komunikacionih usluga uređuju se ugovorom koji se potpisuje svojeručno, faksimilom, odnosno na daljinu i na način i u skladu sa propisima o identifikaciji, elektronskom potpisu i ličnoj karti, a koje operator učini dostupnim uključujući elektronski potpis, napredni elektronski potpis, kvalifikovani elektronski potpis i svojeručni potpis u digitalnoj formi ili ovjerava kvalifikovanim elektronskim pečatom.

(2) Ugovor naročito sadrži:

1) ime i adresu, odnosno naziv i sjedište operatora i krajnjeg korisnika, PIB, jedinstveni matični broj, odnosno jedinstveni identifikacioni broj;

2) broj odluke Agencije kojom je data saglasnost na ugovor;

3) rokove i uslove za priključenje korisničke terminalne opreme;

4) tehničke karakteristike terminalne opreme koju operator nudi krajnjem korisniku i detaljno uputstvo za korišćenje te opreme, na crnogorskom jeziku;

5) usluge, koje naročito obuhvataju:

- mogućnost pozivanja hitnih službi i mogućnost obezbjeđivanja podataka o lokaciji pozivaoca, kao i ograničenja koja se odnose na hitne službe,
- informacije o uslovima koji ograničavaju pristup i/ili korišćenje usluga ili aplikacija, u skladu sa zakonom,
- minimalne ponuđene nivoe kvaliteta usluga, u skladu sa propisom Agencije o parametrima kvaliteta usluga,

- informacije o postupcima koje operator primjenjuje za mjerenje i upravljanje saobraćajem radi izbjegavanja zagušenja u mreži, kao i informacije o načinu na koji ti postupci mogu uticati na kvalitet usluga,
- ponuđene tipove usluga održavanja i usluga podrške krajnjim korisnicima koje operator pruža, kao i načine stupanja u kontakt sa tim službama,
- ograničenja operatora u korišćenju terminalne opreme;

6) cijenu i način tarifiranja usluga u trenutku zaključenja ugovora;

7) za usluge pristupa internetu:

- jasno i razumljivo objašnjenje o minimalnoj, uobičajeno dostupnoj, maksimalnoj i reklamiranoj brzini prenosa podataka kod usluge pristupa internetu u slučaju fiksnih mreža ili o procijenjenoj maksimalnoj i reklamiranoj brzini prenosa podataka kod usluge pristupa internetu u slučaju mobilnih mreža,
- informacije o tome kako bi mjere upravljanja saobraćajem koje taj pružalac usluga primjenjuje mogle uticati na kvalitet usluga pristupa internetu, privatnost krajnjih korisnika i zaštitu ličnih podataka,
- jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako svako ograničenje količine podataka, brzina i ostalih parametara kvaliteta usluge mogu u praksi uticati na usluge pristupa internetu, a posebno na korišćenje sadržaja, aplikacija i usluga,
- informaciju o tome koliko bi znatna odstupanja od reklamiranih brzina prenosa podataka mogla uticati na ostvarivanje prava krajnjih korisnika,
- jasno i razumljivo objašnjenje o tome kako bilo koje usluge za koje krajnji korisnik stupi u pretplatnički odnos mogu u praksi uticati na usluge pristupa internetu koje se pružaju tom krajnjem korisniku,
- jasno i razumljivo objašnjenje o pravnim sredstvima dostupnim krajnjim korisnicima u slučaju svakog odstupanja, do kojeg dolazi stalno ili koje se često ponavlja, u pogledu brzine pristupa internetu ili drugih parametara kvaliteta usluge;

8) način obavještavanja o cijenama i načinu tarifiranja usluga, troškovima održavanja, kao i o ponuđenim načinima plaćanja i razlike u troškovima zbog načina plaćanja;

9) način obavještavanja o računu za pružene usluge;

10) mogućnost seobe i privremenog isključenja pretplatničke terminalne opreme;

11) mjere koje će se primjenjivati u slučaju neplaćanja usluga, zloupotrebe poziva prema hitnim službama, uznemiravanja drugih krajnjih korisnika i narušavanja bezbjednosti elektronske komunikacione mreže;

12) način refundiranja sredstava korisniku za usluge koje nijesu izvršene u skladu sa ugovorenim kvalitetom i ponuđenim uslovima;

13) način rješavanja sporova;

14) način obavještavanja korisnika o pristupanju izmjenama uslova utvrđenih u ugovoru i način ostvarivanja prava korisnika na raskid ugovora;

15) mogućnost izmjene i ukidanja korisničkog paketa za koji je zaključen ugovor uz obavezu operatora da krajnjem korisniku ponudi drugi paket sličnih karakteristika ili povoljniji paket;

16) vrijeme trajanja pretplatničkog ugovora, uslove za njegovo produženje, izmjene ili raskid, a naročito:

- minimalni period na koji se ugovor zaključuje, radi korišćenja povoljnosti promotivnih ponuda,
- naknade koje se plaćaju u slučaju raskida ugovora prije isteka minimalnog perioda trajanja ugovora, uključujući i naknadu za terminalnu opremu;

17) zabranu krajnjem korisniku da obavlja djelatnost elektronskih komunikacija, odnosno da uslugu koja mu se pruža po osnovu pretplatničkog ugovora proširi na druge korisnike;

18) prava i obaveze koje se odnose na unos i brisanje ličnih podataka krajnjeg korisnika u imenik operatora;

19) vrstu mjera koje operator može preduzeti kao odgovor na bezbjednosne incidente i incidente koji ugrožavaju bezbjednost mreže ili predstavljaju prijetnju za bezbjednost mreže.

(3) Obrazac ugovora, prije nego što se krajnji korisnik obaveže pretplatničkim ugovorom ili bilo kojom drugom odgovarajućom ponudom od strane operatora, pruža se krajnjem korisniku na jasan i razumljiv način, u dokumentu ili na trajnom mediju koji je operator krajnjem korisniku stavio na raspolaganje za lako preuzimanje, pri čemu je operator dužan da ukaže krajnjem korisniku na dostupnost tog dokumenta i važnost njegovog preuzimanja za potrebe dokumentovanja, pretraživanja i umnožavanja u istom, nepromijenjenom obliku.

(4) Vodeći računa o pristupačnosti proizvoda i usluga, operator je dužan da obrazac ugovora iz stava 3 ovog člana, na zahtjev, obezbijedi na način dostupan krajnjim korisnicima sa invaliditetom.

(5) Odredbe ovog člana ne odnose se na ugovore zaključene u postupku javnih nabavki.

Sažetak ugovora

Član 136

(1) Sažetak ugovora, koji je sastavni dio ugovora, dostavlja se potrošačima na propisanom obrascu, prije zaključenja ugovora, uključujući sve načine zaključenja ugovora, pa i ugovora na daljinu.

(2) Ako iz objektivnih tehničkih razloga nije moguće dostavljanje sažetka ugovora na način iz stava 1 ovog člana, on se dostavlja čim ti razlozi prestanu i to bez odlaganja, a ugovor stupa na snagu kad potrošač pisanim ili elektronskim putem potvrdi svoju saglasnost nakon prijema sažetka ugovora.

(3) Sažetak ugovora sadrži sve glavne informacije iz člana 135 ovog zakona, a najmanje:

1) naziv, adresu i kontakt podatke operatora javne elektronske komunikacione usluge i, ako se razlikuju, kontakt podatke za eventualne žalbe;

2) osnovne karakteristike svake pružene usluge koja se pruža samostalno ili u paketu, kao i karakteristike terminalne opreme;

3) cijene aktiviranja elektronske komunikacione usluge i odgovarajući iznos svih naknada koje se ponavljaju i naknada povezanih sa potrošnjom, ako se usluga pruža u zamjenu za direktno plaćanje;

4) trajanje ugovora i uslove za njegovo produženje i raskid;

5) mjere u kojoj su proizvodi i usluge osmišljeni za krajnje korisnike sa invaliditetom.

(4) Osim informacija iz stava 3 ovog člana, sažetak ugovora za uslugu fiksnog pristupa internetu sadrži minimalnu, uobičajeno dostupnu, maksimalnu i reklamiranu brzinu prenosa podataka, a za uslugu mobilnog pristupa internetu procijenjenu maksimalnu brzinu prenosa podataka i reklamiranu brzinu prenosa podataka, kao i informacije o dostupnim pravnim sredstvima u slučaju svake razlike, do koje dolazi stalno ili redovno, između stvarno pružene usluge pristupa internetu u pogledu brzine ili drugih parametara kvaliteta usluge.

(5) Obrazac iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

Trajanje ugovora i obaveze u slučaju raskida

Član 137

(1) Ugovor koji pružalac javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga, osim pružalaca usluga interpersonalne komunikacije koja nije zasnovana na broju i pružalaca usluga prenosa za pružanje usluga komunikacije između mašina, zaključuje sa potrošačem na određeno vrijeme, ne može biti zaključen na period duži od 24 mjeseca.

(2) Operator je dužan da ponudi i ugovore u trajanju od godinu dana, a izuzetno od stava 1 ovog člana za druge krajnje korisnike i ugovore na neodređeno vrijeme bez minimalnog perioda trajanja, a da informacije o najboljim tarifama potrošačima pruži neposredno prije isteka minimalnog perioda na koji je ugovor zaključen, a informacije o svim tarifama najmanje jednom godišnje.

(3) Odredbe st. 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na trajanje ugovora o plaćanju u ratama kad je krajnji korisnik u zasebnom ugovoru pristao na plaćanje u ratama isključivo za postavljanje fizičke veze, naročito mreža velikog kapaciteta, uz izuzetak terminalne opreme, uključujući ruter ili modem, čime se ne sprečava ostvarivanje prava potrošača stečenih po osnovu ovog člana.

(4) Ugovor o plaćanju u ratama za postavljanje fizičke veze ne uključuje terminalnu opremu.

(5) Operator ne smije ograničiti pravo krajnjeg korisnika na promjenu operatora uslovima i procedurama za raskid ugovora.

(6) U slučaju automatskog produženja ugovora zaključenog na određeno vrijeme, koji se ne odnosi na interpersonalnu komunikacionu uslugu koja ne zavisi od broja niti na uslugu prenosa za pružanje usluga komunikacije između mašina, krajnji korisnik ima pravo na raskid ugovora u bilo kojem trenutku, bez bilo kakvih troškova.

(7) Prije automatskog produženja ugovora, operator je dužan da krajnje korisnike, jasno i blagovremeno, na trajnom mediju, obavijesti o prestanku ugovorne obaveze i o načinima za raskid ugovora.

(8) Automatsko produženje ugovora sa novim minimalnim periodom važenja nije dozvoljeno.

(9) Ugovorom se predviđa da potrošač, koji raskine ugovor prije isteka perioda na koji je ugovor zaključen, nije dužan da plati bilo kakvu naknadu, osim za zadržanu subvencionisanu terminalnu opremu.

(10) Krajnji korisnici imaju pravo da raskinu ugovor bez dodatnih troškova nakon obavještenja o jednostranim promjenama ugovornih uslova koje je predložio operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga koje nijesu interpersonalne komunikacione usluge koje ne zavise od broja, osim ako su predložene promjene

isključivo u korist krajnjeg koirsnika ili su isključivo administrativne prirode i ne utiču negativno na krajnjeg korisnika ili kad su promjene u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i propisima Evropske unije.

(11) Krajnji korisnik može otkazati ugovor nakon prijema obavještenja iz stava 12 ovog člana u roku iz stava 13 ovog člana, bez plaćanja naknade iz stava 9 ovog člana i bez primjene ugovorenog otkaznog roka.

(12) Operator na jasan i razumljiv način obavještava krajnjeg korisnika pisanim ili elektronskim putem, na trajnom mediju, najmanje 30 dana ranije o svakoj jednostranoj promjeni ugovorenih uslova i istovremeno o pravu krajnjeg korisnika na raskid ugovora prije isteka perioda na koji je ugovor zaključen bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom, ako krajnji korisnik ne prihvata nove uslove ugovora.

(13) Pravo na raskid ugovora može se ostvariti u roku od 90 dana nakon prijema obavještenja iz stava 12 ovog člana.

(14) Operator je dužan da vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima iz stava 12 ovog člana, koja sadrži ime i prezime potrošača, korisnički broj, kao i vrijeme dostavljanja obavještenja.

(15) Svako značajno kontinuirano odstupanje, koje predstavlja trajna ili česta ponavljanja između specifičnih radnih karakteristika, povezanih sa stvarnim pružanjem elektronske komunikacione usluge, koja nije usluga pristupa internetu niti interpersonalna komunikaciona usluga koja ne zavisi od broja i radnih karakteristika navedenih u ugovoru, smatra se osnovom za aktiviranje pravnih sredstava koja su potrošaču dostupna u skladu sa važećim propisima, uključujući i pravo na raskid ugovora bez naknade.

(16) Kad krajnji korisnik ima pravo da raskine ugovor prije isteka ugovorenog perioda, ne plaća nikakvu naknadu, osim naknade za zadržanu subvencionisanu terminalnu opremu.

(17) Ako krajnji koirsnik odluči da zadrži ugovorenu terminalnu opremu koja je u vlasništvu operatora javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga, iznos nastale naknade, utvrđene u momentu zaključenja ugovora odgovara iznosu umanjenom za vrijednost korišćene opreme, odnosno amortizovane vrijednosti opreme u trenutku raskida ugovora, u skladu sa propisima kojima se uređuju metode obračuna i dozvoljene stope amortizacije, ili preostale naknade za uslugu koja dospijeva do momenta isteka trajanja ugovora, u zavisnosti od toga koji iznos je manji.

(18) Operator je dužan da u trenutku raskida ugovora ukloni, bez naknade, sva ograničenja u vezi sa upotrebom terminalne opreme u mrežama drugih operatora.

(19) Operator je dužan da, na zahtjev krajnjeg korisnika unaprijed plaćenih usluga, nakon jedne godine od kupovine terminalne opreme i uz prilaganje računa, omogući upotrebu te opreme u mrežama drugih operatora, u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva.

(20) Odredbe ovog člana odnose se i na krajnje korisnike koji su mikro i mala privredna društva i neprofitne organizacije, osim ako su izričito ugovorili drugačije.

(21) Bliži sadržaj obavještenja iz stava 12 ovog člana propisuje Agencija.

Ponude u paketu

Član 138

(1) Ako operator nudi potrošaču paket usluga ili paket usluga i terminalne opreme, koji sadrži najmanje uslugu pristupa internetu ili javno dostupne interpersonalne komunikacione usluge zasnovane na broju, odredbe čl. 130, 131, 134, 135, 136 i 140 i člana 160 st. 1, 2 i 3 ovog zakona primjenjuju se na sve elemente paketa.

(2) Ako potrošač ima pravo na raskid ugovora za bilo koji elemenat paketa iz stava 1 ovog člana prije isteka obaveznog trajanja ugovora, zbog neusklađenosti sa ugovorom ili nepružanja usluge, smatra se da potrošač ima pravo na raskid ugovora za sve elemente paketa.

(3) Ugovaranjem dodatne usluge ili terminalne opreme, koju pruža ili distribuira isti pružalac usluga pristupa internetu ili javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na broju sa kojim potrošač već ima zaključen ugovor, ne produžava se početno trajanje ugovora kojem se te usluge ili terminalna oprema dodaju, osim ako potrošač izričito pristane na to prilikom ugovaranja dodatne usluge ili terminalne opreme.

(4) Odredbe st. 1 i 3 ovog člana primjenjuju se i na potrošače koji su mikro i mala privredna društva ili neprofitne organizacije, osim ako su izričito ugovorili drugačije.

Saglasnost Agencije na ugovore

Član 139

(1) Operator je dužan da na ugovor za svaku od usluga elektronskih komunikacija koje su u ponudi operatora, prije početka pružanja usluga, pribavi saglasnost Agencije.

(2) Operator ne može sa krajnjim korisnikom zaključiti ugovor za koji nije pribavljena saglasnost iz stava 1 ovog člana.

(3) Agencija je dužna da, u roku od 30 dana od dana prijema ugovora, ocijeni usklađenost ugovora sa ovim zakonom.

(4) U zahtjevu za davanje saglasnosti operator navodi datum početka primjene ugovora, a taj datum se navodi i u aktu kojim Agencija daje saglasnost na ugovor.

Jednak pristup i izbor za krajnje korisnike sa invaliditetom

Član 140

(1) Operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga moraju krajnjim korisnicima sa invaliditetom obezbijediti pristup elektronskim komunikacionim uslugama, kao i osnovnim informacijama o uslovima ugovora iz člana 130 ovog zakona, koje su jednake uslugama dostupnim većini krajnjih korisnika, uključujući pripadajuće podatke koji se pružaju krajnjim korisnicima na osnovu člana 130 stav 2 ovog zakona.

(2) Operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga moraju u okviru objektivnih tehničkih mogućnosti:

1) obezbijediti krajnjim korisnicima sa invaliditetom pristup svim pozivnim brojevima hitnih službi, kao i dostupnost odgovarajuće terminalne opreme;

2) redovno obavještavati krajnje korisnike sa invaliditetom o svim pojedinostima usluga koje su namijenjene toj grupi krajnjih korisnika.

(3) Agencija može odlukom odrediti operatorima javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga preduzimanje odgovarajućih mjera u svrhu ispunjavanja obaveza iz st. 1 i 2 ovog člana i od njih zatražiti dostavljanje podataka o preduzetim mjerama.

(4) Prilikom preduzimanja mjera iz stava 3 ovog člana, operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužni su da postupaju u skladu sa standardima, normama i tehničkim specifikacijama iz člana 10 ovog zakona.

(5) Dodatne zahtjeve u vezi sa obezbjeđenjem jednakog pristupa i izbora za krajnje korisnike sa invaliditetom propisuje Agencija.

Priključenje terminalne opreme

Član 141

(1) Operator je dužan da obezbijedi da terminalna oprema koju nudi krajnjim korisnicma ispunjava uslove propisane zakonom.

(2) Operator je dužan da omogući krajnjem korisniku priključenje terminalne opreme, ako oprema ispunjava uslove propisane zakonom.

(3) Krajnji korisnik ne smije da na javnu elektronsku komunikacionu mrežu priključi terminalnu opremu koja ne ispunjava uslove zaštite i bezbjednosti korisnika i drugih lica i zaštite životne sredine, i ako se njenom upotrebom ne omogućava efikasna upotreba radio-frekvencijskog spektra, odnosno ako izaziva štetne interferencije i ako ne ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom, kao i zakonom kojim se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti.

(4) Saobraznost terminalne opreme koju operator ustupa na korišćenje ili prodaje krajnjem korisniku kontroliše tržišna inspekcija.

(5) Operator je dužan da krajnjim korisnicima koji su lica sa invaliditetom, u okviru objektivnih tehničkih mogućnosti, obezbijedi prioritet kod ostvarivanja pristupa mreži, kao i kod otklanjanja kvarova.

(6) Operator je dužan da, u slučaju neovlašćenog otuđenja ili zloupotrebe terminalne opreme krajnjeg korisnika, omogući korisniku provjeru identiteta međunarodne mobilne opreme (IMEI broj) i da, na zahtjev krajnjeg korisnika, onemogući korišćenje te opreme u njegovoj mreži.

Kvalitet usluga

Član 142

(1) Agencija može narediti operatorima usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga da za potrošače redovno objavljuju sveobuhvatne, uporedive, pouzdane, potrošačima prilagođene i ažurirane podatke o kvalitetu usluge, u mjeri u kojoj se barem pojedini elementi mreže nalaze pod

njihovim nadzorom, direktno ili na osnovu ugovora o nivou usluge, kao i podatke o preduzetim mjerama radi obezbjeđivanja jednakog pristupa za potrošače sa invaliditetom.

(2) Podatke iz stava 1 ovog člana operatori usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga su dužni, prije objavljivanja, da dostave Agenciji.

(3) Agencija je ovlašćena da odredi minimalni kvalitet pružanja usluga operatoru usluga pristupa internetu i javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga i operatoru javne elektronske komunikacione mreže.

(4) Agencija može narediti operatorima iz stava 1 ovog člana da obavijeste potrošače o slučajevima kad kvalitet usluga koje pružaju zavisi od spoljnih faktora, kao što su kontrola prenosa signala ili mrežna povezanost.

(5) Parametre kvaliteta usluge koje treba mjeriti, primjenljive metode mjerenja, sadržaj, oblik i način objavljivanja podataka, uključujući moguće procedure sertifikacije kvaliteta usluge, propisuje Agencija, uzimajući u obzir smjernice BEREC-a u najvećoj mogućoj mjeri.

Otvoreni pristup internetu

Član 143

(1) Pružalac usluge pristupa internetu dužan je da svojim krajnjim korisnicima omogući pristup informacijama i sadržaju i njihovu distribuciju, kao i upotrebu aplikacija, usluga i terminalne opreme po svom izboru, nezavisno od lokacije krajnjeg korisnika ili pružaoca usluge pristupa internetu, porijeklu ili odredištu informacije, sadržaja, aplikacije ili usluge.

(2) Prilikom pružanja usluge pristupa internetu, pružalac usluge je dužan da sa cjelokupnim saobraćajem postupa bez diskriminacije, na transparentan način i bez ograničavanja ili ometanja nezavisno od pošiljaoca i primaoca sadržaja kojem se pristupa ili koji se distribuira, aplikacijama ili uslugama koje se upotrebljavaju ili pružaju ili terminalnoj opremi koja se upotrebljava.

(3) Obaveze iz st. 1 i 2 ovog člana ne sprečavaju pružaoca usluga pristupa internetu da sprovodi redovne mjere za upravljanje saobraćajem koje moraju biti transparentne, nediskriminatorne, proporcionalne, ograničenog trajanja i ne smiju biti zasnovane na poslovnim interesima, već na objektivnim zahtjevima u vezi sa tehničkim kvalitetom usluga.

(4) Pružaoci usluga pristupa internetu ne smiju sprovoditi dodatne mjere upravljanja saobraćajem, osim mjera iz stava 3 ovog člana, a naročito ne smiju blokirati, usporavati, mijenjati, ograničavati, ometati, degradirati ili diskriminisati određene sadržaje, aplikacije ili usluge ili određene njihove kategorije, osim ako je potrebno i samo onoliko dugo koliko je neophodno, radi:

1) poštovanja važećih propisa, uključujući sudske odluke ili odluke nadležnih organa kojima su dodjeljena odgovarajuća ovlašćenja;

2) očuvanja bezbjednosti mreže, usluga koje se pružaju putem te mreže i terminalne opreme krajnjih korisnika;

3) ublažavanja učinaka privremenog zagušenja mreže, pod uslovom da se sa istim kategorijama saobraćaja jednako postupa.

(5) Bliži način ispunjavanja obaveza pružalaca usluga pristupa internetu vezanih za otvoreni pristup internetu propisuje Agencija.

Ograničenje i kontrola potrošnje

Član 144

(1) Operator interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na broju i pružalac usluga pristupa internetu dužan je da, na zahtjev potrošača, omogući jednostavno i besplatno ograničenje potrošnje za obračunski period, a naročito je dužan da, prije dostizanja bilo kakvog ograničenja potrošnje ili kad je usluga u potpunosti iskorišćena, o tome bez odlaganja obavijesti potrošača.

(2) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da, na zahtjev potrošača, omogući besplatnu zabranu odlaznih poziva prema određenom broju ili grupi brojeva, odnosno zabranu slanja ili primanja poruka na određene ili sa određenih vrsta brojeva.

(3) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da potrošačima dostavlja besplatna obavještenja putem telefonskog poziva ili kratkih tekstualnih poruka (u daljem tekstu: SMS poruke), ako dođe do potrošnje koja je veća od prosječnog iznosa potrošnje za prethodna tri mjeseca i da vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima.

(4) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da, na zahtjev, potrošaču dostavi stanje trenutne potrošnje.

(5) Ako se usluge koje pruža operator obračunavaju na osnovu vremenskog perioda ili potrošene količine saobraćaja, operatori iz stava 1 ovog člana potrošačima obezbjeđuju mogućnost praćenja i kontrole korišćenja svake usluge ponaosob, kao i pristup blagovremenim informacijama o nivou potrošnje usluga iz tarifnog plana.

(6) Operator iz stava 1 ovog člana dužan je da obezbijedi potrošačima uslugu pristupa javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i korišćenje javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga na pre-paid osnovi.

Usluga roditeljske kontrole

Član 145

(1) Operator je dužan da, ako postoji tehnička mogućnost, na zahtjev krajnjeg korisnika pruži uslugu roditeljske kontrole, kojom se omogućava:

1) zabrana pristupa određenim sadržajima;

2) zabrana upućivanja poziva i slanje elektronskih poruka na određene brojeve;

3) upućivanje poziva i slanje elektronskih poruka samo na određene brojeve;

4) kontrola potrošnje iz člana 144 ovog zakona.

(2) Usluga roditeljske kontrole iz stava 1 ovog člana mora biti omogućena na svim tarifnim paketima u ponudi operatora, u skladu sa tehničkim mogućnostima.

Usluge sa dodatom vrijednošću

Član 146

(1) Pružalac usluga sa dodatom vrijednošću dužan je da unaprijed objavi detaljan opis i cijenu ukupne usluge, odnosno svih njenih sastavnih djelova, uslove pružanja usluge i adresu za dostavljanje prigovora.

(2) Bliži način ispunjavanja obaveza operatora koji prenosi usluge sa dodatom vrijednošću i pružaoca usluge sa dodatom vrijednošću, naročito u pogledu oglašavanja usluga, uslova početka i prestanka pružanja usluga sa dodatom vrijednošću krajnjem korisniku, načina obračuna i naplate usluga, načina obrade podataka o ličnosti, podataka o saobraćaju i podataka o lokaciji, kontrole nedozvoljenog sadržaja i rješavanja prigovora, propisuje Agencija, naročito vodeći računa o zaštiti interesa krajnjih korisnika.

Preusmjeravanje poziva

Član 147

(1) Operator je dužan da, na zahtjev, krajnjem korisniku omogući jednostavno i besplatno uspostavljanje usluge preusmjeravanja poziva na bilo koji broj u sopstvenoj mreži ili mreži drugog operatora u Crnoj Gori.

(2) Operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga moraju omogućiti svakom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu automatskog preusmjeravanja poziva prema korisničkom terminalnom uređaju, koje je izvršila treća strana.

Obračun javnih elektronskih komunikacionih usluga

Član 148

(1) Operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da, radi tačnog obračuna pružene usluge, tačno registruje podatke o pruženoj usluzi.

(2) Provjera tačnosti registrovanih podataka vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje sistem mjernih jedinica i postupci ocjenjivanja usaglašenosti mjerila sa propisanim zahtjevima.

(3) Za mjerenje obima pruženih javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga operator koristi mjerne jedinice u skladu sa zakonom kojim se uređuje sistem mjernih jedinica i postupci ocjenjivanja usaglašenosti mjerila sa propisanim zahtjevima.

(4) Operator je dužan da u ponudu usluga uključi najmanje jedan paket u kojem će se za obračun pruženih usluga koristiti ostvareni obim saobraćaja i da za obračun obima ostvarenog poziva koristi jedinični vremenski interval jedna sekunda (1s), a za obračun količine prenešenih podataka obračunsku jedinicu jedan kilobajt (1kB).

(5) Odredba stava 4 ovog člana ne isključuje mogućnost operatora da u ponudu usluga uključi i pakete sa drugačijim obračunom ostvarenog obima saobraćaja.

(6) Cijene u okviru paketa iz stava 4 ovog člana ne mogu biti veće od cijena u okviru najkorišćenijeg paketa i usklađuju se jednom godišnje.

(7) Pružena usluga obračunava se isključivo po jednom osnovu i u skladu sa cijenama iz objavljenog cjenovnika usluga.

Zadržavanje broja

Član 149

(1) Krajnji korisnik javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju broja ima pravo da zadrži svoj broj prilikom:

1) geografske promjene terminalne tačke mreže u okviru iste mrežne grupe, ako postoji tehnička mogućnost priključenja na mrežu;

2) promjene usluge.

(2) Pravo iz stava 1 ovog člana ostvaruje se na zahtjev krajnjeg korisnika.

Imenik operatora i informacije

Član 150

(1) Operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da pribavi pisanu ili elektronsku saglasnost krajnjeg korisnika javno dostupnih usluga govornih komunikacija da njegovi lični podaci budu unijeti u imenik operatora, kao i da uspostavi, objavi i ažurira imenik krajnjih korisnika javno dostupnih usluga govornih komunikacija.

(2) Operator je dužan da krajnjim korisnicima obezbijedi, bez naknade, informacije o: obimu i svrsi podataka koji se unose u imenik prije njegovog objavljivanja, mogućnostima korišćenja njihovih ličnih podataka, minimalnom i maksimalnom broju podataka koji se mogu unijeti u imenik, kao i pravu na unošenje podataka prema ličnom izboru do mjere koja je u skladu sa svrhom imenika, pravu krajnjih korisnika na izmjene, dopune ili brisanje njihovih ličnih podataka iz imenika.

(3) Pravna lica ne mogu zabraniti unošenje u imenik podataka koji služe za njihovu identifikaciju i komunikaciju.

(4) Operatori su dužni da podatke iz imenika učine lako dostupnim svim krajnjim korisnicima, preko javno dostupne službe informacija operatora, putem telefonskog poziva ili SMS-a.

(5) Operator je dužan da omogući, kad je to opravdano, dostupnost podataka o brojevima krajnjih korisnika na prikladan način, u skladu sa načelima objektivnosti, transparentnosti, nepristrasnosti, nediskriminacije i troškovne orijentisanosti.

(6) Bliži način uspostavljanja javnog imenika i službe davanja informacija o brojevima krajnjih korisnika propisuje Agencija.

Račun za pružene usluge

Član 151

(1) Operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da izda mjesečni račun za pružene usluge elektronskih komunikacija u elektronskom obliku, o čemu blagovremeno i na pogodan način obavještava krajnjeg korisnika.

(2) Račun iz stava 1 ovog člana dostavlja se bez naknade u papirnom obliku na zahtjev krajnjeg korisnika ili ako ne postoje tehničke mogućnosti za prijem računa u elektronskom obliku.

(3) Sadržaj računa mora biti jasan, lako razumljiv i čitljiv krajnjem korisniku i sadržati jasnu naznaku dospijeća računa, kao i jasno navedene uslove i rokove za podnošenje prigovora i podatke o službi za korisnike.

(4) Račun iz stava 1 ovog člana za javno dostupne usluge govorne komunikacije na fiksnoj lokaciji obavezno sadrži sljedeće podatke: obračunski period, priključnu taksu, pretplatu, vrstu i iznos drugih jednokratnih plaćanja u obračunskom periodu koja se odnose na pružanje usluge za koju se izdaje račun, vrstu i iznos drugih mjesečnih jednokratnih ili višekratnih neperiodičnih plaćanja, broj i trajanje poziva, jediničnu cijenu obračunske jedinice, iznos, i to odvojeno za pozive u nacionalnom saobraćaju, za svaku mrežu posebno, za pozive u međunarodnom saobraćaju za svaku zonu posebno, pozive prema mobilnim javnim mrežama za svaku mrežu posebno, pozive prema brojevima usluga sa dodatom vrijednošću i pozive za prenos podataka, vrstu i iznos druge pružene usluge i ukupni iznos računa.

(5) Odredba stava 4 ovog člana primjenjuje se i na račun za druge javno dostupne elektronske komunikacione usluge u mjeri u kojoj je to primjenljivo.

(6) Na računu iz stava 1 ovog člana ne iskazuju se pozivi na besplatne telefonske brojeve, uključujući i brojeve za pozive hitnim službama.

(7) Operator je dužan da podatke iz stava 6 ovog člana dostavi nadležnim sudovima, Agenciji ili drugim nadležnim organima, na njihov zahtjev.

(8) Operator je dužan da, na zahtjev, krajnjem korisniku izda detaljnije raščlanjen račun (u daljem tekstu: listing), najmanje jednom mjesečno, bez naknade, kako bi mu se omogućilo da provjeri i kontroliše naknade za

korišćenje usluga pristupa internetu i usluga govornih komunikacija, kao i da na odgovarajući način prati svoju potrošnju i izdatke, čime mu se omogućava kontrola nad svojim računima, i to unazad jednu godinu.

(9) Listing naročito sadrži, odvojeno za svaku vrstu usluge i odredišta: datum i vrijeme uspostavljanja komunikacije, izvor i odredište komunikacije (pozvani i pozivajući broj), trajanje komunikacije i količinu prenesenih podataka.

(10) Operator je dužan da sa podacima iz računa iz st. 1 i 5 ovog člana postupa u skladu sa zakonima kojima se uređuje tajnost podataka, zaštita podataka o ličnosti i zaštita podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu.

Prigovor i odluka operatora po prigovoru

Član 152

(1) Krajnji korisnik ima pravo da operatoru podnese prigovor na pristup i kvalitet usluga, prigovor u vezi sa pružanjem usluga i na iznos kojim je zadužen u računu za pružene usluge, kao i zbog povrede odredaba ugovora i povrede prava u vezi sa zaštitom pristupa otvorenom internetu.

(2) Krajnji korisnik podnosi prigovor operatoru nakon utvrđivanja nepravilnosti, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 15 dana od dana saznanja za radnju ili propust operatora, a prigovor na račun za usluge i na kvalitet usluga u roku od 30 dana od dana prijema računa, odnosno od dana pružene usluge, u pisanoj ili elektronskoj formi.

(3) Prigovor mora sadržati činjenice i dokaze na kojima se temelji.

(4) Operator je dužan da o prigovoru iz stava 1 ovog člana odluči u roku od 15 dana od dana prijema prigovora, da krajnjem korisniku dostavi obrazloženu odluku, u pisanoj ili elektronskoj formi i da o tome vodi evidenciju.

(5) Ako operator odbije prigovor krajnjeg korisnika ili ne odluči u roku iz stava 4 ovog člana, krajnji korisnik ima pravo da se u roku od 30 dana od dana prijema odluke operatora obrati Agenciji zahtjevom za vansudsko rješavanje spora, u pisanoj ili elektronskoj formi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

(6) Agencija po zahtjevu iz stava 5 ovog člana donosi rješenje, protiv kojeg se može izjaviti tužba u skladu sa članom 203 stav 4 ovog zakona.

(7) Zahtjev za vansudsko rješavanje spora ne isključuje pravo krajnjeg korisnika na pokretanje postupka pred nadležnim sudom.

Postupak po prigovoru kod operatora

Član 153

(1) Operator javnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da upozna krajnje korisnike sa uslovima podnošenja prigovora i na drugi prikladan način, osim putem izdatog računa za pružene usluge, a naročito sa rokovima i načinom podnošenja prigovora, nazivom i sjedištem, kao i posebnom adresom elektronske pošte nadležne službe za rješavanje prigovora.

(2) Operator je dužan da krajnjem korisniku izda potvrdu o prijemu prigovora.

(3) U slučaju podnošenja prigovora iz člana 151 stav 1 ovog zakona, operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga mora provjeriti iznos zaduženja za pruženu uslugu ili kvalitet pružene usluge i na osnovu sprovedene administrativne i tehničke provjere potvrditi iznos zaduženja ili ga prilagoditi tačnom iznosu.

(4) U slučaju odbijanja prigovora iz stava 3 ovog člana kao neosnovanog, operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da krajnjem korisniku izda potvrdu o izvršenoj provjeri, sa tačno i pregledno navedenim dokazima administrativne i tehničke provjere svih dijelova mreže i sistema u djelokrugu odgovornosti operatora, a za koje je provjera izvršena.

(5) Krajnji korisnik koji je podnio prigovor na iznos kojim je zadužen za pruženu uslugu, do rješenja prigovora plaća nesporni dio iznosa računa za pružene usluge ili prosječni iznos kojim je bio zadužen u periodu od najduže tri mjeseca prije perioda na koji se prigovor odnosi.

(6) U slučaju neplaćanja nespornog dijela iznosa računa za pružene usluge ili prosječnog iznosa kojim je krajnji korisnik bio zadužen u periodu od najduže tri mjeseca prije perioda na koji se odnosi prigovor, operator ima pravo da postupi u skladu sa odredbama člana 158 ovog zakona.

(7) Krajnjem korisniku iz stava 8 ovog člana koji uredno izmiruje sve sljedeće nesporne račune za pružene usluge, operator ne smije ograničiti pružanje usluge, slati opomene, niti isključiti korisničku terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže u skladu sa članom 158 ovog zakona, niti započeti postupak prinudne naplate, ustupiti potraživanje do završetka postupka rješavanja prigovora, sudskog postupka, postupka rješavanja spora pred Agencijom iz člana 154 ovog zakona ili drugog vansudskog postupka rješavanja spora, osim u slučaju kad je krajnji korisnik raskinuo ugovor.

(8) Ako je operator već ograničio pružanje usluge krajnjem korisniku ili isključio korisničku terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže prije nego što je od krajnjeg korisnika ili nadležnog tijela primio obavještenje o postupku rješavanja spora u skladu sa članom 154 ovog zakona ili o pokrenutom sudskom postupku ili drugom vansudskom postupku rješavanja spora, dužan je da, bez odlaganja i bez naknade, ponovo započne i nastavi sa pružanjem usluge krajnjem korisniku (ponovno uključenje), do završetka sudskog postupka, postupka rješavanja spora pred Agencijom ili drugog vansudskog postupka rješavanja spora, osim u slučaju kad je krajnji korisnik raskinuo ugovor.

(9) Krajnjem korisniku koji je podnio prigovor iz stava 3 ovog člana, operator će umanjiti iznos računa u dijelu koji se odnosi na više zaračunati iznos za pružene usluge, ako se provjerom utvrdi da je u periodu, na koji se prigovor odnosi, postojala tehnička ili druga nepravilnost, prevara ili zloupotreba za koju je utvrđeno da je uzrokovala povećano zaduženje, a ako je iznos za pružene usluge plaćen u cjelosti, krajnjem korisniku vraća se više zaračunati iznos ili se za taj iznos umanjuje račun za prvi sljedeći obračunski period.

(10) Ako se utvrdi da je operator povrijedio odredbe ugovora ili neopravdano obustavio pružanje usluga, krajnji korisnik, koji je podnio prigovor, ima pravo da raskine ugovor bez naknade, kao i pravo na povraćaj svih neopravdano naplaćenih novčanih iznosa.

Postupak pred Agencijom po zahtjevu za vansudsko rješavanje spora

Član 154

(1) Agencija odlučuje po zahtjevu iz člana 152 stav 5 ovog zakona u najkraćem mogućem roku, a najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema zahtjeva.

(2) U postupku po zahtjevu iz stava 1 ovog člana, Agencija odlučuje na osnovu podataka, dokumentacije i izjašnjenja stranaka u postupku, po pravilu bez sprovođenja usmene rasprave, na transparentan, objektivan i nediskriminatoran način.

(3) Operator javnih elektronskih komunikacionih usluga dužan je da učestvuje u postupku po zahtjevu iz stava 1 ovog člana i da u potpunosti sarađuje sa Agencijom u svrhu rješavanja spora, kao i da Agenciji dostavlja sve potrebne podatke, dokumentaciju i izjašnjenja, u skladu sa članom 202 ovog zakona.

(4) Ako se u postupku pred Agencijom utvrdi da je operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga postupio na način suprotan ovom zakonu, Agencija će operatoru odlukom narediti preduzimanje najdjelotvornijih mjera za uklanjanje utvrđenih povreda.

(5) Zastarijevanje osporenog potraživanja prekida se za vrijeme rješavanja po zahtjevu iz stava 1 ovog člana pred Agencijom, a operator za to vrijeme ne smije pokrenuti postupak prinudne naplate, niti ustupiti osporeno potraživanje.

(6) Ako krajnji korisnik, u toku postupka rješavanja po zahtjevu iz stava 1 ovog člana pred Agencijom, zbog istog činjeničnog i pravnog osnova pokrene postupak za rješavanje spora pred nadležnim sudom, postupak rješavanja spora pred Agencijom se obustavlja.

Privremeno ograničenje usluga u slučaju smetnji, redovnog održavanja ili razvoja mreže

Član 155

(1) Operator može, bez saglasnosti krajnjeg korisnika, privremeno ograničiti, odnosno prekinuti pristup svojim uslugama, kad je to potrebno radi otklanjanja smetnji, redovnog održavanja i razvoja mreže.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana operator je dužan da obavještenje o privremenom ograničenju, odnosno prekidu pristupa uslugama objavi jedan dan ranije u sredstvima javnog informisanja i dostavi Agenciji, kao i hitnim službama, ako to utiče na njihov rad, osim u slučaju hitnog otklanjanja smetnji na mreži kad obavještenje o privremenom ograničenju, odnosno prekidu pristupa uslugama dostavlja bez odlaganja u što kraćem roku.

(3) Operator je dužan da o ograničenju, odnosno prekidu pristupa uslugama dužem od šest sati neposredno obavijesti krajnje korisnike, na odgovarajući način.

(4) U slučaju ograničenja, odnosno prekida usluge iz stava 1 ovog člana operator je dužan da umanji mjesečnu pretplatu krajnjem korisniku, srazmjerno trajanju ograničenja, odnosno prekida usluge, ako je do prekida, odnosno ograničenja, došlo njegovom krivicom.

Zlonamjerni ili uznemiravajući pozivi

Član 156

(1) Operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge kome krajnji korisnik u pisanom ili elektronskom obliku prijavi i opiše način, odnosno sadržinu, okvirni datum i vrijeme zlonamjernog ili uznemiravajućeg

poziva, dužan je da zabilježi i sačuva podatke o identifikaciji tog dolaznog poziva ili kratke poruke, datumu i vremenu poziva ili kratke poruke ili pokušaju pozivanja.

(2) Operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge dužan je da krajnjem korisniku iz stava 1 ovog člana izda odgovarajuću potvrdu u pisanom ili elektronskom obliku o prijavi zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva ili kratkih poruka.

(3) Ako operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge utvrdi da je, na osnovu prijave iz stava 1 ovog člana, zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka upućen sa broja njegovog krajnjeg korisnika, dužan je da tom krajnjem korisniku uputi upozorenje, odnosno, u slučaju ponovnog uznemiravanja, preduzme druge odgovarajuće mjere radi sprečavanja daljeg uznemiravanja.

(4) Ako operator javno dostupne elektronske komunikacione usluge utvrdi da je, na osnovu prijave iz stava 1 ovog člana, zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka upućen sa korisničkog broja u mreži drugog operatora javne elektronske komunikacione usluge, prosleđuje tom pružaocu usluge prijavu o uznemiravanju iz stava 1 ovog člana, kako bi taj pružalac usluge svom krajnjem korisniku uputio upozorenje, odnosno, u slučaju ponovnog uznemiravanja, preduzeo druge odgovarajuće mjere radi sprečavanja daljeg uznemiravanja, uključujući mjeru privremenog ili trajnog isključenja krajnjeg korisnika.

(5) Operatori javno dostupne elektronske komunikacione usluge dužni su da sarađuju radi praćenja i otkrivanja zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva ili kratkih poruka, a naročito radi razmjene podataka o broju sa kojeg je i na koji je upućen zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka i postupanja po proslijeđenim prijavama iz stava 4 ovog člana.

Djelimično ograničavanje pružanja usluge u slučaju zloupotrebe usluge ili ugrožavanja bezbjednosti mreže

Član 157

(1) Operator može da djelimično ograniči pružanje usluge krajnjem korisniku ako utvrdi da krajnji korisnik vrši zloupotrebu usluge ili ugrožava bezbjednost mreže, odnosno ugrožava rad elektronske komunikacione mreže, uz prethodno slanje opomene krajnjem korisniku da ograniči navedene aktivnosti.

(2) Operator može da potpuno ograniči pružanje usluge, odnosno raskine ugovor, ako krajnji korisnik i pored opomene iz stava 1 ovog člana nastavi da vrši zloupotrebu usluge ili ugrožava bezbjednost mreže, odnosno ugrožava rad elektronske komunikacione mreže.

(3) Operator je dužan da, kad se u vršenju inspekcijskog nadzora u skladu sa ovim zakonom utvrdi prouzrokovanje štetne interferencije usljed korišćenja terminalne opreme od strane krajnjeg korisnika, obavijesti korisnika da je dužan da mu privremeno ograniči pružanje usluge u skladu sa odlukom Agencije donesenom nakon izvršenog nadzora.

(4) Ako se prilikom kontrole izvršenja odluke iz stava 3 ovog člana utvrdi ponovljeno korišćenje terminalne opreme koja prouzrokuje štetnu interferenciju od strane krajnjeg korisnika, operator je dužan da, po prijemu obavještenja od strane Agencije, krajnjem korisniku trajno onemogući korišćenje usluge, odnosno sa njim raskine ugovor.

Privremeno isključenje u slučaju neizmirenih dugovanja

Član 158

(1) Operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga može privremeno ograničiti uslugu ako krajnji korisnik nije izmirio dospjela dugovanja u roku od 30 dana od dana dostavljanja opomene u pisanom ili elektronskom obliku, sa naznakom privremenog isključenja u slučaju neizmirenih dugovanja i ako nije podnio prigovor iz člana 152 ovog zakona.

(2) Opomenu iz stava 1 ovog člana operator šalje krajnjem korisniku odmah po dospijeću računa i vodi evidenciju o dostavljenim opomenama.

(3) Za vrijeme trajanja privremenog ograničenja usluge iz stava 1 ovog člana krajnji korisnik ima pravo da prima dolazne pozive kad se nalazi u Crnoj Gori i ima pravo da upućuje odlazne pozive prema hitnim službama i besplatnom broju službe za korisnike svog operatora.

(4) Agencija može da naloži operatoru minimalni obim usluga koje će korisnicima biti na raspolaganju za vrijeme privremenog ograničenja.

(5) Ako krajnji korisnik ne izmiri dugovanje ni nakon isteka roka od 30 dana od dana privremenog ograničenja, operator javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga može trajno obustaviti pružanje usluga i jednostrano raskinuti ugovor.

(6) Ako operator ne raskine ugovor u roku od 30 dana od dana trajnog isključenja iz stava 5 ovog člana, nema pravo da nastavi sa naplatom bilo kakvih naknada po osnovu ugovora.

Interoperabilnost automobilskih i potrošačkih radio-prijemnika i potrošačke digitalne televizijske opreme

Član 159

(1) Automobilski radio-prijemnici i potrošačka digitalna televizijska oprema koja se stavlja na raspolaganje na tržište Crne Gore mora da bude usklađena sa zahtjevima za interoperabilnost propisanim ovim zakonom, pri čemu se ti zahtjevi ne odnose na proizvode u kojima radio-prijemnik ima samo pomoćnu funkciju (npr. mobilni telefoni), niti na radio-amatersku opremu.

(2) Operator koji pruža digitalne televizijske usluge dužan je da, ako je to primjereno, obezbijedi interoperabilnost digitalne televizijske opreme koju stavlja na raspolaganje krajnjim korisnicima, kako bi se, ako je to tehnički moguće, digitalna televizijska oprema mogla ponovo upotrijebiti za pružanje digitalnih televizijskih usluga drugih operatora.

(3) Operator iz stava 2 ovog člana dužan je da krajnjem korisniku, nakon raskida ugovora, bez naknade, omogući jednostavan postupak za vraćanje digitalne televizijske opreme, osim ako operator dokaže da je ta oprema u potpunosti interoperabilna sa uslugama drugih operatora koji pružaju digitalne televizijske usluge, uključujući i novog operatora koji pruža digitalne televizijske usluge krajnjem korisniku.

(4) Svi automobilski prijemnici, koji su ugrađeni u nova vozila kategorije M (vozila za prevoz putnika), koja se u svrhu prodaje ili iznajmljivanja stavljaju na tržište Crne Gore, treba da imaju i radio-prijemnik sa mogućnostima prijema i reprodukcije najmanje onih radijskih usluga koje se pružaju putem digitalne zemaljske radio-difuzije.

(5) Ispunjenost zahtjeva iz stava 4 ovog člana kontroliše tržišna inspekcija.

(6) Bliže tehničke zahtjeve za interoperabilnost automobilskih i potrošačkih radio-prijemnika i potrošačke digitalne televizijske opreme, zajednički algoritam za kodiranje i nekodirano primanje i uslove za prelazak na nove standarde u oblasti radio-difuzije, propisuje Agencija.

Prenosivost broja i promjena operatora

Član 160

(1) U slučaju promjene operatora, postojeći i novi operator krajnjem korisniku pružaju odgovarajuće podatke prije i tokom postupka promjene i obezbjeđuju neprekidnost usluge, osim u slučaju kad je to tehnički nemoguće.

(2) Novi operator obezbjeđuje da se, u slučaju iz stava 1 ovog člana, uključenje usluge omogući u najkraćem mogućem roku odnosno na dan i u roku koji je izričito dogovoren sa krajnjim korisnikom, a postojeći operator nastavlja da pruža svoje usluge uz iste uslove sve dok novi operator ne uključi svoje usluge.

(3) Prekid pružanja usluga u slučaju iz stava 1 ovog člana, tokom postupka promjene operatora, ne smije trajati duže od jednog radnog dana.

(4) Operatori javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga, uključujući i usluge u mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, dužni su da svojim krajnjim korisnicima, na njihov zahtjev, omoguće da nezavisno od promjene operatora zadrže dodijeljeni broj, i to:

1) na određenoj lokaciji, u slučaju geografskih brojeva;

2) na bilo kojoj lokaciji, u slučaju negeografskih brojeva.

(5) Obaveza omogućavanja prenosivosti broja iz stava 4 ovog člana ne odnosi se na prenos brojeva između javnih komunikacionih mreža koje omogućuju usluge na fiksnoj lokaciji i mobilnih elektronskih komunikacionih mreža, kao ni na zadržavanje broja u slučaju promjene geografske lokacije krajnjeg korisnika u okviru mrežne grupe.

(6) U slučaju kad krajnji korisnik raskine ugovor, operator javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga dužan je da omogući krajnjem korisniku pravo prenosa broja iz Plana numeracije drugom operatoru, u roku od najmanje 30 dana od dana raskida ugovora, osim ako se krajnji korisnik odrekne toga prava.

(7) Ako je to tehnički moguće, operatori mogu omogućiti prenos broja na daljinu kako bi se promjena operatora olakšala krajnjim korisnicima, posebno u slučaju usluga komunikacije između mašina.

(8) Odredbe o obaveznom trajanju ugovora ne smiju predstavljati ograničenje ili prepreku za krajnjeg korisnika u slučaju zahtjeva za prenos broja u mrežu drugog operatora, uz shodnu primjenu člana 137 ovog zakona.

(9) Sve naknade koje se naplaćuju u postupku prenosa broja između operatora javno dostupnih interpersonalnih

komunikacionih usluga, moraju biti troškovno orijentisane, i ne smiju iziskivati bilo kakve direktne naknade za krajnje korisnike.

(10) Prenos broja i njegovo uključenje u mreži drugog operatora sprovode se u najkraćem mogućem roku, a krajnjem korisniku koji je sklopio ugovor o prenosu broja u mrežu drugog operatora, taj se broj u mreži drugog operatora uključuje na dan dogovoren sa krajnjim korisnikom.

(11) U slučaju da broj u postupku prenosa iz stava 10 ovog člana nije prenesen, postojeći operator dužan je da ponovo uključi broj i povezane usluge krajnjeg korisnika, sve do prenosa broja novom operatoru, a postojeći operator dužan je da pruža svoje usluge uz iste uslove do uključenja usluga novog operatora.

(12) Prekid pružanja usluga tokom postupka prenosa iz stava 10 ovog člana ne smije trajati duže od jednog radnog dana.

(13) Postojeći i novi operator u postupcima promjene operatora i prenosa broja međusobno sarađuju u dobroj vjeri, pri čemu obezbjeđuju da tokom tih postupaka nema prekida usluga i ne smiju odlagati ni zloupotrijebiti postupke promjene operatora i prenosa broja, niti mogu prenijeti broj niti mijenjati krajnjeg korisnika bez njihove saglasnosti.

(14) Odmah po završetku postupka promjene operatora, automatski se raskida ugovor krajnjeg korisnika sa postojećim operatorom, a u slučaju da krajnji korisnik ima sklopljen jedan ugovor sa postojećim operatorom za više usluga, takav ugovor automatski se raskida za usluge za koje je zatražen prenos broja ili promjena operatora, pri čemu je postojeći operator dužan da kontaktira krajnjeg korisnika i obavijesti ga o njegovim preostalim uključenim uslugama, cijenama i uslovima pod kojima se nastavlja pružanje tih usluga.

(15) Ako se postojeći i/ili novi operator koriste pristupnom mrežom ili opremom drugog operatora, taj drugi operator dužan je da obezbijedi neprekidnost usluga kako se ne bi odlagali postupci promjene operatora i prenosa broja.

(16) Postojeći operator daje krajnjim korisnicima, na njihov zahtjev, povraćaj cjelokupnog preostalog iznosa unaprijed plaćenih usluga, pri čemu može zaračunati naknadu samo ako je to utvrđeno ugovorom i ta naknada mora biti srazmjerna i primjerena stvarnim troškovima koji nastaju za postojećeg operatora prilikom isplate povraćaja.

(17) Agencija može da naloži operatoru, ako je to tehnički moguće, besplatno preusmjeravanje elektronske pošte ili pristup elektronskoj pošti nakon raskida ugovora, u vremenskom periodu koji Agencija smatra potrebnim i proporcionalnim.

(18) Bliži način, uslove i postupak ostvarivanja promjene operatora i usluge prenosivosti broja u fiksnoj i mobilnoj elektronskoj komunikacionoj mreži, obavještavanje i zaštitu krajnjih korisnika, pravila o naknadi koju krajnjim korisnicima plaćaju operatori u slučaju neispunjavanja obaveza utvrđenih ovim članom, kao i u slučaju odlaganja ili propuštanja rokova u postupku prenosa broja i promjene operatora ili zloupotrebe u postupku prenosa broja i promjene operatora, propisuje Agencija.

Jedinstveni evropski broj za hitne službe, drugi pozivni brojevi za pristup hitnim službama i e-poziv

Član 161

(1) Operatori javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju brojeva dužni su da omoguće svim krajnjim korisnicima pozive na jedinstveni evropski broj za hitne službe 112, SMS poruke na broj 112, tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu sa brojem 112, komunikaciju putem videopoziva i e-pozive na broj 112 (u daljem tekstu: pozivi na broj 112), kao i pozive na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama u Crnoj Gori u skladu sa planom numeracije, i to bez naknade i bez upotrebe bilo kakvog sredstva plaćanja, uključujući i sve javne telefonske govornice i uređaje za upućivanje e-poziva, što obuhvata i besplatno preusmjeravanje tih poziva na druge pozivne brojeve koje upotrebljavaju hitne službe.

(2) Organ državne uprave nadležan za poslove civilne zaštite (u daljnjem tekstu: nadležni organ za broj 112) odlukom može narediti pristup hitnim službama putem jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112 iz elektronskih komunikacionih mreža koje nijesu javno dostupne, ali se njima omogućuju pozivi prema javnim elektronskim komunikacionim mrežama, i to posebno ako privredni subjekat, koji je odgovoran za tu mrežu, ne obezbjeđuje jednostavan zamjenski pristup hitnoj službi.

(3) Operatori iz stava 1 ovog člana dužni su da omoguće krajnjim korisnicima sa invaliditetom pristup hitnim službama putem njihovih komunikacionih kanala na način koji je jednak pristupu drugih krajnjih korisnika, pri čemu posebno moraju obezbijediti komunikaciju prema hitnim službama upotrebom sinhronizovanog glasa i teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu), ili, ako je dostupan video poziv, upotrebom glasa, teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu) i video komunikacije koja je sinhronizovana kao usluga kompletnog razgovora, pri čemu se komunikacija prenosi najprimjerenijem PSAP-u.

(4) Najprimjereniji PSAP omogućiće odgovor na komunikaciju prema hitnim službama istim komunikacionim sredstvima kojima je uspostavljena ta komunikacija, i to upotrebom sinhronizovanog glasa i teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu), ili, ako je dostupan video poziv, upotrebom glasa, teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu) i video komunikacije koja je sinhronizirana kao usluga kompletnog razgovora.

(5) Agencija, u saradnji sa nadležnim organom za broj 112, hitnim službama i pružaocima elektronskih komunikacionih usluga, obezbjeđuje da operatori iz stava 1 ovog člana pružaju pristup hitnim službama putem najprimjerenijeg PSAP-a.

(6) Operatori iz stava 1 ovoga člana dužni su da nadležnom organu za broj 112 dostavljaju bez naknade sve raspoložive podatke o ostvarenim pozivima na broj 112, što posebno obuhvata podatke o imenu i prezimenu ili nazivu pozivaoca, pozivajućem broju, vremenu i trajanju poziva i lokaciji sa koje je upućen poziv na broj 112, i to odmah po prosljeđivanju tog poziva nadležnom organu za broj 112.

(7) Na zahtjev nadležnog organa za broj 112, koji se zasniva na zahtjevu službi nadležnih za sprovođenje aktivnosti traganja i spašavanja u skladu sa posebnim propisima, operatori iz stava 1 ovoga člana dužni su da nadležnom organu za broj 112 dostave i podatak o lokaciji lica za kojim je pokrenuta aktivnost traganja i spašavanja, a koje nije uputilo poziv na broj 112.

(8) Operatori iz stava 1 ovoga člana dužni su da postupaju sa pozivima na broj 112 na jednak način kao i prema drugim pozivnim brojevima za pristup hitnim službama koji se upotrebljavaju u Crnoj Gori, da obrađuju te pozive na način koji je najprimjereniji postojećem uređenju nacionalnog sistema hitnih službi i odgovorni su za ispravno usmjeravanje poziva na broj 112, kao i na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama.

(9) Zabranjena je svaka zloupotreba poziva na broj 112, kao i na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama, što posebno obuhvata sve vrste zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva.

(10) Agencija, u saradnji sa nadležnim organom za broj 112, na primjeren i javno dostupan način obavještava sve krajnje korisnike, a posebno krajnje korisnike koji putuju u države članice Evropske unije i krajnje korisnike sa invaliditetom, o svrsi, načinu upotrebe i pristupačnosti jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112.

(11) Operatori javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga dužni su da onemoguće sprečavanje prikaza pozivajućeg broja ka brojevima hitnih službi i broju 112 bez saglasnosti krajnjih korisnika.

(12) Bliži način upotrebe jedinstvenog evropskog broja za hitne službe 112 i e-poziva, tehničke i druge zahtjeve za operatore iz stava 1 ovog člana u ispunjavanju obaveza prema nadležnom organu za broj 112, način i uslove povezivanja svih hitnih službi u jedinstveni sistem za primanje i obradu poziva u hitnim situacijama, mjere kojima se obezbjeđuje da tokom putovanja u državu članicu Evropske unije krajnji korisnici sa invaliditetom imaju pristup hitnim službama uz jednake uslove kao i drugi krajnji korisnici, po mogućnosti bez prethodne prijave, način, oblik i rokove dostavljanja podataka o ostvarenim pozivima na broj 112, kriterijume kavaliteta usluge poziva na broj 112, način i uslove sprovođenja privremenog i trajnog ograničenja pružanja usluge u slučaju utvrđene zloupotrebe poziva na broj 112 i na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama, kao i kriterijume za tačnost i pouzdanost informacija o lokaciji pozivaoca, propisuje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove u saradnji sa nadležnim regulatornim tijelima, a, po potrebi, konsultuje BEREC.

Obaveza prenosa jednog ili više radio i/ili televizijskih programa

Član 162

(1) Agencija može, na osnovu odluke regulatornog organa za audiovizuelne medijske usluge i kad je to neophodno i svrsishodno, odrediti operatoru obavezu prenosa jednog ili više radio i/ili televizijskih programa u Crnoj Gori na državnom, regionalnom ili lokalnom nivou i dopunskih usluga, kao što su usluge pristupačnosti koje omogućavaju odgovarajući pristup krajnjim korisnicima sa invaliditetom, podaci kojima se podržavaju usluge programskog umrežavanja i elektronski programski vodiči, vodeći računa o načelima srazmjernosti i transparentnosti i javnom interesu.

(2) Obaveza prenosa iz stava 1 ovog člana određuje se operatorima kad značajan broj krajnjih korisnika koristi elektronsku komunikacionu mrežu tih operatora kao osnovni način prijema radio i televizijskih programa i ako je to neophodno radi ostvarivanja jasno određenih ciljeva od javnog interesa u oblasti javnog informisanja, koje utvrđuje regulatorni organ za audiovizuelne medijske usluge u skladu sa posebnim zakonom.

(3) Agencija svakih pet godina provjerava osnovanost određivanja obaveze iz stava 1 ovog člana.

XI. ZAŠTITA ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA

Ograničavanje nabavke i upotrebe opreme određenog proizvođača

Član 163

Radi zaštite i bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga, Vlada može donijeti odluku o ograničavanju nabavke i upotrebe opreme određenog proizvođača, za koju se smatra da može imati štetne posljedice po nacionalnu bezbjednost, uzimajući u obzir, pored ostalog:

1) bezbjednost najbitnijih i osjetljivih djelova mreža;

2) bezbjednost same opreme ili okruženja (instaliranje, interkonekcija, itd.);

3) rizik miješanja treće zemlje u lanac snabdijevanja tehnologijom;

4) rizik glavne zavisnosti od pojedinačnog snabdjevača;

5) rizici po nacionalnu bezbjednost.

Obavještavanje i evidencija povreda ličnih podataka u elektronskim komunikacijama

Član 164

(1) Operator je dužan da, bez odlaganja, obavijesti Agenciju i organ nadležan za zaštitu ličnih podataka o povredi podataka o ličnosti ili povredi privatnosti korisnika.

(2) U obavještenju iz stava 1 ovog člana naročito se navodi opis posljedica nastale povrede, kao i predložene ili preduzete mjere radi otklanjanja uzroka povrede.

(3) Operator je dužan da, bez odlaganja, obavijesti korisnika ako povreda ličnih podataka može štetno uticati na lične podatke ili privatnost korisnika.

(4) Obavještenje iz stava 3 ovog člana obavezno sadrži opis prirode povrede ličnih podataka, uz upućivanje korisnika na ovlašćeno lice operatora kod kojeg se mogu dobiti bliži podaci, kao i predlog mjera za ublažavanje negativnih posljedica povrede ličnih podataka.

(5) Operator je dužan da vodi evidenciju povreda ličnih podataka, koja sadrži podatke o uzroku povrede ličnih podataka, posljedicama nastale povrede i preduzetim mjerama zaštite.

(6) Podaci iz evidencije iz stava 5 ovog člana mogu se koristiti samo za namjene evidentiranja povrede ličnih podataka.

Povjerljivost komunikacija

Član 165

(1) Povjerljivost komunikacija, u smislu ovog zakona, odnosi se na:

1) sadržinu komunikacije;

2) podatke o korisniku;

3) podatke o saobraćaju i lokacijama koje se odnose na komunikacije;

4) neuspješno uspostavljanje komunikacije.

(2) Zabranjeno je slušanje, prisluškivanje, ostvarivanje uvida ili čuvanje sadržaja i podataka o komunikaciji, odnosno njen prekid ili nadzor od strane drugih lica, bez pristanka korisnika te komunikacije.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, radnje iz stava 2 ovog člana mogu se preduzimati isključivo ako su neophodne, odgovarajuće i proporcionalne mjerama zaštite nacionalne bezbjednosti, odbrane, radi sprečavanja vršenja krivičnog djela, istrage, otkrivanja i krivičnog gonjenja počinilaca krivičnih djela i neovlašćene upotrebe sistema za elektronske komunikacije, u slučajevima pružanja pomoći kod potrage i spašavanja ljudi, kao i kad je to neophodno radi zaštite života i zdravlja ljudi i imovine, u skladu sa zakonom.

(4) Zabrana iz stava 2 ovog člana ne odnosi se na snimanje komunikacija i sa njima povezanih podataka o saobraćaju koji služe u svrhu dokazivanja o komercijalnim transakcijama ili drugim poslovnim komunikacijama, na izričiti zahtjev korisnika ili u okviru rada hitnih službi koje primaju pozive u nevolji, radi njihove registracije i identifikacije.

(5) Dozvoljeno je tehničko skladištenje ili pristup sadržaju ili podacima o komunikaciji, bez pristanka korisnika te komunikacije, ako je jedina svrha da se izvrši prenos podataka preko javne elektronske komunikacione mreže ili u slučaju potrebe da, na zahtjev korisnika, operator pruži tu uslugu.

(6) Korišćenje javnih elektronskih komunikacionih mreža za čuvanje i pristup podacima i informacijama uskladištenim na terminalnoj opremi korisnika dozvoljeno je pod uslovom da je korisnik, nakon upoznavanja sa namjenom obrade i čuvanja podataka, za to dao saglasnost.

(7) Korisnik čiji se lični podaci obrađuju može opozvati saglasnost iz stava 5 ovog člana u svakom trenutku.

Podaci o krajnjem korisniku

Član 166

(1) Operator je dužan da, bez odlaganja, registruje krajnje korisnike usluga fiksne telefonije i korisnike svih usluga mobilne telefonije (post-paid i pre-paid), kao i interneta.

(2) Registracija iz stava 1 ovog člana obuhvata evidentiranje sljedećih podataka o krajnjim korisnicima: ime i prezime, adresa korisnika, jedinstveni matični broj, odnosno identfikacioni broj, poreski identifikacioni broj, naziv privrednog društva koje je krajnji korisnik i njegov organizacioni oblik; jedinstveni broj, odnosno jedinstveni matični broj ili broj pasoša za fizička lica (za strane državljane) i poreski i registarski broj za pravna lica i dodijeljeni pretplatnički broj, odnosno identifikaciju (ID) krajnjeg korisnika.

(3) Na zahtjev krajnjeg korisnika operator može evidentirati i sljedeće podatke: akademski, naučni ili stručni naziv korisnika i djelatnost korisnika i druge podatke, uz naknadu, ako se time ne šteti interes trećih lica.

(4) Podatke o krajnjem korisniku operator može da koristi samo u svrhu registracije, pripreme, zaključivanja, izvršavanja, izmjene ili raskida ugovora, obračunavanja usluga i za potrebe odgovaranja na zahtjeve nadležnih državnih organa, u skladu sa zakonom.

(5) Podaci iz st. 2 i 3 ovog člana mogu se koristiti radi uspostavljanja i vođenja imenika krajnjih korisnika i u druge svrhe samo uz izričitu saglasnost krajnjeg korisnika čiji se podaci obrađuju, uz obavezu operatora da na zahtjev korisnika izvrši ispravku njegovih ličnih podataka i pravo korisnika da opozove datu saglasnost u svakom trenutku.

(6) Operator je dužan da evidentirane podatke čuva za vrijeme trajanja ugovora i najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge.

(7) Operator je dužan da vodi i čuva evidenciju o pristupanju i korišćenju podataka korisnika, najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge, na osnovu koje se nedvosmisleno može utvrditi ko je, kad i za koju svrhu pristupao i koristio podatke o krajnjem korisniku.

(8) Način registracije korisnika usluga javnih elektronskih komunikacionih mreža propisuje Ministarstvo.

Podaci o saobraćaju

Član 167

(1) Obrađene i uskladištene podatke o saobraćaju, vezane za krajnje korisnike, operator je dužan da izbriše ili izmijeni na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem (neimenovani podaci), kad radi prenosa komunikacije nijesu više potrebni i ako ne postoji obaveza zadržavanja tih podataka iz člana 173 ovog zakona.

(2) Podaci o saobraćaju, koji služe za obračun troškova javnih elektronskih komunikacionih usluga korisnika tih usluga, kao i troškova interkonekcije, mogu se obrađivati samo do nastupanja zastarjelosti potraživanja, uz informisanje krajnjeg korisnika o namjeni i rokovima obrade podataka.

(3) Operator može, radi promocije i prodaje elektronskih komunikacionih usluga ili pružanja usluga sa dodatom vrijednošću, da obrađuje podatke u obimu i trajanju potrebnom za promociju i prodaju ili pružanje tih usluga, pod uslovom da ima prethodnu saglasnost krajnjeg korisnika na koga se ti podaci odnose.

(4) Saglasnost iz stava 3 ovog člana krajnji korisnik ima pravo da opozove u svakom trenutku.

(5) Obrada podataka o saobraćaju, u skladu sa st. 2 i 3 ovog člana, mora se ograničiti na lica koja su zaposlena i/ili imaju ovlašćenje od strane operatora koji se bavi naplaćivanjem usluga ili upravljanjem saobraćajem, pitanjima potrošača, otkrivanjem prevara, promocijom javnih elektronskih komunikacionih usluga ili pružanjem usluga sa dodatom vrijednošću i mora biti ograničena samo na ono što je neophodno u svrhe takvih aktivnosti.

(6) Za potrebe rješavanja sporova, naročito sporova u vezi interkonekcije ili naplaćivanja usluga, operatori su dužni da obavještenja o podacima o saobraćaju iz st. 1 do 4 ovog člana, u skladu sa posebnim propisima, učine dostupnim nadležnim organima.

(7) Operator je dužan da obavijesti krajnjeg korisnika o vrsti podataka o saobraćaju koji se obrađuju, kao i o trajanju obrade za namjene iz stava 2 ovog člana, a za namjene iz stava 3 ovog člana prije dobijanja saglasnosti.

Prikazivanje broja

Član 168

(1) Operator koji nudi prikazivanje pozivajućeg broja dužan je da omogući korisniku usluga, koji je uputio poziv, jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja pozivajućeg broja za svaki pojedinačni poziv ili za sve pozive.

(2) Operator koji nudi prikazivanje pozivajućeg broja dužan je da omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja pozivajućeg broja kod dolaznih poziva, uz razumnu upotrebu ove mogućnosti.

(3) Operator iz stava 1 ovog člana, kod koga se pozivajući broj prikazuje prije uspostavljanja poziva, dužan je da omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavan način odbijanja dolaznih poziva u slučaju kad je prikazivanje pozivajućeg broja zabranio korisnik usluga koji je uputio poziv.

(4) Operator koji nudi prikazivanje broja na koji je izvršeno preusmjeravanje dužan je da omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja broja na koji je izvršeno preusmjeravanje pozivajućem korisniku usluga.

(5) Odredbe st. 1, 2 i 3 ovog člana primjenjuju se i na dolazne i odlazne pozive prema drugim državama.

(6) Operator koji nudi prikazivanje pozivajućeg i/ili broja na koji je izvršeno preusmjeravanje dužan je da, na prikladan i javno dostupan način, obavijesti javnost o uslugama i mogućnostima iz st. 1 do 4 ovog člana.

(7) Operator može da privremeno ograniči mogućnost zabrane prikazivanja pozivajućeg broja, na zahtjev krajnjeg korisnika koji traži da se uđe u trag uznemiravajućim ili zlonamjernim pozivima, pri čemu će operator podatke o identifikaciji korisnika koji poziva obraditi, uskladištiti i učiniti dostupnim, u skladu sa posebnim zakonom.

(8) Operator je dužan da krajnjim korisnicima, uzimajući u obzir raspoložive tehničke mogućnosti, besplatno omogući pristup dodatnim uslugama, a naročito usluzi identifikacije dolaznog poziva.

(9) Listu dodatnih usluga iz stava 8 ovog člana utvrđuje Agencija.

Podaci o lokaciji koji nijesu podaci o saobraćaju

Član 169

(1) Podatke o lokaciji koji nijesu podaci o saobraćaju, operator može obrađivati kad se ti podaci izmijene na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem (neimenovani podaci) ili uz saglasnost korisnika, na način i u vremenu koje je neophodno za pružanje usluga sa dodatom vrijednošću.

(2) Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na podatke o lokaciji koji se zadržavaju u skladu sa članom 174 ovog zakona.

(3) Prije dobijanja saglasnosti iz stava 1 ovog člana, operator je dužan da korisnika upozna sa vrstom podataka o lokaciji koji će biti obrađeni, a koji nijesu podaci o saobraćaju, trajanju obrade i o mogućnosti prenosa trećim licima, u svrhu pružanja usluga sa dodatom vrijednošću.

(4) Operator je dužan da omogući korisnicima da u svakom trenutku odustanu od saglasnosti za obradu podataka.

(5) Korisniku koji je dao saglasnost za obradu podataka o lokaciji, koji nijesu i podaci o saobraćaju, mora se ostaviti mogućnost da na jednostavan način i bez naknade privremeno odbije obradu tih podataka prilikom svake konekcije na komunikacionu mrežu ili svakog prenosa sadržaja.

(6) Obradu podataka o lokaciji, koji nijesu podaci o saobraćaju, mogu da vrše samo lica koja ovlasti operator i koja se nalaze u Crnoj Gori ili treće lice koje pruža usluge sa dodatom vrijednošću koje se nalazi u Crnoj Gori i mora biti ograničena na najmanju mjeru neophodnu za pružanje usluga sa dodatom vrijednošću.

Neželjene komunikacije

Član 170

(1) Upotreba automatskih govornih uređaja za pozive prema korisniku bez ljudskog posredovanja (pozivni automati), faks aparata ili elektronske pošte, uključujući SMS ili multimedijalnih poruka (u daljem tekstu: MMS poruke) za pozive prema korisniku, radi direktnog marketinga, dozvoljena je samo uz prethodno pribavljenu saglasnost korisnika.

(2) U javnim komunikacionim mrežama zabranjeno je svako lažno predstavljanje pozivajućeg broja ili pošiljaoca SMS i MMS poruke.

(3) Pravno ili fizičko lice, bez obzira na saglasnost korisnika iz stava 1 ovog člana, kontakt podatke za elektronsku poštu koje dobije od svojih kupaca može koristiti radi reklamiranja i prodaje proizvoda i usluga, pod uslovom da je kupcu omogućio da, na jednostavan način i bez naknade, da primjedbe ili odbije korišćenje svojih elektronskih kontakt podataka u te svrhe, tokom njihovog prikupljanja ili prilikom dobijanja svake poruke, u slučaju da korisnik nije prethodno odbio takvu upotrebu podataka.

(4) Nije dozvoljeno slanje elektronske pošte radi reklamiranja ili podsticanja primaoca da posjećuje internet stranice na kojima se pogrešno prikazuje ili prikriva identitet pošiljaoca ili bez tačne adrese na koju primalac može poslati zahtjev da se sa tom komunikacijom prestane.

(5) Pravno ili fizičko lice koje je od svojih kupaca prikupilo kontakt podatke za elektronsku poštu (SMS ili MMS, pozivi prema korisniku u cilju marketinga) ne smije iste ustupati ili dati drugom pravnom ili fizičkom licu.

Neželjene komunikacije zloupotrebom elektronske pošte

Član 171

(1) Operator je dužan da na prikladan i javno dostupan način objavi adresu elektronske pošte za prijavu zloupotreba i da odgovori na svaki prigovor u vezi sa zloupotrebom elektronske pošte, u roku od osam dana od dana prijema tog prigovora putem elektronske pošte.

(2) Operator je dužan da ugovorom obaveže svoje krajnje korisnike na zabranu slanja neželjene elektronske pošte u skladu sa članom 170 ovog zakona i st. 1, 3, 4, 5 i 6 ovog člana, kao i na preduzimanje odgovarajućih mjera radi sprečavanja zloupotreba korisničkog naloga elektronske pošte.

(3) Kad operator primi pisanu prijavu, sa navedenim datumom i okvirnim vremenom, da je krajnji korisnik poslao neželjenu elektronsku poruku ili da je korisnički nalog elektronske pošte bio zloupotrijebljen, dužan je da utvrdi činjenično stanje i, u zavisnosti od stepena pričinjene zloupotrebe, upozori krajnjeg korisnika ili privremeno onemogući upotrebu korisničkog naloga elektronske pošte o čemu, bez odlaganja, obavještava krajnjeg korisnika u pisanom obliku.

(4) Ako krajnji korisnik ponavlja kršenje obaveze iz stava 2 ovog člana utvrđene ugovorom, operator ima pravo da trajno izbriše korisnički nalog elektronske pošte i raskine ugovor, u skladu sa odredbama tog ugovora i opštim uslovima pružanja usluga.

(5) Odredbe st. 2, 3 i 4 ovog člana ne primjenjuju se na krajnjeg korisnika za kojeg se utvrdi da je zloupotrebu pripadajućeg korisničkog naloga elektronske pošte prouzrokovalo treće lice, osim u slučaju kad krajnji korisnik nije postupio u skladu sa upozorenjima operatora za preduzimanje mjera zaštite.

(6) Bliže uslove i način sprečavanja i suzbijanja zloupotreba i prevara u pružanju usluga elektronske pošte, kao i izvršavanje obaveza operatora i krajnjih korisnika propisuje Agencija, u saradnji sa organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka.

Presrijetanje komunikacija

Član 172

(1) Operator je dužan da o svom trošku obezbijedi neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju presrijetanje komunikacija, u skladu sa članom 165 stav 3 ovog zakona, kao i da dokaze da je obezbijedio te uslove dostavi Agenciji.

(2) Operator koji vrši tehničku i programsku nadogradnju u svojoj mreži ili implementaciju novih elektronskih komunikacionih usluga koji imaju uticaj na presrijetanje komunikacija koje se vrši u skladu sa zakonom, dužan je da o toj nadogradnji ili implementaciji obavijesti organe nadležne za presrijetanje komunikacija, najmanje šest mjeseci prije nadogradnje svoje mreže, odnosno implementacije novih usluga.

(3) Organi koji vrše presrijetanje komunikacija u skladu sa zakonom, dužni su da sa podacima do kojih na taj način dođu u obavljanju poslova iz okvira svoje nadležnosti postupaju u skladu sa posebnim zakonom.

(4) Neophodne tehničke i organizacione uslove iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove i Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore.

Obaveza zadržavanja podataka

Član 173

(1) Operator je dužan da zadržava podatke o elektronskim komunikacijama iz člana 174 ovog zakona, za potrebe odbrane i nacionalne bezbjednosti, kao i radi sprečavanja vršenja krivičnog djela, istrage, otkrivanja i krivičnog gonjenja počinilaca krivičnih djela i kad je to neophodno kod pružanja pomoći kod potrage i spašavanja ljudi, zaštite života i zdravlja ljudi i imovine, u skladu sa zakonom.

(2) Operator je dužan da zadrži podatke iz člana 174 ovog zakona u izvornom obliku ili kao podatke obrađene tokom rada elektronskih komunikacionih mreža i usluga.

(3) Obaveza iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na podatke koji otkrivaju sadržaj elektronske komunikacije.

(4) Operator je dužan da, u svojoj mreži, o svom trošku, obezbijedi neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju nadležnim organima preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju korisnika.

(5) Period zadržavanja podataka iz stava 1 ovog člana je jedna godina od dana obavljene komunikacije, osim podataka o lokaciji terminalne opreme koji se ne odnose na podatke o saobraćaju, koji se zadržavaju 15 dana od dana kad su evidentirani ili registrovani u mreži.

(6) Operator koji zadržava podatke u skladu sa stavom 1 ovog člana, dužan je da vodi evidenciju, bez navođenja ličnih podatka, o zahtjevima za korišćenje zadržanih podataka, u toku jedne kalendarske godine, kao i statističke podatke o broju ispunjenih zahtjeva za korišćenje zadržanih podataka, broju zahtjeva koji nijesu mogli biti izvršeni, odnosno broju kašnjenja prilikom dostavljanja podataka.

(7) Evidencija iz stava 6 ovog člana vodi se u pisanom ili elektronskom obliku, a naročito sadrži i informacije o:

1) aktu koji predstavlja pravni osnov za korišćenje zadržanih podataka;

2) vremenu koje je proteklo od dana od kad su podaci zadržani do dana kad su podaci zatraženi;

3) datumu i vremenu dostavljanja zadržanih podataka, odnosno kad su podaci učinjeni dostupnim;

4) vrsti ličnih podataka koji su dostavljeni, odnosno kad su podaci učinjeni dostupnim.

(8) Neophodne tehničke i organizacione uslove iz stava 4 ovog člana i dozvoljeno kašnjenje od prijema zahtjeva do prenosa zadržanih podataka nadležnom organu propisuje organ državne uprave nadležan za unutrašnje poslove.

Kategorije podataka koje treba zadržati

Član 174

(1) Obaveza zadržavanja podataka iz člana 173 ovog zakona obuhvata sljedeće vrste podataka potrebnih za:

1) praćenje i utvrđivanje izvora i odredišta komunikacije;

2) utvrđivanje lokacije opreme učesnika komunikacije;

3) utvrđivanje datuma, vremena i trajanja komunikacije;

4) utvrđivanje vrste komunikacije;

5) utvrđivanje komunikacione opreme korisnika ili opreme koja je korišćena u svrhu komunikacije, a koja je dostupna operatoru;

6) utvrđivanje lokacije kod terminalne mobilne komunikacione opreme.

(2) Obaveza zadržavanja podataka iz stava 1 ovog člana odnosi se i na podatke o neuspješnim pozivima.

(3) Neuspješan poziv u smislu stava 2 ovog člana je komunikacija u kojoj je telefonski poziv uspješno uspostavljen, ali bez javljanja pozvane strane ili je komunikaciju prekinula sama mreža usljed postojanja određenih ograničenja.

(4) Bliže kategorije podataka iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

Sigurnost zadržanih podataka

Član 175

(1) Operator je dužan da:

1) obezbijedi da zadržani podaci budu istog kvaliteta i istog stepena sigurnosti i zaštite kao odgovarajući podaci na mreži;

2) obezbijedi odgovarajućim tehničkim i organizacionim mjerama da zadržani podaci budu zaštićeni od nezakonitog ili slučajnog uništavanja, slučajnog gubitka ili izmjene, neovlašćenog ili nezakonitog čuvanja, obrade, pristupa ili otkrivanja;

3) obezbijedi odgovarajućim tehničkim i organizacionim mjerama da zadržanim podacima mogu pristupiti isključivo lica ovlašćena od operatora;

4) zadržane podatke, osim podataka kojima je pristupljeno i koji su sačuvani, uništi na kraju propisanog perioda zadržavanja.

(2) Kontrolu nad sprovođenjem mjera iz stava 1 ovog člana vrši organ nadležan za zaštitu ličnih podataka.

XII. AGENCIJA

Status Agencije

Član 176

(1) Agencija je samostalni pravni subjekt i funkcionalno je nezavisna od državnih organa, organa državne uprave,

organa lokalne samouprave i organa lokalne uprave, kao i od pravnih i fizičkih lica koja pružaju elektronske komunikacione mreže i/ili usluge ili povezanu opremu.

(2) Država je dužna da, u slučaju kad je u njenom vlasništvu ili pod kontrolom privredni subjekt koji se bavi pružanjem elektronske komunikacione mreže i/ili usluge ili povezane opreme osigura efikasnu strukturnu razdvojenost funkcije nezavisnog regulatornog organa od aktivnosti povezanih sa vlasništvom ili kontrolom nad tim privrednim subjektom.

(3) Agencija u vršenju regulatornih poslova ne smije da traži niti prima uputstva od organa i lica iz stava 1 ovog člana.

(4) Zabranjen je svaki oblik uticaja na rad Agencije koji bi mogao ugroziti njenu samostalnost i nezavisnost.

(5) Osnivač Agencije je država.

(6) Agencija stiče svojstvo pravnog lica upisom u Centralni registar privrednih subjekata.

Međunarodna saradnja i primjena standarda

Član 177

(1) Radi razmjene iskustava, unapređivanja rada i usklađivanja sa međunarodnim standardima, Agencija učestvuje u radu BEREC-a, Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU), Evropske konferencije poštanskih i telekomunikacionih uprava (CEPT), Grupe za planiranje radio-frekvencijskog spektra (RSPG), kao i drugih međunarodnih institucija.

(2) Agencija prilikom donošenja odluka u skladu sa zakonom u najvećoj mjeri uzima u obzir propise, smjernice, mišljenja, preporuke, zajedničke stavove, najbolju praksu i metodologije koje su donijeli Evropska komisija i BEREC.

(3) Nadležni organi državne uprave dužni su da, u postupcima zaključivanja, odnosno pristupanja međunarodnim ugovorima u oblasti elektronskih komunikacija, pribave mišljenje Agencije.

Saradnja sa drugim nadležnim organima

Član 178

(1) Agencija, u oblasti elektronskih komunikacija, naročito sarađuje sa:

1) Ministarstvom, u sprovođenju ovog zakona;

2) nezavisnim organom nadležnim za zaštitu konkurencije, podnošenjem zahtjeva za davanje mišljenja i predlaganjem i pokretanjem postupka pred tim organom u slučajevima sprečavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije na tržištu, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita konkurencije na tržištu;

3) organom državne uprave nadležnim za zaštitu potrošača, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača;

4) organom državne uprave nadležnim za poslove planiranja prostora i izgradnje objekata, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata;

5) organom državne uprave nadležnim za poslove zaštite životne sredine, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita životne sredine;

6) regulatornim organom nadležnim za oblast audiovizuelnih medijskih usluga, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju mediji i oblast audiovizuelnih medijskih usluga;

7) organom nadležnim za zaštitu ličnih podataka, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti;

8) organima državne uprave i organima uprave nadležnim za prevenciju, odnosno zaštitu od ugrožavanja bezbjednosti informacionih sistema, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju informaciona bezbjednost, zaštita kritične informatičke infrastrukture i slobodan pristup informacijama;

9) organima državne uprave nadležnim za unutrašnje poslove, informaciono društvo i sajber bezbjednost, nacionalnu bezbjednost i odbranu, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuju unutrašnji poslovi, informaciono društvo i sajber bezbjednost, nacionalna bezbjednost i odbrana;

10) organom državne uprave nadležnim za državne puteve, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuju poslovi upravljanja, izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite državnih puteva;

11) drugim nadležnim organima, u svrhu sprovođenja ovog zakona.

(2) Organi iz stava 1 ovog člana dužni su da, prilikom saradnje, sa ličnim podacima postupaju u skladu sa Regulativom (EU) 2016/679 Evropskog parlamenta i Savjeta o zaštiti fizičkih lica u vezi sa obradom ličnih

podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka i o prestanku važenja Direktive 95/46/EZ (Opšta regulativa o zaštiti podataka), kao i da podatke koje razmjenjuju koriste isključivo u svrhe za koje su im dostavljeni, vodeći računa o povjerljivosti tih podataka.

Nadležnost Agencije

Član 179

(1) Agencija sprovodi svoje nadležnosti u skladu sa načelima zakonitosti, nepristrasnosti, objektivnosti, ekonomičnosti, efikasnosti i javnosti rada.

(2) Agencija:

1) donosi propise i akte, planove i programe, na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom;

2) priprema stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada i Ministarstvo na osnovu ovog zakona;

3) vrši nadzor nad sprovođenjem obaveza po osnovu upisa u registar operatora i donosi odluku o zabrani pružanja elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga;

4) vrši regulaciju i nadzor cijena i opštih uslova poslovanja operatora na tržištu elektronskih komunikacionih mreža i/ili usluga u skladu sa ovim zakonom;

5) donosi plan numeracije i kontroliše njegovu primjenu;

6) priprema predlog plana namjene radio-frekvencijskog spektra i kontroliše njegovu primjenu;

7) donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu;

8) upravlja radio-frekvencijskim spektrom, numeracijom i obezbjeđuje prenosivost broja između operatora;

9) preduzima mjere radi obezbjeđenja efektivnog i efikasnog korišćenja radio-frekvencija i numeracije;

10) vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra;

11) podstiče racionalno korišćenje elektronske komunikacione infrastrukture, radio-frekvencijskog spektra i numeracije;

12) sprovodi postupke dodjele radio-frekvencija i numeracije;

13) izdaje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i numeracije i odlučuje o izmjeni, oduzimanju, prestanku i produženju perioda važenja odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i numeracije i o prenosu i iznajmljivanju prava korišćenja radio-frekvencija;

14) vrši prekograničnu koordinaciju korišćenja radio-frekvencija sa nadležnim organima drugih država;

15) vodi i održava registre i baze podataka;

16) utvrđuje visinu godišnjih naknada koje plaćaju pravna i fizička lica;

17) donosi odluke u vezi sa utvrđivanjem relevantnih tržišta, sprovođenjem analize tržišta, određivanjem i ukidanjem regulatornih obaveza operatorima sa značajnom tržišnom snagom i daje mišljenje nadležnom organu za zaštitu konkurencije u vezi sa ocjenjivanjem koncentracije, pripajanja i spajanja ili drugog oblika zajedničkog ili usklađenog djelovanja operatora;

18) sprovodi analizu relevantnih tržišta, određuje operatore sa značajnom tržišnom snagom i preduzima regulatorne mjere za sprečavanje negativnih efekata značajne tržišne snage operatora;

19) redovno objavljuje podatke o pokazateljima razvoja tržišta;

20) redovno sprovodi postupak geografskog pregleda dostupnosti;

21) donosi odluke o određivanju prava i obaveza u vezi sa geografskim pregledom dostupnosti i procjenom dostupnosti širokopojasnih mreža u budućnosti, uključujući i mreže veoma velikog kapaciteta;

22) nadzire razvoj tržišta i tržišne konkurencije u vezi sa otvorenim pristupom internetu;

23) prati razvoj univerzalne usluge, upravlja prikupljanjem naknada za finansiranje univerzalne usluge, određuje operatora univerzalne usluge, utvrđuje postojanje neopravdanog finansijskog opterećenja za operatora univerzalne usluge i obračunava neto trošak obaveze pružanja univerzalne usluge;

24) rješava sporove između operatora na tržištu elektronskih komunikacionih mreža i usluga;

25) rješava po zahtjevu krajnjih korisnika za vansudsko rješavanje spora, razmatra inicijative i utvrđuje postupak zaštite interesa i prava korisnika;

26) utvrđuje tehničke uslove za dodjelu prava za pružanje usluga emitovanja i/ili distribucije radijskih i televizijskih programa, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast audiovizuelnih medijskih usluga;

27) zaključuje ugovore iz oblasti elektronskih komunikacija na bilateralnom ili multilateralnom nivou, na osnovu dobijenog ovlašćenja;

28) vrši inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona;

29) vrši nadzor nad izvršavanjem obaveza operatora u vanrednim situacijama;

30) sarađuje i zaključuje odgovarajuće sporazume o saradnji sa nadležnim organima, organizacijama i institucijama u Crnoj Gori, kao i sa regulatornim organima drugih država radi olakšavanja sprovođenja svojih regulatornih nadležnosti a u okviru svojih nadležnosti učestvuje i u radu upravnih i radnih tijela nadležnih evropskih i međunarodnih organizacija i institucija u oblasti elektronskih komunikacija i upravljanja ograničenim resursima;

31) ispituje tržište i javno mnjenje i sprovodi javne konsultacije;

32) priređuje javna savjetovanja i stručne skupove, kao i sprovodi istraživanja tržišta i javnog mnjenja u vezi sa pojedinim pitanjima iz oblasti elektronskih komunikacija;

33) propisuje, analizira i nadzire tehničke i organizacione mjere za zaštitu bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža i usluga;

34) obavlja i druge poslove, u skladu sa zakonom.

(3) Agencija može, prilikom donošenja odluka, angažovati stručna lica za pripremu odgovarajućih mišljenja, analiza i sl.

Organi Agencije

Član 180

Organi Agencije su Savjet i direktor.

Nadležnosti Savjeta

Član 181

Savjet:

1) donosi statut Agencije;

2) donosi podzakonske akte u skladu sa ovim zakonom;

3) donosi planove raspodjele radio-frekvencija;

4) donosi plan adresiranja i plan numeracije;

5) donosi godišnji izvještaj o radu i finansijski izvještaj Agencije;

6) donosi godišnji plan rada i finansijski plan Agencije;

7) imenuje i razrješava direktora;

8) imenuje nezavisnog revizora finansijskih izvještaja Agencije;

9) dostavlja Skupštini Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj Agencije;

10) donosi poslovnik;

11) donosi odluke o visini naknada koju plaćaju fizička i pravna lica;

12) obavlja druge poslove, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje poštanska djelatnost i statutom Agencije.

Članovi Savjeta

Član 182

(1) Savjet ima pet članova, od kojih je jedan predsjednik, koji svoju funkciju u Savjetu obavljaju profesionalno.

(2) Za člana Savjeta može biti imenovano lice koje je crnogorski državljanin sa prebivalištem u Crnoj Gori i koje, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa u skladu sa zakonom, ispunjava i sljedeće uslove:

1) ima VII1 nivo kvalifikacije obrazovanja (240 kredita CSPK-a) i završen studijski program u oblasti elektrotehnike, poštanskog saobraćaja, ekonomije ili prava;

2) ima najmanje dvanaest godina radnog iskustva u oblasti elektronskih komunikacija i/ili poštanske djelatnosti;

3) ima ostvarene značajne i priznate radove u oblasti elektronskih komunikacija i/ili poštanske djelatnosti;

4) ima aktivno znanje najmanje jednog stranog jezika.

(3) Za svoj rad Savjet odgovara Skupštini.

Imenovanje i mandat članova Savjeta

Član 183

(1) Članove i predsjednika Savjeta imenuje Skupština, vodeći računa o rodnoj ravnopravnosti.

(2) Predlog za imenovanje članova Savjeta Skupštini podnosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada), nakon sprovedenog postupka po javnom pozivu za imenovanje članova Savjeta (u daljem tekstu: javni poziv).

(3) Mandat članova Savjeta traje pet godina.

(4) Isto lice može biti imenovano za člana Savjeta najviše dva puta, računajući i mandat u svojstvu predsjednika Savjeta.

Sprečavanje sukoba interesa

Član 184

Predsjednik i članovi Savjeta ne mogu biti:

1) poslanici i odbornici;

2) lica koja bira, imenuje ili postavlja Predsjednik Crne Gore, Skupština, Vlada ili skupština jedinice lokalne samouprave;

3) funkcioneri političkih stranaka (predsjednici stranaka, članovi predsjedništava, njihovi zamjenici, članovi izvršnih i glavnih odbora, kao i drugi stranački funkcioneri);

4) lica koja su bračni ili vanbračni supružnici, partneri u zajednici života lica istog pola lica iz tač. 1 do 3 ovog stava ili su sa njima u krvnom srodstvu u pravoj liniji, a u pobočnoj liniji do drugog stepena, srodnici po tazbini do prvog stepena, usvojilac i usvojenik;

5) članovi organa upravljanja, vlasnici, akcionari ili vlasnici udjela, kao i lica koja su u radnom odnosu ili obavljaju druge poslove u pravnim licima na koja se primjenjuje ovaj zakon ili zakon kojim je uređena oblast poštanske djelatnosti.

Javni poziv za članove Savjeta

Član 185

(1) Javni poziv objavljuje posebna komisija (u daljem tekstu: Komisija), koju obrazuje Vlada.

(2) Komisija objavljuje javni poziv najkasnije 180 dana prije isteka mandata članu Savjeta, odnosno neposredno po razrješenju člana Savjeta.

(3) Javni poziv objavljuje se u najmanje jednom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i naročito sadrži uslove i kriterijume za izbor kandidata za članove Savjeta, kao i spisak potrebne dokumentacije.

(4) Uz dokumentaciju iz stava 3 ovog člana, kandidat obavezno dostavlja i pisanu izjavu o nepostojanju sukoba interesa u smislu člana 184 ovog zakona, odnosno izjavu kojom se, u slučaju imenovanja za predsjednika ili člana Savjeta, obavezuje da će, u roku od 30 dana od dana imenovanja, otkloniti razloge eventualnog sukoba interesa.

Komisija

Član 186

(1) Komisiju čine:

1) jedan predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove elektronskih komunikacija;

2) jedan predstavnik Agencije;

3) dva predstavnika akademske zajednice;

4) jedan predstavnik civilnog sektora koji se bavi pitanjima zaštite potrošača.

(2) Komisija provjerava da li kandidati za članove Savjeta ispunjavaju uslove za imenovanje, obavlja intervju sa kandidatima koji te uslove ispunjavaju i dostavlja Vladi rang listu kandidata za imenovanje za članove Savjeta, na kojoj treba jasno da naznači koji kandidati ispunjavaju uslove da budu imenovani za predsjednika Savjeta.

(3) U slučaju kad svi prijavljeni kandidati za članove Savjeta ispunjavaju uslove iz člana 182 stav 2 ovog zakona, prilikom utvrđivanja rang liste kandidata koji ispunjavaju uslove za imenovanje za članove Savjeta, Komisija uzima u obzir sljedeće kriterijume:

1) dužinu i vrstu radnog iskustva;

2) posebne specijalizacije iz oblasti elektronskih komunikacija ili poštanske djelatnosti.

(4) Komisija je dužna da u roku od 30 dana od dana isteka javnog poziva dostavi Vladi obrazloženi predlog rang liste kandidata za predsjednika i članove Savjeta Agencije.

(5) Vlada u roku od 30 dana od dana prijema predloga iz stava 4 ovog člana dostavlja Skupštini predlog za imenovanje predsjednika i članova Savjeta, sa rang listom.

Integritet i nezavisnost članova Savjeta

Član 187

(1) Članovi Savjeta dužni su da postupaju na način kojim ne umanjuju lični ugled ili ugled Agencije niti dovode u pitanje samostalnost i nezavisnost u obavljanju svojih dužnosti, odnosno samostalnost i nezavisnost Agencije.

(2) Članovi Savjeta dužni su da postupaju savjesno, nepristrasno, transparentno i u skladu sa etičkim načelima i pravilima struke, kao i da svoje dužnosti obavljaju u skladu sa zakonom.

Prestanak mandata člana Savjeta

Član 188

(1) Članu Savjeta mandat prestaje:

1) istekom vremena na koje je imenovan;

2) podnošenjem pisane ostavke Skupštini;

3) razrješenjem.

(2) Član Savjeta kome je prestao mandat nastavlja sa obavljanjem funkcije člana Savjeta do imenovanja novog člana Savjeta u skladu sa ovim zakonom, osim u slučajevima iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana.

Razrješenje članova Savjeta

Član 189

(1) Skupština će razriješiti predsjednika ili člana Savjeta, prije isteka mandata, ako:

1) je pravosnažno osuđen za krivično djelo na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci, u periodu dok traju pravne posljedice osude ili ako je osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije;

2) ne izvršava ili nesavjesno, neblagovremeno ili nemarno obavlja svoju dužnost;

3) svojim ponašanjem i radom dovede u pitanje nezavisnost i ugled Agencije;

4) je pravosnažnom odlukom lišen poslovne sposobnosti;

5) se utvrdi da je nastao sukob interesa u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje sukoba javnog i privatnog interesa;

6) se utvrdi da je prilikom podnošenja prijave na javni poziv za imenovanje predsjednika ili člana Savjeta dao netačne podatke ili je propustio da pruži podatke o okolnostima bitnim za imenovanje.

(2) Predlog za razrješenje predsjednika ili člana Savjeta Skupštini podnosi Vlada.

(3) Vlada je dužna da, prije podnošenja predloga iz stava 2 ovog člana, utvrdi sve relevantne okolnosti, kao i da omogući predsjedniku ili članu Savjeta čije razrješenje predlaže da se izjasni o tim okolnostima.

(4) Odluka o razrješenju, sa obrazloženjem, objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

(5) Protiv odluke iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Rad Savjeta

Član 190

(1) Savjet odlučuje na sjednicama.

(2) Predsjednik Savjeta saziva sjednice Savjeta, predsjedava radom Savjeta, potpisuje odluke i druga akta koja donosi Savjet Agencije, a u njegovom odsustvu zamjenjuje ga član Savjeta koga izabere Savjet.

(3) Savjet odlučuje većinom glasova od ukupnog broja članova Savjeta.

(4) Bliži način rada Savjeta uređuje se poslovnikom Savjeta.

Nadležnosti direktora

Član 191

(1) Direktor obavlja svoju funkciju u Agenciji profesionalno.

(2) Direktor:

1) predstavlja i zastupa Agenciju;

2) odgovara za zakonitost rada Agencije i organizuje rad stručnih službi Agencije;

3) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Agenciji;

4) predlaže Savjetu godišnji plan rada i finansijski plan, izvještaj o radu i finansijski izvještaj i druge opšte i pojedinačne akte;

5) izvršava odluke Savjeta;

6) stara se o obezbjeđivanju javnosti rada Agencije;

7) vrši i druge poslove u skladu sa zakonom i statutom Agencije.

(3) Direktor za svoj rad odgovara Savjetu.

Imenovanje i mandat direktora

Član 192

(1) Direktora imenuje Savjet, na osnovu javnog konkursa.

(2) Za direktora može biti imenovano lice koje ispunjava uslove iz člana 182 stav 2 ovog zakona.

(3) Mandat direktora traje četiri godine.

(4) Isto lice može biti imenovano za direktora najviše dva puta.

Javni konkurs

Član 193

(1) Savjet je dužan da raspiše javni konkurs za imenovanje direktora najmanje 90 dana prije isteka mandata direktora, odnosno neposredno po njegovom razrješenju.

(2) Javni konkurs iz stava 1 ovog člana objavljuje se u najmanje jednom štampanom mediju koji se distribuira na teritoriji Crne Gore i naročito sadrži uslove za izbor kandidata za direktora, kao i spisak potrebne dokumentacije.

(3) Uz dokumentaciju iz stava 2 ovog člana, kandidat obavezno dostavlja i pisanu izjavu iz člana 185 stav 4 ovog zakona.

(4) Odluka o imenovanju izvršnog direktora objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

(5) Protiv odluke iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Prestanak mandata i razrješenje direktora

Član 194

(1) Direktoru mandat prestaje istekom vremena na koje je imenovan, podnošenjem pisane ostavke Savjetu ili razrješenjem.

(2) Na razrješenje direktora prije isteka mandata shodno se primjenjuje odredba člana 189 stav 1 ovog zakona.

(3) Odluku o razrješenju direktora donosi Savjet.

(4) Odluka iz stava 3 ovog člana, sa obrazloženjem, objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore".

(5) Protiv odluke iz stava 3 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Statut Agencije

Član 195

Agencija ima statut kojim se naročito uređuju: način obavljanja djelatnosti od javnog interesa u skladu sa zakonom, nadležnosti i djelokrug poslova organa i stručnih službi Agencije, način donošenja opštih i drugih akata, unutrašnja organizacija i druga pitanja od značaja za rad Agencije, u skladu sa zakonom.

Godišnji plan rada i finansijski plan Agencije

Član 196

(1) Godišnji plan rada Agencije sadrži podatke o ciljevima, indikatorima uspješnosti i aktivnostima koje su potrebne za realizaciju tih ciljeva, kao i srednjoročne planove i politike Agencije.

(2) U postupku izrade godišnjeg plana rada Agencija je dužna da obavi konsultacije sa operatorima i drugim zainteresovanim subjektima na tržištu elektronskih komunikacija i poštanskih usluga.

(3) Finansijskim planom Agencije projektuju se ukupni prihodi i rashodi neophodni za realizaciju godišnjeg plana rada, uključujući i rezerve za nepredviđene izdatke, razdvojene po oblastima: regulacija i nadzor tržišta elektronskih komunikacija, regulacija i nadzor tržišta poštanskih usluga i upravljanje i nadzor korišćenja ograničenih resursa, u skladu sa aktivnostima predviđenim godišnjim planom rada.

(4) Agencija je dužna da prilikom planiranja rezerve za nepredviđene izdatke naročito uzme u obzir sudske postupke koji su pokrenuti protiv Agencije u prethodnom periodu, kao i materijalne troškove koji mogu nastati u vezi sa tim postupcima na teret Agencije.

(5) Finansijskim planom Agencije definiše se i namjena korišćenja sredstava koji predstavljaju razliku između ukupnog ostvarenog prihoda i ukupno ostvarenih rashoda u prethodnoj kalendarskoj godini.

Godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj Agencije

Član 197

(1) Godišnji izvještaj o radu Agencije sadrži: prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa i donesenih odluka; podatke o realizaciji ciljeva iz programa rada; ocjenu stanja i mjera koje su preduzete za unapređenje stanja tržišta elektronskih komunikacija.

(2) Godišnji finansijski izvještaj Agencije sadrži izvještaj o ljudskim i finansijskim resursima i načinu na koji su ti resursi raspoređeni u godini na koju se izvještaj odnosi, kao i ukupni iznos naplaćenih naknada u skladu sa zakonom i ukupni iznos administrativnih troškova Agencije.

(3) Godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj Agencije, uz izvještaj nezavisnog revizora, podnose se do kraja maja tekuće za prethodnu godinu.

Finansiranje Agencije i odvojeno računovodstvo

Član 198

(1) Izvori finansiranja Agencije utvrđuju se na način kojim se obezbjeđuje stabilno i predvidljivo poslovanje Agencije, u skladu sa zakonom, a obezbjeđuju se iz prihoda od:

1) godišnje naknade za vršenje poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija;

2) godišnje naknade za korišćenje radio-frekvencija;

3) godišnje naknade za korišćenje numeracije;

4) ostalih naknada i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

(2) Naknade iz stava 1 ovog člana, u ukupnom iznosu, pokrivaju administrativne troškove nastale prilikom vršenja poslova regulacije i nadzora tržišta elektronskih komunikacija, upravljanja i nadzora korišćenja radio-frekvencija, odnosno numeracije, kao i posebnih obaveza propisanih ovim zakonom i drugih regulatornih poslova Agencije.

(3) Naknade iz stava 1 ovog člana moraju biti objektivne, transparentne i proporcionalne, odnosno utvrđene na način kojim se na najmanju moguću mjeru svode dodatni administrativni troškovi i pripadajuće naknade.

(4) Agencija vodi odvojeno računovodstvo za sredstva koja se koriste za obavljanje poslova u oblasti elektronskih komunikacija i prihode ostvarene po tom osnovu od sredstava koja se koriste za obavljanje poslova u oblasti poštanske djelatnosti i prihoda ostvarenih po tom osnovu, u skladu sa zakonom.

Autonomija u izvršenju budžeta

Član 199

(1) U slučaju kad su u jednoj finansijskoj godini ukupno ostvareni prihodi Agencije veći od ukupno ostvarenih rashoda, višak prihoda se izdvaja na poseban račun Agencije.

(2) Sredstva sa računa iz stava 1 ovog člana koriste se za ostvarivanje zakonom propisanih nadležnosti Agencije u narednoj kalendarskoj godini.

(3) Agencija može odlučiti da sredstva ili dio sredstava sa računa iz stava 1 ovog člana koristi za razvoj elektronskih komunikacija u Crnoj Gori.

Prava i obaveze iz radnog odnosa

Član 200

(1) Predsjednik i članovi Savjeta, direktor i zaposleni u Agenciji prava i obaveze iz radnog odnosa ostvaruju u skladu sa zakonom kojim se uređuju zarade zaposlenih u javnom sektoru, opštim propisima o radu i ovim zakonom.

(2) Radi obezbjeđivanja nezavisnosti u vršenju regulatornih poslova u oblasti elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, lica iz stava 1 ovog člana mogu ostvariti dodatak na osnovnu zaradu u skladu sa zakonom.

Javnost rada Agencije

Član 201

(1) Statut i drugi opšti akti koje Agencija donosi u skladu sa ovim zakonom objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

(2) Pored akata iz stava 1 ovog člana, Agencija na svojoj internet stranici objavljuje:

1) odluke Savjeta koje se tiču regulacije tržišta elektronskih komunikacija, postupanja operatora i zaštite prava krajnjih korisnika;

2) izvode iz registara i baza podataka koje vodi u skladu sa ovim zakonom;

3) uporedne preglede kvaliteta i cijena usluga i druge podatke od interesa za zaštitu korisnika;

4) statističke podatke i druge pokazatelje razvoja tržišta elektronskih komunikacija i tržišta poštanskih usluga;

5) godišnji program rada i finansijski plan;

6) godišnji izvještaj o radu i godišnji finansijski izvještaj, sa izvještajem revizora;

7) podatke o unutrašnjoj organizaciji i kontakt podatke po organizacionim jedinicama;

8) druge podatke i informacije u vezi sa radom Agencije, u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje poštanska djelatnost i zakonom kojim se uređuje slobodan pristup informacijama, a koji su od značaja za ostvarivanje prava, obaveza i pravnih interesa građana.

Donošenje i izvršavanje odluka Agencije

Član 202

(1) Na postupak pred Agencijom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

(2) O pravima i zaštiti interesa krajnjih korisnika Agencija odlučuje najkasnije u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

(3) O pravima i obavezama operatora Agencija odlučuje bez odlaganja, a najkasnije u roku od 120 dana od dana pokretanja postupka.

(4) Protiv odluka Agencije može se pokrenuti upravni spor.

Prikupljanje podataka

Član 203

(1) Operator je dužan da, na zahtjev Agencije, dostavi informacije i podatke o uslugama i mrežama, tehničkim parametrima mreže, uključujući i finansijske podatke, podatke koji su određeni kao poslovna tajna, informacije o planovima za nabavku opreme, porijeklu opreme, angažovanim snabdjevačima opremom i trećim licima koja angažuje za instalaciju i održavanje opreme, kao i da izvrši druge radnje koje Agencija ocijeni potrebnim, radi utvrđivanja svih bitnih činjenica u postupku donošenja odluka Agencije.

(2) Agencija može od operatora da zahtijeva i dostavljanje podataka o razvoju budućih mreža i usluga koje bi mogle da utiču na veleprodajne usluge, a koje stavlja na raspolaganje konkurentima, kao i podatke o elektronskoj komunikacionoj mreži i povezanoj opremi, raščlanjene na lokalnom nivou i dovoljno detaljne da omoguće geografski pregled dostupnosti.

(3) Zahtjevom iz st. 1 i 2 ovog člana određuje se vrsta podataka, obrazlaže svrha njihovog prikupljanja i određuje rok u kojem je operator dužan da dostavi tražene podatke, primjereno svrsi zbog koje se dostavljanje podataka zahtijeva.

(4) Ako podaci prikupljeni na način iz st. 1 i 2 ovog člana nijesu dovoljni Agenciji u postupku donošenja odluke, Agencija može da zatraži te podatke i od drugih relevantnih subjekata aktivnih u sektoru elektronskih komunikacija ili blisko povezanim sektorima.

(5) Od operatora koji imaju značajnu tržišnu snagu na veleprodajnom tržištu, Agencija može da zahtijeva da dostave računovodstvene podatke o povezanim maloprodajnim tržištima.

(6) Pored podataka iz st. 1 i 2 ovog člana, a u svrhu sprovođenja svojih nadležnosti, Agencija od operatora može da traži i podatke u vezi opštih i posebnih obaveza po osnovu upisa u registar i prava po osnovu korišćenja ograničenih prirodnih resursa (radio-frekvencijskog spektra, numeracije), a koji su proporcionalni i objektivno opravdani svrsi.

(7) Agencija može da traži informacije od geoportala infrastrukture prostornih podataka.

(8) Podaci i informacije iz st. 1, 2, 4, 5, 6 i 7 ovog člana dostavljaju se Agenciji bez odlaganja, u utvrđenim rokovima, obimu i na traženi način.

(9) Kad Agencija ocijeni da određeni podaci koji su joj dostavljeni predstavljaju poslovnu tajnu, dužna je da nadležnim organima kojima te podatke prosljeđuje ukaže na tu okolnost i obavezu postupanja prema tim podacima u skladu sa zakonom.

Zahtjevi i informacije u pogledu opšteg ovlašćenja, prava korišćenja i posebnih obaveza

Član 204

(1) Pored podataka iz člana 203 ovog zakona, Agencija je ovlašćena da od operatora zahtijeva i druge podatke u vezi opštih i posebnih obaveza po osnovu upisa u registar, prava korišćenja ograničenih resursa i posebnih obaveza.

(2) Zahtjev za dostavljanje drugih podataka, u smislu stava 1 ovog člana, mora biti objektivno opravdan i proporcionalan svrsi u koju se ti podaci traže.

(3) Podatke iz stava 1 ovog člana Agencija može da traži naročito u svrhe:

1) sistemske ili pojedinačne provjere usklađenosti sa zakonom;

2) objavljivanja uporednih pregleda kvaliteta i cijene usluga u interesu potrošača;

3) izrade izvještaja ili studija;

4) sprovođenja analize tržišta, uključujući podatke o silaznim (eng. downstream) ili maloprodajnim tržištima povezanim s tržištima koja su predmet analize tržišta;

5) osiguranja efikasnog korišćenja i obezbjeđivanja efektivnog upravljanja radio frekvencijskim spektrom i numeričkim resursima;

6) procjene budućeg razvoja mreže ili usluga koji bi mogao da utiče na veleprodajne usluge stavljene na raspolaganje konkurentima, teritorijalnu pokrivenost, povezivanje dostupno krajnjim korisnicima ili određivanje područja na osnovu člana 18 ovog zakona;

7) sprovođenja geografskog pregleda dostupnosti;

8) odgovaranja na osnovne zahtjeve za informacijama koje je uputio BEREC ili druge međunarodne institucije i organizacije.

(4) U slučaju korišćenja radio-frekvencija, podaci iz stava 1 ovog člana odnose se posebno na efektivno i efikasno korišćenje radio-frekvencijskog spektra, kao i na poštovanje obaveza u pogledu pokrivenosti i kvaliteta usluge koja je povezana sa pravom korišćenja radio-frekvencija i njihovom verifikacijom.

Postupanje sa podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu

Član 205

(1) Predsjednik i članovi Savjeta, direktor i zaposleni u stručnoj službi Agencije, kao i druga pravna i fizička lica kojima je Agencija povjerila obavljanje određenih poslova, dužni su da sa podacima koji predstavljaju poslovnu tajnu, bez obzira na način pribavljanja tih podataka, postupaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita poslovne tajne, za vrijeme i nakon prestanka obavljanja dužnosti ili radnog odnosa u Agenciji, sve dok je podatak utvrđen poslovnom tajnom ili dok se odlukom vlasnika tog podatka ne oslobode obaveze čuvanja poslovne tajne.

(2) Poslovnom tajnom u smislu ovog zakona smatra se:

1) podatak koji je određen poslovnom tajnom u skladu sa posebnim zakonom;

2) podatak koji je vlasnik podatka odredio poslovnom tajnom, uz obrazloženje koje je prihvatila Agencija;

3) podatak koji je određen poslovnom tajnom u skladu sa opštim aktom Agencije.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, neće se smatrati poslovnom tajnom podaci koji su bili javno dostupni ili koji se objavljuju u skladu sa zakonom ili na osnovu odluke vlasnika tih podataka.

(4) Ako podaci i dokumentacija koji se dostavljaju Agenciji sadrže poslovnu tajnu, operator, kao i odgovarajući nadležni organ moraju naznačiti, uz valjano obrazloženje, koji se podatak smatra poslovnom tajnom i dostaviti i primjerak dokumentacije iz kojeg je takav podatak isključen ili je na drugi odgovarajući način onemogućen uvid u taj podatak, kako bi Agencija tu dokumentaciju mogla da objavi na svojoj internet stranici.

(5) U slučaju kad operator, odnosno nadležni organ samo naznači koji se podaci smatraju poslovnom tajnom, a ne dostavi primjerak dokumentacije na način iz stava 4 ovog člana, Agencija će odrediti rok u kojem je operator, odnosno nadležni organ dužan da dostavi traženi primjerak dokumentacije.

(6) Ako operator, odnosno nadležni organ ne postupi u skladu sa stavom 5 ovog člana, Agencija će smatrati da dostavljena dokumentacija ne sadrži poslovnu tajnu.

Javne konsultacije

Član 206

(1) U pripremi akata koji mogu imati značajan uticaj na tržište elektronskih komunikacija i poštanskih usluga, odnosno upravljanje ograničenim resursima, kao i u pripremi odluke iz člana 199 stav 3 ovog zakona, Agencija sprovodi javne konsultacije.

(2) Javne konsultacije za akte kojima se vrši određivanje opštih uslova za obavljanje djelatnosti elektronskih komunikacija, određivanje i analiza tržišta koja mogu biti predmet prethodne regulacije, određivanje operatora sa značajnom tržišnom snagom i utvrđivanje njihovih obaveza i uređuju odnosi u vezi sa zajedničkim korišćenjem elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, pristupom i interkonekcijom, kao i za akte kojima se utvrđuju opšti uslovi korišćenja ograničenih resursa, u skladu sa ovim zakonom, traju najmanje 30 dana.

(3) Javne konsultacije u pripremi drugih akata traju najmanje 15 dana.

(4) Izvještaj o sprovedenoj javnoj konsultaciji uz obrazloženje stavova Agencije objavljuje se na internet stranici Agencije.

(5) Bliži način vođenja javnih konsultacija propisuje Savjet Agencije.

Konsultacije sa zainteresovanim stranama

Član 207

(1) Prilikom sprovođenja javnih konsultacija, kad je to primjenljivo, Agencija uzima u obzir stavove krajnjih korisnika, naročito korisnika sa invaliditetom, proizvođača i operatora, u vezi sa pitanjima koja se odnose na prava krajnjih korisnika, uključujući jednak pristup i mogućnost izbora za krajnje korisnike sa invaliditetom, posebno u slučajevima kad postoji značajan uticaj na tržište.

(2) Agencija je dužna da uspostavi mehanizam konsultacija pristupačan krajnjim korisnicima sa invaliditetom.

(3) Zainteresovane strane mogu, u saradnji sa Agencijom, a u svrhu poboljšanja kvaliteta pružanja elektronskih komunikacionih usluga, razviti mehanizme koji obuhvataju potrošače, udruženja potrošača i operatore tih usluga, a koji mogu uključivati izradu i nadzor kodeksa ponašanja i operativnih načela.

(4) Agencija promoviše saradnju između operatora i učesnika zainteresovanih za promovisanje zakonitog sadržaja putem elektronskih komunikacionih mreža i usluga, ne dovodeći u pitanje propise kojima se uređuje oblast kulture i medija.

(5) Saradnja iz stava 4 ovog člana može da se odnosi i na usklađivanje pružanja obavještenja o podacima od javnog interesa.

Rješavanje sporova između operatora

Član 208

(1) Agencija, na zahtjev za rješavanje spora između dva ili više operatora u vezi sa obavezama iz ovog zakona ili spora između tih operatora i drugih pravnih lica koja imaju koristi od usluga pristupa i/ili interkonekcije na osnovu ovog zakona, pokreće postupak za rješavanje spora.

(2) Agencija odlučuje u najkraćem roku o najboljem načinu za rješavanje spora i, ako ocijeni da je najefikasniji način za rješavanje spora posredovanje, obavještava učesnike u sporu o tome.

(3) Ako, u roku od četiri mjeseca od upućivanja obavještenja iz stava 2 ovog člana, spor ne bude riješen posredovanjem i ako strane u sporu ne pokrenu postupak za rješavanje spora pred sudom, Agencija na zahtjev bilo koje strane u sporu donosi obavezujuću odluku u najkraćem mogućem roku.

(4) Odluka iz stava 3 ovog člana mora biti detaljno obrazložena i objavljena u skladu sa ovim zakonom, vodeći računa o podacima koji su označeni kao poslovna tajna i zaštiti podataka o ličnosti.

(5) Obaveze koje Agencija nametne u cilju rješavanja spora moraju da budu u skladu sa odredbama ovog zakona.

(6) Strane u sporu dužne su da sarađuju sa Agencijom u svrhu rješavanju spora.

(7) Agencija može posredovati u rješavanju spora između operatora i organa državne uprave nadležnih za odbranu, nacionalnu bezbjednost i unutrašnje poslove, vodeći računa o osnovnim principima ovog zakona.

(8) Postupak rješavanja spora iz stava 1 ovog člana ne isključuje pravo bilo koje strane u sporu na pokretanje postupka pred nadležnim sudom.

XIII. REGISTRI

Registri Agencije

Član 209

(1) Agencija vodi registre u oblasti elektronskih komunikacija i to:

1) Registar operatora, koji naročito sadrži podatke o nazivu, adresi, registracionom broju i djelatnosti operatora;

2) registar dodijeljenih radio-frekvencija, koji naročito sadrži podatke o nosiocu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, odobrenim radio-frekvencijama, uslovima korišćenja i lokaciji fiksnih radio stanica, geografskoj oblasti korišćenja;

3) registar numeracija, koji naročito sadrži podatke o nosiocu odobrenja za korišćenje numeracija, dodijeljenim numeracijama i periodima važenja odobrenja;

4) registar elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, koji naročito sadrži podatke o vrsti, dostupnosti, zajedničkom korišćenju i geografskoj lokaciji elektronske komunikacione infrastrukture, kao i podatke o vrsti, tehnologiji, namjeni i rasporedu povezane opreme na/u elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi.

(2) Operator je dužan da, bez odlaganja, obavijesti Agenciju o promjeni podataka koji se upisuju u registre iz stava 1 ovog člana.

(3) Bliži sadržaj i način vođenja registara iz stava 1 ovog člana propisuje Agencija.

XIV. NADZOR

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona

Član 210

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona, drugih propisa i akata donijetih na osnovu ovog zakona, kao i međunarodnih ugovora iz oblasti elektronskih komunikacija čiji je potpisnik Crna Gora vrši Agencija.

Inspekcijski nadzor

Član 211

(1) Inspekcijski nadzor u oblasti elektronskih komunikacija vrši Agencija preko inspektora za elektronske komunikacije (u daljem tekstu: inspektor), koji su ovlašćeni zaposleni Agencije.

(2) Poslovi inspekcijskog nadzora vrše se u skladu sa ovim zakonom, zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača i zakonom kojim se uređuje nadzor proizvoda na tržištu.

(3) Na pitanja postupka u vršenju nadzora u oblasti elektronskih kromunikacija koja nijesu uređena ovim zakonom, shodno se primjenjuje zakon kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

(3) Poslovi inspekcijskog nadzora iz st. 1 i 2 ovog člana smatraju se poslovima kod kojih postoje posebni uslovi rada.

(4) Radna mjesta sa ovlašćenjima inspekcijskog nadzora i posebnim uslovima koje moraju ispunjavati lica na tim radnim mjestima utvrđuju se opštim aktom Agencije.

(5) Inspektor, prilikom inspekcijskog nadzora, svojstvo organa nadzora dokazuje službenom legitimacijom.

(6) Oblik i sadržaj službene legitimacije za obavljanje poslova inspekcijskog nadzora propisuje nadležni organ Agencije.

Odgovornost i obaveze inspektora

Član 212

(1) U vršenju inspekcijskog nadzora inspektor je naročito obavezan da razmotri incijative za pokretanje postupka inspekcijskog nadzora pokrenute od strane ovlašćenih zaposlenih u Agenciji i drugih lica i o tome obavijesti podnosioca inicijative.

(2) Inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora preduzima ili određuje mjere ili radnje propisane ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor u skladu sa propisanim ovlašćenjima, donosi rješenje u skladu sa odredbama ovog zakona, predlaže izvršnom direktoru podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom ili izdaje prekršajni nalog u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuju prekršaji.

(3) Inspektor je u obavljanju inspekcijskog nadzora odgovoran ako propusti preduzeti ili odrediti mjere ili radnje koje je prema ovom zakonu ili propisima donesenim na osnovu ovog zakona bio obavezan preduzeti ili odrediti, ako prekorači propisana ovlašćenja, ako ne donese rješenje u skladu s odredbama ovog zakona, ako ne da predlog izvršnom direktoru radi pokretanja prekršajnog postupka pred nadležnim sudom ili ne izda prekršajni nalog u skladu s odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuju prekršaji, ili ne obavijesti nadležne državne organe o utvrđenim nedostacima.

(4) Inspektor je za svoj rad odgovoran izvršnom direktoru u skladu sa opštim propisima o radu i etičkim kodeksom Agencije.

Nadležnosti i ovlašćenja inspektora

Član 213

(1) Inspektor nadzire da li se djelatnost elektronskih komunikacija obavlja u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona, uključujući i usklađenost sa uslovima opšteg odobrenja ili uslovima korišćenja radio-frekvencija i numeracije.

(2) Inspektor je ovlašćen da zahtijeva od fizičkih i pravnih lica, da u skladu sa čl. 28 i 29 ovog zakona, dostave sve informacije potrebne za obavljanje inspekcijskog nadzora.

(3) Kada inspektor utvrdi da fizičko ili pravno lice ne ispunjava jedan ili više uslova iz opšteg odobrenja ili uslova korišćenja radio-frekvencija i numeracije ili se ne pridržava posebnih obaveza, on obavještava tog subjekta o svom nalazu i daje mu rok da se izjasni.

(4) Ako se u slučaju iz stava 3 ovog člana subjekat nadzora ne izjasni i ne predloži mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, inspektor može, ako je to primjereno, odrediti privremene mjere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti za period do tri mjeseca koji se, u slučaju neizvršenja tih mjera, može produžiti za period još do tri mjeseca.

(5) Mjere i kazne koje nalaže i izriče inspektor moraju biti efikasne, proporcionalne i odgovarajuće, i mogu se izricati za bilo koje kršenje ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, čak i ako je kršenje naknadno otklonjeno.

(6) Inspektor može da donese hitne privremene mjere kako bi riješio situaciju prije donošenja konačne odluke, ako ima dokaz o kršenju, ako kršenje predstavlja neposrednu ili ozbiljnu prijetnju za javni red, javnu bezbjednost ili zdravlje ljudi, odnosno rizik od stvaranja ozbiljnih ekonomskih ili operativnih problema drugim pružaocima ili korisnicima elektronskih komunikacionih mreža ili usluga ili drugim korisnicima radio-frekvencija.

(7) Pored obaveza i ovlašćenja utvrđenih posebnim zakonom kojim se uređuje oblast inspekcijskog nadzora, inspektor je posebno ovlašćen da:

1) uđe i pregleda poslovne prostorije, zgrade, građevine, gradilišta i zemljišta, te se koristi tehničkim sredstvima i opremom nadziranog lica u svrhu obavljanja inspekcijskog nadzora;

2) pregleda poslovnu dokumentaciju, opremu i druge stvari koje omogućavaju uvid u poslovanje subjekta nadzora u vezi sa primjenom ovog zakona;

3) uzima izjave od odgovornih lica, radi pribavljanja dokaza o činjenicama koje se ne mogu direktno utvrditi, kao i od drugih lica koja prisustvuju inspekcijskom nadzoru;

4) zatraži pisanim putem od subjekta nadzora tačne i potpune podatke i dokumentaciju potrebnu radi vršenja inspekcijskog nadzora;

5) naredi usklađivanje pružanja elektronskih komunikacionih mreža i usluga sa odredbama ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona, te odluka Agencije;

6) vrši nadzor primjene obaveza iz opšteg odobrenja;

7) vrši nadzor elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, elektronskih komunikacionih mreža i pružanja elektronskih komunikacionih usluga, te provjerava ispunjavanje uslova utvrđenih ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

8) vrši nadzor usklađenosti radnih parametara elemenata elektronske komunikacione mreže sa propisanim normama i standardima;

9) vrši nadzor usklađenosti rada elektronskih komunikacionih mreža i opreme u slučajevima vanrednih situacija, shodno propisu Vlade iz člana 61 stav 6 i člana 62 stav 2 ovog zakona;

10) vrši nadzor usklađenosti korišćenja radio-frekvencija i numeracije sa uslovima iz odobrenja;

11) utvrđuje porijeklo, lokaciju i identifikaciju nelegalnih radio emisija i izvora štetnih interferencija;

12) utvrđuje ispunjenost propisanih normi kvaliteta pri pružanju univerzalne usluge, kao i deklarisanih parametara kvaliteta kod drugih vrsta usluga;

13) vrši nadzor pravilnosti primjene odobrenih, odnosno javno objavljenih cijena elektronskih komunikacionih usluga;

14) vrši nadzor primjene ugovora na koje je Agencija dala saglasnost;

15) vrši kontrolu rada operatora i bezbjednosti elektronskih komunikacionih mreža na detaljnom tehničkom nivou, posebno suštinski bitnih komponenti i/ili osjetljivih djelova elektronskih komunikacionih mreža;

16) vrši kontrolu bezbjednosti elektronskih komunikacionih usluga, posebno poštovanje odredbi zakona koje se tiču povjerljivosti komunikacija;

17) nadzire obavljanje drugih poslova u elektronskim komunikacijama, koji se obavljaju na osnovu posebnih obaveza;

18) vrši nadzor tehničke i druge dokumentacije (evidencije o stanju sistema, dozvola, odobrenja, atesta i sl.);

19) naredi otklanjanje nedostataka, ako se pri korišćenju elektronske komunikacione infrastrukture, elektronskih komunikacionih mreža i druge povezane opreme ili pri pružanju elektronskih komunikacionih usluga ne primjenjuje ovaj zakon, propisi donijeti na osnovu ovog zakona, odnosno akti Agencije i propisi i standardi koji se primjenjuju u Crnoj Gori;

20) u slučaju ozbiljnog kršenja ili ponovljenih kršenja uslova iz opšteg odobrenja ili uslova korišćenja radio-frekvencija ili numeracije privremeno zabrani da subjekt i dalje pruža elektronske komunikacione mreže ili usluge, odnosno koristi radio-frekvencije i numeraciju;

21) privremeno zabrani pružanje javnih elektronskih komunikacionih mreža i usluga, ako se iste obavljaju bez propisane registracije i odobrenja Agencije i odredi mjere za sprečavanje daljeg protivzakonitog obavljanja djelatnosti;

22) privremeno zabrani radove na izgradnji elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, koji se ne izvode u skladu sa ovim zakonom i propisima donijetim na osnovu ovog zakona;

23) investitoru, vlasniku poslovnog ili stambenog prostora, odnosno skupštini etažnih vlasnika u novoizgrađenom objektu naloži da omogući pristup i/ili korišćenje postojeće fizičke infrastrukture operatorima koji su podnijeli zahtjev, radi postavljanja, održavanja i razvoja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, pod uslovima koji se zasnivaju na principima nediskriminatornosti, proporcionalnosti i transparentnosti;

24) zabrani postavljanje tehničke opreme u zaštitnoj zoni ili u radio koridoru radio-stanice, ili u zoni elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, ako postavljanje te opreme nije u skladu sa odredbama ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona;

25) privremeno zabrani radove ili bilo koju aktivnost čijim izvođenjem je došlo ili može doći do oštećenja ili smetnji u radu elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ili ako se radovi izvode u zaštitnoj zoni ili radio koridoru, o čemu odmah obavještava nadležnog inspektora;

26) privremeno zabrani ili odloži pružanje usluga ili paketa usluga koje bi, ako se nastavi, nanijelo značajnu štetu tržišnoj konkurenciji, do ispunjenja obaveza pristupa nametnutih nakon analize tržišta sprovedene u skladu sa članom 66 ovog zakona;

27) naredi korisniku radio-frekvencija da otkloni nedostatke u radu radio stanice koja ne radi u skladu sa zakonom ili odobrenjem ili istoj privremeno zabrani rad, ukoliko ometa rad druge elektronske komunikacione opreme;

28) zabrani rad radio stanice koja koristi radio-frekvencije bez propisanog odobrenja i po potrebi odredi mjere

da se onemogući njen rad, pečaćenjem ili privremenim oduzimanjem opreme ili dijela opreme, uz izdavanje potvrde u pisanoj formi;

29) privremeno zabrani rad elektronske komunikacione opreme ili pružanje usluge u cilju pronalaženja i identifikovanja izvora nedozvoljenog, nepropisnog korišćenja radio frekvencija, ili ometanja rada druge elektronske komunikacione opreme ili pružanja usluge;

30) ograniči, zabrani rad ili privremeno oduzme opremu i tehnička sredstva koja uzrokuju elektromagnetne smetnje, emituju nedozvoljena elektromagnetna zračenja, ometaju rad elektronskih komunikacionih mreža i opreme, ometaju pružanje elektronskih komunikacionih usluga;

31) zabrani korišćenje radio stanice, radio opreme ili druge elektronske komunikacione opreme koja ne zadovoljava uslove utvrđene ovim zakonom, propisima donijetim na osnovu ovog zakona i posebnim propisima;

32) naredi uklanjanje drugih utvrđenih nepravilnosti, nedostataka ili propusta u primjeni ovoga zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona i akata Agencije.

(8) Inspektor svoja ovlašćenja i nadležnosti sprovodi i na osnovu podataka prikupljenih u postupcima koji se vode kod stručnih službi Agencije.

(9) U postupku obavljanja inspekcijskog nadzora inspektor može zatražiti asistenciju trećih lica.

(10) U slučaju obavljanja inspekcijskog nadzora u vezi sa izvršavanjem odluka Savjeta Agencije donesenih u skladu sa odredbama ovog zakona, inspektor je obavezan prethodno se konsultovati sa Savjetom Agencije.

(11) Inspektor je dužan da čuva tajnost svih informacija o radu operatora koje sazna u svom radu, u skladu sa ovim zakonom, kao i zakonom koji uređuje pitanja povjerljivosti i zaštite podataka, a za koje subjekat nadzora dokaže da su poslovna tajna.

(12) Pod poslovnim prostorijama u smislu ovoga člana smatraju se stambene i poslovne prostorije i drugi prostor u kojem subjekat nadzora obavlja svoju djelatnost.

(13) U obavljanju inspekcijskog nadzora inspektor može, do donošenja sudske presude, privremeno oduzeti dokumentaciju i predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u prekršajnom postupku, te može pečatiti ili privremeno oduzeti radio stanicu, radio opremu ili drugu elektronsku komunikacionu opremu, i to u cijelosti ili samo određene djelove te opreme, što se unosi u zapisnik o inspekcijskom pregledu, i o čemu inspektor izdaje potvrdu sa tačnim podacima o oduzetoj dokumentaciji i predmetima, ili o oduzetoj opremi ili djelovima opreme.

(14) Ako inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora ili na osnovu izvještaja drugog inspektora ovlašćenog za sprovođenje inspekcijskog nadzora prema posebnom zakonu ili na osnovu izvještaja drugog nadležnog organa utvrdi povredu odredaba ovog zakona ili propisa donijetih na osnovu ovog zakona, dužan je donijeti rješenje ili preduzeti druge propisane mjere iz stava 7 ovog člana najkasnije u roku od 30 dana od dana završetka inspekcijskog nadzora ili primanja izvještaja sa utvrđenim činjenicama presudnim za donošenje rješenja.

(15) Inspektor može predložiti izvršnom direktoru podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka pred nadležnim sudom ili izdati prekršajni nalog, u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuju prekršaji, kojim može izreći novčane kazne i zaštitne mjere propisane ovim zakonom.

(16) Ako se inspektoru u obavljanju inspekcijskog nadzora pruži fizički otpor, ili ako se takav otpor može očekivati, ovlašćeno službeno lice iz organa nadležnog za policijske poslove dužno je da inspektoru, na njegov zahtjev, pruži svu potrebnu pomoć.

Obaveze subjekta nadzora

Član 214

(1) Subjekti nadzora, organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i druga pravna lica sa javnim ovlašćenjima dužni su da inspektoru omoguće sprovođenje inspekcijskog nadzora i obezbijede uslove za njegov nesmetani rad, omoguće mu uvid i upotrebu svih potrebnih podataka i dokumentacije, upotrebu pripadajuće infrastrukture, opreme i drugih tehničkih sredstava, te na pisani zahtjev inspektora pripreme i dostave dodatne podatke i dokumentaciju potrebnu za obavljanje inspekcijskog nadzora.

(2) Subjekti nadzora dužni su, na zahtjev inspektora, privremeno prekinuti rad i poslovanje u nadziranim poslovnim prostorijama, zgradi ili građevini u toku inspekcijskog nadzora, ako inspektor ne bi mogao na drugi način obaviti inspekcijski nadzor ili utvrditi činjenično stanje.

(3) Subjekti nadzora i druga pravna lica vlasnici elektronske komunikacione opreme dužni su na sopstvenoj opremi i uređajima omogućiti nesmetan pristup i povezivanje tehničkih sredstava i opreme koju koristi inspektor.

(4) Inspektor može, i nakon obavljanja inspekcijskog nadzora, zatražiti od nadziranog lica izvršenje pojedine radnje u svrhu potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, te odrediti rok za izvršenje te radnje.

(5) Subjekat nadzora nije omogućio inspektoru sprovođenje inspekcijskog nadzora ako:

1) ne omogući ulazak i pregled poslovnih prostorija, zgrada, građevina, gradilišta ili zemljišta gdje se obavlja inspekcijski nadzor;
2) ne omogući pregled elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme, radio-stanice, radio opreme, elektronske komunikacone mreže ili druge elektronske komunikacione opreme na kojoj se obavlja inspekcijski nadzor, kao i nesmetan pristup i povezivanje tehničkih sredstava i opreme koju koristi inspektor;
3) ne omogući uvid u traženu dokumentaciju, isprave i podatke radi utvrđivanja činjeničnog stanja u toku obavljanja inspekcijskog nadzora ili u roku određenom u zapisniku o inspekcijskom pregledu;
4) ne dostavi, na pisani zahtjev inspektora, u određenom roku i formi na uvid sve podatke i dokumentaciju potrebnu za obavljanje inspekcijskog nadzora;
5) ne dostavi obavještenje u određenom roku o preduzetim mjerama koje je naredio inspektor radi uklanjanja utvrđenih nepravilnosti, nedostataka ili propusta;
6) ne izvrši radnje iz st. 2 i 3 ovog člana.

Pravna sredstva

Član 215

(1) Protiv rješenja inspektora može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

(2) O žalbi iz stava 1 ovog člana odlučuje Savjet Agencije.

(3) Protiv odluke Savjeta Agencije može se pokrenuti upravni spor.

XV. KAZNENE ODREDBE

Član 216

(1) Novčanom kaznom u procentu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda za obračunsku godinu koja je prethodila godini u kojoj je napravljen prekršaj kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne plati cjelokupan iznos naknade iz člana 36 stava 1 ovog zakona u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja iz člana 36 stav 4 ovog zakona (član 36 stav 5);
2) ne postupi saglasno rješenju Agencije o određivanju obaveza iz člana 39 stav 2 ovog zakona;
3) ne postupi saglasno odluci Agencije kojom se određuje obaveza pristupa opremi, uz pravedne, razumne i nediskriminatorne uslove, u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se krajnjim korisnicima obezbijedila dostupnost usluga digitalnog radija i televizije i drugih povezanih usluga, uključujući pristup aplikativnom programskom interfejsu i elektronskom programskom vodiču (član 39 stav 1 tačka 4).
4) ne postupi po odluci Agencije o proširivanju uslova koja se odnosi na obavezu pristupa u skladu sa članaom 40 stav 1 i 2 ovog zakona. (člana 40 st. 1 i 2);
5) ne postupi po odluci Agencije kojom se određuje operatorima obavezu zajedničkog korišćenja pasivne infrastrukture ili obavezu zaključivanja ugovora o nacionalnom romingu na određenom geografskom području, u skladu sa članom 40 stav 7 ovog zakona;
6) ne utvrdi plan mjera kojim se obezbjeđuje bezbjednost javne elektronske komunikacione mreže i korišćenje elektronskih komunikacionih usluga u slučajevima većeg ispada mreže, ratnog i vanrednog stanja, elementarnih nepogoda, kao i drugih vanrednih situacija (član 43 stav 1);
7) ne primjenjuje plan mjera iz člana 43 stav 1 ovog zakona dok traju okolnosti zbog kojih su mjere preduzete (član 43 stav 2);
8) ne dostavi plan mjera iz člana 43 stav 1 ovog zakona na mišljenje Ministarstvu, Agenciji i organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje do kraja oktobra tekuće za narednu godinu (član 43 stav 3);
9) na zahtjev nadležnog organa ne prilagodi korišćenje svojih elektronskih komunikacionih mreža i opreme nastaloj situaciji ili ih ne stavi na raspolaganje ili upotrebu nadležnim organima za vrijeme vanrednih situacija (član 43 stav 4);
10) ne prilagodi svoju mrežu tako da u vanrednim situacijama omogući korišćenje prava prvenstva komunikacija iz određenih terminalnih tačaka mreže (član 44 stav 1);
11) ne postupi u skladu sa regulatornim obavezama iz člana 113 st. 1 i 2 ovog zakona (član 113 st. 1 i 2);
12) operator sa značajnom tržišnom snagom na relevantnom tržištu ne primijeni cijene usluga završavanja govornih poziva u fiksnim i mobilnim mrežama u skladu sa propisom Evropske komisije (član 120 stav 1);

13) ne postupa u skladu sa rješenjem Agencije o obavezi razdvajanja aktivnosti povezanih sa pružanjem određenih veleprodajnih usluga pristupa u posebnu poslovnu jedinicu (član 122 stav 1);

14) ako posebna poslovna jedinica vertikalno integrisanog operatora iz člana 122 stav 1 ovog zakona ne pruža proizvode i usluge pristupa, pod jednakim uslovima, svim operatorima, uključujući i poslovne jedinice u okviru vertikalno integrisanog operatora i to putem istih sistema i postupaka i uz jednake rokove i uslove, uključujući i uslove u pogledu cijena i nivoa usluga (član 122 stav 2);

15) ne obavijesti Agenciju o namjeri prenosa imovine koja čini njegovu lokalnu pristupnu mrežu, u značajnom dijelu ili u cjelosti, u posebno pravno lice, uz promjenu svojinske strukture ili o formiranju posebne poslovne jedinice za pružanje istih proizvoda i usluga pristupa pružaocima usluga na maloprodajnom tržištu, uključujući i sopstvene maloprodajne poslovne jedinice, kao i o svim promjenama u vezi sa namjerom prenosa i konačnom ishodu postupka razdvajanja, najkasnije 90 dana prije planiranog datuma prenosa ili formiranja posebne poslovne jedinice (član 123 stav 2);

16) ne postupi po odluci Agencije kojom se određuje bilo koja od regulatornih obaveza iz čl. 114, 115, 116 i 119 ovog zakona ili bilo koja druga regulatorna obaveza, u skladu sa članom 113 stav 2 ovog zakona, ako ponuđene obaveze nijesu dovoljne za ostvarivanje regulatornih ciljeva (član 123 stav 7);

17) operator sa značajnom tržišnom snagom ne postupi po rješenju Agencije o određivanju ponuđenih obaveza obavezujućim (član 124 st. 8 i 9);

18) ne primijeni maksimalne cijene i druge uslove pružanja elektronskih komunikacionih usluga koje mu Agencija odredi u skladu sa međunarodnim ugovorima čiji je potpisnik Crna Gora (član 128 stav 1);

19) ne registruje tačno podatke o pruženoj usluzi (član 148 stav 1);

20) ako vrši slušanje, prisluškivanje, ostvarivanje uvida ili čuvanje sadržaja i podataka o komunikaciji, odnosno njen prekid ili nadzor, bez pristanka korisnika te komunikacije (član 165 stav 2);

21) koristi javnu elektronsku komunikacionu mrežu za čuvanje i pristup podacima i informacijama uskladištenim na terminalnoj opremi korisnika bez njegove saglasnosti (član 165 stav 6);

22) ne obezbijedi o svom trošku neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju presrijetanje komunikacija u skladu sa članom 165 stav 3 ovog zakona i Agenciji ne dostavi dokaze da je obezbijedio te uslove (član 172 stav 1);

23) ne zadrži podatke o elektronskim komunikacijama iz člana 174 ovog zakona, za potrebe odbrane i nacionalne bezbjednosti, kao i radi sprečavanja vršenja krivičnog djela, istrage, otkrivanja i krivičnog gonjenja počinilaca krivičnih djela i kad je to neophodno kod pružanja pomoći kod potrage i spašavanja ljudi, zaštite života i zdravlja ljudi i imovine (član 173 stav 1);

24) ne obezbijedi u svojoj mreži o svom trošku neophodne tehničke i organizacione uslove koji omogućavaju nadležnim organima preuzimanje zadržanih podataka o saobraćaju i lokaciji, kao i odgovarajućih podataka potrebnih za identifikaciju i registraciju korisnika (član 173 stav 4);

25) ne obezbijedi sigurnost zadržanih podaka u skladu sa članom 175 stav 1 ovog zakona;

26) ne vodi evidenciju o zahtjevima za korišćenje zadržanih podataka (član 173 st. 6 i 7);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 6.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u procentu od 1% do 10% ukupnog godišnjeg prihoda za obračunsku godinu koja je prethodila godini u kojoj je izvršen prekršaj.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

(6) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana pravnom licu, preduzetniku, odnosno odgovornom licu u pravnom licu može se izreći zaštitna mjera zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti u trajanju do šest mjeseci.

Član 217

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 8.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne dostavi Agenciji, na njen zahtjev, podatke iz člana 12 stav 5 i 6 ovog zakona u mjeri u kojoj su ti podaci dostupni, u primjerenom i razumnom roku (član 12 stav 7);

2) prilikom izgradnje i korišćenja elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i pružanja elektronskih komunikacionih usluga, ne omogući potpuni nadzor i kontrolu nad izgradnjom i korišćenjem elektronskih komunikacionih mreža, elektronske

komunikacione infrastrukture i povezane opreme, kao i pri pružanju elektronskih komunikacionih usluga (član 15);

3) u blizini elektronskih komunikacionih mreža, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme planira nove objekte, izvodi radove, sadi sadnice ili preduzima druge radnje koje mogu oštetiti ili ometati rad (član 18 stav 1);

4) ometa prostiranje elektromagnetnih talasa ili uzrokuje smetnje u radio komunikacijama usljed planiranja novih objekata, izvođenja radova, postavljanja tehničke opreme ili obavljanja druge radnje u zaštitnoj zoni ili radio koridoru radio-stanice (član 18 stav 2);

5) ne podnese Agenciji prijavu u pisanoj ili elektronskoj formi prije početka korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga (član 28 stav 1);

6) operator ne podnese Agenciji prijavu u pisanoj ili elektronskoj formi u slučaju izmjene ili prestanka režima korišćenja javnih elektronskih komunikacionih mreža ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga (član 34 stav 1);

7) ne ponudi posebne cijene ili posebne pakete za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom, na osnovu procjene pristupačnosti cijena univerzalne usluge za ta lica (član 50 stav 3);

8) ne postupi po odluci Agencije iz člana 54 stav 6 ovog zakona;

9) koristi radio-frekvencije bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija izdatog od strane Agencije (član 60 stav 1);

10) koristi numeraciju iz plana numeracije bez stečenog odobrenja za korišćenje numeracije izdatog od strane Agencije (član 95 stav 1);

11) postupa diskrimanatorno prema drugim operatorima i/ili pružaocima usluga u pogledu numeracije koja se koristi za pristup njegovim uslugama (član 95 stav 9);

12) primjenjuje različite uslove pružanja usluga pristupa mreži ili elektronskih komunikacionih usluga prema krajnjim korisnicima zavisno od njihove, nacionalnosti, državljanstva, prebivališta ili poslovnog sjedišta, osim u slučaju postojanja objektivnih razloga (član 129 stav 4);

13) prije zaključenja ugovora sa potrošačima, odnosno krajnjim korisnicima ne pruži informacije u skladu sa članom 130 st. 1 i 2 ovog zakona;

14) prije početka primjene, na svojoj internet stranici ne objavi cjenovnik usluga koje pruža i učini ga dostupnim krajnjim korisnicima na jasan, sveobuhvatan i mašinski čitljiv način, kao i u formatu koji je pristupačan za krajnje korisnike sa invaliditetom i ne objavi cijene promotivnih ponuda i akcija (član 134 stav 1);

15) ne dostavi sažetak ugovora potrošaču prije zaključenja ugovora, na propisanom obrascu, uključujući sve načine zaključenja ugovora pa i ugovora na daljinu (član 136 stav 1);

16) sažetak ugovora ne sadrži sve glavne informacije iz člana 135 ovog zakona (član 136 stav 3);

17) sažetak ugovora ne sadrži minimalnu, uobičajeno dostupnu, maksimalnu i reklamiranu brzinu prenosa podataka za uslugu fiksnog pristupa internetu, procijenjenu maksimalnu brzinu prenosa podataka i reklamiranu brzinu prenosa podataka za uslugu mobilnog pristupa internetu, kao i informacije o dostupnim pravnim sredstvima u slučaju svake razlike, do koje dolazi stalno ili redovno, između stvarno pružene usluge pristupa internetu u pogledu brzine ili drugih parametara kvaliteta usluge (član 136 stav 4);

18) ne nudi ugovore u trajanju od godinu dana a izuzetno od člana 137 stav 1 ovog zakona za druge krajnje korisnike i ugovore na neodređeno vrijeme bez minimalnog perioda trajanja i informacije o najboljim tarifama ne pruži krajnjim korisnicima neposredno prije isteka minimalnog perioda na koji je ugovor zaključen, a informacije o svim tarifama najmanje jednom godišnje (član 137 stav 2);

19) na javnu elektronsku komunikacionu mrežu priključi terminalnu opremu koja ne ispunjava uslove zaštite i bezbjednosti korisnika i drugih lica i zaštite životne sredine, i ako se njenom upotrebom ne omogućava efikasna upotreba radio-frekvencijskog spektra, odnosno ako izaziva štetne interferencije i ako ne ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom (član 141 stav 3);

20) ne objavljuje redovno sveobuhvatne, uporedive, pouzdane, potrošačima prilagođene i ažurirane podatke o kvalitetu usluge, u mjeri u kojoj se barem pojedini elementi mreže nalaze pod njihovim nadzorom, direktno ili na osnovu ugovora o nivou usluge, kao i podatke o preduzetim mjerama radi obezbjeđenja jednakog pristupa za potrošače s invaliditetom (član 142 stav 1);

21) u ponudu usluga ne uključi najmanje jedan paket u kojem će se za obračun pruženih usluga koristiti ostvareni obim saobraćaja i ne koristi jedinični vremenski interval jedna sekunda (1s) za obračun obima ostvarenog poziva, a za obračun količine prenešenih podataka obračunsku jedinicu jedan kilobajt (1kB) (član 148 stav 4);

22) je cijena u okviru paketa iz člana 148 stav 4 ovog zakona veća od cijena u okviru najkorišćenijeg paketa i ne usklađuje se jednom godišnje (član 148 stav 6);

23) ne obračunava pružene usluge isključivo po jednom osnovu i u skladu sa cijenama iz objavljenog cjenovnika usluga (član 148 stav 7);

24) svim krajnjim korisnicima ne omogući pozive na jedinstveni evropski broj za hitne službe 112, SMS poruke na broj 112, tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu sa brojem 112, komunikaciju putem video poziva i e-pozive na broj 112, kao i pozive na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama u Crnoj Gori, u skladu sa planom numeracije i to bez naknade i bez upotrebe bilo kakvog sredstva plaćanja, uključujući i sve javne telefonske govornice i uređaje za upućivanje e-poziva, što obuhvata i besplatno preusmjeravanje tih poziva na druge pozivne brojeve koje upotrebljavaju hitne službe (član 161 stav 1);

25) ne omoguće krajnjim korisnicima sa invaliditetom pristup hitnim službama putem njihovih komunikacionih kanala na način koji je jednak pristupu drugih krajnjih korisnika, pri čemu posebno moraju obezbijediti komunikaciju prema hitnim službama upotrebom sinhronizovanog glasa i teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu), ili, ako je dostupan video poziv, upotrebom glasa, teksta (uključujući tekstualnu komunikaciju u stvarnom vremenu) i video komunikacije koja je sinhronizovana kao usluga kompletnog razgovora, pri čemu se komunikacija prenosi najprimjerenijem PSAP-u (član 161 stav 3);

26) na prikladan i javno dostupan način ne objavi adresu elektronske pošte za prijavu zloupotreba i ne odgovori na svaki prigovor u vezi sa zloupotrebom elektronske pošte, u roku od osam dana od dana prijema tog prigovora putem elektronske pošte (član 171 stav 1);

27) ugovorom ne obaveže svoje krajnje korisnike na zabranu slanja neželjene elektronske pošte u skladu sa članom 170 ovog zakona i članom 171 stav 1 i st. 3 do 6 ovog zakona i na preduzimanj odgovarajuće mjere radi sprečavanja zloupotreba korisničkog naloga elektronske pošte (član 171 stav 2);

28) ne vodi evidenciju, bez navođenja ličnih podatka, o zahtjevima za korišćenje zadržanih podataka, u toku jedne kalendarske godine, kao i statističke podatke o broju ispunjenih zahtjeva za korišćenje zadržanih podataka, broju zahtjeva koji nijesu mogli biti izvršeni, odnosno broju kašnjenja prilikom dostavljanja podataka (član 173 stav 6);

29) ne vodi evidenciju u pisanom ili elektronskom obliku i koja ne sadrži informacije u skladu sa članom 173 stav 7 ovog zakona;

30) Agenciji ne dostavi zahtijevane informacije i podatke o uslugama i mrežama, tehničkim parametrima mreže, uključujući i finansijske podatke, podatke koji su određeni kao poslovna tajna, informacije o planovima za nabavku opreme, porijeklo opreme, angažovanim snabdijevačima opremom i trećim licima koja angažuje za instalaciju i održavanje opreme, kao i ako ne izvrši druge radnje koje Agencija ocijeni potrebnim, radi utvrđivanja svih bitnih činjenica u postupku donošenja odluka Agencije (član 203 stav 1);

31) ne dostavi Agenciji zahtijevane računovodstvene podatke o povezanim maloprodajnim tržištima (član 203 stav 5);

32) ne dostavi Agenciji i druge zahtijevane podatke u vezi opštih i posebnih obaveza po osnovu upisa u registar, prava korišćenja ograničenih resursa i posebnih obaveza (član 204 stav 1).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 400 eura do 4.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 12.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

(6) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana pravnom licu, preduzetniku, odnosno odgovornom licu u pravnom licu može se izreći zaštitna mjera zabrane vršenja poziva, delatnosti ili dužnosti u trajanju do šest mjeseci.

Član 218

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 6.000 eura do 30.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) elektronsku komunikacionu mrežu, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i povezanu opremu ne planira, ne projektuje, ne proizvodi, ne gradi, ne održava i ne koristi u skladu sa crnogorskim standardima na način koji propisan članom 10 stav 1 ovog zakona;

2) ne dostavi nosiocu pripremnih poslova na izradi i donošenju planskog dokumenta zahtijevane podatke o postojećim i planiranim elektronskim komunikacionim mrežama, elektronskoj komunikacionoj infrastrukturi i povezanoj opremi u zoni zahvata planskog dokumenta (član 11 stav 3);

3) ne dostavi Agenciji, u roku od 6 mjeseci prije početka izgradnje, pisano obavještenje o početku izgradnje, lokaciji izgradnje i tehničkim karakteristikama planirane elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ili njihovih elemenata (član 14 stav 5 tačka 1);

4) ne dostavi Agenciji, u roku od sedam dana od dana početka korišćenja, pisano obavještenje o početku korišćenja i tehničkim karakteristikama elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, (član 14 stav 5 tačka 2);

5) prilikom izgradnje ili rekonstrukcije zgrade namijenjene za stanovanje i/ili obavljanje djelatnostine ne izgradi elektronsku komunikacionu infrastrukturu za postavljanje pristupne elektronske komunikacione mreže veoma velikog kapaciteta do granice urbanističke parcele, kao i ako ne izgradi i ne postavi pristupnu tačku i fizičku infrastrukturu u zgradi prilagođenu mreži veoma velikog kapaciteta za potrebe te zgrade (član 17 stav 2);

6) ne izgradi i zajednički antenski sistem za prijem zemaljskih radio i televizijskih programa, ne izvede vertikalno i horizontalno kabliranje od pristupne tačke do svake pojedine stambene ili poslovne jedinice, kao i ne postavi svu drugu potrebnu opremu za priključenje svih stambenih ili poslovnih jedinica koje se nalaze u zgradi na pristupnu elektronsku komunikacionu mrežu veoma velikog kapaciteta (član 17 stav 4);

7) ne omogući pod uslovima koji se zasnivaju na principima nediskriminatornosti, proporcionalnosti i transparentnosti pristup i/ili korišćenje postojeće fizičke infrastrukture operatorima koji su podnijeli zahtjev, radi postavljanja, održavanja i razvoja elektronskih komunikacionih mreža veoma velikog kapaciteta, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme (član 17 stav 5);

8) ne postupi po odluci Agencije iz člana 17 stav 7 ovog zakona;

9) prilikom izvođenja radova, kada je potrebna zaštita i/ili izmještanje elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, ne izradi projekat zaštite i/ili izmještanja elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i za projekat ne pribavi saglasnost vlasnika, u skladu sa urbanističko-tehničkim uslovima i propisima kojim se uređuje izgradnja objekata (član 19 stav 1 tačka 1);

10) ne obavijesti vlasnika elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme, najmanje 30 dana prije roka predviđenog za početak radova i ne obezbijedi mu pristup radi nadzora nad izvođenjem radova (član 19 stav 1 tačka 2);

11) ne obezbijedi zaštitu i/ili izmještanje elektronske komunikacione mreže ili elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme o svom trošku (član 19 stav 1 tačka 3);

12) ne dostavi Agenciji obavještenje o planiranoj izgradnji 15 dana prije početka izrade projekta (član 20 stav 2);

13) prilikom izgradnje elektronske komunikacione mreže i elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme na dobrima od opšteg interesa i nepokretnostima iz člana 22 stav 1 ovog zakona, ne sprovede mjere zaštite elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme od oštećenja do kojih bi moglo da dođe redovnim korišćenjem tih dobara, odnosno nepokretnosti (član 22 stav 11);

14) ne omogući pristup, kolokaciju i zajedničko korišćenje svoje elektronske komunikacione infrastrukture i druge povezane opreme ili nepokretnosti u svom vlasništvu što obuhvata zemljište, zgrade i ulaze u zgrade, žičane instalacije unutar zgrada, antene, antenske stubove, tornjeve i druge potporne građevine, kablovsku kanalizaciju, cijevi, šahte, ulične ormare i mjere kojima se olakšava koordinacija građevinskih radova, uz naknadu i na osnovu zaključenog ugovora, ako su ispunjeni odgovarajući uslovi pristupa, kolokacije i zajedničkog korišćenja. (član 25 stav 2);

15) koristi kolokaciju, elektronsku komunikacionu infrastrukturu i drugu povezanu opremu drugog operatora bez zaključenog ugovora iz člana 25 stav 2 ovog zakona (član 25 stav 3);

16) ne ispunjava obaveze utvrđene rješenjem Agencije u skladu sa članom 25 stav 4 ovog zakona;

17) ne ažurira i ne dostavi Agenciji, u roku od 30 dana od dana puštanja u rad, podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji postojeće elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže (član 26 stav 1);

18) ne ažurira redovno i ne dostavlja Agenciji, u roku od šest mjeseci prije početka izgradnje elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme i elemenata mreže podatke o vrsti, raspoloživosti i geografskoj lokaciji planirane elektronske komuniakcione infrastrukture, povezane opreme i elemenata mreže (član 26 stav 2);

19) ne obavijesti Agenciju o promjeni podataka iz člana 28 stav 3 tač. 1 i 2 ovog zakona, u roku od 15 dana od

dana promjene, odnosno o promjeni podataka iz člana 28 stav 3 tačka 4 ovog zakona, najkasnije 15 dana prije predviđenog datuma promjene (član 29 stav 5);

20) ne osnuje posebno pravno lice u obliku privrednog društva za pružanje javnih elektronskih komunikacionih mreža i/ili elektronskih komunikacionih usluga ili ne vodi odvojeno računovodstvo po djelatnostima na način da se odvojeno iskazuju prihodi i rashodi ostvareni na osnovu davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže i/ili elektronske komunikacione infrastrukture ili pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga od drugih djelatnosti (član 32 stav 2);
21) ne sačinjava finansijske izvještaje i ne objavljuje ih zajedno sa izvještajima o reviziji na svojoj internet stranici (član 32 stav 3);
22) najkasnije do kraja marta tekuće godine ne prijavi Agenciji visinu prihoda po osnovu pružanja javnih elektronskih komunikacionih usluga i davanja na korišćenje elektronske komunikacione mreže, elektronske komunikacione infrastrukture i povezane opreme ostvarenih u prethodnoj godini (član 37 stav 1);
23) ne objavljuje i ne ažurira podatke koji su od interesa za obavljanje pregovora o pristupu i/ili interkonekciji na svojoj intenet stranici (član 38 stav 4);
24) na zahtjev drugog operatora za pristup i/ili interkonekciju ne odgovori u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva (član 38 stav 6);
25) ako ne zaključi ugovor o pristupu i/ili interkonekciji, u skladu sa odlukom Agencije iz člana 38 stav 8 ovog zakona, u roku od 15 dana od dana donošenja odluke Agencije (član 38 stav 9);
26) ne dostavi Agenciji primjerak zaključenog ugovora o pristupu i/ili interkonekciji sa operatorima u Crnoj Gori i sa operatorima u drugoj državi radi evidentiranja (član 38 stav 10);
27) podatke koje je dobilo prije, tokom ili nakon postupka pregovora ili nakon zaključenja ugovora o pristupu i/ili interkonekciji, ne koriste isključivo u svrhe za koje su im dostavljeni, i ne vodi računa o zaštiti povjerljivosti tih podataka (član 38 stav 11);
28) podatke iz člana 38 stav 11 ovog zakona ustupaju trećim licima, što naročito obuhvata druge poslovne jedinice, podružnice ili partnere kojima bi ti podaci mogli omogućiti konkurentsku prednost na tržištu (član 38 stav 12);
29) u prijemu i prenosu usluga digitalne televizije iz člana 41 stav 1 ovog zakona ne očuva format stranica slike, ako su te usluge namijenjene za prijem na proširenom televizijskom ekranu (član 41 stav 2);
30) ne obezbijedi emiterima čije programe prenosi pristup aplikativnom programskom interfejsu i/ili elektronskom programskom vodiču objektivno, transparentno i pod jednakim uslovima (član 41 stav 4);
31) sistemi sa uslovnim pristupom uslugama digitatalne televizije i radija nemaju potrebne tehničke mogućnosti koje operatorima omogućavaju potpunu kontrolu nad pruženim uslugama koje su zaštićene tim sistemima (član 42 stav 1);
32) ne ponudi svim emiterima čije programe prenosi, objektivno, transparentno i pod jednakim uslovima, odgovarajuće tehničke mogućnosti kojima se obezbjeđuje pristup krajnjih korisnika tim programima, uz upotrebu odgovarajućeg uređaja za uslovni pristup (član 42 stav 2);
33) koristi sisteme uslovnog pristupa koji sprečavaju pristup krajnjih korisnika programima sa slobodnim pristupom, osim u slučaju dospjelog potraživanja od krajnjeg korisnika, koje se odnosi na usluge digitalne televizije i radija, u skladu sa opštim uslovima pružanja usluga operatora (član 42 stav 3);
34) ne vodi odvojeno računovodstvo za usluge sa uslovnim pristupom (član 42 stav 4);
35) najmanje jednom godišnje ne izvrši testiranje funkcionisanja komunikacija sa pravom prvenstva sa dostavljenim terminalnim tačkama iz člana 44 stav 3 ovog zakona i izvještaj o tome ne dostavi Ministarstvu, Agenciji, organima nadležnim za odbranu i bezbjednost, zaštitu i spašavanje u roku sedam dana od sprovođenja testiranja (član 44 stav 4);
36) ne realizuje priključak u roku utvrđenom propisom Agencije, kod postojanja opravdanog zahtjeva za pružanje univerzalne usluge (član 45 stav 6);
37) univerzalni imenik, odnosno baza podataka univerzalne službe informacija ne obuhvata najmanje sljedeće podatke o krajnjim korisnicima koji su dali saglasnost za objavljivanje tih podataka: ime i prezime, odnosno naziv privrednog subjekta i njegov organizacioni oblik, adresu, odnosno sjedište korisnika i dodijeljeni korisnički broj (član 46 stav 1);
38) ne obavijesti Agenciju, najkasnije 90 dana prije planiranog datuma, o namjeri izdvajanja svoje pristupne mreže, bez obzira na vrstu, u cjelini ili značajnom dijelu u posebno pravno lice, uz promjenu svojinske strukture, radi procjene efekata namjeravanog izdvajanja na pružanje pristupa na fiksnoj lokaciji i na pružanje javno dostupnih telefonskih usluga (član 49 stav 1);

39) ne određuje cijene univerzalne usluge u jednakom iznosu za sve korisnike na teritoriji Crne Gore (član 50 stav 1);

40) ne ponudi cjenovne opcije ili pakete za socijalno ugrožena lica i lica sa invaliditetom na osnovu procjene pristupačnosti cijena univerzalne usluge za ta lica (član 50 stav 3);

41) ne dostavlja Agenciji kvartalno podatke o izmjerenim parametrima kvaliteta usluga, podatke o promjeni kvaliteta univerzalne usluge u roku od 30 dana od dana nastupanja te promjene i najmanje jednom godišnje ne objavi ažurirane podatke o kvalitetu tih usluga na svojoj internet stranici (član 52 stav 1);

42) ako prenese ili iznajmi pravo korišćenja radio-frekvencija drugom pravnom ili fizičkom licu, bez zajedničkog zahtjeva nosioca odobrenja i lica na koje se prenosi ili kome se iznajmljuje pravo korišćenja radio-frekvencija bez saglasnosti i suprotno uslovima koje utvrdi Agencija (član 83 stav 1);

43) lice kome je iznajmljeno pravo korišćenja radio-frekvencija ne koristi radio-frekvencije u skladu sa uslovima propisanim odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija izdatim prvobitnom korisniku i aktom Agencije iz člana 83 stav 1 ovog zakona (član 83 stav 9);

44) slobodno proizvodi, uvozi, stavlja u promet i koristi u Crnoj Gori radio opremu koja ne obezbjeđuje zaštitu zdravlja i sigurnosti lica i domaćih životinja i zaštitu imovine, ne obezbjeđuje sigurnosne zahtjeve u skladu sa zakonom, ali bez primjene naponskih ograničenja, ne obezbjeđuje nivo elektromagnetne kompatibilnosti u skladu sa zakonom, ne upotrebljava efikasno radio-frekvencijski spektar, radi izbjegavanja štetnih interferencija i ne obezbjeđuje ispunjenost uslova u skladu sa propisom kojim se uređuje radio oprema (član 90 stav 1);

45) ne vodi evidenciju o numeraciji koju koristi ili je dao na korišćenje i ne dostavlja Agenciji, na njen zahtjev, podatake iz evidencije (član 99 stav 1 tačka 5);

46) ne pruža informacije o telefonskim brojevima korisnika (član 99 stav 1 tačka 6);

47) ne ispuni zahtjev korisnika za prenosivost broja, u skladu sa ovim zakonom (član 99 stav 1 tačka 8);

48) prenese, odnosno ustupi pravo na korišćenje numeracije drugom operatoru ili privrednom subjektu bez saglasnosti Agencije (član 100 stav 1);

49) ne dostavi, bez naknade, na zahtjev organa nadležnog za jedinstveni evropski broj za pozive u hitnim slučajevima &squot;112&squot;, javna upozorenja krajnjim korisnicima o neposrednim ili nadolazećim opasnostima putem sistema upozoravanja javnosti (član 105 stav 1);

50) ne blokira pristup krajnjim korisnicima, brojevima ili uslugama, na zahtjev Agencije, ako je od strane nadležnih organa prijavljena prevara ili zloupotreba ili ako je to potrebno radi zaštite opšteg interesa ili zaštite prava i sloboda drugih, i ako u takvim slučajevima ne uskrati relevantne prihode od interkonekcije ili drugih usluga (član 107 stav 4);

51) ne obavijesti Agenciju unaprijed i blagovremeno o namjeri stavljanja djelova mreže van upotrebe ili zamjene novom infrastrukturom, uključujući i tradicionalnu infrastrukturu potrebnu za rad mreže bazirane na bakru, na koju se odnose obaveze i određene u skladu sa članom 113 ovog zakona (član 126 stav 1);

52) ne pruža elektronske komunikacione usluge pod utvrđenim uslovima i cijenama (član 131 stav 1);

53) postupa suprotno zabrani iz člana 131 stav 4 ovog zakona;

54) ne objavi opšte uslove pružanja usluga na svojoj internet stranici i ne ih učini dostupnim, bez naknade, na zahtjev krajnjeg korisnika u elektronskoj ili štampanoj formi u svojim poslovnicama ili na drugi odgovarajući način, nakon dobijanja saglasnosti iz člana 132 stav 2 ovog zakona (član 132 stav 4);

55) započne sa primjenom izmijenjenih opštih uslova pružanja usluga koji su nepovoljniji za postojeće krajnje korisnike prije isteka roka od 30 dana od dana njihovog objavljivanja, a ako su izmjene povoljnije za korisnike, prije dobijanja saglasnosti Agencije, od dana objavljivanja na internet stranici operatora (član 132 stav 5);

56) ugovor sa krajnjim korisnikom ne sadrži elemente propisane članom 135 stav 2 ovog zakona;

57) ne obezbijedi obrazac ugovora iz člana 135 stav 3 ovog zakona, na zahtjev i na način dostupan krajnjim korisnicima sa invaliditetom, vodeći računa o pristupačnosti proizvoda i usluga (član 135 stav 4);

58) zaključi ugovor na određeno vrijeme na period duži od dvije godine (član 137 stav 1);

59) ne obavijesti krajnjeg korisnika, na jasan i razumljiv način, pisanim ili elektronskim putem, najmanje 30 dana ranije o svakoj jednostranoj promjeni ugovorenih uslova i istovremeno o pravu krajnjih korisnika na raskid ugovora prije isteka perioda na koji je zaključen ugovor bez obaveze plaćanja troškova u vezi sa raskidom ako ne prihvataju nove uslove, na trajnom mediju (član 137 stav 12);

60) ne pribavi saglasnost Agencije na ugovor za svaku od usluga elektronskih komunikacija koje su u ponudi operatora prije početka pružanja usluga (član 139 stav 1);

61) zaključi sa krajnjim korisnikom ugovor za koji nije pribavljena saglasnost Agencije iz člana 139 stav 1 ovog zakona (član 139 stav 2);

62) ne obezbijedi krajnim korisnicima sa invaliditetom, u okviru objektivnih tehničkih mogućnosti, pristup svim pozivnim brojevima hitnih službi, kao i dostupnost odgovarajuće terminalne opreme (član 140 stav 2 tačka 1);

63) ne omogući krajnjem korisniku provjeru identiteta međunarodne mobilne opreme (IMEI broj) i ne onemogući korišćenje terminalne opreme, na zahtjev krajnjeg korisnika, u njegovoj mreži, u slučaju neovlašćenog otuđenja ili zloupotrebe terminalne opreme krajnjeg korisnika (član 141 stav 6);

64) ne dostavi Agenciji, prije objavljivanja, podatke iz člana 142 stav 1 ovog zakona (član 142 stav 2);

65) ne omogući minimalni kvalitet pružanja usluga (član 142 stav 3);

66) ne omogući krajnjim korisnicima, na njihov zahtjev, ako postoje tehničke mogućnosti, uslugu roditeljske kontrole, kojom se omogućava zabrana pristupa određenim sadržajima, zabrana upućivanja poziva i slanje elektronskih poruka na određene brojeve, upućivanje poziva i slanje elektronskih poruka samo na određene brojeve i kontrolu potrošnje iz stava 144 ovog zakona (član 145 stav 1);

67) unaprijed ne objavi detaljan opis i cijenu ukupne usluge, odnosno svih njenih sastavnih djelova, uslove pružanja usluge i adresu za dostavljanje prigovora (član 146 stav 1);

68) ne izda, na zahtjev krajnjeg korisnika, detaljnije raščlanjen račun, najmanje jednom mjesečno bez naknade, kako bi mu se omogućilo da provjeri i kontroliše naknade za korišćenje usluga pristupa internetu i usluga govornih komunikacija, kao i da na odgovarajući način prati svoju potrošnju i izdatke, čime mu se omogućava kontrola nad svojim računima, i to unazad jednu godinu (član 151 stav 8);

69) ne obavijesti Agenciju i organ nadležan za zaštitu ličnih podataka, bez odlaganja, o povredi podataka o ličnosti ili povredi privatnosti korisnika (član 164 stav 1);

70) ne obavijesti korisnika, bez odlaganja, ako povreda ličnih podataka može štetno uticati na lične podatke ili privatnost korisnika (član 164 stav 3);

71) ne registruje, bez odlaganja, krajnje korisnike usluga fiksne telefonije i korisnike svih usluga mobilne telefonije (post-paid i pre-paid), kao i interneta (član 166 stav 1);

72) koristi podatke o krajnjem korisniku suprotno članu 166 stav 4 ovog zakona;

73) Koristi podatke iz člana 166 st. 1 i 2 ovog zakona radi uspostavljanja i vođenja imenika krajnjih korisnika i u druge svrhe bez izričite saglasnosti krajnjeg korisnika čiji se podaci obrađuju i na zahtjev korisnika ne izvrši ispravku njegovih ličnih podataka (član 166 stav 5);

74) ne čuva evidentirane podatke za vrijeme trajanja ugovora i najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge (član 166 stav 6);

75) ne obavijesti najmanje šest mjeseci prije nadogradnje svoje mreže, odnosno implementacije novih usluga organe nadležne za presrijetanje komunikacija o tehničkoj i programskoj nadogradnji u svojoj mreži ili implementaciji novih elektronskih komunikacionih usluga, koji imaju uticaj na zakonito presrijetanje komunikacija (član 172 stav 2);

76) ne postupi po odluci Agencije iz člana 208 stav 3 ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 3.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 800 eura do 8.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

Član 219

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 4.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) ne daje podatke o fiksnim i mobilnim (post-paid i pre-paid) telefonskim brojevima svih korisnika koji su dali saglasnost za objavljivanje tih podataka i to po korisničkom broju ili vlasniku broja (član 46 stav 2);

2) ne dostavi podatke iz člana 46 stav 1 ovog zakona operatoru univerzalnog imenika, odnosno univerzalne službe informacija u roku od sedam sedam dana od dana obezbjeđivanja priključka (član 46 stav 3);

3) ne ažurira najmanje jednom u sedam dana podatke u univerzalnom imeniku (član 46 stav 4);

4) naplaćuje uslugu objavljivanja podataka o krajnjim korisnicima u univerzalnom imeniku (član 46 stav 7);

5) ne postupi po nalogu Agencije iz člana 50 stav 5 ovog zakona;

6) ne postupi po nalogu Agencije iz člana 50 stav 6 ovog zakona;

7) ne obezbijedi tehničke mogućnosti korisniku, odnosno ne omogući posebne tarifne režime za kategorije socijalno ugroženih lica i lica sa invaliditetom koji omogućavaju uvid u cijenu i kontrolu potrošnje usluge (član 51 stav 1);

8) ne donese opšte uslove pružanja usluga i ne iskaže odvojeno na računu cijene pojedinih univerzalnih usluga, ne obezbijedi raščlanjivanje računa u skladu sa članom 151 ovog zakona, ne izvrši po zahtjevu korisnika besplatnu blokadu odlaznih poziva prema određenom broju ili vrsti brojeva (član 51 stav 2);

9) ne prijavi Agenciji tehničke parametre odobrenih radio-frekvencija iz člana 76 stav 1 tačka 4 ovog zakona na svakoj pojedinačnoj lokaciji (član 77 stav 1);

10) počne sa korišćenjem odobrenih radio-frekvencija ili izmijeni prijavljene tehničke parametre korišćenja odobrenih radio-frekvencija na pojedinačnoj lokaciji prije isteka roka od 15 dana od dana podnošenja prijave iz člana 77 stav 1 ovog zakona, osim ako prije istega tog roka od Agencije ne dobije obrazloženo obavještenje da prijavljeni parametri nijesu u skladu sa zakonom, planom namjene, planom raspodjele ili odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija (član 77 stav 3);

11) jednostrano ograniči ili sprečava krajnje korisnike da, po sopstvenom izboru, pristupaju lokalnoj radio mreži koje pružaju treća lica ili drugim krajnjim korisnicima ne dozvoli recipročno ili šire pristupanje mrežama takvih pružalaca putem lokalnih radio mreža, pored ostalog i na osnovu objedinjavanja lokalnih radio mreža različitih krajnjih korisnika koji se čine javno dostupnim (član 92 stav 5);

12) postavi bežičnu pristupnu tačku kratkog dometa na zgradi ili lokaciji arhitektonske, istorijske, prirodne ili kulturne vrijednosti koje su zaštićene u skladu sa važećim propisima ili, prema potrebi, iz razloga javne bezbjednosti, bez dozvole nadležnog organa (član 93 stav 2);

13) ne omogući korisnicima pozive prema brojevima iz numeričkog opsega 116 (član 106 stav 4);

14) ne omogući korišćenje standardnog međunarodnog pristupnog koda 00 prilikom uspostavljanja međunarodnih poziva (član 107 stav 1);

15) ne obezbijedi korisnicima pristup svim brojevima koji se koriste u Evropskoj uniji, bez obzira na tehnologiju i uređaje koje koristi operator, uključujući i brojeve iz nacionalnih planova numeracije i univerzalne međunarodne brojeve besplatnih telefonskih usluga (UIFN), kad je to tehnički moguće i ekonomski opravdano, osim u slučaju kad je pozvani krajnji korisnik iz tržišnih razloga ograničio pristup pozivaocima iz određenih geografskih oblasti (član 107 stav 2 tačka 2);

16) ne postupa na isti način sa svim pozivima prema brojevima i od brojeva iz evropskog numeričkog telefonskog prostora (ETNS) po cijenama koje su uporedive sa cijenama koje se primjenjuju na pozive prema državama članicama Evropske unije (član 107 stav 3);

17) ne objavi informacije o opštim uslovima pružanja usluga elektronskih komunikacija na jasan, sveobuhvatan i mašinski čitljiv način kao i u formatu koji je pristupačan za krajnje korisnike sa invaliditetom (član 131 stav 2);

18) ne dostavi Agenciji opšte uslove pružanja usluga, radi davanja saglasnosti,30 dana prije dana njihovog objavljivanja (član 132 stav 1);

19) cjenovnik usluga iz člana 134 stav 1 ovog zakona ne sadrži cijene pojedinih usluga, paketa usluga, dodatnih usluga, naknada za pristup, kao i način obračuna usluga (član 134 stav 2);

20) cijene iz člana 134 stav 2 nijesu iskazane sa uračunatim porezom na dodatu vrijednost odvojeno za svaku uslugu (član 134 stav 3);

21) ne dostavi Agenciji cjenovnik usluga, kao i njegove izmjene najkasnije osam dana prije njegovog objavljivanja na svojoj internet stranici (član 134 stav 4);

22) primijeni izmjene cjenovnika na postojeće krajnje korisnike prije isteka roka od 30 dana od dana njihovog objavljivanja, ako su izmjene nepovoljne za postojeće krajnje korisnike (član 134 stav 6);

23) ne obezbijedi krajnjim korisnicima sa invaliditetom pristup elektronskim komunikacionim uslugama, kao i osnovnim informacijama o uslovima ugovora iz člana 130 ovog zakona, koje su jednake uslugama dostupnim većini krajnjih korisnika, uključujući pripadajuće podatke koji se pružaju krajnjim korisnicima na osnovu člana 130 stav 2 ovog zakona (član 140 stav 1);

24) ne obezbijedi krajnjim korisnicima koji su lica sa invaliditetom, u okviru objektivnih tehničkih mogućnosti, prioritet kod ostvarivanja pristupa mreži, kao i kod otklanjanja kvarova (član 141 stav 5);

25) ne omogući svojim krajnjim korisnicima pristup informacijama i sadržaju i njihovu distribuciju, kao i upotrebu aplikacija, usluga i terminalne opreme po svom izboru, nezavisno od lokacije krajnjeg korisnika ili pružaoca usluge pristupa internetu, porijeklu ili odredištu informacije, sadržaja, aplikacije ili usluge (član 143 stav 1);

26) postupa sa cjelokupnim saobraćajem diskriminatorno, netransparentno i sa ograničavanjem ili ometanjem, nezavisno od pošiljaoca i primaoca sadržaja, kojem se pristupa ili koji se distribuira, aplikacijama ili uslugama koje se upotrebljavaju ili pružaju, ili terminalnoj opremi koja se upotrebljava (član 143 stav 2);

27) sprovodi dodatne mjere upravljanja saobraćajem, osim mjera iz člana 143 stav 3 ovog zakona, a naročito ako blokira, usporava, mijenja, ograničava, ometa, degradira ili diskriminiše određene sadržaje, aplikacije ili usluge ili određene njihove kategorije, osim ako je potrebno i samo onoliko dugo koliko je neophodno radi poštovanja važećih propisa, uključujući sudske odluke ili odluke nadležnih organa kojima su dodjeljena odgovarajuća ovlašćenja, očuvanja bezbjednosti mreže, usluga koje se pružaju putem te mreže i terminalne opreme krajnjih korisnika i ublažavanja učinaka privremenog zagušenja mreže, pod uslovom da se sa istim kategorijama saobraćaja jednako postupa (član 143 stav 4);

28) ne obezbijedi potrošaču uslugu pristupa javnoj elektronskoj komunikacionoj mreži i korišćenje javno dostupnih elektronskih komunikacionih usluga na pre-paid osnovi (član 144 stav 6);

29) ne izda mjesečni račun za pružene usluge elektronskih komunikacija u elektronskom obliku i o tome blagovremeno i na pogodan način ne obavijesti krajnjeg korisnika (član 151 stav 1);

30) račun iz člana 151 stav 1 ovog zakona za pružene javno dostupne usluge govorne komunikacije na fiksnoj lokaciji ne sadrži podatke propisane članom 151 stav 4 ovog zakona;

31) račun za druge javno dostupne elektronske komunikacione usluge ne sadrži podatke iz člana 151 stav 4 ovog zakona u mjeri u kojoj je to primjenjivo (član 151 stav 5);

32) ograniči pružanje usluge krajnjem korisniku iz člana 153 stav 8 ovog zakona, koji uredno izmiruje sve sljedeće nesporne račune za pružene usluge, šalje mu opomene, isključi korisničku terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže u skladu s članom 158 ovoga zakona, započne postupak prinudne naplate, ustupi potraživanje do završetka postupka rješavanja prigovora, sudskog postupka, postupka rješavanja spora pred Agencijom iz člana 154 ovog zakona ili drugog vansudskog postupka rješavanja spora, osim u slučaju kad je krajnji korisnik raskinuo ugovor (član 153 stav 7);

33) u slučaju da je već ograničio pružanje usluge krajnjem korisniku ili isključio korisničku terminalnu opremu iz elektronske komunikacione mreže prije nego što je od krajnjeg korisnika ili nadležnog tijela primio obavještenje o postupku rješavanja spora u skladu sa članom 154 ovog zakona ili o pokrenutom sudskom postupku ili drugom vansudskom postupku rješavanja spora, bez odlaganja i bez naknade ponovo ne započne i ne nastavi sa pružanjem usluge krajnjem korisniku (ponovno uključenje), do završetka sudskog postupka, postupka rješavanja spora pred Agencijom ili drugog vansudskog postupka rješavanja spora, osim u slučaju kada je krajnji korisnik raskinuo ugovor (član 153 stav 8);

34) u slučaju iz člana 155 stav 1 ovog zakona, ne objavi obavještenje o privremenom ograničenju odnosno prekidu pristupa uslugama jedan dan ranije u sredstvima javnog informisanja i to obavještenje ne dostavi Agenciji i hitnim službama, ako to utiče na njihov rad, osim u slučaju hitnog otklanjanja smetnji na mreži kada obavještenje o privremenom ograničenju, odnosno prekidu pristupa usluga dostavlja bez odlaganja u što kraćem roku (član 155 stav 2);

35) ne obavijesti neposredno, na odgovarajući način, krajnje korisnike o ograničenju odnosno prekidu pristupa uslugama dužem od šest sati (član 155 stav 3);

36) ne zabilježi i ne sačuva podatke o identifikaciji dolaznog poziva ili kratke poruke, datumu i vremenu poziva ili kratke poruke ili pokušaju pozivanja, kada mu krajnji korisnik u pisanom ili elektronskom obliku prijavi i opiše način, odnosno sadržinu, okvirni datum i vrijeme zlonamjernog ili uznemiravajućeg poziva (član 156 stav 1);

37) ne izda krajnjem korisniku iz člana 156 stav 2 ovog zakona odgovarajuću potvrdu u pisanom ili elektronskom obliku o prijavi zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva ili kratkih poruka (član 156 stav 2);

38) krajnjem korisniku ne uputi upozorenje ako utvrdi da je, na osnovu prijave iz člana 156 stav 1 ovog zakona, zlonamjerni ili uznemirujući poziv ili kratka poruka upućen sa broja njegovog krajnjeg korisnika, odnosno ne preduzme druge odgovarajuće mjere radi sprečavanja daljeg uznemiravanja, u slučaju ponovnog uznemiravanja (član 156 stav 3);

39) ne sarađuje radi praćenja i otkrivanja zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva ili kratkih poruka, a naročito radi razmjene podataka o broju sa kojeg je i na koji je upućen zlonamjerni ili uznemiravajući poziv ili kratka poruka i postupanja po proslijeđenim prijavama iz člana 156 stav 4 ovog zakona (član 156 stav 5);

40) ograniči pružanje usluge krajnjem korisniku, ako utvrdi da krajnji korisnik vrši zloupotrebu usluge ili ugrožava bezbjednost mreže, odnosno ugrožava rad elektronske komunikacione mreže, uz a prethodno nije poslao opomenu krajnjem korisniku da ograniči navedene aktivnosti (član 157 stav 1);

41) ne obavijesti korisnika da je dužan da mu privremeno ograniči pružanje usluge u skladu sa odlukom Agencije donesenom nakon izvršenog nadzora, kad se u vršenju inspekcijskog nadzora u skladu sa ovim

zakonom utvrdi prouzrokovanje štetne interferencije usljed korišćenja terminalne opreme od strane krajnjeg korisnika (član 157 stav 3);

42) po prijemu obavještenja od strane Agencije, krajnjem korisniku trajno ne onemogući korišćenje usluge, odnosno sa njim ne raskine ugovor, ako se prilikom kontrole izvršenja odluke iz člana 157 stav 3 ovog zakona utvrdi ponovljeno korišćenje terminalne opreme koja prouzrokuje štetnu interferenciju od strane krajnjeg korisnika (član 157 stav 4);

43) ne obezbijedi krajnjem korisniku, za vrijeme trajanja privremenog ograničenja usluge iz člana 158 stav 1 ovog zakona, da prima dolazne pozive kad se nalazi u Crnoj Gori i da upućuje odlazne pozive prema hitnim službama i besplatnom broju službe za korisnike svog operatora (član 158 stav 3);

44) ne obezbijedi interoperabilnost digitalne televizijske opreme koju stavlja na raspolaganje krajnjim korisnicima, kako bi se, ako je to tehnički moguće, digitalna televizijska oprema mogla ponovo upotrijebiti za pružanje digitalnih televizijskih usluga drugih operatora (član 159 stav 2);

45) ne omogući krajnjem korisniku, nakon raskida ugovora, bez naknade, jednostavan postupak za vraćanje digitalne televizijske opreme, osim ako operator dokaže da je ta oprema u potpunosti interoperabilna sa uslugama drugih operatora koji pružaju digitalne televizijske usluge, uključujući i novog operatora koji pruža digitalne televizijske usluge krajnjem korisniku (član 159 stav 3);

46) ne vodi evidenciju povreda ličnih podataka, koja sadrži podatke o uzroku povrede ličnih podataka, posljedicama nastale povrede i preduzetim mjerama zaštite (član 164 stav 5);

47) ne vodi i ne čuva evidenciju o pristupanju i korišćenju podataka korisnika, najmanje godinu dana od dana prestanka pružanja usluge, na osnovu koje se nedvosmisleno može utvrditi ko je, kad i za koju svrhu pristupao i koristio podatke o krajnjem korisniku (član 166 stav 7);

48) ne izbriše ili ne izmijeni obrađene i uskladištene podatke o saobraćaju na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem (neimenovani podaci), kad radi prenosa komunikacije nijesu više potrebni i ako ne postoji obaveza zadržavanja tih podataka iz člana 173 ovog zakona (član 167 stav 1);

49) obrađuje podatke suprotno članu 167 stav 2 ovog zakona;

50) ne obrađuje podatke u skladu sa članom 167 stav 3 ovog zakona;

51) obradu podataka u skladu sa članom 167 st. 2 i 3 ovog zakona, ne ograniči na lica koja su zaposlena i/ili imaju ovlašćenje od strane operatora koji se bavi naplaćivanjem usluga ili upravljanjem saobraćajem, pitanjima potrošača, otkrivanjem prevara, promocijom javnih elektronskih komunikacionih usluga ili pružanjem usluga sa dodatom vrijednošću i obradu podataka ne ograniči samo na ono što je neophodno u svrhe takvih aktivnosti (član 167 stav 5);

52) ne obavijesti krajnjeg korisnika o vrsti podataka o saobraćaju koji se obrađuju, kao i o trajanju obrade za namjene iz člana 167 stav 2 ovog zakona, a za namjene iz člana 167 stav 3 ovog zakona, prije dobijanja saglasnosti (član 167 stav 7);

53) obrađuje podatke o lokaciji, koji nijesu podaci o saobraćaju, kad ti podaci nisu izmijenjeni na način da se ne mogu dovesti u vezu sa određenim licem (neimenovani podaci) ili bez saglasnosti korisnika, na način i u vremenu koje je neophodno za pružanje usluga sa dodatom vrijednošću (član 169 stav 1);

54) prije dobijanja saglasnosti iz člana 169 stav 1 ovog zakona ne upozna korisnika sa vrstom podataka o lokaciji koji će biti obrađeni, a koji nijesu podaci o saobraćaju, trajanju obrade i o mogućnosti prenosa trećim licima, u svrhu pružanja usluga sa dodatom vrijednošću (član 169 stav 3);

55) ne omogući korisniku da u svakom trenutku odustane od saglasnosti za obradu podataka (član 169 stav 4);

56) obradu podataka o lokaciji, koji nijesu podaci o saobraćaju, vrše lica koja nije ovlastio operator i koja se ne nalaze u Crnoj Gori ili treće lice koje pruža usluge sa dodatom vrijednošću a ne nalazi se u Crnoj Gori i ako ta obrada nije ograničena na najmanju mjeru neophodnu za pružanje usluga sa dodatom vrijednošću (član 169 stav 6);

57) upotrijebi automatski govorni uređaj za pozive prema korisniku bez ljudskog posredovanja (pozivni automati), faks aparat ili elektronsku poštu, uključujući SMS ili MMS za pozive prema korisniku, radi direktnog marketinga, bez prethodno pribavljene saglasnosti korisnika (član 170 stav 1);

58) kontakt podatke za elektronsku poštu koje dobije od svojih kupaca koristiti radi reklamiranja i prodaje proizvoda i usluga, a da kupcu nije omogućio da na jednostavan način i bez naknade, da primjedbe ili odbije korišćenje svojih elektronskih kontakt podataka u te svrhe, tokom njihovog prikupljanja ili prilikom dobijanja svake poruke, u slučaju da korisnik nije prethodno odbio takvu upotrebu podataka (član 170 stav 3);

59) dozvoli slanje elektronske pošte radi reklamiranja ili podsticanja primaoca da posjećuje internet stranice na

kojima se pogrešno prikazuje ili prikriva identitet pošiljaoca ili bez tačne adrese na koju primalac može poslati zahtjev da se sa tom komunikacijom prestane (član 170 stav 4);

60) ustupi ili da kontakt podatke za elektronsku poštu (SMS ili MMS, pozivi prema korisniku u cilju marketinga) svojih kupaca drugom pravnom ili fizičkom licu (član 170 stav 5).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 200 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 6.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 100 eura do 1000 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

Član 220

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) izradi, proizvede, uveze, stavi u promet, proda, da u zakup ili posjeduje nedozvoljene uređaje i softvere koji omogućavaju pristup zaštićenoj usluzi za komercijalne svrhe (član 42 stav 5);

2) instalira, održava ili vrši zamjenu uređaja i softvera iz člana 42 stav 5 ovog zakona za komercijalne svrhe (član 42 stav 6);

3) obavlja komercijalne komunikacije u svrhu reklamiranja, nuđenja i stavljanja u promet uređaja i softvera iz člana 42 stav 5 ovog zakona (član 42 stav 7);

4) ne vodi odvojeno računovodstvo na način da odvojeno iskaže prihode i troškove nastale pružanjem univerzalne usluge od prihoda i troškova ostvarenih od drugih usluga (član 54 stav 3);

5) ne koristi radio-frekvencije u skladu sa ovim zakonom, međunarodnim ugovorima čiji je potpisnik Crna Gora i odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija (član 60 stav 10);

6) radio-frekvencije koje se mogu koristiti bez odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, ne koristi u skladu sa propisanim uslovima po principu opšte autorizacije, odnosno ne prijavi korišćenje radio-frekvencija prije početka korišćenja tih radio-frekvencija po principu notifikacije (član 60 stav 11);

7) ne obavijesti Agenciju o promjeni podataka iz člana 76 stav 1 tačka 1 i stav 2 ovog zakona u roku od 15 dana od dana nastanka tih promjena (član 76 stav 3);

8) ne obezbijedi da korisnici iz drugih država mogu pristupati negeografskim brojevima u Crnoj Gori, ako je to ekonomski održivo, osim u slučaju kad je pozvani krajnji korisnik zbog tržišnih razloga ograničio pristup pozivaocima iz određenih geografskih područja (član 107 stav 5);

9) ograniči uslovima i procedurama za raskid ugovora pravo krajnjeg korisnika na promjenu operatora (član 137 stav 5);

10) ne vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima iz člana 137 stav 12 ovog zakona, koja sadrži ime i prezime potrošača, korisnički broj, kao i vrijeme dostavljanja obavještenja (član 137 stav 14);

11) ne ukloni, bez naknade, sva ograničenja u vezi s upotrebom terminalne opreme u mrežama drugih operatora u trenutku raskida ugovora (član 137 stav 18);

12) na zahtjev potrošača unaprijed plaćenih usluga, nakon jedne godine od kupovine terminalne opreme i uz prilaganje računa, ne omogući upotrebu te opreme u mrežama drugih operatora, u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva (član 137 stav 19);

13) ne omogući krajnjem korisniku priključenje terminalne opreme ako oprema ispunjava uslove propisane zakonom (član 141 stav 2);

14) ne omogući na zahtjev potrošača jednostavno i besplatno ograničenje potrošnje za obračunski period, i ako prije dostizanja bilo kakvog ograničenja potrošnje ili kad je usluga u potpunosti iskorišćena, o tome bez odlaganja ne obavijesti krajnjeg korisnika (član 144 stav 1);

15) ne omogući, na zahtjev krajnjeg korisnika, besplatnu zabranu odlaznih poziva prema određenom broju ili grupi brojeva, odnosno zabranu slanja ili primanja poruka na određene ili sa određenih vrsta brojeva (član 144 stav 2);

16) ne dostavi potrošačima besplatna obavještenja putem telefonskog poziva ili kratkih tekstualnih poruka (SMS poruka), ako dođe do potrošnje koja je veća od prosječnog iznosa potrošnje za prethodna tri mjeseca i ne vodi evidenciju o dostavljenim obavještenjima (član 144 stav 3);

17) ne dostavi, na zahtjev potrošača, stanje trenutne potrošnje (član 144 stav 4);

18) ne omogući, na zahtjev krajnjeg korisnika, jednostavno i besplatno uspostavljanje usluge preusmjeravanja poziva na bilo koji broj u sopstvenoj mreži ili mreži drugog operatora u Crnoj Gori (član 147 stav 1);

19) ne omogući krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu automatskog preusmjeravanja poziva prema korisničkom terminalnom uređaju, koje je izvršila treća strana (član 147 stav 2);

20) ne omogući, krajnjem korisniku javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na korišćenju broja, zadržavanje broja prilikom geografske promjene terminalne tačke mreže u okviru iste mrežne grupe, ako postoji tehnička mogućnost priključenja na mrežu (član 149 stav 1 tačka 1);

21) ne omogući, na zahtjev krajnjeg korisnika javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga zasnovanih na broju,zadržavanje broja prilikom promjene usluge (član 149 stav 1 tačka 2);

22) ne pribavi pisanu ili elektronsku saglasnost krajnjeg korisnika javno dostupnih usluga govornih komunikacija da njegovi lični podaci budu unijeti u imenik operatora, i ne uspostavi, objavi i ažurira imenik krajnjih korisnika javno dostupnih usluga govornih komunikacija (član 150 stav 1);

23) ne obezbijedi krajnjim korisnicima, bez naknade, informacije o obimu i svrsi podataka koji se unose u imenik prije njegovog objavljivanja, mogućnostima korišćenja njihovih ličnih podataka, minimalnom i maksimalnom broju podataka koji se mogu unijeti u imenik, kao i pravu na unošenje podataka prema ličnom izboru do mjere koja je u skladu sa svrhom imenika, pravu krajnjih korisnika na izmjene, dopune ili brisanje njihovih ličnih podataka iz imenika (član 150 stav 2);

24) ne učine lako dostupnim podatke iz imenika svim krajnjim korisnicima, preko javno dostupne službe informacija operatora, putem telefonskog poziva ili SMS (član 150 stav 4);

25) se na računu iz člana 151 stav 1 ovog zakona iskazuju pozivi na besplatne telefonske brojeve, uključujući i brojeve za pozive hitnim službama (član 151 stav 6);

26) ne omogući krajnjem korisniku da podnese prigovor na pristup i kvalitet usluga, prigovor u vezi sa pružanjem usluga, i na iznos kojim je zadužen u računu za pružene usluge, kao i zbog povrede odredaba ugovora i zbog povrede prava u vezi sa zaštitom pristupa otvorenom internetu (član 152 stav 1);

27) o prigovoru iz člana 152 stav 1 ovog zakona ne odluči u roku od 15 dana od dana prijema prigovora, krajnjem korisniku ne dostavi obrazloženu odluku u pisanoj ili elektronskoj formi i o tome ne vodi evidenciju (član 152 stav 4);

28) ne izda potvrdu o prijemu prigovora krajnjem korisniku (član 153 stav 2);

29) ne izda potvrdu o izvršenoj provjeri krajnjem korisniku, sa tačno i pregledno navedenim dokazima administrativne i tehničke provjere svih dijelova mreže i sistema u djelokrugu odgovornosti operatora, a za koje je provjera izvršena (član 153 stav 4);

30) prekid pružanja usluga u slučaju iz člana 160 stav 1 ovog zakona tokom postupka promjene operatora traje duže od jednog radnog dana (član 160 stav 3);

31) ne omogući svojim krajnjim korisnicima, na njihov zahtjev, da nezavisno od promjeni operatora zadrže dodijeljeni broj (član 160 stav 4);

32) odredbe o obaveznom trajanju ugovora predstavljaju ograničenje ili prepreku za krajnjeg korisnika, u slučaju zahtjeva za prenos broja u mrežu drugog operatora (član 160 stav 8);

33) sve naknade, koje se naplaćuju u postupku prenosa broja između operatora javno dostupnih interpersonalnih komunikacionih usluga, nijesu troškovno orijentisane i ako iziskuju bilo kakve direktne naknade za krajnje korisnike (član 160 stav 9);

34) ne dostavi nadležnom organu za broj 112 bez naknade, sve raspoložive podatke o ostvarenim pozivima na broj 112, što posebno obuhvata podatke o imenu i prezimenu ili nazivu pozivaoca, pozivajućem broju, vremenu i trajanju poziva i lokaciji s koje je upućen poziv na broj 112, i to odmah po prosljeđivanju tog poziva nadležnom organu za broj 112 (član 161 stav 6);

35) zloupotrijebi pozive na broj 112, kao i na druge pozivne brojeve za pristup hitnim službama, što posebno obuhvata sve vrste zlonamjernih ili uznemiravajućih poziva (član 161 stav 9);

36) ne onemoguće spječavanje prikaza pozivajućeg broja ka brojevima hitnih službi i broju 112 (član 161 stav 11);

37) ne omogući korisniku usluga, koji je uputio poziv, jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja pozivajućeg broja za svaki pojedinačni poziv ili za sve pozive (član 168 stav 1);

38) ne omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja pozivajućeg broja kod dolaznih poziva, uz razumnu upotrebu ove mogućnosti (član 168 stav 2);

39) ne omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavan način odbijanja dolaznih poziva u slučaju kad je prikazivanje pozivajućeg broja zabranio korisnik usluga koji je uputio poziv (član 168 stav 3);

40) ne omogući pozvanom krajnjem korisniku jednostavnu i besplatnu zabranu prikazivanja broja na koji je izvršeno preusmjeravanje pozivajućem korisniku usluga (član 168 stav 4);

41) ne obavijesti javnost, na prikladan i javno dostupan način, o uslugama i mogućnostima iz člana 168 st. 1 do 4 ovog zakona (član 168 stav 6);

42) krajnjim korisnicima ne omogući besplatan pristup dodatnim uslugama, a naročito usluzi identifikacije dolaznog poziva, uzimajući u obzir raspoložive tehničke mogućnosti (član 168 stav 8);

43) nakon prijema pisane prijave, sa navedenim datumom i okvirnim vremenom, da je krajnji korisnik poslao neželjenu elektronsku poruku ili da je korisnički nalog elektronske pošte bio zloupotrijebljen, ne utvrdi činjenično stanje i, u zavisnosti od stepena pričinjene zloupotrebe, ne upozori krajnjeg korisnika ili privremeno ne onemogući upotrebu korisničkog naloga elektronske pošte i o tome bez odlaganja ne obavjesti krajnjeg korisnika u pisanom obliku (član 171 stav 3);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 150 eura do 1.500 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 5.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 50 eura do 500 eura.

(5) Ako je prekršajem iz stava 1 ovog člana ostvarena imovinska korist, uz novčanu kaznu, izreći će se i mjera oduzimanja imovinske koristi pribavljene izvršenjem prekršaja.

(6) Za počinjeni prekršaj iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, učiniocu će se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta, apredmeti koji su nastali činjenjem tog prekršaja uništiće se.

(7) Pravnom ili fizičkom licu, odnosno preduzetniku koji obavlja drugu samostalnu djelatnost, a koji prekršaje iz stava 1 ovog člana izvrši u obavljanju djelatnosti, može se izreći zaštitna mjera zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti u trajanju od šest mjeseci, ako je izvršeni prekršaj naročito težak, zbog načina izvršenja, posljedica djela, prihoda počinioca prekršaja ili drugih okolnosti izvršenog prekršaja, koje ga čine naročito teškim.

Zastarjelost pokretanja prekršajnog postupka

Član 221

(1) Prekršajni postupak po prekršajima iz ovog zakona ne može se pokrenuti ako proteknu tri godine od dana kada je prekršaj izvršen.

(2) Zastarjelost gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne šest godina od dana kada je prekršaj izvršen.

XVI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje propisa

Član 222

(1) Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi donijeti na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Terminalne tačke mreže

Član 223

Vlada će odrediti terminalne tačke mreže i grupe korisnika koji u vanrednim situacijama imaju pravo na terminalnu tačku mreže sa pravom prvenstva iz člana 44 stav 3 ovog zakona i dostaviti ih operatorima u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Usklađivanje Statuta Agencije

Član 224

(1) Statut Agencije uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Zaposleni u Agenciji čija su radna mjesta ukinuta ovim zakonom biće raspoređeni na radna mjesta unutar Agencije koja su u skladu sa njihovom stručnom spremom i koeficijentom složenosti poslova.

Usklađivanje poslovanja

Član 225

Operatori su dužni da usklade svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Važenje odobrenja

Član 226

(1) Odobrenja za korišćenje radio-frekvencija i odobrenja za korišćenje numeracija izdata u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), važe do isteka perioda na koji su izdata.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Agencija će nosiocima odobrenja za korišćenje radio-frekvencija iz opsega 694-790 MHz, 3400-3800 MHz i 24,25-27,5 GHz koji na dan stupanja na snagu ovog zakona posjeduju važeća odobrenja, na njihov zahtjev, produžiti period važenja tih odobrenja za dodatnih pet godina bez sprovođenja postupka javnog nadmetanja, u cilju omogućavanja ukupnog perioda važenja odobrenja od 20 godina koji se smatra adekvatnim za povrat investicije u razvoj mreže.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, nosioci odobrenja dužni su da plate jednokratnu naknadu čiji iznos utvrđuje Ministarstvo.

(4) Zahtjev iz stava 2 ovog člana može se podnijeti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Operatori univerzalnog servisa

Član 227

Rješenja Agencije o određivanju operatora univerzalnog servisa donesena u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), važe do isteka perioda na koji su izdata, odnosno do donošenja novih rješenja o određivanju operatora univerzalne usluge.

Operatori sa značajnom tržišnom snagom

Član 228

Rješenja Agencije o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom donesena u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), važe do donošenja rješenja o određivanju operatora sa značajnom tržišnom snagom u skladu sa ovim zakonom.

Započeti postupci

Član 229

Postupci započeti u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19), okončaće se po tom zakonu.

Nastavak rada Agencije i organi Agencije

Član 230

(1) Agencija nastavlja sa radom u skladu sa ovim zakonom.

(2) Članovi Savjeta Agencije imenovani u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19) nastavljaju sa radom kao članovi Savjeta do isteka mandata.

(3) Izvršni direktor Agencije imenovan u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19) nastavlja sa radom kao direktor Agencije do isteka mandata.

Prestanak važenja

Član 231

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o elektronskim komunikacijama ("Službeni list CG", br. 40/13, 56/13, 2/17 i 49/19).

Stupanje na snagu

Član 232

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore."

Uovaj zakon prenesene su:

- Direktiva 2002/58/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 12. jula 2002. godine o obradi ličnih podataka i zaštiti privatnosti u oblasti elektronskih komunikacija;

- Direktiva Komisije 2002/77/EC od 16. septembra 2002. godine o konkurenciji na tržištu elektronskih komunikacionih mreža i usluga;

- Direktiva 2009/136/EC Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. novembra 2009. godine o izmjenama i dopunama Direktive 2002/22/EC o univerzalnim uslugama i pravima korisnika u pogledu elektronskih komunikacionih mreža i usluga (Direktiva o univerzalnim uslugama) i Uredba (EZ) br. 2006/2004 o saradnji između nacionalnih organa nadležnih za sprovođenje zakona o zaštiti potrošača;

- Direktiva 2014/61/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 15. maja 2014. godine o mjerama za smanjenje troškova postavljanja elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina;

- Direktiva (EU) 2018/1972 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2018. godine o uspostavljanju Evropskog elektronskog komunikacionog koda.

Broj: 10-1/24-1/23
EPA 359 XXVIII
Podgorica, 10. oktobar 2024. godine
Skupština Crne Gore 28. saziva
Predsjednik,
Andrija Mandić, s.r.